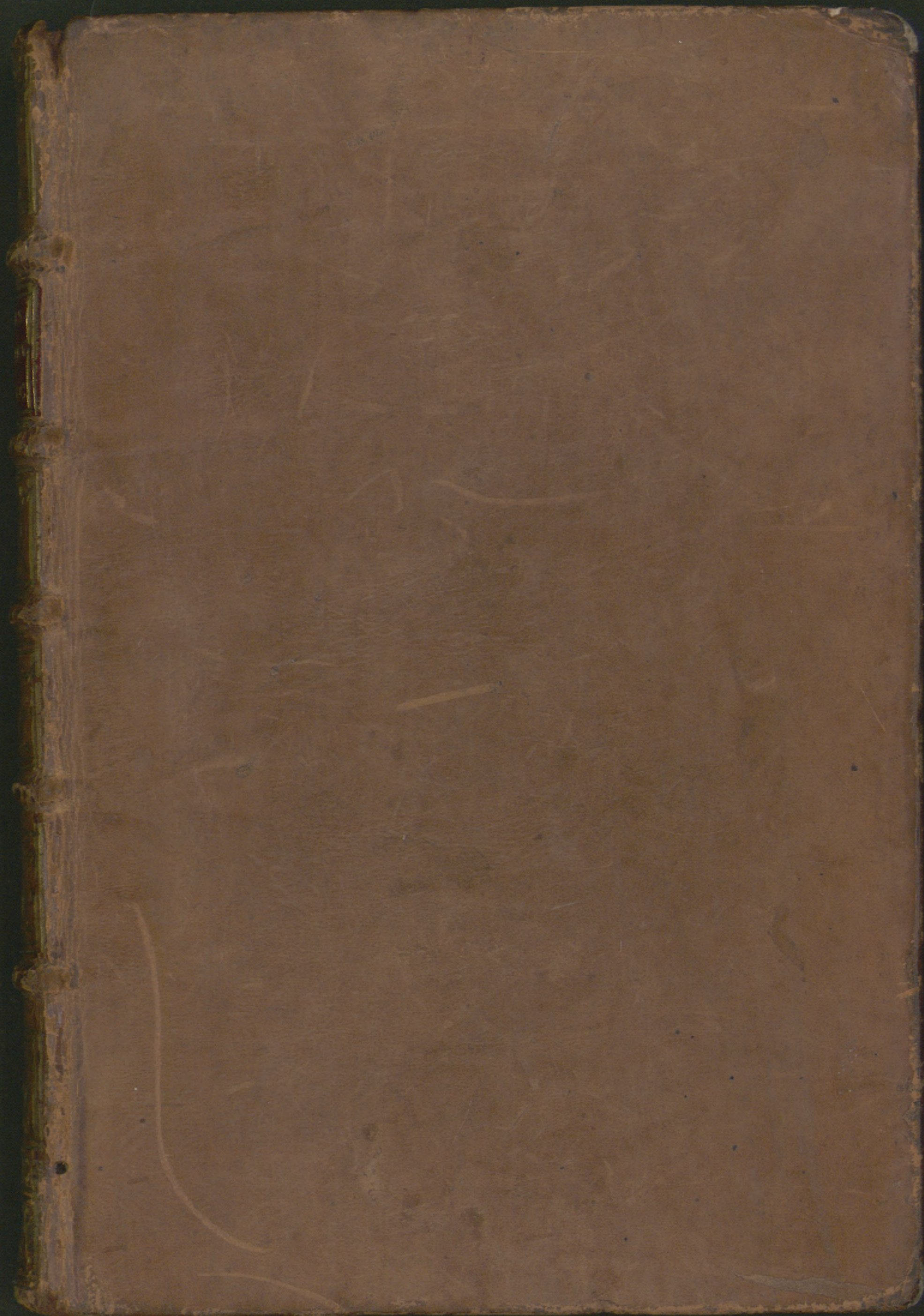

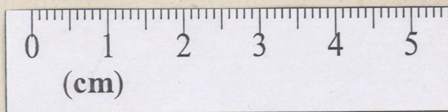

EX LIBRIS PAULI MENSO

1250 NF
net

Repro. 1/2 ime 1962

trad en vers latins par Jacques LOCHER
ill. Jean LAMBERT (d'après Claudin)

0 1 2 3 4 5
(cm)

Nauis stultifere Collectanea.

Ab Jodoco Badio Ascensio vario carminū genere nō sine eorūdem familiari explanatione conflata.

Nauis stultifera ad lectorem.

Quāq̄ stultiferæ mihi vox est indita naui:
Sana tamen tute mens/mea vela leget.
Non etenim doceo queq̄ insanire: sed hortor
Et moneo insanum: nauiget anticyram.
Multa probatorum porto documenta virorum
Et leuibus præsens mentibus antidothum.
Nec quicq̄ obscœnum nec olenti fornice dignum
Nec fidei inuisum nostra carina tenet.
Carmine sed vario mores induco venustos:
Expellens casto turpia verba modo.

Venundantur Parisiis in vico sancti Iacobi Sub Pelicano
Et in ędibus Ascensianis.

Artificum stultorum ac celeratio.

Iodoci Badii in stultiferas naues præcentus.

Stultorũ numer⁹ qm̃ infinitus habetur:
Ignotũq; potest nemo cauere malum:
Constitui varias stultorum prodere formas
Et leuibus presens moribus antidothum
Nulla supercilio prescribam iussa seuero.
Sed lepido euellam dira venena ioco.
Proinde puer nostras aude spectare carinas
Stultiferas: sed que stulta cauere docent.
Nec senior nostris a nauibus ora mouebit:
Inueniet recipi quo queat ipse loco.
Littora iam vario procurua celeusmate strident:
Et stulti properant vndiq; multimodi.
Sed ne forte morer longo prefamine queq̃:
Appello ripis littoribusq; ratem.

Stultorũ ⁊c. Quoniã inquã stultorũ vt ait eccl'es infinit⁹ ẽ nũer⁹: ⁊ vt ait augustin⁹: malũ euitari neq̃t nisi fuerit p̃cognitũ: cõstitui ex iuẽto d. Sebastiãi Brãt varias stultorũ p̃dere formas nõ tñ oĩs. qr (vt ill' maronis sic mihi sumã) nõ mihi si lĩgue cẽtũ sint oraq; cẽtũ: Ferrea vox: oĩs scelerũ cõprendere formas. Oĩa stultorum pcurrere noĩa possẽ. quas tñ nõ noĩo ad has facile redigas: nullũ ei pctõrũ (quos hic solos carpim⁹) p̃termitto gen⁹: castis tñ v̄bis lubrica ⁊ lasciua taxo: cognoscẽs humane libidinis ĩpotẽtiã: q̃ oũ vitia illa carnalia apte taxari audit poti⁹ ĩflãmat q̃ extinguit. Neq; vero queq̃ p̃serti noĩari ledo: et ĩ magistratib⁹ notãdis etiã parcior q̃ q̃ ante me scripserũt cõperiar. Posset quidẽ op⁹ totũ satyra inscribi: nota tã a satyris dĩs quorũ petulãtia hic noluim⁹ imitari: q̃ a satyra lege q̃ vno rogatu varia sanciebat. Nam vario vtar carminũ genere persequẽs suo ordine oĩa que apud horatiũ aut Boetiũ cõspiciũtur. Neq; vero quicq̃ obscurũ quod nõ illucidarim preterm̃isi: q̃ ne ĩ frõte neglexisse arguar: qr ordo hic patet. ⁊ ex industria p̃tritis vtor vocabulis: sat fuerit paucas elucidasse voculas: Prodere. i. mãifestare cũ occultari velit: aut lege p̃mere. Leuib⁹. i. ĩcõstãtib⁹ qualeshũt stulti: qui tenorẽ vite p̃petuũ cõseruare nequeũt. Antidotũ. i. remediũ q̃ sonat cõtradatũ: qr cõtraria cõtrariũs curari volũt. Supcilio seuero: more p̃hor̃: vñ laudat Esopus apologorũ artifex. ⁊ horati⁹. qr. Oẽ vafer vitiũ ridenti flacc⁹ amico Tãgit. Dira venena. s. aĩor̃: que sunt peccata. Proinde. i. ⁊ ideo. Celeusmate: clamore nautico. Appello. i. admoueo. Sed omnia patent.

Index oim capi. in fine ponetur.

a.iii

QUi libꝛos tyꝛiis veſtit honoꝛibus
Et blattas abigit puluerulentulas
Nec diſcens animum litterulis colit:
Mercatur nimia ſtultitiam ſtipe.

¶ Carmen eſt aſclepiadeū quale in pꝛima ode horatiū conſtans ſpondeo dacthylo cū ſyllaba:ꝛ rurſus duobus dactylis:vltima tñ cōis eſt. Oꝛdo eſt Qui veſtit.i.excolit libꝛos:honoꝛibus.i.oꝛnamētis:tyꝛiiſ s.i.apud tyꝛon inuentis ꝛ pꝛeſtantibus :hoc eſt purpureis:et abigit blattas.i.vermiculos illos nociuos :puluerulentulas.i.aliquantulū puluerulētas:nec diſcēs colit aim litterulis.i.ſaltē puas ſciētijs ſup.mercat.i.emit ſtultitiā.i..nom̄ ſtulti nimia ſtipe,i.mercede:qꝛ opera et diligentia:quibꝰ ſapientiā comparet,

Quid te iſane iuuat ſtipare platōa menādꝛo
Et ius ceſariū ſubdere canonico?
Quid vel ariſtotelem/vel grandia theologie
Uerba polis opibus/ſoꝛdidus ipſe/tuis? Author
Sat ſapio inquis: et eſt mihi bibliotheca parata
Qualis niliacis regibus ante fuit.
Si romana minus: pꝛeſto eſt vernacula lingua:
Qua tono: vix tantum ſtentoꝛa poſſe putes. Stultus
O ſtolide atqꝫ expers veri: ſi foꝛte medelam
Stultitie expectas pharmaca noſtra cape.
Ne te multarū diſturbet coꝛpoꝛa rerum:
Excole te paucis vtilibuſqꝫ libꝛis. Author

Quid te inſane ꝛc. Queādmodū perſius pꝛimā ſatyꝛā ī vanos poetas cōpoſuit:ita ſatyꝛa noſtra initiū ſumit a ſtultis libꝛoꝝ coaceruatoꝛibus:qui plurimos excolunt ⁊ ſe negligunt: quia libꝛos neqꝫ legunt:neqꝫ ſi legerent intelligerent:qꝛ non didicerunt litteras bonas:⁊ quod deteſtabilius eſt diſcere nolūt:placent enī ſibi:qꝫ vernacule terroꝛe pꝛediti inter balbos et ineptulū vulgus famam ſapientiū aſſequunꝛ. Uerum qui ſapiet emet paucos libꝛos et eos vtiles:diligenterqꝫ perdiſcet. Oꝛdo et explanatio eſt. O iſane quid iuuat.i. delectat te ſtipare.i.condenſare et cōpꝛimere platona.i.libꝛos platonis:menādro.i.libꝛis menandri pꝛincipis noue comedie. Eſt aūt imitatio hoꝛatij in ſecundo ſer. Et quid iuuat te ſubdere.i. ſupponere tanqꝫ minus authenticū cū neutrum intelligas:ius ceſariū.i.ciuile:canonico.ſ.iuri. Quid.i.ad quid:polis.i.exoꝛnas vel ariſtotelē.i.artes liberales:vꝉ grādia.i.magni momētiꝝ ba theologie.i.diuini ſmōis:polis īquā tuis opibꝰ.i.facultatibꝰ: exñs ipſe.i. cū ſis ipē ſoꝛdidꝰ.ſ.aīo:reſpōdet ſtultꝰ amatoꝛ ſui ⁊ libꝛoꝝ ſuoꝝ. Ego ſat.i. ſatis ſapio ⁊ bibliotheca.i.libꝛaria eſt mihi parata ſup. talis qualis fuit ante.i.pꝛiꝰ:regibꝰ niliacis.i. egiptiacis nilū accolētibꝰ.ſ. ptolomeo philadelpho cꝰ meminit ioſephꝰ li.xij.⁊ filio eiꝰ.gloꝛiaꝛ ergo ī re friuola. Et addit ſi ligua rōana.i.latina ē mihi ninꝰ.i.nō ſatis p̄ſto.i.parata:tñ ſup.vernacula.i.vulgaris ⁊ quā maternā vocāt ē mihi p̄ſto. Qua.ſ.vernacula ligua tono.i.clamito q̄ſi tonitru ciere volēs ita ſup.vt putes.i. qlibet putet:ſtētoꝛa.i.virū illū cꝰ (vt inqꝫt homerꝰ)hiatꝰ Tantꝰ erat:vociſqꝫ ſonꝰ: ſuper aera vox quātꝰ quīquagīta ſiꝉ quū clamāt oꝛa viroꝝ. poſſe vix tātū.ſ.tonare aut ſonare. Caſtigat authoꝛ. O ſtolide.i.ſenſu pecuino pꝛedite q̄ tibi ob vocē places:atqꝫ expers.i.nullā ꝑtē hñs veri.i.veritatis:ſi expectas foꝛte:qꝛ multi īſani nolūt curari.⁊ p̄cipue tales q̄ ſibi placēt vt hic:q̄ dixit ſat ſapio:medelā.i.curationē:cape.i.vt dicūt recipe nr̄a pharmaca.i.medicamēta:ſūt tñ ꝓpꝛie vnguēta:hoc eſt ſalutarē doctrinā q̄ ſeqꝫtur. Ne copia multarū rerū diſturbet te. Excole te paucis ⁊ vtilibus libꝛis.

Sentoꝛ ⁊ eiꝰ

In suam quisquis redigit crumenam
Ciuium causas: simili statera
Phas nephas pensans: agere in lebetem
Dicitur aprum.

¶ Carmen est quale scd̄m horatiū saphicū cum adonio: sententia tracta est ex vulgari adagio tentonicorū: qui in lebetē agere dicūt pinguē porcū: cū qui per phas et nephas oīa iudicia in suū contorquet cōmodū. Ordo est Quisquis .i. quicūq; redigit .i. conuertit in suam crumenam .i. loculos pecuniarios. hoc est in ꝓpriā vtilitatē: causas ciuiū: pensans simili statera .i. definiēs eodē iudicio: phas et supple nephas is sup. dr̄ scȝ ꝓuerbio vulgari agere .i. ipellere aprum .i. porcū etiā siluestrē: in lebetē .i. in ahenū seu caldarium aut cacabum suum. Hic lebes lebetis vas ereum est.

PEssima stultifere fex et sentina carine
Patres cōscripti: qui rē cumulatis iniquo
Judicio: que vos poterit curare medela:
Uos eteni scitis (vel vos nescire negatis)
Quid phas atq; nephas: propria dū sponte ruatis
Preuisum in baratrū: presenti munere tracti.
O curue in terras aīe et celestiū inanes
Si nihil hinc dabitur/migrantibus in regionē
Extremā/preter virtutū premia/ferre:
Quid struitis celeri linquendū tempore pondus
Auri atq; argenti: terre est quod terra creauit
Discite iustitiā moniti: que ducit ad astra.

PEssima ꝛc. Quia vt Juuenalis ꝓhe docet Oē aī vitiū tanto con spectius in se Crimē quanto maior q̄ peccat habet: merito assi gnat pessimū genus stultitie iniquis iudicib⁹: quorū corruptio oēne ius tam diuinū q̄ humanū inuertit Un̄ vt sanctoꝝ decretꝫ cauet. Omi sollicitudine ac viuacitate veritatis indaganda est causa. Judicātes eī oportet cūcta rimari ꝑ oculis hn̄tes solū deū a q̄ sicut iudicabūt iudicabunt. Neq; iudicādū est exēplis aut opinione alioꝝ sꝫ legib⁹. C. de sen. et inter l. nemo. Peccāt ergo q̄ legū ipiti alioꝝ sequunt in iudicādo sētētiā. Ordo et explanatio text⁹ nr̄i est. O patres ɔscipti. i. iudices sūmi vt patres cōscripti in ordine senatorio olim rome. appositorie fex ꝛ sētina pessima. i. q̄ estis: fex ꝛ sentina pessima. i. perniciosissima sordes carine stultifere: vos dico nō oēs: sꝫ q̄ cumulatis. i. augetis rē. i. diuitias ꝛ opes. iniquo iudicio. s. dādo que medela. i. q̄ cura ꝛ medicina. poterit curare vos. q. d. nulla. q: tales ex certa malitia peccāt. ceterū vos scitis vel negatꝫ vos nescire. i. iactatꝫ vos scire: q̄d phas atq; nephas: cū. s. tn̄ ruatis. i. p̄cipitāter cadatis ꝓp̄a spōte. i. volūtate: in baratrū. i. voraginē et fossam infernalē: preuisum. i. p̄cognitā a vobis: existētes tracti. i. illecti: munere p̄senti. i. fruitione rerū terrenarū q̄bus vtendū est. Et ergo exclamādo dico illud ꝓsianū. O aīe curue. i. incuruate in terras. i. ad terrena ꝛ inanes. i. expertes celestiū. s. rerū. si nihil. i. non aliq̄d si non dabit. s. a deo et natura: migrātibus hinc. i. decētibus ꝑ mortē ex hac vita in extremā regionē: q: vn̄ non est redit⁹ in hanc vitā. si non dabit inquā ferre. s. secū. i. asportare aliquid p̄ter p̄mia v̄tutū (opa eni illoꝝ sequunt illos) Quid struitis. i. conseruatis pōdus auri ꝛ argenti liquendū. s. a vobis celeri tp̄e. q: forte hodie. Jd q̄d terra creauit. i. produxit: est terre q: manet ī terra: ꝛ iō discite moniti. s. a me: īmo ab euāgelio iustitiā q̄ ducit ad astra.

De auarorū besania.

Qui sudore parit bona:
Nec partis nitido gaudet in ocyo:
Multis ille malis sibi
Conseruat cumulum stultitię malę.

¶ Carmē est dicolon distrophon quale tertiū gen⁹ apō horatiū p̄mus enī versus est choriābicus gliconicus trimeter constās spondeo choriābo et pirchio: secūdus est asclepiadeus de quo in primo titulo visum. Taxant hoc loco auari: quorū aliꝗ peccant acquirendo qui proprie auari sunt: aliꝗ in possidendo: quia more canū in terrā defodiūt: et dicūt sordidi ⁊ imūdi: vt contra qui decenter vtunt lauti et splendidi: aliꝗ in non expendēdo: qui tenaces dicunt. hic aūt tāgunt auari cū dicit qui sudore parit bona. Sordidi cū additur nec ptis nitido ⁊c. tenaces cū supaddit ꝯseruat ⁊c. male. q: pniciose multis malis. i. laboribus, vt assuetūq; malo ligurē.

Danda est hellebori multo ps maxia auaris
Nescio an anticyrā ratio illis destinet oēz.
(Nam peccans male auet: neqꝫ quicꝙ stultius illis)
Dijs inimice senex custodis ne tibi desit.
Quid iuuat imensum te argenti pōdus et auri
Furtim defossa timidū deponere terra?
Quo tibi vis auri? Congestis vndiqꝫ saccis
Indormis ihians: et tanꝙ parcere sacris
Cogeris: aut pictis tanꝙ gaudere tabellis.
Nescis quo valeat nūmus: quē prebeat vsum?
Panis ematur: holus. vini sextarius. adde
Quis humana sibi doleat natura negatis.

Danda est hellebori ꝛc. Verba sunt horatij scđo ꝯmonū qb⁹ inu
it auaros maxime insanos ꝛ op⁹ habere plurimo hellebori ad
purgandā insaniā. Nā olim cum fortior esset cōplexio humana
sumebat helleborū ꝑcipue candidū ab his q̄ furorē ex noxijs
humorib⁹ ꝓuenientē purgare vellent: estqꝫ duplex candidū et nigrū: tutissi-
me autē sumebat in anticyra insula. vñ dicit Nescio an anticyrā ꝛc. Quia
peccatum ex quadā auaricia. i. mala cupiditate nascitur sed hic philargy-
riā. i. amorē argēti et auri taxabimus. Ordo est. Pars multo. i. longe ma-
xima: hellebori. i. veratri: hoc est herbe purgantis insaniā: est danda auaris
q̄ sunt maxime insani. eo ꝙ in nobis vitia decrescūt oīa solā ꝑter auariciā. Helleborū
et nescio inq̄t horati⁹ an ratio destinet. i. addicat illis oēm anticyrā. i. totum
helleborꝫ qđ in anticyra nascit. affero rationē. Nam peccans. i. quisq̄s pec-
cat: auet. i. cupit male. i. ꝑuerse ꝛ ab auēdo dicta est auaricia: neqꝫ quicꝙ est
stulti⁹ illis vide flaccū scđo ꝯmonū. O senex: q̄ senij ꝑcipue vitiū est Vñ i arte
de sene dicit. Querit et inuentis miser abstinet et timet vti. inimice dijs vel q̄
misereri qđ propriū est deorū non vult: vel quia dijs iratis videtur natus
cum laboret et fructum laborum non percipiat. quia vt seneca dicit. Tā de-
est auaro quod habet ꝙ quod nō habet. tu custodis. s. anxie res tuas: ne de-
sit tibi: et ea est dementia senū: qui quo min⁹ restet vie eo plus querunt viati
ci. Vñ dicit idē pri. ser. Quid iuuat. i. delectat te timidū ꝓ furibus: deponere
furtim. i. furtiue aut clanculū: aut ideo quia pauperū sūt sup̄flua. sup. in ter-
ra defossa. id est aperta fodiēdo: imensum pondus auri et argenti. q. d. nihil
Quo. id est ad quid seu ad quē vsum est sup. tibi. Vis. i. magna copia auri?
Tu ihians. i. auiditatē hiatu ostēdās. indormis. i. icubas saccis. s. pecuniarꝫ
cōgestis vndiqꝫ. i. ex omi loco ꝛ oi re: q̄ vt dicit Iuue. Vñ hēas nemo q̄rit
sed oportet habere. ꝛ tu cogeris. s. ab auaricia tua: ꝑcere. s. pecunijs tanꝙ sa-
cris quorꝫ vs⁹ interdicit prophanis: aut gaudere tanꝙ tabellis pictis: solū

aspectū referens. Nescis quo.i.ad quid valeat nūm⁹.i.pecunia ad numerādū accōmodata:et quē vsum.i.quā vtilitatem prebeat? q.d. si nescis:ad hoc valet vt panis emat̄ et holus ꝛ sextarius.i.modica mēsura vini:adde sup.et ea q̄bus negatis:natura hūana doleat:vt sunt:amictus et ligna.

Quid tibi vis mollis passercule? fœminina quid vult
Figura vultus? Cur tyara fronti?
Quid madido spirant opobalsama densiora collo.
Marē ne factum te pudet cinede?

¶ Carmē est quale q̄ntū gen⁹ apd̄ flaccū:de quo satis ample perottus. Hec tyara vel hic tyaras Phrygiū cooperimentū capitis. Opobalsama succus balsami. Cinedus pathicus. Vide Iuuenalē.

QUid tibi vis inquā stultissime: cur muliebrē
Inducis speciē: nū pudet esse marem:
Cur defers pathici speculum gestamen othonis:
Actoris arunci nū spolium esse putas:
Brachia cum duo sint manice cur quattuor extant:
Cornua cur fronti: cur bouis ora pedi:
Cur vulpina tuo dependet cauda lacerto:
Cur pluma est capiti: nū pudet esse hominem:
Cur germane tuum nudant multitia corpus:
Cur tua tot tunicis robora galle premis
Cur mihi tam variis vt vincas ꝓthea formis
Et coriū et pānum dilacerare iubes:
Cur de fungorum nunc te vis stirpe putari
Nunc caput argutum prodis vt acris equi: Argutū subtile: breue.
Desine multiplici te monstrum fingere forma
Fluctiuagumqꝫ animum ꝓdere veste tua.

QUid tibi vis inquā stultissime: qꝛ sic̄ pricipiū fuit ī supiori carmīe addo inquā: qꝛ ꝟo ordo facilis est exponaȝ dūtaxat voca bula: nū.i.nūqd pudet scȝ te eē marē.i.masculū. Othonis pathici.i.libidinē more muliebri patiētis: est aūt ex iuuenale sūptū q̄ dicit satyra scd̄a. Ille tenet speculū pathici gestamē othonis actoris arūci spoliū q̄ se ille videbat armatū cū iā tolli vexilla iuberet. Is aūt otho erat īpator rōan⁹ q̄ galbe successit hō mollissim⁹ corpe vulso ꝛ faciē q̄tidie rasitare ꝛ madido pane linire suet⁹: vn̄ ꝛ speculū secū tulit vt Turn⁹ apud maronē dr̄ gestasse hastā actorꝫ arūci spoliū: ꝟba maronis sūt li.xii. Exin q̄ mediīs īgēti adnixa colūne Edib⁹ astabat validā vi corripit hastā actorꝫ arūci spoliū: q̄ssatqꝫ tremētē vociferās. Quero ḡ nū putes speculū illd̄ eē spoliū actoris arūci fortissimi illi⁹ viri: qd̄ est othonis pathici: Manice q̄ttuor: qꝛ due dependēt: due brachia vestiunt vt quadrupedes imitenẗ. Cornua qꝛ coopimēta capitū cornuta hn̄t. ora bouis pedi: qꝛ calceamēta gerūt illoꝝ īstar. vulpina cauda: qꝛ pelle vulpina īuersas fimbrias ꝛ ī dorsū demissas gerūt. nū pudet esse hoīem qꝛ imitaris pecudē. Vn̄ potius dico hoīem q̄ viꝝ licet ꝟsus mollior sit. Germani alemāni. multitia mollia indumenta vt q̄ pellucida totū corpus ostentāt. robora robusta membra. De ꝓtheo vide quartū georgi. Fungus hȝ caput maius reliquo corpore vnde habentē pileū latissimū plautus de genere fungoꝝ vocat.

Pes alter tumulo iam mihi figitur
Et corpus gelido ſanguine contremit
Senſus deficiunt me
Sed mens ſtulta manet mihi.

¶ Carmē eſt quale quintū gen⁹ apud horatiū tricolon tetraſtrophon: duo pmi verſus ſunt aſclepiadei. Tertius pherecratius conſtans ſpondeo dacthylo ⁊ ſpondeo. Quartus gliconi⁹ conſtans ſpondeo ⁊ duob⁹ dacthylis. Senſus deficiunt. i. derelinquūt ⁊ deſtituūt me: ſed mens ſtulta: aſſueta videlicet voluptatibus ⁊ vitijs: manet mihi: q: cū poteſtas peccādi deficiat pmanet tñ pverſa voluntas: de qua in ſequēti carmine dicent plura.

EN ego delirus. capularis. terga recuruus. Senex delirꝰ
Obrepēs quadrupes gemīo icūbēs scipiōi
Cui pes in tumulum iāpridem figitur alter:
Lumina cui geminas ostentant egra lucernas:
Cui nares stillant: oculi flent: tactus oberrat:
Aures surdescunt: sapiens sed lingua palato
Regnat adhuc hudo: cui lurida pro cute pellis
Corrugat faciem: cui plurima tussis anhelum
Carnificat pectus: cui surgere muto recusat
Cui tm̄ in linguam virtus est fusa dicacem:
Quod facere haud valeo. facinꝰ fecisse pudendū
Exulto: facile est consueta relinquere nulli.
Proinde puer tenerā virtutibus imbue vitam. Author

EN ego. Ut ex titulo patet: scribit in antiquos fatuos: i quos dictū ē illd ezech. vij. Peribit lex a sacerdote ⁊ ꝯsiliū a senioribꝰ. Et illd esaie. lxv. Puer centū annoꝝ morieť: ⁊ pctōr cētū ānoꝝ maledictꝰ erit. Is aūt cētū ānoꝝ puer ē q pueriles stultitias i senio qñ lōge ꝑiculosiores sūt exercet. quales erāt ꝑsbyteri illi danie. xiij Ad quoꝝ alteꝝ illic dr. Inueterate dieꝝ maloꝝ: nūc venerūt pctā tua: q̄ opabaris priꝰ. Uerū vt carmīa nr̄a sub ordine paucis explanē: ordo ē. En ego ⁊c vsq; i penultimū versū: exulto fecisse facinꝰ pudēdū. i. turpe: qd haud. i. non valeo facē sup. āpliꝰ aut mō. ego inq̄t exñs delirꝰ. i. īsanꝰ ꝑserti ex senio: vt q̄ q̄si extra lyrā diuagās i ꝓposito ꝑsistere neq̄o. capularis. i. vicinꝰ capulo. i. feretro seu capse q̄ capiūt q ad sepulturā deducūt (vñ plau. talē vocauit senē capularē. Capulꝰ aūt etiā ē manubriū q culter aut mucro capit manu: sz sic nō capit hic.) recuruꝰ terga. i. hñs terga īcuruata: obrepēs q̄drupes. i. vt q̄drupes vtpote īcūbēs scipiōi. i. baculo gemīo vtpote ab vtroq; latere. Cui alter pes figit iāpdē. i. iā a plusculo tpe in tumulū: ⁊ cui lumina egra. i. oculi senio caligātes: ostētāt lucernas gemīas q tñ simplices sunt: ⁊ cui nares stillāt. i. stillā demittūt: ⁊ ocli flēt: ⁊ tactꝰ oberrat ꝓpť debilitatē visꝰ: ⁊ cui aures surdescūt. i. sūt aut fiūt surde: sz ligua sapiēs. i. bñ dinoscēs adhuc sapores: regnat adhuc i palato hudo: q frequēti potu irrigato: vñ comicꝰ visa ē aq̄le senectꝰ. cui pellis lurida. i. obscena exñs ꝓ cute. i. bñ curata ⁊ succi plena corrugat. i. trahit i rugas faciē: cui tussis plurima. i. frequentissima. carnificat. i. more carnificū dilacerat: pectꝰ āhelū. i. frequenter āhelās. Cui muto. i. mēbrū virile: vt i ser. horatij: recusat surgē. i. arrigē se. cui virtꝰ ē fusa tm̄ i liguā dicacē exulto ⁊c. q nulli ē facile relinq̄re consueta. Unde addo: ꝓinde. i. et ideo o puer imbue. i. itinge ⁊ īstitue vitā tenerā virtutibꝰ q vt dicit flaccus Quo semel est imbuta recens seruabit odorem Testa diu.

Rides insipiens si tua pignora
Post ludum vetitum se gladiis petunt:
Et nescis iugulũ ꝙ subito tuum
Iisdem mox gladiis petent.

¶ Carmẽ est quale sextũ genus carminũ horatij dicolon tetrastrophon dicolon q: duo cõtinet mẽbra: tetrastrophon: q: post quartũ fit cõuersio ad primũ. Tres enĩ primi versus sunt asclepiadei de quibus dictum est titulo primo. Quartus est gliconius constans spondeo et duobus dactylis cum syllaba: sed et aliter metiri potest. Scribitur in stultos parentes liberorũ illicitos ludos et peiora certamina dissimulantes. in quos iã plura dicã. Ordo est. O insipiens tu rides si pignora tua. id est filij tui: petunt id est inuadunt se scilicet mutuo. post ludum vetitum: et nescis. id est non animaduertis ꝙ petent subito: mox .i. paulo post tuum iugulũ. id est guttur: ijsdẽ gladijs quibus inter se certant.

Ecce vides ludũ non pulchrũ ludere natos.
Mox quoqꝫ districtis mucronib⁹ insidiãtes
Alterum in alterius iugulum: rides. subitoqꝫ
Dissiliunt fatuo precordia larga cachinno.
Scilicet egregios bellatoresqꝫ superbos
Mox euasuros: gaudes. verum toga nondum
Festinis dabitur: iugulum quãdo ense paternum
Inuadent stricto. prohibe mala tanta monemus
Dum datur: et facili curuetur virgula flexu.
Percute mature rigidis tua pignora virgis
Non facies istis letalia vulnera telis.
Ast animam illoꝝ propriamqꝫ exemeris orco.

Ecce vides ⁊c. Scribitur vt ex titulo patet in stultos parentes nimis filijs suis indulgentes: vtpote qui dissimulãt dum alea tabulis aut chartis ludũt: ⁊ mox se mutuis gladijs petunt quibus paulopost fortasse patrẽ dissimulatorẽ illum sunt petituri Stultus autẽ est talis amor ⁊ stulta indulgẽtia: q̃ vt dicit puer. xiij. Qui parcit virge odit filium suũ: qui autẽ diligit illum instanter erudit. vnde est plebeius versiculus. Qui parcit virge pueꝝ non diligit ille. Hinc etiã dicit prouer. xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinã: si enim percusseris eũ virga nõ morietur. Tu virga percuties eũ: ⁊ animã ei⁹ de inferno liberabis ⁊c. Multa quoqꝫ silia passim legimus ⁊ multa exempla de ijs q̃ neglexerunt liberos castigare: quorũ postmodum meminero. Ordo autẽ hic est. O cece tu vides. dicas si cecus est quõ videat? cecus quidẽ animo: sed videt oculis exterioribus: cecus est per dissimulationem eius q̃d aperte videt. dictũ aũt est sicut a comico: tu quod scis nescis: natos .i. liberos tuos: ludere ludum non pulchrũ .i. illicitũ: et tu rides quoqꝫ mox .i. paulopost insidiãtes alteꝝ in iugulũ alterius mucronibus .i. gladijs districtis .i. euaginatis: et precordia .i. pellicule vicine cordi in q̃bus est sedes affectionũ: dissiliũt .i. in diuersa saliunt: cachinno fatuo .i. risu immoderato ⁊ stulto. Scilicet tu gaudes natos euasuros mox egregios et superbos bellatores: verũ .i. sed toga .s. virilis q̃. xiiij. anno dabat: Nondũ dabit eis festinis .i. festinantibus: quando inuadẽt ense stricto iugulũ paternũ .i. tuũ q̃ pater es. Nos monemus ꝓhibe tanta mala dũ dat .i. cõceditur. ⁊ dũ virgula .i. puerilis etas: curuetur (si velis) flexu facili. Percute mature .i. tẽpestiue: pignora tua .i. liberos tuos virgis rigidis .i. asperis. tu nõ facies istis .i. istiusmodi telis: videlꝫ virgis vulnera letalia .i. mortifera. Ast .i. sꝫ tu exemeris orco .i. ĩfero aiam illoꝝ scꝫ pignoꝝ aut liberorũ tuorũ ⁊ ꝓpriam .i. tuam ipsius aiam.

Linguam causidici dum vendunt ęre loquacem:
Atq; cient lites onerosas:
Partibus ambabus perspecta fraude premuntur:
Vt sub binis grana molaribns.

¶ Carmē est quale septimū gen⁹ apud horatiū dicolon distrophon. Primus eñ versus ē hexameter heroicus seu satyricus. Scđs ē dactilicus alcmanius tetrameter acathalecticus. Nā quattuor heroici carminis pedes habet: quoꝝ tres primi indifferēter sunt dactyli vel spōdei vel mixti Tercius tamē fere est dactylicus et quartus spondeus. Scribitur in eos q̄ imprudēter rixas ⁊ discordias serūt aut ad litē seu cōtētionē ꝓuocant vt ide lucrētur Nā sepe cognita fraude ab vtrisq; opprimūẗ: vt qui se inter molares īmiserit. Est autē teutonicū adagiū: nō tute inter molares aut inter corticē et arborē interseri manū: in eos qui litibus alienis se intromittūt. Ciere est prouocare. Maro Bella cient. Cetera patent.

PRouoco sepe malū: litemq͡ʒ inflāmo sopitam
Nam possum vnanimes armare in ꝑlia fratres
Atq͡ʒ odiis versare domos: possū horrida bella
Excitare leui dum reges flecto susurro
His vltro assentor: q̄uis nil stultius extet.
Illis aduersor vel cum verissima dicunt:
Consilium prauum do consultoribus: & cum
Corruerint largo saliunt præcordia risu.
Sed velut immensum qui torsit in aera saxum
Nec caput insulsum veniente retraxit ab ictu
Mole sua opprimitur: propria sic angor ab arte
Nec possum a simili stultos auertere casu.

PRouoco sepe malum. Uerba sunt stulti maliciosi litium amatoris qui exultat cum male fecerit: non preuidens casum suum: quia fere insidiarum structores incidunt in foueas quas fecerunt: vnde ꝛ in mimis publij apud A. gelliū legimus. Consiliū malū cōsultori pessimū est. In hoc grege sunt oēs delatores falsarij et mali susurrones: oēs assentatores puersi: a quibus principib9 summopere cauendū. q2 vt dicit puer. xxix. Princeps qui libenter audit verba mēdacij omnes ministros habet infidos. Ordo est. Ego peruersus ꝛ exceptus a malicia mea prouoco sepe malū: quia vir insipiens fodit malum. ꝛ inflāmo litem sopitam. i. pacatam: vnde additur. ꝛ in labijs eius ignis exardescit. Homo peruersus suscitat lites ꝛc. Nam possum (id Maro Eneid. vij. sic Tu potes ꝛc.) armare in prelia fratres vnanimes scilʒ prius atq͡ʒ versare id est disturbare domos id est familias odijs. Ego possum excitare. (Producitur autem ci sicut Eneid. iij. Excitum ruit ad portus. est ergo a cio.) bella horrida id est horrenda: dum flecto reges leui susurro id est occulta inspiratione. Ego assentor id est adulor his. i. quibusdam vltro id est non rogatus ab eis: q̄uis nil extet stultius sup. ipsis. et ego aduersor illis id est alijs: vel id est etiam cum id est quādo dicunt verissima. Ego do consultoribus id est consilium petentibus: prauum consilium: ꝛ precordia scilʒ mea saliunt sup. mihi largo risu cum id est postq͡ʒ consultores corruerint. Sed velut id est quemadmodū qui torsit in aera supra caput suum saxū immensum nec retraxit caput suum insulsum ab ictu veniente opprimitur mole sua id est a se iacta ꝛ emissa sic ego angor id est opprimor: ab arte propria: nec tamen possum auertere. i. prohibere stul os a casu simili: quia multos habet sequaces: ꝛ iuste fit vt in foueam quam tales fecerint cadant.

Consilii probati
Spretor: est stulti similis: qui properans arando
Inuia saxa sulcat:
Et bonas terras inaratas stolidus relinquit.

¶ Carmen est quale octauũ genus apud flaccũ dicolon distrophon. Primus versus est choriambicus monometer aristophanius: constans choriambo ⁊ amphibracho siue bacchio: aut si mauis dactylo: iambo ⁊ spondeo seu trocheo. Secundus est choriambicus trimeter saphicus: constans epitrito secundo duobus choriambis ⁊ amphibracho siue bacchio hoc mõ: spretor est stulti similis: q̃ properãs arando. Potest taliter metiri vt cõstet trocheo: spondeo: dactylo: spondeo anapesto ⁊ bacchio. Similis stulti q: de moribus loquimur per genitiuum. Inuis saxa per que nulla patet via.

Nuia cur sulcas: & inhospita littora stulte?
Huc ades: hic fructum spondet opima seges.
Quo periture ruis? placita est via forte sub ipsa
Fronte: sed interitum calce datura grauem.
Huc stolide inquam adsis? ridesne salubria verba?
Ah demens quantus iam mihi risus eris.
Nunc rides rectos qui monstrant indice calles
Sed mox æterno flebis in exilio
Si via virtutis dextrum petit ardua callem:
Difficilemq; aditum mõstrat ab initio:
At requiem prebet fessis in vertice summo.
Cum via sub baratri ducat amena lacum.

Nuia cur sulcas. Uerba fiunt ad stultum qui volens ⁊ sciens tẽdit ad interitum contẽnens salutaria sacre scripture monita. Ordo est o stulte. cur sulcas. i. findis ⁊ aras littora inuia. i. in quibus nulla ẽ via ⁊ inhospita. i. que nemini patẽt hospitio: ades. i. aduenias huc . i. in hanc partẽ vꝫ dexteram: seges. i. terra (vt in geor. Illa seges demũ votis respõdet auari. Agricole: bisque solẽ bis frigora sen tit) opima. i. pinguis spondet. i. pollicet̃ hic. i. in hac parte fructum scꝫ futurũ. O piture quo ruis. i. preceps abis: Uia sup. quem tenes est forte pla cita sub ipsa fronte. i. in primo aspectu sed datura. i. que dabit calce. i. in fine: gra uem interitum. i. ruinam. (q2 dr puer. xiiij. Est via que videt̃ homini iusta: nouis sima autem eius deducunt ad mortẽ.) Cum aũt per fantasiam stultus reuocari nequiret q2 vt ibidẽ dicit̃. Sapiens timet ⁊ declinat a malo: stultus trãsilit ⁊ ꝯfidis (ideo adit̃) Inquam. i. dico tibi o stolide insensate ⁊ ad pecuniũ senium accedens ad sis huc. i. in hanc partẽ. Ille vero ridere fingit̃ iuxta illud puer. i. Despexistis omne consilium meũ ⁊ increpationes meas neglexistis. Ego quoq; in interitu ve stro ridebo ⁊c. Unde additur. ridesne. i. deridesne. V̄ba salubria. i. salutaria. Ah de mens quantus risus eris iam. id ẽ statim mihi cum irruerit repentina calamitas Tu rides nunc eos monstrant tibi indice. i. digito indicãte: calles. sed flexis mox . i. paulo post: in exilio. s. a patria celesti: eterno: q2 ab inferno nulla est redemptio sedet eternumq; sedebit. Infelix theseus ⁊c Si via ⁊c. Id tractũ ex opusculo ma ronis de littera pythagore vbi sic dicitur. Nam via virtutis dextrum petit ardua callem difficilemq; aditum primum spectãtibus offert. sed requiem prebet fessis in vertice summo. Molle ostentat iter via lata: sed vltima mẽta. Precipitat captas voluptas soluitq; per ardua saxa. Quisquis enim duros casus virtutis amore Ui cerit: ille sibi laudẽq; decusq; parabit. Ad q̃d desidiã luxũq; seq̃t inertẽ. dũ fu git oppositos incauta mẽte labores. Turpis inopsq; simul miserabile transigit euũ ⁊c. Dico ergo. Si. i. tametsi via virtutis ardua. i. difficilis petit dextrum callẽ ⁊ monstrat ab initio difficilem aditum. at. i. attamẽ ipsa prebet fessis id est ijs qui ad finem vsq; legittime certauerint: requiem in summo vertice. Cũ via amena. i. delitiarum ⁊ voluptatum ducat in lacum baratri. i. voraginis infernalis.

Nouis & amplis vestibus indico
Mentis stuporem: stultitiæ trahens
Insigne gestamen: sonora
Tympana: cũ auriculis aselli.

Nouis. Carmen est quale nouum genus apud flaccum tricolon tetrastrophon primi duo versus sunt dachtylici alchaici trimetri catalectici. Constant enim duobus iambis vel spondeo et iambo cum syllaba et deinde duobus dachtylis Tertius est iambicus archilochius dimiter hypercata lectieus: constans iambo vel spondeo iambo. spondeo ꝛ iambo cum syllaba. Quartus est dactylicus alcmanicus tetrameter co stans duobus dactylis ꝛ totidem spondeis sed tertio loco frequenter iambum recipit. Ordo est ego indico. id est prodo stuporem. i. inconstantiam mentis vestibus nouis. i. insolito modo formatis ꝛ amplis id est sumptuosis: trahens scilicet post me: gestamen insigne stultitie scilicet tympana sonora et auriculas aselli.

Eu q̄ difficile est prauos euellere mores
Mentibus ortorum claris natalibus: atq̃
Perspicuis opibus: siquidem sibi seua libido
Cuncta licere putat. Pars ampla veste quaternis
Quae sat erat miseris delassant mollia membra.
Pars digito gemmis onerant: pars colla cathenis
(Ne torques dicam) nectunt gestamine furum
Pars facibus solem conantur ab orbe fugare:
Pars noctem insomnem meretricis ad ostia ducunt
Pars inhiant ludis vetitis: pars potibus amplis.
Nemo studet sophię: nec moribus vllus honestis
Sicq̃ insigne trahit stultorum ignara iuuentus:
Terrenis contenta bonis vel perniciosis.
Vita igitur leuium consortia praua potentum.

Eu q̄ difficile. Argumentū huius tituli differt a titulo quarto q̄ illic taxati sunt molles effeminati ꝛ leues: hic pomposi ꝛ prauis moribus corrupti: illic manifeste stulti: hic ad stultitiam properantes. Ordo est heu q̄. i. quantum difficile est: euellere. i. extirpare mentibus ortorum. i. natorum ꝛ ꝓductorum: claris natalibus. i. nobili stemmate ꝛ generosa ꝓsapia: atq̃ perspicuis opibus. i. habētibus excellentes opes siquidē: i. quia seua libido. s. diuitum putat cuncta licere sibi Pars. i. ipsi partim delassant. i. vsq̃ ad defatigationem onerant mollia membra scz sua veste ampla que erat satis quaternis miseris. s. pauperibus. pars onerāt digitos gemmis. i. lapillis preciosis. pars nectunt colla cathenis (ne dicam torq̄s que sunt insignia equitum) appositorie gestamine furum. i. que cathene solent esse gestamen furum quando ad suspendium trahuntur. Pars conantur fugare solem ab orbe. i. vincere lumen solis: facibus. s. ante noctem accensis: pars ducunt noctem insomnem ante ostia meretricis. Pars inhiant. i. auide incumbunt ludis vetitis. scilicet tessare seu alee. Pars inhiant sup. amplis potibus. i. ebrietati. nemo studet sophie. i. sapientie. Bene autem media vt etiam a grecis corripitur: nec vllus supple studet honestis. id est ꝓbatis ꝛ decentibus moribus. Sicq̃. i. ꝛ ita iuuentus ignara. i. imperita rerum: trahit. s. ad se. id est paulatim induit insigne stultorum. i. paulatim euadit in stultos: contenta bonis terrenis vel. i. etiam perniciosis. Igitur vita consortia praua potentum. i. diuitum: leuium. i. inconstantium. quia graues licet diuites vitari non deberent. Raro tamen fida contrahitur societas vbi maxima fortunarum est disparitas. Unde etiam puellis consuluit naso. Si qua voles apte nubere: nube pari.

¶ Quisquis insolentior
Furore raptus impio: nephandam
Incutit manum bonis
Grauem videntibus petit ruinam

¶ Quisquis &c. Carmē est quale decimū genus apd horatiū dicolon distrophon primus em̄ versus est dimeter iābicus archilochius acalecticus. Cōstans amphimacro & duobus iābis siue altero spōdeo. Aut tribus trocheis & syllaba. Seqns trimeter iābicus hipponactius catalecticus. habens quinqȝ iambos cū syllaba. Ordo est: quisquis id est quicūqȝ insolentior scȝ ꝗ deceat esse: raptus .i. pcitus. furore impio incutit bonis .i. innocentibus manū nephandam: is sup. petit sibi a videntibus grauē ruinam .i. exitum vite. Quia vt dicit Iuuenalis Ad generū cereris sine cede & sanguine pauci. Descendunt reges & sicca morte tyranni.

SI dea ceca tibi subiecit regna virosq

Quos regis hos hoīes non pecus esse puta

Nec miti seuam populo distringe securim

Era nec a miseris grandia posce casis.

Nam quicunq bono colaphum malus incutit vlli

Omnibus ille bonis inuidiosus erit

At metus insidiis subiectus: pessimus egre

Est vite custos: nec sinit esse diu.

Proinde puer fidos vite probitate sodales

Quiq colant dominum sponte fideq para

Effice præclara pretio virtutis amicos

Qualis tam raros græcia concelebrat.

SI dea ceca. Hec satyre pars in eos inuehitur q̄ insolenter potentiā exercent in subditos cū tñ scriptū sit Sap. vj. Potentes potenter tormenta patientur Nichil aūt insolenti⁹ est seruo aut hūili loco nato cū regnare ceperit. vñ puer. xxx. Per tria mouet̄ terra: ⁊ quartū qd̄ nō pōt sustinere. Per seruū cū regnauerit p̱ stultū cū saturat⁹ fuerit. ⁊ p̱ odiosam mulierē cū in matrimonio fuerit assumpta. Et per ancillā cū fuerit heres dñe sue. Ordo ē. Si dea ceca. i. fortuna q̄ ab ethnicis putabat̄ dea. ceca aūt: qꝛ nō respicit quos exaltet: qꝛ fortuna imeritos auget honorib⁹. iustos illa viros pauperie p̄mit ⁊c. subiecit tibi regna ⁊ viros: puta. i. existima hos quos regis esse hoīes nō pecus. i. hūane tracta: nec distringe. i. nō euaginare securim seuā: populo miti. i. benigno ⁊ nō rebelli: nec posce. i. ⁊ nō exige: grādia era. i. grādē pecuniā: a casis miseris. i. miserorꝝ. Nā q̄cūq malus. i. malign⁹ icutit vlli bone collaphū. i. baculū: ille erit iuidiosus. i. molest⁹ ⁊ odiosus: oībus bonis qꝛ q̄ vni hoī facit iniuriā multis minat̄. Sane iuid⁹ capit̄ actiue inuidiosus passiue. iuidus est q̄ iuidet inuidiosus cui a multis inuidet̄. At. i. sꝫ metus subiectus insidijs (qꝛ quē multi timēt oderūt: ⁊ quē oderūt expetūt perisse: vt est apd̄ Ciceronē videre) est pessim⁹ custos. i. cōseruator vite egre. i. multis miserijs subiecte: sed potissimū illi⁹: q̄ a multis timet̄: qꝛ necesse est vt ⁊ multos timeat: vt Dyonisio tyranno bñ ꝯstitit: nec sinit. i. nō patit̄ eū sup. esse diu: qꝛ spūs tristis desiccat ossa: ⁊ oīs potentat⁹ breuis est vita. Et vt dixi Ad generū ceteris. i. ad plutona descendūt pauci reges sine cede: ⁊ pauci tyranni morte sicca. i. sine effusione sanguinis. Ut iulius cesari: vt nero: vt domitian⁹ ⁊ fere aliȷ̄ omnes. Proinde. i. ⁊ ideo: o puer (qꝛ senex stultus incorrigibilis est) para. i. cōpara p̱bitate. i. p̱ p̱bitatem vite: aliter em̄ acquiri nequeūt: sodales fidos: ⁊ q̄ colūt dñm. i. te si fueris eorꝝ dñs: spōte. i. voluntarie ⁊ fide. i. fideliter. Effice precio preclare virtutis amicos sup. tales qualis gretia cōcelebrat tam raros: vt sunt theseus ⁊ perithous. Achiles ⁊ patroclus. Pilades ⁊ orestes. ⁊ demades ⁊ pythias. Apd̄ troianos Nisus ⁊ eurialus. Apud romanos Lelius ⁊ Scipio.

Sunt qui pneuma ſacrum cornigero ſingula principi
Dictauiſſe putant verba: nec hinc demere litteram
Audent vel minimam: ſtultitiam quorum ego maximam
Sic taxo vt vetulæ quæ ſuperos narrat & inferos.

¶ Carmen eſt quale vndecimū genus apud Flaccū. Monocolon. i. vnius membri: q2 oēs verſus ſunt choriambici pentametri alcaici cōſtantes ſpondeo: tribus choriambis qui conſtant ex prima ⁊ vltima longa ⁊ duabus medijs breuibus et perhichio: qui ex duabus fit breuibus: ſed vltima cōis eſt. Poſſunt etiam aliter metiri: vt conſtent ſpondeo dactylo ⁊ ſyllaba. item choriambo ⁊ duobus dactylis Ordo patet. Cornigero principi id eſt moyſi duci iſrahelitarum dictauiſſe id eſt pnunciaſſe per inſpirationem: vt vetule repete taxo ſtultitiam: que narrat ſuperos ⁊ inferos: quia vtroſq3 fabuloſos cenſent increduli.

ESse'aliquos manes et subterranea regna
Et contū: et stygio ranas ī gurgite nigras
Atqꝫ vna transire vadum tot milia cymba
Nec pueri credunt nisi qui nondum ere lauantur.
Quis superos vidit: cui sunt celestia regna
Peruia: qui genesis cunctorum cognita mosi:
Nū deus vt miseros eternus torreat ignis
Protulit infernum: nū celo vt terrea donet
Corpora deiecit celestia numina: nunquid
Js superis labor est: credat iudeus apella
Non ego: namqꝫ deos didici securū agere euum
Attamen insanum pecus et mens luminis expers
Eternos ignes post fata: fatebere sero.

ESse aliquos manes ꝛc. Verba quattuor carminū sunt iuuenalis recitātis turpiter viuētiū īcredulitatē q̄ huic loco vbi ad partes citamꝰ sacrilegos ꝛ blasphemos ꝺiꝛ sacre scripture ꝯtēptores: sūt ei tā duri ꝛ īcreduli nōnulli vt nihil qꝺ nō viderit credāt ꝛ ita sacrā scripturā dicāt ad terrorē excogitatā: qꝛ error oīm ꝑniciosissimꝰ qꝛ ꝛ se ꝛ oēs sequaces ad eternos ignes deducūt. Necꝫ ꝟo ꝯstitui authoritatē biblie ꝯprobare cū ipa ꝟtꝰ dixerit ne apicē q̄dē vnū ꝑiturū. Qui vero xp̄m ꝟitatē negāt aut dei filiū iā iudicati sūt: ꝛ turchis detestabiliores: imo ꝛ demoībꝰ q̄ credūt ꝛ ꝯtremiscūt. Reliq̄ sub ordine tāgā q̄ talis ē. Nec pueri.i. ne pueri q̄dē: nisi q̄ nōdū lauanꝭ ere.i. pecunia. hoc est nisi sint tā parui vt cūparētibꝰ ītrēt balnea nec ab eis pecunia exigaꝭ: credūt aliq̄s manes .i. iferos eē ꝛ regna subterranea.i. q̄ sit sub ꝭris: ꝛ contū.i. ꝑticā qua charon portitor ꝓfūditatē aquaꝝ ꝑcontaꝭ ꝛ ranas nigras ī gurgite stygio.i. lacu illo inferni. Quis vidit supos.q.d. nemo: qꝛ deū nemo vidit vnq̄. regna celestia cui sūt ꝑuia.q.d. nulli: patēt tñ ꝭs q̄s pr̄ trahit: q̄.i. quō aut ꝑ. q̄d ē genesis.i. gñatio ꝛ ꝓductio cūctoꝝ.s. celi ꝛ ꝭre ꝛ q̄ ī eis sūt: est cogniga mosi q̄ scripsit añ hoīez facta: sꝫ nouit p̄terita dono spūsācti q̄ ꝓphete futura noscūt Nū.i. nūq̄d deꝰ ꝓtulit īfernū vt eternꝰ ignis torreat miseros.s. mortales: nū .i. nūq̄d deiecit.s. ad īferna: numina celestia.i. ꝑtātes āgelicas. vt donet corpora terrea.i. terrena: celo.q.d. mīme: qꝺ difficile creditu: etiā aug. īnuit in vltimis de ciui. dei libris. Nūq̄d is.i. talis labor est supis.i. celestibꝰ. Jd ī .iiij. enei. est. Judeus apella.i. cui ꝑ circūcisionē pellis p̄putij ablata ē. vñ sic ab horatio cuiꝰ hec ꝟba sūt p̄mi ser. vocatur: credat sup. hoc. ego sup. nō credā. nā didici.s. ab epicureis ꝛ hereticis: deos agere euū securū.i. seorsum a cura eoꝝ q̄ fiūt ī terris. Verū q̄dē est ꝙ deus nō tristeꝭ: īmotusqꝫ manēs det cūcta moueri. Atñ.i. nihilominꝰ o pecꝰ īsanū: ꝛ o mēs expꝰs lumīs: tu fatebere sero.i. nimis tarde: vt post fata.i. mortē: eꝭnos ignes ī q̄s mitteris

Neqꝫ sellam: neqꝫ calcar: neqꝫ frenum:
Coemens: hoc male natum pecus emi.
Igitur nunc sine freno et sine sella
Equitans: excutior non sine risu.

¶ Carmen est quale duodecimũ genus horatiũ monocolon ionicũ saphicũ a minori trimetrũ acatalecticũ: cõstans tribus ionicis a minori: q̃ hñt quaternas syllabas duas priores breues et posteriores longas. Uerba sunt improuidi q̄ sellã nõ hñs equũ aut asinũ emit ⁊ cũ equitare nesciret excussus ē cũ risu. vñ in ꝓuerbiũ teutonicũ receptũ: ex asino excussũ esse: q̄ rem tractarit īprouide. Ordo est. Ego emi michi hoc pecus male natũ. i. hũc asinũ stolidũ: neqꝫ. i. non coemens. i. non sił emens sellã neqꝫ calcar neqꝫ frenũ. Igił ego nunc equitans: qđ etiã in pertica dicimur licet ab equo dicatur. horatius ludere par impar eq̃tare ī arũdine lõga: sine freno ⁊ sine sella excutior scꝫ e dorso asini: non sine risu. s. videntium.

ACcipe gēs amēs pecori〈qꝫ〉 simillima tardi
Cui modo supremi restat imago boni.
Accipe que moneā nec tete nosse grauare:
Utilius siquidē nil didicisse potes.
Dic tibi cur ratio datur et mens etheris alti:
Et quecū〈qꝫ〉 poli vis tenet ampla: capax?
Nunquid quo viuas pecus expers mētis in horā.
Et nil venturi per modo facta videns?
Hei mihi ꝙ turpe est post tristes dicere casus.
Non sum equidem fieri talia posse ratus.
Consilium sero post factum queritur: at qui
Prouidus est: fugitat ꝙ cadat ante malū.

ACcipe gens amens. Hec satyra inuehit in improuidos in diē ꝛ in horā in morē pecoris viuētes nec〈qꝫ〉 quic〈qꝫ〉 futuri ex his que facta viderit p̄sagiētes: cū tn̄ vt Cicero attestat sapiēs nō dicet nō putabā hoc fieri posse: sꝫ oēs futuros ꝓuidet euētus. Vn̄ ꝛ Salustius p̄usq̄ incipias ꝯsulto et vbi ꝯsulueris mature opus est facto. Or do aūt est. O gēs amens. i. vecors et sine mēte: ꝛ simillima pecoris tardi. s. ad intelligendū et prospiciendū. cui. s. genti imago summi boni. i. dei: restat modo. i. solūmō reliqua est: qꝛ solū hoīs q̄ imago dei est formā habent: qui nihil deo aut hoīe dignū operant. Accipe inquā q̄ moneā: nec grauare. i. et non graueris nosse tete. i. teipsū. Siquidē. i. qꝛ certe nil. i. nō aliq̄d. tu non potes didicisse aliq̄d vtilꝰ q̄. s. nosse te ipsū: vn̄ oraculo ascribit ꝛ de celo descēdisse dicit illō aureū chilonis ṽbū gnothi se autō. i. nosse te ipsum. Dic cur ratio ꝛ mēs capax etherꝭ alti ꝛ sup. eoꝝ q̄cū〈qꝫ〉 ampla vis. i. ṽtus poli. i. celi tenet datur tibi ꝛ nō pecoribus. Nūq̄d sup. datur: quo. i. ideo vt viuas in horā. i. ad p̄ntē horā sine respectu future: existēs pecus exꝑs mētis. i. rationis: et vi uas nil. i. nō aliq̄d nō vidēs aliq̄d vēturi. i. futuri: ꝑ facta mō. i. paulo ante. i. per cursum et ꝯcathenationē rerū. Hei mihi q̄. i. q̄tū turpe est dicere post ca sus tristes. i. postq̄ tristia ceciderunt: equidē non sū ratus. i. nō putaui talia posse fieri. qꝛ Cōsiliū q̄rit sero. i. nimis tarde post factū. at. i. sed q̄ ꝓuidꝰ est fugitat. id est p̄cauet malū anteq̄ cadat. i. eueniat. Vn̄ innumera sunt exem pla eorū q̄ per imprudētiā lapsi sunt. Ut troiani q̄ grecos abijsse rati capti sunt dolis. Sic et holofernis īprouidētia prudētia iudith capta. Sic Julius cesar quia non ante legit litteras quas ab amicis acceperat: q̄ in senatū venis set: a ꝯiuratis occisus est. Vn̄ non est cōtemnēda illius vulgati ṽsiculi sen tentia. Quicquid agas prudenter agens bene respice finē.

De stultorũ amatorũ calamitate.

Ah venus ad nutum trahis oĩa numina tecũ
  Terrigenumq; genus.
Iuppiter extimuit phœbusq; cupidinis arcus
  Quis modo tutus erit?

¶ Carmẽ est quale decimũtertiũ genus apud horatiũ dicolon distrophon. Prior v̾sus est hexameter heroicus. posterior est dactylicus archilochius dimeter catalecticus. hoc est ꝯstans duobus dactylis ⁊ syllaba. Principiũ hoc sumptũ est ex enea siluio seu papa pio. Ordo est Ahvenus tu trahis tecũ oĩa numina. i. oẽs deos: aut oẽs ĩfluẽtias celestes ad nutũ. i. ad placitum tuũ. Quia oẽs fere dij gentiliũ amasse fingunt. et trahis genus terrigenũ. i. genitorũ in terris vt hoim: sed et aliorũ aĩantiũ vt in sequentibus dicemus Iuppiter extimuit et phebus. i. apollo extimuit arcus cupidinis. i. dei amoris q̃ fili' veneris: et ideo q̃s erit mõ tutus scʒ ab ĩsidijs amoꝝ. q. d. nullus.

OMne adeo genꝰ ī terris hominūq; ferarūq;
Et genꝰ equoreū: pecudes: picteq; volucres
In furias ignēq; ruunt: amor omnibus idem.
Seuus amor docuit: natoꝝ sāguine matrē
Cōmaculare manus. venus iproba: pergama ꝟtit
Quid memorē phedran: quid phillida pesiphaenq;
Quid de semiramidem messalināq; potentem?
Quid dicam sacro delendos igne: gomorre
Et sodome similes? pudeat meminisse pudenda.
Forsitan ꝫ noceat: sed amator comicus inquit
Quidnam igitur faciā? ne nūc cū accersor ꝫ vltro
Supplicat accedā: sed mox lupa deuorat agnum.

OMne adeo ꝛc. Verba sūt vergilij li.iij.georg. quibꝰ omia aialia ꝑ amorē furere docet. Ordo ē. Adeo.i.oino oē genꝰ.s.degentiū in terris ꝛ hoim ꝛ feraꝝ (Est aūt hypmeter: sed syllaba abūdās absumit a vocali seqnti) et oē genꝰ equoreū.i.degentiū i aqs: pecudes.i.aialia ad vsū hois domita: ꝛ volucres picte.i.varijs plumis ornate: ruūt.i.ꝓcipitāter currunt in furias ꝛ ignē.s.amorū. idē amor est oibus.i. oia amore nimio insaniūt. vñ in buc. dicit. Seuus amor docuit matrē.s.medeā cōmaculare manus sanguine natoꝝ.i.filioꝝ suoꝝ ꝛ Jasonis: quos in odiū viri occidit. venus iproba.i.improbāda: vertit.i.euertit ꝑgama.i. menia troiana ꝓpt raptā helenā. Quid memorē.i.recitē phedrā filiā minois q̄ cū ariadna theseū secuta: priuigno suo ꝑ falsā delationē exitio fuit. Nā cū theseo nupsisset ꝛ hippolytū de stupro interpellasset: recusantē patri detulit et ille phocis.i.vitulis marinis equos q̄s agebat cōsternādos curauit vñ ab illis dilaceratus est. Phillis regina thracie putās se a domophoōte delusā de amigdalo se suspēdit in quā mutata fingit. Pasiphae minois regis crete vxor amore tauri incēsa in ligneā vaccam arte dedali incusa cum eo coiuit. Sicut semiramis regina babilonie cum equo ꝛ filij stuprum petijt. Messalina imperatrix mater britānici cesaris vt prostituta publica in lupanari meruit: vbi quinto et vigesimo coitu vno die ancillā supauit. Quid dicā similes gomorre et sodome.i.cōtra naturā luxuriātes delendos igne sacro.i.execrabili aut sacris legibus approbato: vt in Auten. vt nō lux. con. na. col. vi. Pudeat.s. quēlibet.i. pudere debeat meminisse.i.recitasse aut cogitasse pudenda.i. abominādā: et forsitā noceat. qr tāta ē fragilitas nr̄a vt etiā execrādis vitijs inflāmemur. Sed amator comicꝰ vt in terētio phedria inquit. Quid nā faciā (hoc et persius habet) ne accedā nunc.i. ne nunc q̄dē accedā: cū accersor a meretrice ꝛ ipsa supplicat vltro: sȝ lupa.i.meretrix ꝛc.

Medea
Phedra
Hippolytus.
Phillis
Pasiphae
Semiramis
Messalina.

Aues sueſq₃ lęta quando tempora
Parente dante maximo
Agunt: nec vlla poſtmodum timent mala.
Quis hoc idem neget mihi?

¶ Carmen eſt quale decimūquartū genus apud horatium dicolon diſtrophon. Precedens enī verſus eſt hipponactiu s trimeter acatalectc⁹: conſtans ſex iābis aut puris vt in noſtris aut admiſſis ad loca īparia ſpōdeis Sequēs eſt iābicus archilochius dimeter acatalecticus: conſtans videlʒ quattuor iābis: admixto interim īparib⁹ ſedibus ſpondeo. Hic tn̄ ne in taʒ paucis licentia abuterer meros iābos poſuit. Verba ſunt demētis ſup mīa peccantis q₃ brutis nulla ſint ſupplicia poſt hanc vitā quā letā ducunt pre ſtituta: cū non aīaduertat iiſdē etiāſi innocenter viuant nulla premia prede ſtinata. Ordo patet et verba clareſcunt. hoc idem. ſ. agere leta tempora.

Ergo ne diuine bonitatis abutere dono
Stulte/nec astreā sedes habitare sup̄mas
Credis: et horrendi non linquere iudicis ora?
Esto dei cunctos miseratio temperet actus:
Sitq̄ dei propriū misereri et parcere semper:
Ergone sacrilegos sine vindice riseris ausus?
An q2 te nondū prostrauit fulmine iudex:
Idcirco stolidā prebet tibi vellere barbā?
Ut sit lenta: tamen certe magna ira deorū est.
Supplicijq̄ morā compensant pondere tardā.
Nec tibi supreme veniā promiseris hore:
Que si contritis datur: at contritio paucis:

Ergo ne diuine. Inuehit in eos qui bonitate dei abutunt et ita i spm̄ sanctū peccāt p ꝯfidentiā: negātes infernū ⁊ iustitiā dei: aut cōfidētes in venia dāda in nouissima hora. Cōtra quos dr̄ xciij. dist. dia. et de. pe dist. vij. Nullus: sic. deus mlto ꝓnior est ad misericordiā q̄ ad penā vel vindictā: non tn̄ misereт eorū q̄ assidue peccant. vn̄. Nullus expectet donec peccare non possit. Penitentia enī serotina multos solet decipere. Uis ergo euadere qd̄ incertū est: age penitentiā dū sanus es Pricipiū nostrū sumit ab indignatione ad quā apta est ꝑticula ergo. Ordo est. Ergone o stulte abutere. i. abuteris donis diuine bonitatꝫ. i. q̄bus nobis veniā dat de⁹: nec credis astreā. i. iustitiā quā poete astreā vocāt: habitare sedes supremas. i. sūmas. hoc est celestes. q2 s̄m fabulas astrea cū ceterꝫ dijs et deab⁹ ob peccata hoiꝫ terras fugiēs celū petiuit. Un̄ Ouidi⁹. Ultima celestū terras astrea reliquit. et nō credis cā non linquere. i. deserē: ora. i. ꝯspectū: iudicis horrēdi. i. timēdi malis ⁊ venerādi bonis (vtrūq̄ em̄ significat horrēdū) videlicet xp̄i cui pater dedit om̄e iudiciū. Esto. i. ꝯcedat sup. q̄ miseratio tēperet om̄s actus dei: q2 hic p̄cipue eminet mīa dei. Sitq̄. i. ⁊ cōcedat qd̄ eccl'ia canit: ꝓpriū esse dei misereri ⁊ ꝑcere semp: riserꝫ nc. i. ꝑmittet ne ergo q̄ riseris sine vindice. i. vindicāte: ausus. s. tuos: sacrilegos. i. deo honorē derogātes p blasphemiā. An q2 iudex. s. etern⁹ nōdū ꝓstrauit te fulmine. (Alludo ad illud ꝑsianū. An q2 non fibris ouiū: ergennaq̄ iubente. Triste iaces lucis euitandūq̄ bidētal) idcirco. i. ideo p̄bet ip̄e tibi vellere. i. extrahere ⁊ durit decerpe: barbā stolidā. i. quā stolid⁹ hēret si id ꝑferret. Ut sit. i. vt ꝯcedam⁹ q̄ ira deoꝝ sit lēta. i. tarda. tn̄ certe est magna. vn̄ Vale. maxim⁹ in p̄mo lib. Lente ad vindictā sui diuina ꝓcedit ira: tarditatēq̄ supplicij ꝗuitate ꝯpensat. Un̄ addo. ⁊ dij ꝯpensant morā tardā. i. tarditatē vindicte pondere. i. ꝗuitate supplicij. Nec ꝓmiseris tibi veniā supreme. i. vltime hore in hac vita: que. s. venia: si. i. tametsi datur ꝯtritis. at. id est attn̄: paucis dat contritio scilicet in vltima hora.

Qui cœpit ędes maximas habēs. casam
In loculis minimā: mouet viatori
Fabrisqꝫ risum: distrahens comā suam:
Consulat ergo humeros onus parans ferre.

¶ Carmē est quale xv. genus apud horatiū dicolon distrophō. Nā: pmus versus est iābicus hipponactius trimeter acatalecticus recipiens oib⁹ locis iambū: sed imparibus etiā spondeū. Scđs est saphicus constans pentimemeri heroica. i. duobus pedibus hexametri heroici cū syllaba: et dimetro iābico. sed est catalecticus: qꝛ tres tm̄ iābi sequunt. aut duo cum spōdeo eo ꝙ vltima syllaba cōis est. Ordo patet nec verba explanationē desiderant. hñs casam mimā. i. tuguriū humillimū: hoc est pciū seu valorē minime domus: in loculis. i. in sacculis: galli a byrsa. i. corio bursam vocant. Sic Juuenalis saty. xi. Nec mullū cupias cum sit tibi gobio tm̄ in loculis. Consulat. i. ꝯsiliū petat: quid ferre recusent quid valeant hũeri.

SI ꝙ turpe foret cepto desistere victū.
Mortales iusta pendere lance velint.
Non tot in excelsis opa interrupta videres
Urbibus: et mestos aufugere artifices.
Sed non parua mali nec causa est vnica tanti.
Cuiqꝫ suus furor est et sua cuiqꝫ lues.
Hunc spes ꝙ posita est alieno fallit in ere.
Huncqꝫ ꝙ in seipso: nec putat esse deum.
Sic babilonis opes: sic menia laomedontis:
Sic regna assyrie sic periere Nume.
Prudens ere suo prepenso: et preside christo.
Se dignas edes edificare potest.

SI ꝙ turpe foret ⁊c. Hec satyra scribit in eos q̄ inconsulte edificāt et opa interrupta reliquūt: ⁊ ita a viatoribus ⁊ operarijs irridentur Cuiꝰ mali multiplex sed p̄cipue duplex est causa. Altera ꝙ spē collocāt in ere alieno: aut mutuo accipiēdo: aut qḋ deteriꝰ est surripiēdo: sed vt dr̄ Eccli. xxi. Qui edificat domū suā ipēdijs alienis q̄si q̄ colligit lapides suos in hyeme. Et hier. xxij. Ve q̄ edificat domū suā in iniusticia et cenaculū suū in iudicio. Altera ꝙ spē in se collocāt nec deū agnoscunt vñ p̄ierit q̄ a nemroth ⁊ nabuchodonosor icepta sūt vt suo loco dicā Potest et addi tertia causa ꝙ multi tā stulti ⁊ improuidi sunt vt nō ꝯsiderēt q̄ntū pecunie habeāt ⁊ q̄ntū expendē possint: q2 ita expēdēdū est vt ānuatim aliq̄d supersit: ꝓpter necessitates superuenietes. Ordo est: si mortales. i. hoies: velint pēdere. iusta lance. i. recte estimare: ꝙ. i. q̄ntū turpe foret. victū. i. voti impotē: desistere. cepto. Vñ iuno enei. i. Mene icepto desistere victā. vbi Seruiꝰ Turpius est inq̄t ⁊ tristiꝰ desistere icepto q̄ nō icepisse. Tu nō videres. i. nemo videret: tot opa iterrupta in vrbibꝰ excelsis: ⁊ tot artifices. i. operarios: aufugere mestos. eo ꝙ mercede fraudati si ere alieno deuinxerūt. Sed nō parua imo maxima: ⁊ nō vnica. immo multiplex causa tanti mali est. Cuiqꝫ. i. vnicuiqꝫ est suus furor. i. error et stultitia ⁊ lues. i. pernicies est cuiqꝫ sua. Spes fallit i. decipit hūc. ꝙ. i. q2 ipa spes est posita. i. locata in ere alieno. i. aliena pecunia. ⁊ spes fallit hūc. i. aliū ꝙ posuit sup. in seipo: nec putat deū eē. Sic opes babilonis p̄ierūt: tā ille quas habuit nemroth volens edificare turrim vsqꝫ in nubes: q̄ q̄s semiramis: q̄ quas nabuchodonosor. periere. i. perierūt: ⁊ sic p̄ierūt opes laomedōtis regis, troie et p̄ris priami qui apollinē et neptunū mercede fraudasse dr̄ vñ p̄ierūt piure menia troie. ⁊ regna assyrie q̄ sub sardanapalo; vt Iustinꝰ in p̄mo dicit extincta sunt. ⁊ regna nume. i. romana salte quo ad religionē falsam quā numa instituit. Cetera patent.

Quid melius turdo: vulua quid suauius ampla?
Apro quid implet integro gratius ingluuiē?
Quid ve abigit tristes sine bacchi munere curas?
Siccemus ergo singuli pocula terna meri.

¶ Carmē est quale decimūsextū gen⁹ horatū dicolō distrophon pmus cū versus est hexameter heroic⁹. Scd'us archilochius ↄstans dimetro iābico acatalectico & pētimemeri heroica: hoc est quattuor iābis: seqntibus duob⁹ pedib⁹ heroici carmis cū syllaba. Possūt aūt pro iābo in pmo & tertio locis poni spōdei. Verba sunt eo& quos comessantes videm⁹ sumpta ex poetis: pmū carmē ex martiale. Turdus autē auis est delicatissima: de qua idē Inter aues turdus siquis me iudice certet: Inter quadrupedes gloria pma lepus. Vulus .i. sumen factū ex vulua porcina. Apro integro vn̄ Iuuenalis. Quāta est gula que sibi totos Ponit apros: animal propter cōuiuia natū. Cetera manifestaria sunt.

Ecce gule proceres epicuri de grege porci
Qui nūerus tm̄: ꝛ fruges consumere nati
Sponsi penelopes/nebulones/alcinoiq̄ꝫ
In cute curanda plus equo operata iuuentus.
Equales calices haustu siccare parati
Potores bibuli media de nocte phalerni
Et quis summa boni est vncta vixisse patella
Urgerent satyram describere vel cluuienum.
Nam pluris catii faciunt ꝙ dogmata pauli.
Fecundi leporis sapiens sectabitur armos
Gens pecuina necas diuine particulam ame.

Ecce gule pceres. Hec pars iuehit in gulosos: bibones ꝛ comedones seu epulones quoꝝ deus est venter coꝝ: et q̄ pecuinā potius ꝙ hūanā degūt vitā. Nā hoīs est more socratico manducare vt viuat: nō viuere vt manducet. Uerba sunt fere ex horatio sumpta. Ordo est. Ecce. q. d. pter opinionem: pceres. i. pncipes ꝛ precipui fautores gule. i. igluuiei appositoꝛie: porci de grege epicuri. i. eoꝝ q̄ sūmū bonū i volūtate cōstituentes in hoc licet nō in sobrietate vite epicurū sequunt vn̄ horati⁹ de se i eplis. Me pinguē ꝛ nitidū bene curata cute vises cū ridē voles epicuri de grege porcū. q̄ sup. sunt. tm̄ numerus. s. sine noīe aut qui hoīm nūerū maiorē: sꝫ nō meliorē faciūt: ꝛ ē horatianū i eplis. Nos nūer⁹ sum⁹ ꝛ fruges ꝛc. ꝛ nati ꝯsumere. i. cōsumant nō vt serāt fruges. s. terre existētes spōsi penelopes. i. q̄les erāt proci penelopes: cuinā et penū eius poti⁹ ꝙ eā pcātes nebulones. i. inanes ꝛ fetidi vt nebula iuuēt⁹ alcinoi regꝭ pheacū opata. i. exercita: vt homer⁹ scribit: plus equo. i. ꝙ p aut equū esset in curāda. i. poliēda ꝛ fouēda cute. s. sua parati siccare haustu. s. vno: calices eq̄les (quoꝝ meminit ca. a crapula de vita ꝛ ho. clc. Cū ad equales bibitur pot⁹ ille plus laudat q̄ plures iebriat ꝛ calices fecūdiores exhaurit.) Potores bibuli. i. bibaces phalerni. i. optimi vini quale ē phalernū in phalerno mōte cāpanie italice nascens: ꝛ sup. illi quis. i. quib⁹ vt ait psius. sat. iiij. sūma boni est: vncta vixisse patella. i. pigui obsonio vt sūt māducones epulones comedones vētres parasiti ꝛc. Urgerēt. i. cogerēt vel. i. etiā cluuienū. i. ipitissimū artis versificatorie (qualē inuit iuuenalis cluuienū fuisse di. sat. i. Si natura negat facit indignatio vsū. Qualēcūq̄ꝫ pōt. quales ego vł cluuien⁹.) describere satyrā. Nā sup. tales faciūt pluris dogmata catij que apd horatiū scdo ser. sat. iiij. de obsonijs cōdiēdis sūpta tradit. ꝙ dogmata pauli. s. scti q̄ in eplis comessationes ꝛ ebrietates vetat. inter dogmata catiana est fecūdi leporis ꝛc. Ordo ē. Sapiēs. i. hn̄s bonū saporē: sectabit armos. i. humeros leporis fecūdi. i. supfetātis. O gēs pecuina. i. in morē pecoris viuens: qꝛ summū bonū in voluptate corporis ponit: tu necas. i. oppmis pticulā diuine aure. i. aīam: vt flaccus scripsit.

Tu tibi diuitias stolidissime congeris amplas:
Negasq; micam pauperi?
Aduenit ecce dies qua seuis ignibus ardens
Rogabis aque guttulam.

¶ Carmen est quale decimũseptimũ horatij dicolon distrophon. Prior ei versus est hexameter heroicus. Posterior iambicus archilochius dimeter acatalectic9: cõstans quattuor iãbis: sed locis imparibus. i. primo et tertio recipit spondeũ. Titulus est de diuitiarũ sollicitudine vitãda: sumpto argumẽto ex euãgelio luce. xvi. de diuite epulõe. Vñ q̃d hic dr paupere: dici põt lazaro stante etiã metro. Ad cõtemnendã etiã sollicitudinẽ rerũ inuitat nos alibi saluator noster dicẽs Mathei. vi. Ne solliciti sitis aĩe vestre q̃d manducetis neq; corpori vestro q̃d induamini. Nolite solliciti eẽ in crastinũ &c.

I ure iterū nimie taxātur opes: etiā si
Non sint iniusta conditione sate.
Dūmō sollicito nimiū cumulantur amore:
Aut inspectantur letius axe poli.
Diues: in inferno quē nouim⁹ esse sepultū:
Non cumulasse gemit sed renuisse dare.
Si tamē a nostris quem penitet hec didicisse
Audiat altisono que canit ore maro.
Aude hospes cōtemnere opes: et te quoq; dignū
Finge deo: quo non dignus amator opū.
Nam qui diuitijs soli incubuere reptis
Eternū expectant sub styge suppliciū.

I ure iterū: q2 in auaros dictū est ꝑus: videret̄ sup̄flua hec repetio nisi multa doceant̄ auarorū genera: ꝑus ergo stulti accumulatores vt iudices iniq̄ taxati sunt: deinde sordidi ⁊ imūdi: nūc aūt p̄cipue tenaces in paupes q̄uis in seip̄os sint īdulgētissimi: vt diues ille euāgelic⁹ q̄ epulabat̄ q̄tidie splēdide: et vestiebat̄ purpura et bisso qui tn̄ in iferno sepult⁹ est: nō q̄ iniq̄ acq̄siuerit/q̄d de eo nō legit̄: sʒ q2 lazaro hulceroso et ceteris paupib⁹ ptē non posuit Ordo est Opes nimie. i. sup̄flue: taxant̄. i. dānant̄ iure. i. merito iterū. etiā si. i. q̄uis nō sint sate. i. acquisite: iniusta ꝯditione. i. pacto aut forma. dūmō opes cumulant̄ amore sollicito nimiū: aut inspectant̄ ab auaris leti⁹ axe poli. i. celi. vn̄ sicut scriptū est Mēs auari semel vinculis cupiditatis astricta: semp̄ aurū: semp̄ argentū videt: ⁊ gratius intuet̄ aurū q̄ solē. sed nec satietas vnq̄ neq; finis aderit cupiditati ⁊c. Diues sup. ille epulo: quē nouim⁹. i. certe credim⁹ ꝑpter euāgelicā fidē sepultū esse in iferno: non gemit cumulasse nimis: sed renuisse dare quia lazaro nihil imptitus est Si tn̄ penitet. i. parū videt̄. quē. i. aliquē. didicisse hec. s. monita. a nostris. i. sacre scripture authorib⁹: audiat ea q̄ maro canit ore altisono. q2 heroico stilo q̄q̄ in elegiacū mutauim⁹: dicit aūt enei. viij. vbi euāder ad eneā loq̄tur. Aude hospes cōtemnē opes ⁊ tue quoq; dignū Finge deo: q̄d sequit̄ addidi. q̄ verba multū ꝯmēdat seneca: sed magis comprobat saluator noster icōparabilis pauptatis amator. Ordo est. o hospes s. enea: ⁊ ois homo in hac pegrinatiōis terra. aude quasi rē terribilē ⁊ preter opinionē vulgi: ꝯtemnere opes. i. diuitias et potentias tp̄ales: et finge. i. effice. quoq;. i. etiā te: dignū deo. s. hercule q̄ se in has hūiles lares recepit. Vn̄ addo. quo. s. deo: nō sup. est dign⁹: amator. opū. nō dico possessor: vt abrahā aut iob. sed amator. q2 diuitie si affuerit nolite cor apponē. Traho ex eius dē vi. Nā qui incubuere soli. i. sine pticipe: diuitijs reptis, expectāt. sub styge i. in ifernali lacu eternū suppliciū.

Qui cupit aduersis dominis seruire duobus:
Bonaq; vtrisq; sperat his fide obsequi:
Insanit seu qui lepores diuersa petētes
Simul sub arcta vult fugare vincula.

¶ Carmē est quale duodeuigesimū seu decimūoctauū genꝰ apd̄ horatiū dicolō distrophon. Primꝰ autē versus est heroicus hoc est hexameter dactylicus. Scd̄us iābicus hipponactius trimeter acatalecticus: ꝯstans sex iābis vt hic: q̄ꝗ̄ locis iparibꝰ spondeū admittit. Argumentū est ex illo euāgelico Matthei vi. ⁊ luce. xvi. Nemo pōt duobus dn̄is seruire. Aut enī vnū odiet et alterū diliget. aut vni adherebit et alterū ꝯtēnet. Nō potestis deo seruire ⁊ māmone. Ordo est is qui cupit seruire duobus dn̄is aduersis. i. inter se cōtrariis: et sperat obsequi. i. inseruire his vtrisq; bona fide: insanit ceu sup. insanit is: qui vult fugare. i. fugādo cōpellere simul. i. vno tp̄e et vno cane lepores. s. plures saltē duos petentes diuersa. s. loca: sub vincula arcta. i. retia.

Quandoquidē seruire deo mortalib⁹ egris
Expedit: et nulli dñis seruire duobus
Aduersis datur (vt deus est et māmon auarus)
Cur stolidi fluxis inhiatis rebus iniqui
Principis: et dominū celestis linquitis aule?
O felix mortale genus si semper haberet
Eternum pre mente bonum finemq; timeret.
Nunc dominantur opes: et opū furiosa libido
Cuncta audet: quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames? hic ꝓdidit ere magistrum.
Vendidit hic auro patriam: dominumq; potentem
Imposuit: fixit leges precio atq; refixit.

Quandoquidē. Argumētū vt dixi ex euangelio sūptū est: iuxta qd' etiā dr Eccle. iij. Cor ingredēs duas vias non habebit successus: qr q̄ ad vtrūq; festinat neutrū bene pagit: 7 vt dicit glo. in l. fi. C. de asses. Plurib⁹ intēt⁹ minor est ad singula sensus Verba aūt plurima sumpta sunt ex poetis: vt sub ordine dicā qui talis est. Quādoquidē expedit. i. vtile est mortalib⁹ egris. i. hoibus: seruire deo. qr eius agi frenis 7 obtemperare preceptis sūma libertas est: et nulli datur. i. non permittit alicui seruire duob⁹ dñis aduersis. i. contrarijs vt est deus et māmon. i. diuitiarū deus hitus: auarus: qr insaturabilis. vñ Iuue. Cresci amor nūmi quātū ipsa pecunia crescit. Et ideo ait Eccl's. v. Auarus nō implebit pecunia. Qr inquā id nulli dat: o stolidi cur inhiatis. i. auide intenditis rebus fluxis. i. trāsitorijs: ꝑncipis iniq. s. hui⁹ mūdi: et linquitis dñm aule. i. regie celestis: que eternū durabit. O felix (inquit galter⁹) gen⁹ mortale. i. humanū: si haberet semper ꝑ mente bonū eternū: et timeret finem. s. trāsitorij boni: nūc. i. e cōtrario nō summū bonū habet pre mente: sed opes. i. diuitie 7 potētie dñantur: 7 furiosa libido opū: audet. s. attentare cuncta. Imitatio est Ouidij Creuerūt et opes 7c. O sacra. i. execrabilis fames. i. appetitio aut auiditas auri: quid. i. ad quid seu ad qd' facin⁹ non cogis mortalia pectora? q. d. ad nihil nō cogis 7 ita ad oia nephāda cogis: sunt aūt verba Virgilij enei. iij. Probo aūt q' ad oia coegerit: qr hic vt iudas scariothes ꝓdidit ere. i. trigīta argēteis magistrū. s. xp̄m dñm. Hic. i. ali⁹ vēdidit auro patriā vt lasthenes q̄ olinthū philippo regi macedonū vēdidit: 7 curio cesari vigintiseptē milib⁹ aureū romā. de q̄ Lucan⁹. Gallorū capt⁹ spolijs 7 cesaris auro. 7 iposuit dñm potentē: vt cesarē. Et sup. ali⁹ vt marc⁹ antoni⁹ secundū ciceronē in philippicis fixit. i. affixit parieti aut albo ꝑtoris: leges. s. incisas in es: precio. i. iductus precio: et refixit. i. iterum deposuit precio. s. ab alio cui oberant accepto.

Linguam dicacem qui potest suis labris
Vinctam tenere vt nemini malum afferat
Vicit labores herculis: sed obstrepens
Vt pica nidum: se loquax vir indicat.

¶ Carmen est quale vndeuigesimũ seu decimũnonũ ac vltimũ genus apd horatiũ vtpote monocolon hñs versum iãbicũ hipponactiũ trimetrũ acatalecticũ: qui cõstat ex iãbis sed locis imparib⁹. i. primo tertio et qnto etiã spondeũ recipit. Scribit' in garrulos ꝛ dicaces / qd ꝓpriũ est fatuoꝝ quos a fando dictos volunt. Quantũ aũt periculosũ sit vitiũ loquacitatis docet sapiens ꝓuer. xiiij. dicens. Qui custodit os suũ custodit aiam suã: qui autẽ incõsideratus est ad loquendũ sentiet mala. vñ ꝛ illud. Virtutẽ primã esse puta ꝯpescere liguã. Nã nulli tacuisse nocet: nocet esse locutũ. vñ ꝛ naso. Et qñqꝫ nocet oĩa vera loqui. Ordo patet. de laborib⁹ herculis alibi dicem⁹. Pica et sorex obstrepens ꝓdit nidum suum ꝛ vir loquax indicat sc. id est stultitiam suam.

Qui gemis linguā claustris dicire loquacē
Nouerit: is vires vicerit herculeas.
Nam quecunqꝫ fere libye deserta pererrant
Subiectas nostro nouimus imperio.
Sed fera lingua velut caprificus clausa teneri
Ore nequit fatui dentibus atqꝫ labris
Virtutē primā esse puta: compescere linguam
(Magnus in exiguo codice doctor ait)
Nā nulli tacuisse nocet: nocet esse locutum.
Et quandoqꝫ nocet omnia vera loqui
Vis sapiens dici: digito cōpesce labellum.
Viuere vis insons: os bene claude tuum.

Qui geminis ꝛc. Taxantur fatui qui liguā suā frenare nequnt q̄ plurima turba. Omnis eī (inqt iacobꝰ) natura bestiaꝝ ꝛ volucrū et serpētū ꝛ ceteroꝝ domanť et domita sunt a natura hūana: linguā aūt nullus hoīm domare pōt. vñ qui eā domuerit herculeos vicerit labores: q̄ oīa mōstra domuisse dť: vt hydrā ſpētē aquatilē: cui āputato vno capite gemīa obnascebāť: sed tādē cūcta exussit: taurū ferocietē: aprū indomitū: leonē rabidū: equos carne hūana vescētes: draconem puigilē: antea ꝛ cacū imanissimos tyrānos: et sexcēta alia mōstra. Cetera sub ordine dicā q̄ talis est. Qui nouerit vincire linguā loquacem geminis claustris. i. clausuris dentiū ꝛ labioꝝ (ꝛ ita sit oīs hō velox ad audiendū ꝛ tardꝰ ad loquēdū: cū binas aures ꝛ eas patulas hēamus ꝛ vnicā linguam et eam geminis seris arctā) Js vicerit vires herculeas. Nā quecūqꝫ fere ꝑerrāt deserta libye vbi plurime sunt: nouimꝰ sup. eas eē subiectas nr̄o. i. humano iꝑio vt dť iaco. iij. ſꝫ ligua fera. i. idomita neq̄t teneri ore fatui clausa dētibꝰ atqꝫ labris: velut sup. neq̄t clausa teneri caprificus. i. ficus siluestris cuiꝰ radix etiāsi i muro clausa fuerit exiet: vñ ꝑsiꝰ. Rupto iecore exierit caprificus. Magnꝰ doctor: q2 multa bona docet quisquis est: q̄ a mācinello cato ꝑdicať licet q̄dā apposita sunt ab aliis: ait i exiguo codice: puta. i. existima o fili: cōpescere linguā: eē ꝑmā virtutē. Nā nulli nocet tacuisse: qđ itelligiť de iis q̄ tacere pñt: q2 canes illi muti q̄ vidētes lupū nō latrāt. i. curā aīarum hñtes ꝛ eas nō docētes nec curātes: sed se. nō impune ferent tacuisse: nocet aūt multis eē locutū: ꝛ vt ouidiꝰ dicit: nocet q̄nqꝫ loq̄. i. dicere omīa vera. vt occultoꝝ criminū reuelatoribꝰ. suoꝝ facinoꝝ iactatoribꝰ ꝛc. Vis igiť dici sapiens: cōpesce labellū. i. claude os digito. i. tace. q2 vt dť puer. xvii. Stultus si tacuerit sapiens reputabiť. ꝛ si tu vis viuere innocens: claude bene. i. decēter vbi ꝛ q̄ñ ꝛ de q̄bus oportet os tuū. q2 vt dť iacobi scđo. Si quis in verbo nō offenderit hic perfectus est vir. Et puer. xxi. Qui custodit os suū et linguā suam: custodit ab angustia aīam suam.

Labores herculis

Caprificus

Qui proprium/inuenti dominum se iudicat auri:
    Celans ne vero restituatur hero:
Iure potest dici tentor seu fur alieni.
    Et laqueis genii stringitur vsq3 mali.

¶ Carmē est quale primū apud boetiū de cōsolatiōe philosophie: dicolon distrophō. prior eni versus est hexameter heroicus posterior pentameter elegiacus: qbus alternis fere vtimur. Cōstitui aūt post horatiana carminum gña: boetiana pseq̄ vt siqñ hec legant iuuenes etiam carminū varietates vt a perotto describunt hic discē possint. Celans ne restituat vero hero. i. dño seu possessori: imo aut fundūt aut transformāt ne agnoscātur. tentor seu fur alieni. q2 vt dr. xiiij. q. v. Si qd inuenisti et nō redidisti, rapuisti. Vnusqsq3 eni scire debet qd suū nō est ad aliū pertinere. l. cū qrebat. C. vñ vi. genij. i. spūs mali ad exercitationē dū nasceret dati: q2 sicut diu9 hieronymus dicit nascētibus binos dari spūs: alterū ad bonū cohortaturū τ a malo dehortaturū: alterū ecōtrario a bono ad malū instigaturū: ita Serui9 dicit in qntū enei, cuilib3 t duos genios dari.

AStreā rediȷsse putes ⁊ regna bifrontis
Falciferiq; senis: ꝓpria si forte videres.
Contentos hoīes: videas in aratra secures:
In falcē gladios fabrili vertier arte.
Nunc male suada fames et dira sitis potiūdi
Oīa subuertit diuinana humaq; iura.
Jam nulla iniusta est possessio: si modo verus
Non occlamat herus. si quos offenderis vsq̄
Thesauros: trepidas furtiq; sub horrea portas
Risurus modico: fleturus tempore magno.
Redde igitur dn̄o qd̄ forte inueneris: hunc si
Nescis: doctores cui tradas consule iustos.

AStreā rediȷsse ⁊c. Sēsus est si tāta regnaret iter mortales iustitia: quāta certe deberet: vt etiā iuent̄ ⁊ rept̄ abstinerēt aut ad veros dn̄os referrēt putarem⁹ iustitiā rediȷsse i mūdū: ⁊ aurea scl'a q̄ sub saturno ⁊ iano fuisse dicūt Vn̄ maro in buco. Jā redit ⁊ virgo (.s. astrea) redeunt saturnia regna. de qb⁹ enei. viij. Prim⁹ ab ethereo venit saturn⁹ olympo Arma iouis fugiēs ⁊ regnis exul ademptis. Js gen⁹ indocile ac dispsū mōtib⁹ alt̄. Cōposuit: legesq; dedit: latiūq; vocari Maluit. his qm̄ latuisset tut⁹ in oris. Aureaq; vt ꝑhibeāt illo sub rege fuere Secula: sic placida ppl'os i pace regebat Deterior donec paulatim ac decolor etas Et belli rabies: et amor successit hn̄di. Ordo est. Tu putes .i. q̄libet putare possit. Astreā .i. iustitiā rediȷsse .s. celo in terras: ⁊ regna senis bifrontis .i. Jani q̄ tūc regnabat in italia cū saturn⁹ in eā ꝓfugeret. ⁊ regna senis falciferi .i. saturni: hoc est aurea: si videres hoīes ɔtētos ꝑpa sorte .i. possessione a deo in sortē data: tu sil'r videres secures: qb⁹ colla furū nunc secant̄: vertier .i. verti ⁊ ɔflari i aratra .i. ferramēta aratrorū vt in dētalia ⁊ vomeres ⁊ gladios verti arte fabrili in falcē Nūc .i. ecōtrario hoc tp̄e fames male suada .i. ad malū suadēs. ⁊ sitis dira .i. execrabilis ⁊ deoꝝ ira nata: potiūdi .s. rerū: subuertit oīa iura diuina ⁊ hūana. Nulla possessio est iā iniusta si mō verus her⁹ nō occlamat .i. nō ɔtradicit: q: nescit q̄s habeat. si offēderis .i. casu inueneris vsq̄ .i. quouis loco etiā sacro q̊s .i. aliq̊s thesauros: tu trepidas p̄ auaricia: et portas eos furtim .i. furtiue: sub horrea .i. in thesauros tuos: portas dico: risur⁹ modico tp̄e: q: auar⁹ aurū ḡtu⁹ intuet̄ q̄ celū. vn̄ p̄rio ser. ait auar⁹ apd̄ horatiū: ppl's me sibilat at mihi plaudo Jp̄e domi sil' ac nūmos ɔtēplor in arca. fleturus magno tp̄e quia eterno. Jgit̄ ne fleas. redde domino id qd̄ iueneris forte .i. a casu. q: iuenire est aliqn̄ parē vn̄ flacc⁹. Querit: et inuētis miser abstinet. Et si nescis hūc .s. dn̄m. ɔsule doctores iustos .i. bōe cōscientie vt scias cui tradas. Angel⁹ sup isti. de. re. di. i fine: vult pauperibus erogandū, sed tutius est vti consilio prudētiū:

De bene docentibus et male viuentibus.

Qui bona rite docet sed male viuit:
Est stulti similis: cui bona nota est
Semita quā monstrat: sed miser hęret
Sordibus obscœnis: inuia sectans.

¶ Carmē est monocolō quale ſm gen⁹ apŏ boetiū. Est em̄ v̄sus alcmani⁹ tetramet̄ hypcatalectic⁹. Cōstās pētimemeri dactylica.i.duob⁹ pedib⁹ hexametri heroici cū syllaba: ⁊ deīde dactylo cū spōdeo seu trocheo. Scribit̄ i eos q̄ alios docēt ⁊ ipi male faciūt: q̄ alioꝝ vitia vidēt ⁊ sua dissimulāt: in q̄s dici solet medice cura te ipm̄. vt v̄o i decretꝫ patrū habet̄. si tu ita facis: bn̄ docēdo ⁊ maleviuēdo deū istruis: quō te ɔdēnare debeat. De his est ēt illd euāgelicū. Eijce trabē de ocl'o tuo. p̄usq̄ festucā de ocl'o fratrꝫ tui. vn̄ ⁊ flacc⁹ in.i.ser. Cū tua nō videas ocl'is mala lipp⁹ iunctꝫ Cur i amicoꝝ vitijs tā cernis acutū q̄ aut aq̄le aut serpēs epidauri⁹? Nihil in carmie obscurū est.

Ultra sauromatas fugere hic libet et glacialem
Oceanum: quoties aliquid de moribus audent:
Qui curios simulant et bacchanalia viuunt.
Fronti nulla fides: quis enim non vicus abundat
Tristibus obscenis: castigas turpia cum sis
Inter socraticos notissima fossa cinedos.
Loripedem rectus derideat: ethiopem albus.
Turpe est doctori si culpa redarguit ipsum.
Accusans alios vacuus culpa sit eadem.
Et crebro inspiciat que prodit mantica tergo.
Ut trabe de proprio subtracta lumine: vellat
Ex oculo fratris festucam: et se quoque curet.

Ultra sauromatas verba septem primorum carminum sunt Juuenalis sat. ij. in eos qui cum turpiter viuant alios acriter increpant: principium autem in hypocritas est: vt patet si sic ordinem construis liber sup. mihi inquit Juuenalis: fugere hinc. i. ab hoc loco vbi sum (erat autem rome) vltra sauromatas. i. populos illos qui superiorem asie partem occupant que ad boream conspicit iuxta meotidem paludem: et vltra oceanum glacialem. i. vltra zonam frigidam sub se pretrione aut antarctico polo. quotiens illi qui simulant curios. i. se ostentant castissimos et maxie sobrios viros: qualis erat marcus curius dentatus (qui legatis samnitium aurum ingens offerentibus cum ipse in foco rapas torreret: mirantibus inquit: malo his vesci et aurum habentibus imperare: quam aurum possidere) et viuunt. i. viuendo occulte imitantur bacchanalia. i. vitia eorum qui deum bacchi orgia agerent noctu permiscue masculi cum mulieribus conuenientes: innumera stupra preter crapulam et ebrietatem admittebant. Audent sup. dicere aliquid de moribus. Sed nunc multi sunt hypocrite. vnde addit. Nulla fides. i. fidelitas est fronti. i. exteriori apparentie. quis enim vicus non abundat: q. d. nullus non. i. omnis vicus abundat: tristibus. i. seueris in verbis: et obscenis i. turpibus in factis. tu castigas turpia. i. facta: cum sis fossa notissima. i. sentina turpitudinis: inter cinedos. i. pathicos viros: socraticos. i. qui se socratis qui castissime et sanctissime vixit et docuit imitatores mentiuntur. quod tamen non decet. vnde sicut alterum deridere liceat: decentius sit: vt rectus. i. recte incedens. i. bene operans (nam pedes sepe opera figurant) derideat loripedem. i. intorta crura habentem et praue operantem. Et albus. i. totus mundus: ethiopem. i. manifeste nigrum. i. vitiosum. Hactenus Juuenalis. Turpe est inquit Cato. si culpa redarguit. doctorem. i. si id manifeste fecit quod aliis vitio dat: quod et Ambrosius in officiis: et fere omnes attestantur vnde addo ex Cicerone in salustium. Accusans alios sit vacuus eadem culpa scilicet cuius alium arguit. Et inspiciat crebro ea. i. propria vitia que mantica prodit. i. ostendit tergo. vnde in apologis esopi dicitur quilibet habere manticam cuius duplex est sacculus: et in anteriorem reponens vitia aliorum que crebro videt in posteriorem propria. Unde Catullus. Sed non videmus mantice quod in tergo est. Et primo off. Cice. Nescio quomodo fit. vt magis in aliis cernamus quam in nobismetipsis siquid delinquitur. Cetera patent.

Sauromate

Curius

Si quē discussa liquerunt nocte tenebræ:
Luminibusqꝫ prior rediit vigor:
Audiat etherię sapientia verba mineruę
Q eu didicitqꝫ capax: faciat bonus.

¶ Carmē est q̄le tertiū gen⁹ apō boetiū (vn̄ duo p̄ores ꝟsus sūpti sūt) dicolō distrophō: p̄or ꝟsus hexamet̄ heroic⁹. posterior alcmani⁹ dactylic⁹ tetrameter acatalectic⁹. q̄ttuor itegris dactyl̄ ꝯstās. Admonitio fit ad philosophiā cui⁹ stulti sūt ꝯtēptores. Vn̄ sapientia ꝓuer. i. Sapientiā atqꝫ doctrinā stulti despiciūt. Et rursus. Vsqueq̄ ꝑuuli diligitꝭ īfantiā: ꝛ stulti ea q̄ sibi sūt noxia cupiēt. ꝛ īprudētes odibūt sapiētiā ꝛc. Ordo est. Si tenebre. s. ignorantie: liq̄rūt quē. i. aliquē ꝛ hoc nocte. i. vehemēti caligine mētis discussa. i. pulsa ꝑ lucida īterualla: ꝛ p̄or. i. p̄stin⁹ vigor mētꝭ: rediūt luminibus. i. ocl̄is mentꝭ aliter non esset capax. Audiat verba sapiētia mineruę. i. sapientie etherie. i. celestis. et q̄ ipe capax q̄ beniuol⁹ didicit: faciat bonus.

Disci̇te ⁊ o miseri causas cognoscite rerū:
Quid sum⁹: aut q̄dnā victuri gignimur: ordo
Quis datus aut mete: q̄ȝ mollis flexus: ⁊ vnde.
Quis modus argento: quid fas optare: quid asper
Utile nummus habet: patrie charisq̄ȝ propinquis
Quantū elargiri deceat: quem te deus esse
Jussit et humana qua parte locatus es in re:
Disce neq̄ȝ inuideas q̄ multa fidelia putet
In locuplete penu. Sapientia vincit et aurum
Et gemmas: per quā reges regno potiuntur.
Nil deest optandū sicui sapientia presens.
Nil h̄ȝ optandum sicui sapientia desit.

Discite ⁊c. Uerba sunt psiana quibus cohortatur ad sapientiā: et paucis ɔplectit̄ q̄ maxime scire expediat: vt sub ordine tāgā q̄ talis est. O miseri.i. miserandi mortales discite et cognoscite causas rerū: sine quibus nil scim⁹ q̄ȝ auctore aristotele scire est causas rei cognoscere: ⁊ tūc arbitramur vnūq̄ȝ q̄ȝ cognoscere q̄n cās ei⁹ cognoscim⁹. discite q̄d sum⁹: q̄ȝ s̄m horatiū in arte poetica: puluis ⁊ vmbra sumus: ⁊ s̄m fidē cinis sum⁹ ⁊ in cinerem redibimus: vñ non est nobis occasio supbiēdi: aut quidnā.i. ad q̄d gignimur victuri.i. ad quē finē: q̄ȝ vt aristoteles censet finis cuiusq̄ȝ rei est optima ei⁹ opatio. Gignimur ergo vt deū obseruem⁹ sicut inferiora nobis vt nobis famulent̄. Quis ordo datus sc̄ȝ a natura (q̄ȝ dari ad deū ⁊ naturā ptinet. vñ miles ille terentianus. Est mihi hoc datū vt grata sint que facio oīa) naturalissimū aūt est auctore philosopho: vt iferiora obediāt superioribus. Maneat ergo quisq̄ȝ in vocatione sua: q̄ȝ oīs potestas a deo est: aut discite q̄.i. q̄tū: mollis.i. facilis sit flexus.i. declinatio: mete.i. a meta cōstituta nobis.i. a vero bono ad q̄d omēs currere debem⁹: ⁊ vñ.i. a quo sit flexus.i. declinatio q̄ȝ ab incōmutabili bono ad cōmutabile. vñ q̄ȝ nihil tristius q̄ȝ discedere a deo: in capite maledictonis eterne dicet de⁹. discedite a me. Quis modus.i. que mēsura sit argēto: quid sit fas optare de quo alibi dicem⁹. quid nūmus asper i acquirēdo ⁊ possidendo: habet vtile: q̄ȝ possumus facere nobis in celo amicos de mā mona iīquitatis: ⁊ difficile est indigentē bene operari q̄tū deceat elargiri .i. impertiri patrie ⁊ amicis charis: quē.i. cuius status deus iussit te esse et ī qua parte.i. cōditione locat⁹ es: q̄ȝ cōstituendū est in primis qui ⁊ q̄les esse velim⁹ ⁊ in quo genere vite: in re.i. p̄nti: disce inquā quisq̄s es neq̄ȝ inuideas.s. p supbiā q̄ nit̄ inuidie: q̄ multa fidelia.i. vas fictile fideliter cōseruās ī ea ɔseruādū putet.i. fetet tibi ī penu.i. ī penario. locuplete.i. abūdante. Cetera sumpta sunt ex verbis salomonis: p me reges regnāt. Et venerunt mihi pariter omnia bona cū illa.

Huc omnes pariter venite capti
Fortunę laqueis videte casum
Confidentis heri domus superbę
Qui sperans requiem gemit ruinam.

¶ Carmen est quale quartũ genus apud boetiũ monocolõ. Versus est enim dactylicus phaleucius pẽtameter hendecasyllab⁹: cõstans spondeo dactylo et tribus trocheis. Admonent hoc carmine nimiũ fortune aspiratiõib⁹ cõfidẽtes casus alioꝝ videãt. Nã vt flaccus in epistolis ait. Tunc tua res agitur paries cũ ꝓximus ardet. ⁊ vulgato ꝗ̃ versiculo felix quẽ faciũt aliena picula cautũ. Fere aũt vsu venit vt lõga' ꝓsperitate cecati tãdẽ grauissimã faciãt iacturã. vñ recte dicit boeti⁹: nihil esse ifelici⁹ q̃ semp fuisse felicẽ Primi⁹ versus hic est boetij. Ordo ẽ. O vos oẽs capti laqueis fortune: venite huc: videte casũ: heri. i. domini: hoc est possessoris domus supbe: cõfidentis. s. in ea: qui sperãs requiẽ: gemit. i. plorat ruinam.

Eu fortuna quis est deus in nos seuior ac tu
Quæ regis instabili gaudia nostra manu
Sospes eram & felix: & scrinia diuitis auri
Plena reseruabant tecta superba mihi
Nil vnq̃ aduersi perpessus: regna tonantis
Vix mutauissem conditione mea.
Deniq; contempsi celestia numina prę me:
Sic dicens animę nūnc epulare meę.
Est mihi marmoreis fundata pecunia villis
Horrea turgescunt: luxuriatq; pecus
Ecce manus domini: nunc flammis discutit ędes
Horreaq;: at dira meq; meosq; lue.
Quocirca rebus dum fors blanditur iniquis
Noueris interitu accelerare tuos.

Eu fortuna. Verba sunt eius q̄ prius in diuitijs suis cōfisus erat vt ille euangelicus luce.xij. q̄ dixit anime sue. Anima habes multa bona posita in annos plurimos: quiesce: comede: bibe: epulare. dixit autem illi deus. Stulte hac nocte aiam tuam repetūt a te. Que autem parasti cuius erunt? Sic est qui sibi thesaurizat ⁊ nō in deū hec ibi. Neq; est cōtra decoꝝ: q̄ qui stultus fuit ⁊ cecus in ꝓsperitate. alijs bene consulat in aduersitate: quia mala que nos hic promunt ad deum nos ire compellunt. Et reddunt oculos aduersa quos abstulerūt prospera. Nullus autem de continua prosperitate gaudere debet: qꝛ vt dicit Augustinus. Successus humane prosperitatis verum iudicium eterne damnationis est. Principium carminis nostri sumpsimus ex fine sermonū Horatij vbi sic dicitur. Heu fortuna quis est crudelior in nos te deus vt semꝑ gaudes illudere rebus humanis. Regna tonantis id est iouis aut dei patris. Ordo illius est (Nam ceterorū ordo patet) Vix mutauissem id est per cōmutationem accipere voluissem regna tonantis cōditione mea id est pro statu vite mee: tam beatus mihi videbar Celestia numina id est beatos spiritus: pre me id est in comparatione mei. Est mihi ⁊c. Id Horatius in epistolis sic dicit. Hos solos aio sapere ⁊ bene viuere quorum conspicitur nitidis fundata pecunia villis. Horrea turgescunt id est instantur eo q̄ tam plena sunt vt capere nequeant. vnde dicit Luce.xij. Destruam horrea mea ⁊ maiora faciam. Et maro. Illius immense ruperunt horrea messes ⁊c. Luxuriat id est letissimum est ⁊ optima habitudine. Ecce. q. d. repente preter opinionem. Iniquis sicut dictum est de mammona iniquitatis quia non sunt homine digne. Accelerare quia cum dixerunt pax ⁊ securitas: tunc repentinus supcruenit interitus. j. thes. v.

Qui stultiferum viribus axem
Terrasqꝫ omnes ferre laboro:
Diuos superos atqꝫ profundos
Haud me noscens: noscere curo.

¶ Carmen est quale quintum apud boetium monocolon: anapesticum pindari-
cum dimetrum acatalecticum: capiens primo loco anapestum vel spondeum: secū
do anapestum vel spondeum: tertio dactylum quarto spondeum. Estqꝫ in vanas
curas hō in que oīa inquirunt cum seipsos ignorent: vnde sicut athlas celum por
tare dicitur q̄ celorꝫ cursus anxie inquisiuit: ita tales curiosi oīa scire volentes ce
lum & terras in hūeris ferre vulgo fingunt. Ordo est. Ego qui laboro ferre viris
bus.s.meis axem stelliferū.i.celū & terras oēs.curo.i.curiose attento noscere di
uos superos atqꝫ ꝓfundos.i.inferos: haud noscens me scꝫ ipsum. Contra quem
est illud qđ de celo descendisse dicitur nosce teipsum. Uide sequentia.

Curas hoim: o q̃tum est in rebus inane
Nosse volũt stulti: quid agãt super æthera diui.
Quid dis: q̃d manes: quid nã deus egerit ante
Q̃ faceret mundum: vel cur non ante crearit:
Tempore quo claudent supremũ sidera cursum.
Vel cur non plures cælorum fecerit orbes.
Aut plures mundos alio sub sole repertos
Credendum: vel quo dicantur patre creati
Trans zonam exustã quicunq; colunt regionem.
Idq; genus multas satagunt inquirere nubes.
Extra se positas & supra: cum tamen extet
Hic nihil vtilius q̃ semet noscere queq̃.
Atq; ad mensuram sapere: & quæ scire tenetur.

Curas ꝛc. Innehitur in eos qui nimis curiositate nihil ad salutẽ aut vitam eternã facientia rimantur: ꝛ se atq; salutaria oia negligũt Contra quos dr. Altiora te ne quesiueris. Et fortiora te ne scrutatus fueris. Sed q̃ precepit tibi deus illa cogita ꝛ in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. Non est em̃ tibi necessariũ ea que abscondita sunt videre oculis tuis ꝛc. Quo circa bene nos monet apostolus sapere ad sobrietatẽ: ꝛ non plus q̃ opꝫ. Primus v̄sus ẽ sumptus ex persio satyra p̄ma. Ordo est. O curas hoim: sup. vanas ꝛ inutiles: o quantum inane est in rebus. s. humanis. Stulti. s. hoies curiosi volũt nosse. i. scire quid diui. i. sp̄us celestes agant super ethera. Quid dis. i. pluto agat. s. apud inferos: ꝛ quid manes agant illic. Quidnam deus. scꝫ creator oim qui vere dicitur iuppiter egerit anteq̃ faceret mundum vel cur non crearit mundũ ante. i. prius. que questio potuisset moueri secundum Augustinũ si centum mille annoꝝ p̄us fecisset ab illis qui paulo post creationem nati fuissent. Nosse etiam volunt quo t̄pe sidera claudẽt. i. finiẽt sup̄mũ. i. vltimũ cursũ. i. q̃n finiet mũdus. Cõtra q̃s dictũ est nõ est vestrũ nosse tempora ꝛ momenta que pater posuit in potestate sua. Vel cur deus non fecerit plures orbes celorum. Et an credendum sup. sit plures mundos esse repertos sub alio sole. quod cũ alexander magnus a democrito didicisset ingenuit q̄ nondũ vnius factus esset dñs. Vel quo patre dicant creati: quicũq; colunt regionẽ trans zonã exustam. i. torridam. Nã negant quidã hinc ad illos posse transmeari: ꝛ t̃n natura illam temperiẽ non frustra p̄duxerit. Sꝫ longe errant de zona media ph̄i. q̃d ne in his stultis sim indagare nolo. Et satagunt inquirere multas nubes. i. res obscuras nihil ad salutẽ agentes: id genus pro eiꝰ generis positas extra se: ꝛ cũ dictũ sit nec te quesiueris extra: ꝛ supra. cũ scriptura dicat altiora te ꝛc. Cum t̃n nihil sit vtilius hic. i. donec hic viuimus ac. i. q̃ queq̃ noscere se: ꝛ sapere ad mensuram: ꝛ ea que tenetur scire.

De mutuo ſpe dilationis acceptantibus

¶ Quiſquis debita contrahit:
Acceptans ſibi mutuo
Acſi terminus ab lupo
Ab ſumatur: in ers perit.

¶ Carmen eſt quale ſextũ apud boetiũ: monocolon. verſus em̃ eſt gliconius choriãbicus trimeter acatalecticus. Cõſtans ſpõdeo choriãbo ꝛ pichio ſeu iãbo. aut ſpõdeo ꝛ duobus dactylis. Res aũt videnť interdũ obſcure: ꝛ nõ reſpõdere picturis ſeu figuris/ ꝙ adagia teutonica nõ ſemper latinis correſpondet. Verbigratia teutonicũ pūerbiũ eſt. lupus nõ eſt terminũ. e o ꝙ terminus duo ſignificat ꝛ finẽ tp̃is ꝛ limitẽ agri. Et dꝫ ſ eos qui ſpe dilationis pluris emũt ꝙ̃ vendãt aut ꝙ̃ res valeant: aut qui fenerãtur ſeu ad viſuram mutuo accipiũt: aut qui liberaliter mutuo data inutiliter abſumũt: quos fere ſequiť paupertas ꝛ miſera vita. dico fere: qꝛ locupletes factos noui: qui illis pecuniis alias res emerunt quas ante diem longe pluris vendebant. Carmen noſtrum apertum eſt.

Quisq̄s pluris emit q̄ vēdat: & āpla reponit
Fenora: q̄ longum censet abesse diem:
Errat. & ignauo dum dormit debita crescunt:
At dilata dies nil nisi dāna refert.
Nam quicūq̄ frequens rem querit mutuo habere
Aut probrum aut dānum queritat ipse sibi.
Pauperies comes est alieni iugiter eris
Nec libertatem qui capit era: tenet.
Nec reor hunc sanum qui stulto plurima credit:
Qui non soluendo spondet opima lucra.
Sed que de domini manibus suscepimus omnes
Tempora: cum iusto sunt referenda lucro.

Quisq̄s &c. Teutonicis (vt dixi) adagiis taxātur q̄ spe dilatōis aut mutuo accipiunt aut ad vsurā q̄ vix referre poterunt: qr q̄ nō est hodie cras minus aptus erit. vñ moses consulit exodi xv. iudeo dicens. Ipse a nullo accipies mutuū. Causā videtur afferre sapiens. prover. xxij. dicēs. Diues pauperibus imperat: et qui accipit mutuū seruus est fenerantis. iniqui aūt mutuo accipiūt q̄ nunq̄ reddere cōstituunt. vñ psal. xxxvi. Mutuabitur peccator et non soluet: iustus aūt miseretur & tribuet &c. Stulti vero et improuidi accipiūt q̄ nūq̄ reddere possunt decepti spe solutionis differende: ob quam aut pluris emunt aut plus feno ris pmittunt: vt sub ordine patebit Is autem talis est. Quisquis emit pluris. i. maiore precio q̄ vendat et reponit. i. persoluit fenera: ampla. i. magna sup. eo q̄ censet. i. iudicat diem. s. satisfactionis abesse longum. i. per longū tempus. Est autem aduerbiū temporis: longe loci: vt ibi. Et longū formose vale: vale inquit iolla. Errat. i. decipitur: et. i. qr (vt sepe apud doctos auctore valla) debita crescunt ignauo. i. nihil opanti: dū dormit: at dies dilata: nil refert nisi dāna: qr si nō esset dilatio studeret diligētius accumulare vñ satisfaciat. Nā quicūq̄ querit frequens. i. frequēter habere rem mutuo: ipse q̄ritat. i. etiā frequēter querit sibi aut pbrū. i. dedecus si minus aut dūtaxat tātūdem reddit: aut dānū si plus aut melius q̄ acceperit. Pauperies. i. dānum est comes iugit̄. i. ppetuo eris alieni: qd inter aurea chilonis verba est. Nec is q̄ capit era. s. ab vsurariis tenet liberatē: qr fit seruus eius. Nec reor. i. arbitrior hūc sanū qui credit plurima. i. plurimas res stulto: q̄. s. stultus existens nō soluendo. i. q̄ nō queat satisfacere: spondet. i. pmittit: lucra opima. i. plenguia fenora. qd horatius scdo sermonum docet. Sumus aūt fere stulti qr q̄ de manu dñi suscepimus bona inutiliter ob dilationē mortis q̄ tñ incerta ē expendimus. vñ sequitur admonitio moralis. Sed que &c.

De stultis mortaliũ votis ꝛ ꝑcibus

Da magne diuum/si pios audis/pater
Vt fiat aurum quicquid attingam mihi.
Midas id amens a deo non dextero
Est assecutus: at periuit mox fame.

¶ Carmen est quale octauũ apud boetiũ monocolon. Est aũt ꝟsus iãbic⁹ hipponactius trimeter acatalecticus: recipiẽs oĩbus locis iãbũ: quẽ tñ locis paribus admittit: ꝛ tñ ĩ boetio ĩ fine trocheũ seu spondeũ offendi: quẽ in ꝑmo tertio ꝛ q̃nto sine licẽtia posueris: verũ vt legẽ poti⁹ q̃ exẽplũ sequar: posui in q̃nto loco spondeum in sexto vero iãbũ. Argumentũ est in stulta hoĩm vota. Quale erat mide regis frigũ q̃ exorans deũ vt q̃cq̃d cõtingeret aurũ fieret q̃ cibus ꝛ pot⁹ oĩs in aurũ ꝟsus est: inedia ꝛ siti extinctus est Preces mide sunt. o magne, pr̃ diuũ si audis pios: da vt q̃cq̃d attingã mihi: fiat aurũ. Midas amens. i. sine ratiõe ꝑcans est id assecut⁹: a deo nõ dextero. i. nõ fauẽte: q̃ exaudiuit ad votũ nõ ad salutẽ. at. i. sꝫ periuit mox. i. paulo post fame.

Q Uis poterit stultis temeraria pellere vota:
Qui nocitura togis nocitura ꝑcāt i armis
Nil ergo optabunt hoīes? si consiliū vis
Permittes ipsis expendere numinibus quid
Cōueniat nobis rebusq; sit vtile nostris
Nā pro iucūdis aptissima queq; dabūt dij
Charior est illis homo ꝗ̄ sibi: nos aiorum
Impulsu et ceca/magnaq; cupidine ducti
Cōiugiū petimus: ptūq; vxoris: at illis
Notū qui pueri qualisq; futura sit vxor.
Ut tamen et poscas aliquid voueasq; sacellis
Orandū est vt sit mens sana in corpore sano.
Fortē posce aim mortis terrore carentē.

Q Uis poterit. Carmē hoc totū ꝑter primū ꝟsiculū ⁊ partē scḋi est Juuenalis satyra decima: in qua vbi late docuit stultissima hoim vota: cū q̄ fere petant ⁊ in pace ⁊ in bello nocere ꝯpiant Ut magna vis auri ⁊ argenti. magnū corporis robur. magna facūdia. grādis etas. egregia forma: formosi liberi. magna impia: ⁊ sicia. q̄r multi ob hec ꝑierūt aut mala passi sunt. Ob diuitias vt ꝑmisim⁹ midas: ⁊ innumeri a tyrānis occisi. ob vires milo q̄ le ad arborē semiscissā a vēto cū ꝑscidere moliret itercīusus ē ⁊ feris exposit⁹. ob facūdiā cicero ab ātonio occisus. Ob etatē nestor ⁊ ꝑam⁹ oia mala expti. Ob formā lucretia stuprata. Ob formā liberoꝝ q̄ filios furcis et filias ꝓstibulis ob formā addictos viderūt. Ordo est. Quis poterit pellere vota temeraria stultis. i. a stultis qui ꝑcant nocitura togis. i. in pace: et nocitura in armis. i. i bello. Sed dices q̄r vtroq; tp̄e nocitura petunt Ergo hoies nil optabūt. s. a deo. Respōdet id qḋ apud valeriū maximū lib vij. cap. ij. de sapienter dictis ⁊ factis de socrate legit. Socrates humane sapientie quasi quoddā terrestre oraculū: nihil vltra petendū a dijs imortalibus arbitrabat ꝗ̄ vt bona tribuerēt: q̄r ij demū scirent q̄d vnicuiq; esset vtile. Nos aūt plerūq; id votis expetere qḋ nō impetrasse melius foret ⁊c. dicit ergo Juuenalis: si vis ꝯsiliū. s. a me tu ꝑmittes ipsis numinibus. i. dijs. expendere. i. iudicare: q̄d cōueniat nobis ⁊ sit vtile rebus nostris Nā dij dabūt nobis aptissima queq;. i. maxie vtilia ꝓ iucūdis. i. loco delectabiliū. hō est charior illis. s. dijs ꝗ̄ sibi. nos ducti ipulsu aioꝝ ⁊ ceca ⁊ magna cupidie: petim⁹ ꝯiugiū. i. ꝯiugē: ⁊ ꝑtū vxoris. i. liberos. at notū ē ill. s. dijs q̄. i. q̄les pueri sint futuri ⁊ q̄lis vxor sit futura. Ut tñ poscas aliq̄d et voueas aliq̄d sacellis. i. tēplis. Orādū est ⁊c. i. vt sit sanitas aie et corpis.

De inutilibus studijs vitandis.

Nubibus atris	Mens fatuorum
Condita nullū	Cernere lumen
Rite, valebit.	Hinc studiorū
Non licitorū est	Perdita curis.

¶ Carmen est quale septimū apd boetiū. Versus est dactylicus adont' dimeter catalecticus ɔstans dactylo et trocheo seu spōdeo. Sunt aūt hic octo versiculi ꝓpter breuitatē. Scribit in eos qui q̄d discant ignorāt et ita illicitis studijs occupant: aut inutilibus, vt q̄ ad summū vsque etatis dialecticis griphis irretiti neq₃ moribus: neq₃ operibus pijs quicq̄ īptiunt. de q̄bus ī sequenti carmine plura dicā. Ordo est. Mens fatuorū condita. i. abscondita et obscurata: atris nubibus. s. ignorantie: nullū. i. non vllum: non valebit cernere rite. i. vt decet: vllū lumen, et hinc. i. ex hac re est perdita curis studiorū illicitorum.

OMnibus in terris que sunt a gadibus vsqꝫ
Aurorā pauci rite sequenda petunt.
Pars arti vetite studet: et pars astrologie.
Pars cantilenis lusibus atqꝫ iocis.
Plurima pars veneri: rarissima queqꝫ minerue:
Que doceat mores aut pia facta sequi.
Innumeros scholicis videas icumbere nugis
Et semper logicis concrepitare sonis.
Arguo sic contra: verū est vel mentior: ergo.
Dū sortes currit disputat vsqꝫ plato.
Disce miser sophiā que scandat sydera tecū.
Qua tibi quaqꝫ tuis imperitare queas.

OMnibus in terris ꝛc. Pricipiū est decime satyre apđ Iuuenalē vbi sic dicit. Oibus in terris q̄ sunt a gadib⁹ vsque Aurorā ꝛ gā gē: pauci dignoscere possūt Vera bona atqꝫ illis multū diuersa: remota erroris nebula. q̄d eīm ratione timem⁹ Aut cupimus. q̄d tā dextro pede ꝯcipis vt te Conat⁹ nō peniteat ꝛc. Scribit aūt in eos q̄ reb⁹ inutilib⁹ studēt ꝑtermissis necessarijs studijs. vñ de his q̄ artib⁹ aut rerū indagationibus nimiū studēt dicit apđ Aulū gelliū plato sic. Philosophia / o socrates / res est elegās / si modice q̄spiā per etatē attigerit: at si supra modū tēpus in ea ꝯtriuerit: hoīm est corruptela. Nā siq̄s vel ameno sit acriqꝫ igenio: vltraqꝫ etatē philosophet: necessū est eū rerū oīm esse iperitū quarū vsū calleat oportet: q̄sq̄s honestus ꝓbusqꝫ esse futur⁹. hec apđ gelliū: apđ quē ex Aristotelis sentētia musicalib⁹ dediti iō dissolutiores sunt: q̄ꝛ bonis morib⁹ necessaria studia illis impriūt. Tales aūt similes sūt illis de quib⁹ ad heb. v. Etem̄ cū deberetis magistri esse ꝓpter tēpus: rursum indigetis vt vos doceamini q̄ sint elemēta exordij ſmonū dei ꝛc. Ordo aūt est pauci ī oīb⁹ terris q̄ sunt a gadib⁹. i. ab extrema ꝑte occidētis: vbi gades sunt: vsqꝫ aurorā. i. orientē extremū: petūt. i. expetūt: rite sequēda. i. expetenda. Pars. s. hoīm studet. i. diligentē opam dat: arti vetite. s. a canone. i. magice. Pars studet astrologie. i. ſmoni de astrorū iudicijs. pars studet cātilenis. lusibus et iocis. plurima pars studet veneri. i. luxurie: ꝛ rarissima queqꝫ ꝑs studet minerue i. sapiētie: q̄ doceat seq̄ mores aut facta pia. i. religiosa Tu videas inūeros incūbere nugis scholicis. i. triuialib⁹ et adminiculatiuis sciētijs ꝛ in eis etatē terere. Et ꝯcrepitare disputādo: semꝑ. i ad extremā vsque vitā: sonis logicis vt sunt illa inepta Arguo sic ꝯtra: q̄ posui nō vt sensū ex eis capias: sed vt ineptitudinē dialecticoꝝ ꝑpetuoꝝ agnoscas. Nihil vtilius est q̄ꝫ ꝑ dialecticē ad meliora tendere. Que scādat. i. nobiscū maneat et in celis ꝛc.

De temere: facta dei corripientibus.

Is phœbo faculis vult dare lumina
Qui virtute iuuare
Credit posse sua: qui facit oĩa
Per se cuncta gubernans.

¶ Carmẽ est quale nonũ gen⁹ apđ boetiũ dicolõ distrophõ. Prim⁹ ꝟsus est asclepiade⁹ choriãbic⁹ tetrameter catalectic⁹: ↄstãs spõdeo: duob⁹ choriãbis et pyrrhichio: vel spõdeo dactylo cũ syllaba ⁊ duob⁹ dactylis. Scđs est dactylicus pherecratius trimeter acathalectic⁹ cõstans spõdeo dactylo ⁊ spõdeo. Scribit in temerarios ⁊ Usque adeo arrogãtes vt sperẽt se posse vel deũ iuuare: aut ei⁹ facta corrigere. Qui tã demẽtes sunt: vt sint insani q̃ moliant collectis et incẽsis modicis facib⁹ augere lumẽ solis: vt in sequẽtib⁹ lati⁹ dicã. Ordo est. Is vult dare phebo. i. soli lumĩa. i. splẽdorẽ: faculis. s. a se icẽsis q̃ credit posse iuuare ꝟtute sua eũ q̃ facit oĩa gubernãs cũcta ꝑ se: hoc ẽ deũ.

CUr scrutaris iers celestia numia vermis?
Nū facibus ꝓpas modicis intēdere phebi
Lumina: num speras superum te posse iuuare
Rectorem neruis aut viribus oīpotentem:
Quo sine nil factum: nec quicꝗ possumus omnes?
Quo sine nec minimum celi consisteret ordo?
Desine celestes mortali examine vires
Pendere: ne nimio sub melle resultet amaror
Desine scrutari rabioso murmure celos.
Nam maiestatem quisquis scrutatur / ab eius
Splendore opprimitur: sine te qui cuncta creauit
Te sine quo placitū ē moderamie / cūcta gubernet.

CUr scrutaris. Reprehēdunt hac pagina temerarij obmurmuratores: qui dei opera scrutat ea corripiūt: perinde ac si meli⁹ fecissent: similes illi de quo habet vi. q. i. Si oia. Superuacuis laborat impēdijs qui solē certat facibus adiuuare. Quoniam diuine gratie plenitudo adiectione humana nō indiget: nec vlla requirit cōmendationis augmenta ꝛc. Et cū nimium scire laborent stulti efficiuntur. Sicut qui mel multum comedit nō est ei bonum. Sic qui scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Prouer. xxv. Contra quos etiam dicit quod alibi citaui illud Eccl. iij. Altiora te ne quesieris et fortiora tene scrutatus fueris: sed que precipit tibi deus illa cogita semꝑ: et ī pluribus operib⁹ ei⁹ ne fueris curiosus ꝛc. Ordo est. O vermis iners. i. expers artis ꝛ industrie respectu dei: cur scrutaris. i. diligenter inquiris: numina celestia. i. potentiā diuinā: nū. i. nūquid ꝓperas intēdere. i. augere lumina phebi. i. solis: facib⁹. i. lignis incensis (tisones vocant) modicis. i. parū valentibus: nū. i. nunꝗd speras te posse iuuare neruis aut viribus tuis rectorē oīpotentem superuꝫ. i. superorū. hoc est celestiū: sine quo nil factū est nec oēs. i. et si oēs simul essemus nō possum⁹ quicꝗ sine eo: sine quo ordo celi ꝗ nūc ē nec minimū. i. ne minimū quidē tēpus: cōsisteret. i. ꝑmaneret. Desine igitur pendere. i. censere ꝛ estimare examine. i. iudicio mortali vires celestes. i. dei celoꝝ: ne amaror. i. amaritudo vel amaritas vł amaricies: resultet tibi sub nimio melle. i. ne ex nimia indagatione fas stultus. desine scrutari sup. cum murmure rabioso. i. insano: celos. i. celicolas: aut opera dei q: celi enarrant gloriam dei et opera eius annunciat firmamentum. Nam quisquis scrutatur. i. curiose inquirit maiestatem: opprimitur a splendore. i. a gloria eius: Is qui creauit te sine te. i. sine auxilio tuo: gubernet. i. permitte vt gubernet cūcta: eo moderamine quo placitum est sup. ei: sine te.

Iudicans fratrem trutina maligna
Seſe iuſtificans modo:
Iudicis ſperet reprobandus iram:
Solus qui videt omnia.

¶ Carmen eſt eſt quale decimum genus apud boetiũ dicolon diſtrophon. Prior verſus eſt dactylicus ſaphicus pentameter acatalecticus: conſtans trocheo. ſpondeo. dactylo. ⁊ duobus trocheis. Poſterior gliconius trimeť conſtans ſpondeo ⁊ duobꝰ dactylis ſcd̃m tritiꝰ genꝰ metiendi. Eſt in eos q̄ alios dãnant ſeſe iuſtificãtes. In quos dictũ eſt. Nolite iudicare et nõ iudicabimini. Ordo eſt. Iudicãs fratrẽ. i. ꝓximũ ſuũ: trutina maligna. i. iudicio iniquo ex maliuolẽtia: iuſtificans ſeſe. i. ipm: modo. i. ſolũmodo: ſperet ꝓ timeat reprobandus. ſ. cum ſit reprobandus: irã iudicis. ſ. xp̄i qui ſolus videt oĩa. ſ. ſecreta cordium: q; ſcrutans renes ⁊ corda deus.

Q̄ temere in nosmet legem sancimus iniquam
 Dum iuuat iniusta pendere lance pios:
Si iustus moritur vel iusti proximus hæres
 Expendisse scelus iure putamus eos.
Si quo sit melior patitur tormenta probatus:
 Reprobus inuisum duxerit esse deo.
Scandentemq; polos in tristia tartara mitti
 Iudicet: in fauces cum premat ipse pedem.
Sic sua quisq; videns oculis mala lippus inunctis
 Perspicit alterius ceu iouis ales onus.
Qui volet ergo deo ceu debet credere nunq̄
 Ne merito pereat: censor amarus erit.

¶ Q̄ temere &c. Argumentum est sumptū ex vij. cap. Matthei. Ubi saluator noster dicit. Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini: nolite cōdēnare ⁊ nō condēnabimini. Sed vt prius dixi tm̄ abest vt non iudicemus: vt etiam que decenter fieri possunt peruerse condēnemus: ⁊ in oculo fratris festucam euellendam clamemus cum trabē in oculis nostris nō videamus. Un̄ dicit idem saluator Luc. vij. Quid autē vides festucam in oculo fratris tui: Et trabē in oculis tuis non vides. Un̄ glo. in c. eaque. de. sta. re. Tollere festucam qui vis de fratris ocello: Que tua conturbat lumina tolle trabem. Et. iij. q. vij. Iudicet ille de alterius errore. qui nō habet in seipso quod condemnet. Et saluator Joh. viij. de muliere in adulterio deprehensa. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidē mittat. Et hinc Cicero in Salustium. Carere debet omni vitio qui in alterum dicere paratus est. Un̄ ⁊ flaccus lib. ij. ser. vij. a quo principium sumpsimus. Tu cum sis quod ego: ⁊ fortassis nequeor. vltro: Iniectere velut melior: verbisq; decoris. Obuoluas vitium: quid si me stultior ipso &c. Multi autem sunt stulti: qui cum ipsi iudicandi sint vltro alios etiam inique iudicant. vt vero Cicero ait lib. iij. Tusculanarū. Propriū est stultitie aliorum vitia cernere: obliuisci suorum. Et tamen vt idem inquit primo off. Fit nescio quomodo vt magis in alijs cernamus q̄ in nobismetipsis siq̄d delinquitur. Ordo vt in elegiaco fere fit carmine patet. q̄. i. q̄tum. pendere iniusta lance. i. iudicare iniuste. pios. i. bonos viros. Expendisse &c. i. luisse scelus sic eneid. ij. scelus expendisse merentem laocoonta ferunt. Si quo. i. si ideo vt sit melior. quia castigat deus omnem filium quem recipit. ⁊ virtus in infirmitate perficitur. vnde sicut successus assidue prosperitatis est indicium damnationis ita persecutio ⁊ tribulatio signum saluationis. duxerit. i. censuerit: iudicauerit cum premat. i. vrgeat ipse qui iudicat pedem. s. suum. Oculis inunctis. i. collirio obstructis quia lippus est. i. fluentes oculos habens. Ceu. i. tanq̄ esset ales iouis id est aquila: que directo obtutu ⁊ non conueniens radios solis inspicit: ⁊ pullos id nō valentes vt subditiтios abijcit. dicitur autem poetice ales iouis quia in bello giganteo illi fulmina subministrauit. Amarus iniquus.

¶ Quisquis volet perenni
Fungi munere: maius
Perferre q̃ valebit
Vstet sumere pondus.

¶ Carmen est quale vndecimũ gen⁹ apud boetiũ dicolon distrophõ. Precedens versus est iãbicus anacreontius dimeter catalectic⁹: cõstans tribus pedib⁹. i. spõdeo ⁊ duobus iãbis cũ syllaba. Sequẽs est pherecrati⁹. cõstãs spõdeo choriãbo ⁊ syllaba. aut spõdeo dactylo ⁊ spondeo vel trocheo. Argumentum est in eos qui plura q̃ꝫ explere pñt ecclesiastica obeũt munera seu sacerdotia: q̃ a vulgo dicũtur bñficia seu prebende. de quib⁹ in seq̃nti carmine plura. Principiũ carminis sumptum est ex boetio. Cui⁹ ordo ẽ. Quisquis. i. quicũqꝫ: volet fũgi perẽni. i. eterno munere. s. sacerdotali: ita vt in celo etiã sacerdotali gaudeat honore vñ si vt hieronym⁹ sentit: bone doctrine in celo permanẽt: dicit em̃: discamus sciẽtias in terris q̃ nobiscũ p̃manebũt in celis: ⁊ si character ordinis indelebilis est: non dubium ẽ bonos illic speciali honore illustrandos. Cetera patent.

Vid male sane premis sub iniquo fasce misellū
Quadrupedē: defessa labant sub pondere crura:
Et tamen imponis maiora grauamina dorso.
Forte tui similem male natum credis asellum.
Qui cum vix minimi depleres iusta sacelli
Munera ter geminis prętendis tempora vittis
Nectere: & ad summum suspiras culmen honorum.
An miser ignoras: oneris plus q̄ sit honoris
Ecce sub egregio vel summo pontificatu:
Quem quicunq̄ petit sanctum desiderat idem
(Vt vult paulus) opus: sed si pater ipse talentum
Quod dedit exquiret cum fenore: consule vires.

Uid male sane premis. Satyra scribitur in eos qui plura onera ecclesiarum etiam incompatibiliū: vt curas ac episcopatus quidam censent: in humeris suis imponunt: cum vix minimum perferre valeant: in quos dicuntur multa: de preben. quia in tantū. ⁊. c. de multa. Et de cle. non resi. quia nonnulli. Inter que hec adnotata inuenim. Ambitio quorundam in tantum processit vt non duas vel tres: sed plures ecclesias habere studeant: cum vix vni possint debitam prouisionem impendere. Cum tamen multitudo prebendarum canonibus sit inimica: ⁊ valde iniustum ⁊ iniquum est vt multi esuriant forte meliores: ⁊ vnus ebriꝰ forte nullus in verbo: ⁊ pessimus in exemplo abundet. Ordo ⁊ expositio textus nostri est. O male sane. i. insane aut insensate quid. i. ad quid premis sub iniquo fasce. i. pondere quadrupedem. i. asinū misellum. Crura sup. eius defessa. i. defatigata labant. i. vacillant ⁊ deficiunt sub pondere iniquo. i. nimis graui. ⁊ tamen tu imponis dorso scʒ eius grauamina maiora scʒ q̄ꝫ prius habebat. Tu forte credis asellum male. i. ad malū suum natum: similem tui. i. tuis moribus. Qui cum depleres id est perficeres: vt Statius in principio achilleidos. Tu modo si primos digno depleuimꝰ haustu: Da fontes mihi phebe nouos: ac fede secunda. Nec te comas. vix. i. cum summa difficultate munera iusta id est officia debita: sacelli minimi: vulgus capellam vocat: pro sacello: tamen sup. pretendis nectere tempora. s. capitis tui tergeminis vittis id est papali corona: ⁊ pro. i. suspiras ad summū culmen: honorum scilicet omnium in terris. An tu miser ignoras plus oneris q̄ꝫ sit honoris esse sub pontificatu egregio. vel. i. etiam summo: quia vbi summus honos est ⁊ summum onus. Quem scilicet pontificatum quicunq̄ petit. i. desiderat idem desiderat opus sanctum: vt paulus scilʒ apostolus vult dicens. i. Timo. iij. Si quis episcopatum desiderat bonum opus desiderat. Sed si ipse pater scilicet omnium deus exquiret cum fenore. i. cum excremento lucri: talentum quod dedit scʒ seruis suis vt prelatis consule vires scʒ q̄ꝫtum queas perferre.

De differentibus bene facere cum statim possint.

Coruo didici recinente
Cras cras: bona nunc peragenda
Differre: necis properantis
Securus: at vrgeor amens.

¶ Carmen est quale est duodecimū genus apud boetium monocolon: anapesticum partheniacū dimetrū catalecticū. Primi em̄ duo pedes recipiūt anapestū vel spondeū. tertius semp exigit anapestū cū syllaba. Argumentū sumptū est ex illo Eccli. v. nō tardes cōuerti ad dn̄m: ꝛ ne differas de die in diē. Subito em̄ venit ira illius: ꝛ in tempore vindicte disperdet te. Et ex illo psal. xciiij. Hodie est ꝛ cras morietur ꝛc. Ordo est Ego inquit stultus didici coruo recinente. i. frequenter canente: cras: cras. differre bona scꝫ opera peragenda nunc existens securus necis id ē mortis properantis. i. cito aduentātis. At egeo amens. i. sine mente improuidus vrgeor scꝫ a morte: que memorem sui vel inuitum facit.

I Nspice mortalis q̃ fluxa caducaq; vita est
Qui flos mane fuit vespere puluis erit.
Inspice nec differ conuerti ad cunctipotentem
Nam subito in reprobos illius ira venit.
Cras hoc fiet: idem cras fiet. quid quasi magnum
Nempe diem donas? quando erit ista dies?
Iã cras hesternũ cõsumpsim⁹: ecce aliud cras
Egerit hos annos: cras hodie esse nequit.
Si tu hodie audieris dñi vocem caue dicas
Corde obdurato: cras sequar haud hodie.
Quis scit an adijciant hodierne crastina summe
Tempora: que id possunt: numina sola: poli.

I Nspice mortalis. Argumẽtum est in pendinatores qui omnia in crastinũ referunt: neq; quicq̃ boni cum statim possint faciũt In quos etiã dr illud Eccli. v. Ne tardas conuerti ad dñm: et ne differas de die in diẽ. Subito eni venit ira illius: ꝛ in tẽpore vindicte disperdet te. Admoneo aũt primo mortalitatis que dilationẽ pi-culosã doceat. vñ luce. xij. hodie est ꝛ cras moriet. Fenũ qd̃ hodie est cras in clybanũ mittetur. De his plura dicã sub ordĩe qui talis est. O mortalis scz hõ: inspice. i. intus ꝛ in te vide ꝛ attende q̃. i. q̃tũ fluxa. i. fluens ꝛ trãsi-toria atq; caduca est vita. s. tua. Nã is q̃ fuit mane. i. cuz sol manaret ꝛ orire tur: flos. i. in vigore: erit vespere. i. sole occidente. puluis. i. cadauer resoluẽ dũ in cinerẽ. Inspice inq̃ nec differ cõuerti ad cunctipotẽtẽ. i. sic: omĩa po-tentẽ dñm deũ. Nã ira illius venit subito in reprobos. i. reprobandos. Re-spondet hõ stult⁹ ꝛ sunt fere verba persiana satyra. v. hoc. s. qd̃ mones fiet cras. i. cras incipiã inspicere. Respondet monitor: idẽ fiet cras. i. tu dices idẽ cras: vñ sicut caltidus q̃ dicit cras dabo nõ hodie sic nego quotidie nũ q̃ dat ita q̃ sẽp cras ꝛ nunq̃ hodie bene agere vult nũq̃ bene agit. Obmur murat stult⁹ dicẽs. q̃d sup. cõtradicis: nẽpe. i. nõne ipse. i. tu donas. s. mihi diem. i. dilationem vnius diei: quasi magnum. i. rẽ magnã? Respondet mo nitor. qñ erit ista. i. tua dies? q. d. nũq̃. Nã nos consumpsim⁹ iã cras hester nũ. i. de quo heri dicere licebat cras: ecce aliud cras egerit. i. extra fert ꝛ ab sumit hos. i. nostros annos. Est aũt ab egero nõ ab ago: cras nequit eẽ ho die. ꝛ ergo semel incipiendũ est hodie nõ semp in crastinũ differenduz. Si tu audieris hodie vocẽ dñi (vt in psal. xciiij.) caue dicas: vbi caue est tertie. sicut in epi. horatij. Vade vale caue ne titubes: corde obdurato. i. per obdu rationem cordis: ego sequar. s. vocem cras non hodie. Quis scit. horatius sic habet secundum carmen tempora dij superi. vnde illud. Nemo tam di-uos habuit fauentes crastinum vt possit sibi polliceri.

De stulta impudicarum custodia.

Stultus obseruans iter impudice
Coniugis: seruat pulices sub alto
Sole: vel mundat laterem: vel implet
Vt ceo paruo puteum copacem.

Carmē est quale decimūtertiū apud boetiū vtpote monocolo v̄suo ꝫ dactylicus saphicus pētameter acatalecticus: cōstans trocheo: spōdeo dactylo. ⁊ iterū trocheo ⁊ spōdeo aut duob⁹ trocheis. Scribit i stultos vxoꝝ suarū obseruatores: nō q: obseruari nō debēt: sed q: frustra obseruant: aut q: nimis obseruate incōtinētiores fiūt: nitūt eni in vetitū. vt i sequēti lati⁹ dicā. Quid aūt in ea re faciendū sit. prescribit Num. v. Si spūs zelotypye cōcitauerit virū cōtra vxorē q̄ nihil polluta est vel falsa suspitione appetit relinquet deo facti hui⁹ iudiciū. Vulgo dr. Ille lauat laterē q̄ custodit mulierem. Et eccl. vij. Facili⁹ est ardēti sub sole obseruare pulices ꝙ iuitā custodire mulierē. Dicit etiā vrceolo. i. modico vase implere capacem puteū qui sua custodia lasciuā retinere vult mulierem.

Quid fruſtra obſeruas vxorē iſane/pudicā
Ipſa ſui cuſtos erit et tutela pudoris.
Quid ſtolide obſeruas vxoris iter male caſte:
Nititur in vetitū natura fere mulierum:
Et cuſtoditū quia ſuauius eſſe putatur:
Si nulli placuit: iam cuſtodita placebit.
Audio quid veteres olim moneatis amici.
Pone ſerā: cohibe: ſed quis cuſtodiet ipſos
Cuſtodes: cauta eſt: et ab illis incipit vxor.
Illa iubet ſumpto iuuenē properare cucullo
Si nihil eſt: ſeruis incurritur: abſtuleris ſpem
Seruorū: veniet cōductus aquarius vſq̄.

Quid fruſtra ꝛc. Ut ex titulo patet in eos iuehit̄ q̄ friuolā ꝛ īter dū pniciosā curā adhibēt ob zelotypiā ī cuſtodiēdis vxoribus cū caſte ſeſe cuſtodiāt: ne tā min⁹ caſte fiāt nō illis nimiū laxāde ſunt habenē. qꝛ ſi qd ouidi⁹ dicit: caſta eſt quam nemo peciuit cauendū eſt ne ob diſſolutam vitā petantur. Nocet autē interdum nimia cuſtodia: tū propter mulieres q̄ nimium cuſtodite: in vetitum nituntur et quod non feciſſent libere admittunt cuſtodite. tū propter viros: quibus interdum mulieres placent non qꝛ formoſe: ſed quia cuſtodite. Vñ dicitur prouer. ix. Aque furtiue dulciores ſunt: et panis abſcondit⁹ ſuauior. De libidine autē mulierū obſeruatarū late loquitur Iuuenalis ſatyra vñ ſūpſimus illa carmina. Audio quid veteres ꝛc. vſq̄ ī finē. Ordo eſt. O inſane: quid. i. ad quid. obſeruas. i. cuſtodis attendēs quid agat et quo vadat vxorem. ſ. tuam: pudicam. i. ſi habes pudicam: obſeruas īquā fruſtra. qꝛ ipa. ſ. pudica vxor tua eſt cuſtos et tutela ſui pudoris. Et o ſtolide q̄d obſeruas iter vxoris male. i. nō: caſte. Natura mulierum: nititur fere. i. quaſi ſemꝑ aut quaſi oīs: in vetitum: et qꝛ cuſtoditū. i. res cuſtodita ꝛ abſcondita: putatur eſſe ſuauius: ſi ipſa nulli placuit. ſ. priuſq̄ cuſtodiretur: ipſa placebit iā cuſtodita. i. eo q̄ cuſtodita. Martialis Creuit turba futurorū īgenioſus homo es. O veteres amici audio quid moneatis olim. dicentes Pone ſerā: ſcilicet domui: cohibe. i. cōtine domi: ſed quis cuſtodiet. i. arcebit ꝛ obſeruabit ip̄os cuſtodes. Uxor eſt cauta et incipit ab illis. ſ. cuſtodib⁹ adulteriū. vt ipſi taceant. Illa. ſ. vxor libidinoſa: iubet iuuenem. ſ. aliquem properare. i. celeriter accedere. cucullo. i. coopimento capitis ſumpto. ſi nihil. ſ. iuuenū incurritur. ſ. ab ea. i. ipſa ipetū facit: ſeruis. id eſt in ſeruos. et ſup. ſi: abſtuleris ſpem ſeruorū: aquarius. i. lixa aquā ferens in vſum culine: cōduct⁹. ſ. ad aquā ferendā ſed vt ſtupret dominā veniet vſq̄. id eſt ab vllo loco.

Quicūq; stertit nare peruigili miser
Mœchi vetractat pocula:
Se non videre quod videt simulans: mero
Illectus est stultissimus.

¶ Carmē ē q̄le decimū quartū gen⁹ apd boetiū dicolō distrophon. Prior versus est iambicus archilochi⁹ trimeter acatalectic⁹: īparib⁹ sedib⁹ spōdeū recipiens: interdū etiā anapestū: ⁊ ī fine perhichiū vel spōdeū paribus autē iābū tm̄ quē oib⁹ locis hr̄e pōt. Posterior est iābic⁹ archilochius dimeter acatalectic⁹. Recipiēs piformiter locis pib⁹ spōdeū reliqs tm̄ iābū quē qz iābic⁹ est vbiq; admittit. Scribit in vxorū suarū leones. Nā patronus est turpitudinis q̄ crimē celat vxoris. Et qui patitur vxorē suā delinquere matrimoniūq; suum contemnit: quiq; cōtaminationē nō indignatur pena adulterij confligitur. Omnia nota sunt.

PRo scelus inuisum supis et morte piãdum:
Lenonẽ vxoris secula nostra ferunt.
Plurimus est hodie: doctus spectare lacunar:
Mechus in vxoris dũ iacit ora sinũ.
Doctus et ad calicẽ vigilanti stertere naso:
Coniugis in gremiũ dũ iacit ille manũ.
Frustra hodie clament: vbi nunc lex iulia: dormis?
Qui viuũt stupris cõiugis vsq; sue.
An dubitas cupiant hi gnatas prostituisse:
Quarũ dissimulant matris adulteria?
Expulit vrbe stuprũ lucretia passa tyrãnos:
In thalamũ mechos nũc vir ob era vocat.

PRo scel⁹. Exclamatio est in turpissimos vxorũ suarũ leones: qui q̃ fere pati recusant veneris cõsortia admittũt. Pro indignãtis est vox: neq; c aut aspirationẽ exigit. Ordo est. p: scel⁹ inuisũ. i. odio psecutũ supis: et piandũ. i. purgandũ ⁊ abluẽdũ morte: secula nostra: ferũt. i. admittũt ⁊ patiunt lenonẽ vxoris. i. q̃ vxorẽ suã ob pecuniã aut gule illecebras pstituit Doctus spectare lacunar. i. laq̃aria hoc ẽ trabiũ cõnexiones dũ. i. qñ mechus. i. adulter iacit ora. i. oculos in sinum. i. ad mamillas vxoris: est hodie plurimus. Et doctus. s. ab vxore aut auaritia sua exptus: stertere. i. simulare se dormiẽtẽ: ad calicẽ. i. pocula naso vigilanti id est non dormienti. i. cum tamen vigilet: dum mechus iacit manũ: in gremium id est ad muliebria cõiugis. ij. sup. qui viuunt vsq; id est continue stupris coniugis sue: clament frustra hodie: vbi sup. es: o lex iulia in adulteros lata dormis? Est autem imitatio iuuenalis. An dubitas sup. an hi. i. tales (vt enei. ix. hunc ego te euryale aspicio) cupiant prostituisse id est ad vniuscuiusq; libidinem in prostibulis exhibuisse: gnatas id est filias quarum matris dissimulant id nolunt fateri cũ tamẽ sciant: adulteria. Simulamus enĩ id esse quod non est: et dissimulamus id nõ esse qđ est. i. dum ex iterioribus indicijs fingim⁹ id esse qđ nõ est tũc simulam⁹: et qđ inuim⁹ id non esse quod est tunc dissimulamus. Lucretia castissima mulierũ a valerio predicata: sed susanne censore augustino merito cedens: passa stuprum a sexto aut arunte filio tarquinij superbi septimi et vltimi regis Romanorum: de qua liuius late in fine primi libri decados prime. expulit vrbe. s. roma tyrannos id est superbos reges: et vir. id est maritus vocat nunc in thalamum. s. suum. mechos. i. adulteros. ob era id est pecuniam.

Quisq̧ sui similem quia colit
Delitię mihi sunt strepere aues
Immodice/solitę: mare frequens
Atq̧ solum petii: scio nihil.

CElū nō animū mutāt q̄ trans mare currūt:
Raro redibit holoꝛ qui nidū deserit anser.

¶ Carmē p̄cedēs est q̄le decimūquintūa pō boetiū: monocolō. dactylicū ithyphalicū: tetrametrū: acatalecticū: ꝯstās trib⁹ dactylis ꝛ phichio. Scribit q̧ i eos q̄ sibi ob stultitiā placēt: et q̄ cū multa viderit nihil didicerūt et ita vt teutonicū ē adagiū: q̄les euolauerūt āseres redierūt. Solite strepe. i. anseres Celū nō ani. sic horati⁹ i epistolis. holoꝛ. i. beue canere sciens ꝛc.

Quisquis medentis impotens opem fugit:
Et tegit insulso pectore vulnus hians:
Modo nec ortis obuiat doloribus.
Iure sibi sero pharmaca poscit iners.

Principijs obsta: sero medicina paratur
Cum mala per longas cõualuere moras.

Carmẽ ẽ qlc. xvi. apud boetiũ dicolon distrophon. prior vsus est iãbic9 trimeter acatalectic9. posterior pentameter elegiac9. Scribit in impatiẽtes infirmos: qui nec vulnera detegunt: cũ dicat boeti9. Si opem medicantis expectas: vulnus detegas oportet: nec medicum q: nõ omnes curat patientes cum dicat iuuenalis: non est in medio semp releuetur: vt eger. Nec principijs obstant: cum dicat ouidius Principijs obsta &c.

De nimis cito irascentibus.

Quicunqꝫ impatiens furentis irę:
In sua damna ruit: facitqꝫ
Quę non facta velit: sues sequatur
Scandat & arcadicum caballum.

Carmē est quale decimūseptimū genus apud boetiū dicolō distrophō primus versus est dactylicus: phaletius pentameter hendecasyllabus: de quo prius diximꝰ. Sequens est dactylicꝰ archilochius tetrameter catalecticus: cōstans duobꝰ dactylis ꝛ totidē trocheis. Inuehitur ī eos q̄ nimis cito irascunt: in quos dicitur. Vince cram animosqꝫ tuos qui cetera vincis Item debet homo lentum vehemens equitare iumentum. i. asinum: vt eiꝰ tarditate retentis nil cuius cum postea peniteat moliatur. Ordo est. Quicunqꝫ impatiens ire furentis. i. quicunqꝫ nescit differre irā: qꝛ ira furor breuis est: vt iam dicam: ruit in sua damna ꝛ facit ea que velit non facta: sequatur sues qui tardi sunt. vnde Tardi venere subulci: ꝛ scandat caballū (per trontā id dico: iumentū vero primā: ꝑducit) archadicum. i. asinum.

Vo ruis: ah demens cur dorsum obtundis aselli
Expecta vxorem: scandere certat idem
Quo ruis inquã amẽs: quo me rapit ira furorq;
Siste gradum ac audi. Sum nimis impatiens.
Attamen hæc audi: mala sint quæ audire recuses.
Audio: dic paucis: dum pecus ango pigrum.
Ira furor breuis est: animum rege: qui nisi paret
Imperat: hunc frenis hunc ratione preme.
Impedit ira animum ne possit cernere verum:
Quæ populum ac vrbes sæpe dat exitio
Fœmina rixetur: canis improba concitet iram:
Candida pax homines trux decet ira feras.

Uo ruis: Carmen est elegiacũ in impatientẽ ire qui subito impetu rapitur: cõtra prescriptũ sapientũ: qui ira percitum volũt tantisper etiam a iusta castigatione aut vltione coercendũ dum furor ille sedatus sit. vnde architas ille tarentin⁹ semp laudabitur ꝙ peccanti suo pepercit eo ꝙ iratus esset: nisi irascerer aut impune ferres. vnde quidã illud primi enei. Post mihi nõ simili: pena cõmissa luetis interpretantur vt sit datiui casus construendũ cum mihi vt sit mihi non simili. i. non irato vt modo. Et si cum pena construatur adhuc qr dicit post & non vult statim puniendos: idem docet neptun⁹: aut qui id finxit poeta. quocirca aptam aposiopesin dat illi dicenti. Quos ego: sed motos prestat componere fluctus: vt sepe etiam comici faciunt quia signum est temperate ire vbi verbo nõ exprimunt furorem. Augusto aũt cesari consultum tradit Suetonius: vt irascens priusq; aliud quicq; faciat aut dicat omnes litteras alphabeticas proferat. vt vel tantillo internallo ira sedetur. Est enĩ furor breuis ex subita ascẽsione sanguinis circa cor. Ordo est. Ah demens quo ruis. i. preceps abis: cur obtundis scilz flagello: dorsum aselli. Expecta vxorem qr certat scandere idem scz dorsum: trahit enim caudam. totum aũt tractum ex prouerbio teutonico. Inquã quo ruis amens. i. sine ratione. Respondet eo sup. quo ira & furor rapit me. Siste. i. retine & fac stare gradum scz asini ac audi. Respondet: sum nimis impatiens. Monitor. Attamen audi hec que dicam. ea sint oportet mala que recuses. i. nolis audire. Respondet. Audio dic paucis. dum ango id est premo pecus pigrum: qr nolens ꝓgredi. Monitor affert ex horatio & ceteris poetis. Ira furor breuis est &c. Ordo patet. Populum ac vrbes. Hora. j. car. Ire thyesten exitio graui strauere. & altis vrbibus vltime stetere cause cur perirent funditus: imprimeretq; muris hostile aratrum exercitus insolens. Femina rixetur. Home. li. xx. Iurgia iam cessent. mos est mulieribus iste. Candida pax. Ouidianum est.

Omne hominum genus in terris
Simili surgit ab ortu
Sed dea ceca: procurans hos
Scandere deiicit illos.

¶ Carmen est dicolon distrophon quale est decimūoctauū boetij: immo duo priores versus sunt boetiani: quorū precedens est dactylicus alemanius trimeter hypercatalecticus: nā post tres pedes superest syllaba. Sequens est pherecretiꝰ dactylicus trimeter acathalecticus cōstans duobus dactylis ꝛ spondeo. Hic tamen apud boetiū pro dactylo anapestū recipit. Scriptū est in eos qui ob successus superbiūt: cum iam incerta sit fortune vt aiunt rota: vnde est illud claudiani. Tollūtur in altum vt lapsi grauiore ruant. Et ideo seneca in hercule furente. Nemo cōfidat nimiū secundis: nemo desperet meliora lapsis. Miscet hec illis (.i. prospera aduersis) prohibetꝙ clotho stare fortunā rotat omne fatum.

SCande caballe rotam: dñabere tempore paruo
Nec poterunt vires nec opes defendere ſedem.
Archadicũq; pecus/ſi forſan ſcandis eodem
Et fortuna fauet: modicum quoq; ſtabis in arce.
Scandat iners monſtrum cui nec fortuna benigna:
Nec probitas fauet aut virtus: mox decidet amens
Sæpe etenim primo aſpirat fortuna labori:
Sed nihil inuitis fas queq̃ fidere diuis:
Quocirca ſapiens rerum accumulabit aceruos
In quas nil iuris fors obtinet improba: & illi
Oſtendet medium ſi contradixerit vnguem:
Nullum numen habes ſi ſit prudentia: ſed te
Nos facimus fortuna deam: celoq; locamus.

SCande caballe rotam. Pãnoſa hec ſatyra varijs pãniculis conſuta hoc eſt ex diuerſis deprompta inuehitur in ſtultos fortune nimiũ confidentes: nec ſubitam eius mutabilitatem verentes. Principiuz alludit ad picturam ſuperiorem: in qua qui in vertice ſedet eq̃ formã habet. Eſt aũt equ⁹ p̃ſertim caballus aĩal aĩoſum ⁊ bellicoſum viribus confidens. vñ notatos puto per eũ qui opibus aut viribus aut audacia freti ad regna perueniunt. Qui vero aſcendit aſininũ habet caput ſignificans nihilleum qui tardo quidem ad ſcientias virtutes ingenio: ad honorem non minus aſpirat: ambitu aut hypocriſi. At qui deſcendit: anteriora humana ⁊ poſteriora equina habens ſignificat eos qui viribus inconſulto inuitis fatis ⁊ minerua ad culmina honorum aſcendunt aut truduntur: vñ ſubito detruduntur. Sed ordinem proſequamur. O caballe. id eſt eque belliger: ſcande rotam: ſcz fortune. ⁊ eſt minaciter dictũ vt illud in faſtis Rode caper vitem ⁊c. dominabere. i. regnabis: paruo tempore Nec opes ſcz tue. id eſt facultates: nec vires poterunt defendere. id eſt protegere tibi ſedem. id eſt ſolium regium. Et pecus archadicum. id eſt o aſine (quia in archadia multi ⁊ magni ſunt aſini) ſi ſcandis forſan eodem. id eſt ad eandem ſedem: ⁊ fortuna fauet: tu quoq;. i. etiam tu ſtabis modicum in arce: id eſt ſummitate. Scandat ſcz in altum monſtrum iners id eſt nullam habens artem: cu: nec fortuna benigna fauet. nec probitas aut virtus fauet. ipſum decidet mox. i. paulopoſt amens. i. ſine mente. Etenim fortuna (vt dicitur ſcdo eneid) aſpirat ſepe primo labori. Sed nihil. i. non aliquid non eſt fas. i. licitum queq; fidere aliquid dijs inuitis. Quocirca. i. q̃propter ſapiens accumulabit aceruos rerum in qua fors. i. fortuna: improba. i. improbanda. nil iuris obtinet. ⁊ oſtendet illi ſcz fortune: ſi contradixerit vnguem medium. i. deridebit eam dicens illud Iuuenalis. O fortuna tu nullum habes numen id eſt nullam diuinitatem: ſi ſit prudentia. ſcz nobis. Sed nos ⁊c.

¶ Pedicas apertas nectens
Laqueosq͡ꝫ visos apro.
Auibusq͡ꝫ rete nudum
Stolidas sequatur prædas.

REtia qui volucri tendit manifesta videnti:
Est similis stulti qui fallere tentat aperte

¶ Carmē ē q̄le decimūnonū boetij monocolō iābicū anachreontiū dimetrū catalecticū ꝯstās anapesto iābo spōdeo vel iābo ꝛ syllaba. Inferi⁹ ē hexametrū: vtrūq͡ꝫ aūt in eos ē q̄ apte insidiātes decipe frustra tētant: in q̄s dr̄ ꝓuer. j. Frustra iacit rete añ oculos pēnatoꝝ. Et illud ex apologis esopi. Que nimis apparent retia vitat auis. Pedice sunt vincula pedū vt manice manuū. Cetera patent

Heuheu quę miseros tramite deuio
Abducit ignorantia.
Qui cernunt alios pręcipitem dare
Casum: nec euitant malum.

Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum
In dorsum lapsi corruit insipiens

¶ Carmen superius est quale vigesimũ genꝰ apud boetiũ dicolon distrophõ p̃mꝰ ꝟsus est asclepiadeus de quo in primo carminũ ho ratiũ diximus: Secundus est iambicus archilochius dimeter acatalecticus ⁊ constans locis imparibꝰ iambo vel spõdeo: paribus tamen iambo. Sequens carmen est elegiacum Utrunq; est in eos qui alieno casu admoniti non vitant pericula: in quos dicitur Eccle. j. Attende in illis ne forte cadas.

Instruo campanam vulpino pene sonoram
Et latum multa saccum distendo farina
Attentans populi perfringere murmur: & ora.
Instabilis vulgi de me mala multa loquentis

¶ Carmē est quale vigesimū primū gen9 apud boetiū: est enī hexametrū heroicū seu potius satyricū. Nā pedes quidē hz hexametri heroici sed qualitatē potius satyrici. Scribit in eos q̄ nimis solliciti de levi sentētia populi vix bn̄ facere audēt: cū tn̄ stultū sit magni curare q̄ evitari aut melius fieri non possunt: vt in sequētibus latius dicam. Ordo est. Ut dicat stultus ille qui in picturis est. Ego instruo .i. instituo ad sonandum: campanam .i. publicam famam: pene vulpino .i. cauda vulpis: vt modicum deme sonet. Et distendo .i. impleo vsq3 ad distentionem: saccum latum .i. capacem farina multa attentans perfringere murmur populi et ora vulgi instabilis: loquentis de me multa mala.

CVm recte viuas: ne cures verba malorum
Arbitrii nostri non est quid quisq loquatur
Nec decet a vulgo mercedem exposcere recte
Facti: si expectas a iudice premia summo.
Sed quia prescriptum est: sic lux tua luceat: vt sint
Qui facti authorem laudent patrem omnipotentem:
Deq bono curam sapiens vult nomine haberi
Atq augustinus decus haud imitabile cuiq
Vita vult sancta nobis opus esse saluti:
Nomine sed claro: comiti. socio. atq sodali.
Cum vita integra nomen seruabis honestum.
Non tamen ob famam: vitabis recte operari.

CUm recte viuas &c. Principiũ carminis notũ est. vtpote deprompttũ ex eo opusculo qd Catoni ascribit. Sententiã aũt paucis sic habe. Quis nõ debemus esse solliciti quid alij de nobis dicãt dũmodo recte egerimus, & deo placuerimus: Et qz nõ debemus bñ operari spe retributionis terrene vt faciunt hypocrite qui receperũt mercedem suã non debemus esse solliciti quid de nobis loquant hoies nec ac cumulare farra. i. varia respõsa ad eoꝝ ora obstruẽda: aut caudam vulpinam ad rumoris incerti sonũ impediendũ: vt faciũt qui campane p malleo vulpinã caudam imponunt. Uerũ qz saluator noster dixit Matthei. v. Sic luceat lux vestra corã hoibus vt videãt opera vestra bona: & glorificent patrem vestrum qui in celis est. Item qz dr Eccle. xiij. Curam habe de bono noie. Et quia diuus augustinus vitã bonam ait cõducere ad salutem nostrã: famã bonam ad salutẽ primi: ideo neq sic negligemus famã bonã vt simus alijs scandalo. neq sic festabimur vt alioꝝ detractione deterreamur a bono. Nemo eñ põt oibus placere. Sed ordinẽ psequamur qui talis est. Cũ tu viuas recte. i. fm legẽ dei. ne cures. i. noli curare vba maloꝝ: scz detractoꝝ qz nõ est nostri arbitrij. i. penes nos aut in arbitrio seu potestate nostra. quid quisq loquat: Uñ seneca. Si dicatur. male de te loquũtur hoies: Responde inquit. bñ loqui nesciunt: faciũt quod didicerunt nõ quod merui. Nec decet exposcere. i. requirere mercedem: facti recte. i. boni operis a vulgo. i. vili populo: si tu expectas premia a summo iudice: qui: scz videt secreta cordium. Sed qz prescriptum est. i. mandatum ab eo qui authoritatem legis condende habet. vtpote a christo. lux vestra luceat sic vt sint qui laudent authorem facti. s. boni: videlicet patrem omnipotentẽ. s. celestem. Et qz sapiens vult. Eccle. xli. curã haberi de noie bono. Atq augustinus exñs decus. s. doctoꝝ haud. i. nõ imitabile cuiq. i. aquouis viuentiũ: ait opus esse nobis saluti. i. ad salutem vita sancta: sed vult comiti. i. inferiori: & socio. i. equali in opere & sodali. i. socio mense esse opus noie claro: tu seruabis nomen honestum cum vita integra. tamen tu non vitabis operari recte. ob famam. s. seruandam.

Consilium ab iustis probus expetit
Consulta prudentum insequens.
Improbus infestis iaculis probum
Sectatur: a bono abstrahens.

¶ Carmen est q̃le vigesimũ scd̃m genus apd̃ boetiũ dicolon distrophõ. Prior v̾sꝰ est dactylicꝰ alcmanicꝰ tetrameter acatalecticꝰ. Cõstãs dactylo vel spõdeo ꝛ duobus dactylis. Seq̃ns est iãbicus archilochiꝰ dimeter acatalecticus. Constãs locis imparibus iãbo vel spõdeo paribus tm̃ iambo. Inuehitur in eos qui a bono quẽuis detrahunt: quales sunt impij: de quibus d̾. puer. xxix. Abhominãt impij eos qui in recta sunt via. Veruntñ non timebit iustus quia vt d̾. sap. x. Sapiẽtia custodiuit illũ ab inimicis: ꝛ a seductoribus tutauit illũ. Et ideo dicit̃ eiusdẽ q̃rto Videbunt finem sapientis ꝛ nõ intelligent quid cogitauerit de illo deus. Et ideo Nolite emulari in malignantibus ꝛc.

Fili sis sapiens: dictis parens sapientum
Quis te saxis turba prophana petat.
Stat iustis merces æterna corona: deusq;
Se dabit/iis/legem qui tenuere suam.
Impia turba suam sibi partem deputat istis
In mundi gazis lucifugisq; bonis.
Opprimit ergo inopem iustum: viduas. veteranos
Nil reputans frontem caniciemq; senum
Prosequiturq; dolo iustum: mala tanta vetantem:
Dissimilemq; sui mens mala ferre nequit.
Sic necat insontem gens cæca: sed omnia cernens
Mercedem facti reddit vtriq; deus.
Noli igitur pia facta malis auertere curis
Sed tu quando datur fac operere bonum.

Fili sis sapiens. Argumētum sumptū est ex libro puerbiorum. vbi sapiens cohortat sepe filiū ad sapientiā. Et ex libro sapientie cap. ij. vt sub ordine ostendā qui talis est. O fili sis sapiens: ⁊ parens. i. audiens aut obediens dictis. i. pceptis sapientū: quis turba prophana petat. i. obruat te saxis Corona eterna stat. i. parata est iustis merces. i. premiū laborum: ⁊ deus dabit se ijs qui tenuere legem suam. Turba impia deputat id ē constituit sibi partem in gazis: id est thesauris mundi ⁊ in bonis: scʒ oblectamentis lucifugis: id est lucem fugientibus: aut quia turpia sunt vt que in lustris ⁊ ganeis fieri solent: aut quia agnosci nolunt: vnde cap. ij. dicāt impij. venite fruamur bonis que sunt. Vbiq; relinquamus signa letitie quoniam hec est pars nostra: et hec est sors nostra. Opprimamus pauperem iustum: ⁊ non parcamus vidue nec veterano. nec reuereamur canos multi temporis ⁊c. Ergo quia in illis deputat partem suam. opprimit inopem: id est pauperem iustum ⁊ viduas ⁊ veteranos nil reputans: id est nihil estimans frontem: id est seueritatem ⁊ caniciem senum: aut distingue: frontem: scʒ pudicam viduarum ⁊ caniciem senum: id est veteranorum Prosequiturq; dolo iustum. dicens. Circūueniamus ergo iustum quoniam inutilis est nobis: ⁊ contrarius operibus nostris: ⁊ improperat nobis peccata legis Vn̄ addo: vetantē tāta mala ⁊ mala mēs nequit ferre: id est pati dissimilem sui. i. suis moribus. Sic: id est ⁊ ita gens ceca: quia execauit eos malitia eorum: necat insontem: id est innocentem. sed deus cernens omnia: reddit vtriq;. scʒ tam iusto ꝙ iniusto mercedem: id est retributionem facti. Unde additur. hec cogitauerunt ⁊ errauerunt: excecauit enim illos malitia eorum. Et nescierunt sacramenta dei. neq; mercedem sperauerunt iustitie.

Patenti vis traho quadrigas/
Peragrans florida prata
Fertur ad malum parare longum
Modicum læta voluptas.

¶ Carmen est quale .xiiij. genus apud boetiū dicolon distrophon. Primus v̄sus est trochaic⁹ alcmani⁹ dimeter catalectic⁹. ↄstans locis imparibus trocheo ꝛ quoq; dactylo: parib⁹ aūt dūtaxat trocheo. Scđs est pherecrati⁹: ↄstās anapesto dactylo ꝛ spōdeo. Scribit in eos qui neglecta via v̄tutis eo ꝙ ardua est latā que ad pditionē ducit: ꝛ per quā v̄m saluatorē nostrū: multi ambulant sectant. pn̄ti vꝫ voluptate illecti. Ut in sequēti carmine latius dicemus. Ordo hic est Ego inquit stultus ꝛ insipiēs ac improuidus: traho quadrigas .i. currus quaternis equis aut rotis agēdos: via patēti .i. lata ꝛ facili: peregrās .i. ptransiēs prata florida: At id ē sed voluptas leta modicū .i. ad modicū tpis: fertur .s. a doctorib⁹ sanctis .q.d. se id non credere: parare longum malum .s. in fine.

ittera pythagore discrimine secta bicorni
Humanæ vitæ speciem præferre videtur:
Nam via virtutis dextrum pedit ardua callem.
Difficilemq; aditum primum spectantibus offert
Sed requiem prebet fessis in vertice summo.
Molle ostendit iter: via lata: sed vltima meta
Præcipitat captos: voluitq; per ardua saxa.
Quisquis enim duros casus virtutis amore
Vicerit ille sibi laudemq; decusq; parabit.
At qui desidiam luxumq; sequetur inertem
Dum fugit oppositos incauta mente labores
Turpis. inopsq; simul: miserabile transigit euum.

Ittera pythagore ⁊c. Carmen hoc totum est vergilianum de littera pythagore. i. quia pythagoras samius phũs: ⁊ primus philosophꝰ appellatus: quiq; philosophie italice author habetur dedictam docuit humanam vitam. Est autem y cuiꝰ inferior pars significat actꝰ communes vsq; ad annos discretionis: deide virgula prior que aspicienti dextra est ardue ascendit: sed in vertice requiem ⁊ sedem quietis prebet significans virtutem que primum quidem difficilis videtur: sed ad letum ducit exitum: posterior autem virgula facilem aditum prebet: sʒ ad precipitium ducit significans vias vicioꝝ ⁊ illecebrose vite: vt in expositiõe eiusdẽ carminis apd̃ vergiliũ ⁊ in siluis moralibꝰ late demõstramꝰ. Et hic satis cũ ordine aperiã. Ordo aũt est. Littera pythagore. s. y. nõ quã pythagoras inuenit: sed ꝑ quã vitã hoĩs descripsit: secta. i. diuisa discrimine. i. discerniculo aut differẽtia bicorni. i. in duo cornua diuisibili videtur preferre. i. signis õndere: speciẽ. i. apparẽtiam ⁊ imaginẽ vite hũane q̃ aut bonũ aut malum ingreditur post ãnos discretiõis iter Nã via virtutis exñs ardua. i. difficilis ascensu. petit callem. i. viam multis connixibus tritã dextrũ. i. in dextera parte q̃ pot est: sitũ: ⁊ offert. i. ꝑsentet spectãribꝰ ꝓ muñ. i. ỹs q̃ nũdũ q̃cq; boni egerũt. sed dũtaxat expectat ad virtutẽ aditũ. i. accessũ difficilẽ: q: oĩs inceptio boni difficultatẽ habere videtur: incipiendũ tñ est: q: vt flaccus dicit dimidiũ facti qui bñ cepit hʒ: sed ꝓbet fessis requiẽ. i. sedeʒ quietis in summo. i. altissimo vertice. i. summitate: vnde diuertẽdũ est. Uia lata que sm̃ euangelium ducit in ꝑditionẽ: aut via leua. i. sinistra ostendit. s. in ꝓncipio iter molle. i. ingressionem facilem: sed meta vltima precipitat. i. deorsum iacit capite antecedẽte: captos scilicet voluptate: ⁊ voluit. i. volutat eos per saxa ardua. Quisquis enim vicerit duros casus. i. aduersa huius mundi: amore virtutis parabit sibi laudem ⁊ decus: vt alibi dicam ex sententia catonis. At. i. sup. is qui sequetur desidiam. i. pigritiam: ⁊ luxum. i. luxuriam inertem. i. facientem inertes: dum fugit mente improuida labores oppositos transigit: euum. i. etatem: miserabile. i. abiectam: mente incauta. i. improuida existens simul turpis ⁊ inops. s. veri boni: ⁊ etiam huius mundi.

Qui pluris dubium facit venenum
Pręsentis vitę q̄ bona certa poli:
Is stultus trutinam regens iniquam
Iudicio iniusto taxat vtrunq; bonum.

¶ Carmen est quale quartū & vigesimū genus apud bōetium dicolon distrophos. Primus enī versus est dactylicus phaletius pentameter hendecasyllabus constans spondeo dactylo & tribus trocheis. Secūdus est pentameter elegiacus. Inuehitur in eos qui bona caduca pn̄tis seculi pluris faciūt eo q̄ in manibus sunt: q̄ futuri seculi vera & eterna bona: eo q̄ futura expectantur. Et ideo iniqua statera vtraq; pensitant & iniquo iudicio estimant: vt in sequenti latius dicā. Ordo est. Is qui facit. i. estimat pluris venenū. i. bonū voluptatis aut praue cupiditatis: quod vt dulce venenū per venas irrepit in aīam quam mox interficit: dubiū. i. incertum q̄diu possideat: q̄ bona certa poli. i. celitern̄s stultus taxat vtrūq; bonum iniusto iudicio regens. i. gubernans trutinā. i. stateram iniquam.

ELeuat in trutina stultus cęlestia censor
Et terrena facit sidere lance sua.
Scilicet in manibus pluris sit passer aduncis
Q̄ꝫ quę strimonio grus venit acta lacu.
O curue in terras animæ & cælestium inanes.
Quas capit illecebris tam breuis hora suis.
Transibit mundus: transibunt gaudia mundi
Transibit pariter quicquid in orbe viret.
Stat semper cælum: stant semper gaudia cæli:
Iis quibus æterni spes manet alma boni.
Spernite delitias tam fluxas: linquite terræ
Quæ terrena: domum querite perpetuam.

ELeuat ꝛc. Inuehit̃ in stultos verũ estimatores/quales sunt omnes auari. oẽs luxuriosi. oẽs superbi. deniq̃ꝫ oẽs pctõres qui auersi ab incõmutabili bono: ad cõmutabile. quodãmodo: qꝛ opere ipso plu ris faciũt terrena q̃ꝫ celestia: imo q̃ꝫ deũ ipsum. Alludo in pncipio ad illud persianũ satyra' j. nec siquid turbida roma Eleuet: accedas examẽq̃ꝫ improbũ in illa castiges trutina ꝛc. De his dꝛ psal. lxj. Mẽ daces filij hoim in stateris vt decip. ant ipsi de vanitate in idipsum Et illud euangelicũ. mar. viij. ꝛ mat. xvj. Quid pdest homini si mundũ vniuersuꝫ lucret: aie vero sue detrimentũ patiatur? Aut quam dabit hõ cõmutationem pro anima sua? Ordo est. Stultus censor. i. estimator ꝛ iudex: eleuat. i. tanq̃ꝫ minoris ponderis ꝛ valoris sursum leuat ꝛ ascendere facit: in trutina. i. statera sua: celestia scꝫ bona: ꝛ facit lance sua. i. in statera sua: terrena sidere. i. subsidere ꝛ ima petere: tanq̃ꝫ terrena pluris sint celestibus. Scꝫ. i. scire licet cur id videatur prudenter fa cere. quia passer. i. minima auicula est pluris. s. estimandus: in manibus aduncis . i. si teneatur ab auaro in manibus cõplicatis ne auolet: q̃ꝫ grus q̄ venit ꝛ ita fu tura est. acta. i. abacta frigore. lacu strimonio qui in thracia est. Qd̃ vulgato versi culo dꝛ. Plus valet in manibus passer q̃ꝫ sub dubio grus. O aie curue. i. incurua te: in terras. i. ad res terrenas: ꝛ inanes. i. expertes. celestiũ. s. bonoꝝ: quas tã bre uis hora. s. hui⁹ vite capit. i. irretit: suis illecebris. i. oblectamentis in fraudem illi cientibus. Mũdus trãsibit ꝛ gloria mundi ꝛc. i. concupiscentia eius transibit. Ce lum stat. i. permanet: ꝛ tñ dictũ est ipsi peribunt tu aũt permanes. Item celũ ꝛ ter ra transibunt. i. imutabũtur aut quantũ de se est periret. Et gaudia celi stant. i. pꝫ manent ꝛ parata sunt quib⁹ deus ea pparauit semper. i. ineternũ: qꝛ ꝛ regni eius non erit finis. stant dico ijs quibus manet. s. vsq̃ꝫ ad finẽ vite: alma. i. sancta: hoc ẽ sanctis operib⁹ adiuta: spes boni eterni. Et ideo o anime: spernite delitias tã flu xas. i. transitorias. Linquite terre. i. terrenis rebus que terrena sunt. ꝛ querite do mum perpetuam: que tantum in celis est.

Non vitans discrimen apertum
Ceu qui se demisit in ætnam
Siue in terræ iecit hiatum.
Is stultorum est naue vehendus.

¶ Carmē est q̄le penultimū genus hoc est quintū ⁊ vigesimū apđ boetiū, monocolon. Nā v̄sus est dactylicus archilochi⁹ tetrameter catalectic⁹: p̄mi duo pedes possunt esse dactyli vel spōdei: vt hic sunt: tertius tm̄ dactyl⁹ quart⁹ spōde⁹. Inuehit in temerarios ⁊ ꝓteruos spōtaneū ꝑiculū obeūtib⁹. de quib⁹ đr eccle. 3. Qui amat periculū ꝑibit in illo. Qualis erat ēpedocles de quo in sequēti carmie dicā ⁊ s̄m quosdā Marcus curti⁹ q̄ añ hiat⁹ terre erat rome ⁊ oppleri nequibat ⁊ cum ex oraculo cognitū erat eū dūtaxat re opplendū q̄ esset apđ romanos prestantissima: intelligēs equitē posci: se armatū cū equo in eū deiecit: atq̄ ita cōgestis in eū donariis hiatus obstruct⁹ est: cuius ausum forte patrie amor defendit.

Vi vitare negat manifesta pericula demens:
Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteū foueamqꝫ: licet succurrite longum
Clamet io ciues: non sit qui tollere curet.
Si curet quis opem ferre & demittere funem.
Qui scis an prudens huc se deiecerit: atqꝫ
Seruari nolit dicam: siculiqꝫ poetę
Narrabo interitum: deus immortalis haberi
Dum cupit empedocles: ardentem feruidus etnam
Insiluit: sit ius: liceatqꝫ perire volenti
Inuitum qui seruat idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit: nec si retractus erit iam
Fiet homo: & ponet famose mortis amorem.

Ui vitare negat ⁊c. Scribit in eos qui preuisa ⁊ cognita pericula ob inanem gloriā nō deuitant: quorū morbus insanabilis: nō secus ac malorū poetarū qui sepe admoniti sibi placent ⁊ in idem vitiū sciē-tes ⁊ videntes cadūt. In quos scͤpsit Horatiꝰ ad finem operis de ar-te poetica fere hanc partem: imo totā preter primū versum quē ille sic habet. hic dum sublimis versus ructat ⁊ errat. Nos aūt ad vsū nostrū paucissimis immutatis cōuertimus. Est aūt ordo ⁊ explana-tio talis. Si is q̄ existens demens negat. i. renuit vitare manifesta pericula deci-dit in puteū ⁊ foueā veluti auceps. i. auem captans sup. decidit exñs intentus me-rulis sup. capiēdis: licet ipe clamet longū. i. per longū tp̄s: io ciues. i. cōciues mei succurrite sup. mihi: nō sit. i. appareat: q̄ curet tollere. i. exigere ⁊ extrahere ipꝫ. Et si quis curet ferre opem. i. auxiliū: ⁊ demittere. i. deorsum mittere in puteū: vñ la-pides aut terra pinguis extracta est funem. i. chordā. Ego astans dicā qui. i. quō aut p̄ q̄d scis an ipse prudens. i. preuidens periculū. i. volens ⁊ sciens deiecerit se atqꝫ nolit seruari. i. saluꝰ fieri: ⁊ narrabo interitū poete seculi. s. empedoclis q̄ poe-ta ⁊ phūs fuit: qui cū dixisset se a diis assumendū in cōsortiū deorū: vt id suis p̄sua-deret ⁊ ita imortalem famā obtineret: acceptis calceis ferreis p̄fectꝰ est in ethnā montem sicilie p̄petuis fornacibꝰ ardentē: ⁊ se in cratera seu fornacem ardentissi-mū p̄iecit: relictis tñ calceis illis p̄ quos res cognita est. vñ narrando dicit poeta p̄ modū apologi. Empedocles dū cupit haberi. i. estimari ⁊ reputari deꝰ imo talis ipse feruidus. s. ad intentū suū: insiluit in ethnā ardentem. Sit ius. i. pro iure da-tum: ⁊ liceat volenti (Horatius habet poetis) perire. i. interire. Is q̄ seruat (vulgꝰ dicit saluat) inuitū. i. nolentem seruari: facit simile occidenti. i. ei q̄ aliquē occidit: aut q̄r eque vtriqꝫ molestus est: aut q̄r seruatus nō est amplius hō censendus si-cut nec occisus. Nec sup. Is q̄ se iecit in puteū fecit hoc semel. immo frequenter: nec si erit retractꝰ: fiet iam. i. deinceps homo ⁊ ponet. i. ⁊ nō deponet honorem mor-tis famose. i. insignis ⁊ secūdum errorem eius gloriose.

Cum faciam superis libamina: sint procul susurri:
Nec crepitent auium molę mihi: nec canum latratus:
Nec faciant crepidę murmur graue: nec negociator
Subdola nec meretrix commercia factitet sacello.

¶ Carmen est quale sextũ ꝛ vigesimũ quod est vltimũ genus apud boetium. Est enim monocolon cuius versus est dactylicus archilochius constans tetrametro bucolico. i. quattuoꝛ pedibus heroici carminis quoꝛum quartus semper est dactylus: ꝛ deinde tribus trocheis. Argumentũ est in eos qui rem diuinã interturbant In quos de immuni. eccle. c. decet. lib. vj. ꝛ. l. denunciamus. C. de his qui ad eccl. cõfu. Multa dicuntur inter que sunt hec. In sacrosanctis ecclesijs cũ pace ꝛ quiete vota competit celebrari. Decet enim domũ domini sanctitudo. Cessent in illis consilia: contiones: parlamenta. Cessent vana ꝛ multo foꝛtius feda ꝛ pꝛophana colloquia. Et postremo quecunqꝫ diuinum possunt turbare officium, aut oculos diuine maiestatis offendere.

Icite turgentes genere & natalibus altis
Maiorum haud proprio munere conspicui:
Cur sic turbatis domini clangoribus edem
Qui sonitu vacuam vultis habere domum?
Cur fertis crepitum nolarum auiumq; screatum
Pugnantumq; sonos in pia templa canum?
Aut cur rostratis pedibus: cum puluere murmur
Tollitis ad sacri flaminis auriculas?
Cur lasciuarum quæstus auditis ineptos
Quid ve prophana sacris edibus accipitis.
Omnia sancta decent edem domini. hæcq; dicata
Votis & præcibus: res vetat illicitas.

Icite turgentes. Inuehitur vt dixi in rei diuine obturbatores qui fere nobiles atq; generosi sunt: tales enim opibus freti ꝛ sanguine superbi. omnia sibi licere putant: ꝛ a nemine reprehendũtur. Ordo est. O vos turgentes. i. inflati ꝛ superbi: genere sup. alto ꝛ natalibus altis. i. nobilitate prosapie ꝛ steminatis cõspicui. i. clari ꝛ illustres munere. i. beneficio ꝛ preclaro facinore: maiorum. s. vestrorum: haud. i. non proprio. s. munere dicite: cur vos qui vultis habere domũ. s. priuatam vacuam sonitu turbatis edem domini. i. templum aut phanum: clangoribus scilicet tintinabulorum aut nolarum auium rapacium: cur fertis i pia templa strepitum nolarum: ꝛ screatum. i. garritum auium ꝛ sonos canum pugnantum. s. inter se? Aut cur tollitis. i. excitatis ad auriculas flaminis sacri. i. sacerdotis rẽ diuinã operantis: murmur. i. strepitum cum puluere. i. simul puluerem: ꝛ hoc pedibus rostratis. i. calceatis calceos oblonga rostra habentes: vt in alemannia ferunt: ꝛ olim in gallia: sed galli rostra ciconie in ora bouis mutauerunt. Cur auditis in templis ineptos questus. i. querelas lasciuarum. s. mulierum: ve pro vel. quid. i. ad quid accipitis. i. auditis edibus sacris. i. templis deo dicatis prophana. i. res illicitas procul a phano habendas: vt negocia turpia que nusq; licita sunt: ꝛ secularia que i tẽplis non sunt tractanda vt iam diximus. Omnia sancta decẽt idem domini dominus vt psal. xcij. Domum tuam decet sanctitudo domine: ꝛ hec scilicet edes domini dicata. i. destinata et consecrata: votis ꝛ precibus. Unde matthei. xxi. Domus mea domus orationis vocabitur. vetat. i. prohibet res illicitas que etiam alibi licerent vt sunt negocia mundana. vnde dominus Johannis. ij. Eiecit de templo oues ꝛ boues et cumulariorum effudit es: ꝛ mensas subuertit. Et his qui columbas vendebant dixit. Auferte ista hinc: ꝛ nolite facere domũ patris mei: domũ negociatiõis.

Post casum tabulę si mota lite parentes
Verceolos puero conspiciente: ruunt:
Illius elata iactabitur amphora dextra
Qua iugulum patris mox petet ęre carens.

¶ Carmē ē pētametrū elegiacū scriptū i eos q̄ pditis exēplis liberos suos corrūpunt. vt q̄ corā eis ludūt alea aut tabulis: ꝛ deiñ mota lite parua ꝛ fictilia vasa alter in alteri⁹ caput ꝓiciūt: nā liberi p vrceolis q̄ parua sūt vasa āphoras ꝓiciēt: ꝛ si p ludū pecuniā amiserūt iugulū pr̄is insidijs petent. Urceolos aūt eē pua vasa et amphoras magna ostendit flaccus in arte dicens. Amphora cepit institui currēte rota: cur vrceus exit. Plura de his in sequenti dicam. Ordo est. Si parentes. i. pater et mater ruūt. i. ꝓiciūt: vrceolos. i. modica vasa orta lite post casū seu iactū tabule ꝛ hoc puero conspiciente: amphora. i. vas magnū iactabit̄ dextra illi⁹. s. pueri: qua ip̄e mox. i. paulo post carens ere. i. pecunia petet iugulum. i. guttur patris.

I dãnosa senem iuuat alea: ludit & hęres
Bullatus: puoq; eadem! mouet arma fritillo
Abstineas igitur dãnis huiusce: etenim vel
Vna potens ratio est: ne crimina nostra sequantur
Ex nobis geniti: quoniam dociles imitandis
Turpibus ac prauis omnes sumus: hac ratione
Nil dictu fœdum visuq; hæc limina tangat
Intra quæ puer est: procul hinc procul inde puelle
Lenonum: & cantus pernoctantis parasiti
Maxima debetur puero reuerentia: si quid
Turpe paras: nec tu pueri contempseris annos:
Sed peccaturo obsistat tibi paruulus: infans.

SI dãnosa ₢c. Carmen est Juuenalis satyra. xiiij. cuius principiũ est. Plurima fuscine sunt ꝛ fama digna sinistra. Et nitidis maculam ac rugam figentia rebus. Que monstrant ipsi pueris traduntq; parentes. In qua sanctissime docet qua diligentia debeant institui liberi a parentibus. Inter cuius verba sunt que premisi. Et illa sane aurea de custodienda pudicicia ꝛ innocentia liberorum. Hospite venturo cessabit nemo tuorum. Verre pauimentum nitidas ostende colũnas: Arida cum tota descendat aranea tela: Hic lauet argentum: vasa aspera tergeat alter. Vox domini fremit instantis virgamq; tenentis. Ergo miser trepidas ne stercore feda canino. Atria displiceant oculis venientis amici: Ne perfusa luto sit porticus: ꝛ tamen vno. Semodio scobis hec emendet seruulus vnus. Illud non agitas vt sanctam filius omni. Aspiciat sine labe domũ vitioq; carentẽ. Gratũ est ꝙ patrie ciuẽ populoq; dedisti: Si facis vt patrie sit idoneus: vtilis agris. Utilis ꝛ bellorum ꝛ rebus pacis agendis. Plurimum enim intererit quibus artibus ꝛ quibus hunc tu Moribus instituas ₢c. hec illic: ꝛ plura id genus alia. De matre autem turpi dicitur saty. vj. Scilicet expectas vt tradat mater honestos. Aut alios mores ꝙ quos habet: vnde est ille versiculus Insequitur leuiter filia matris iter. Sane de castigatione liberorum est etiam illud puerb. xxix. Virga atq; correctio tribuit sapientiam. Puer autem qui dimittitur voluntati sue confundit matrem. Erudi filium tuum ꝛ refrigerabit te: ꝛ dabit delitias anime tue ₢c. Sed vt premissa explanẽ. heres bullatus. i. adhuc bullam ferens in pectore in signum ingenuitatis: quam ferebant vsq; ad annũ. xiiij. quo virilem togam acciebant. Arma. i. instrumenta ludendi: vt aleam. fritillo. i. pyrgo aut tabula lusoria vel. i. etiam dociles imitandis turpibus ₢c. Lenones sunt puerorum ꝛ puellarum productores ex questu illorũ viuentes si modo viuere censeantur. Parasiti. i. assentantis cibi grã. Paruulus infans. i. adhuc infans: quia que tunc visa non intelligit: postea recolens intelliget ꝛ sequetur

De fallaciis muliebribus vitandis

Vt bos suppositos vltra petit hostia cultros
Lasciuusq trucis lanii salit agnus in vlnas
Atq sub absconsas pedicas: volat ales ad escam
Sic ruit insipiens meretricis ad oscula pubes.

¶ Carmē est hexametrū satyricū: heroico in pedibus simile: finitis em̄ gn̄ib9 horatianis τ boetianis constitui vulgatioribus vti: hexametris τ pētametris. Inuehimur incautam atq improuidā pubē ac iuuentutē q̄ se a meretricibus capi τ ad aiarum interitū abduci scientes, τ gaudentes patiūtur. vt in sequentibus ex cap. vij. puer. lati9 deducā. Ordo est. Ut. i. queadmodū bos hostia. i. destinat9 ad arā vt hostia fiat: petit vltro. i. nō coactus: cultros suppositos. i. clanculū a sacrificulo ante ipsum positos: vt ipse se interimat: sic em̄ gratiorē putabāt oblationem: τ vt agnus lasciu9 τ petulcus: salit in vlnas lanij. i. carnificis: trucis. Et vt ales. i. volucris alat: volata ad escam. i. amore p̄de: sub pedicas absconsas: sic pubes. i. multitudo pubescentiū insipiens ruit ad oscula meretricis.

FIli fac vites alienigene ac peregrine
Blanditias veneris si tibi chara salus
E specula vidi iuuenem vicos obeuntem
Per quos insontum currere turba solet.
Lasciuamq; simul dubia iam nocte vagantis
Thaida conspexi ferre sub ora gradum.
Complexumq; tenens miserum: fracto inquit ocello
Que pro te voui: diis mea vita: dedi.
Extruxi thalamum: fragrat mihi suaue cubile.
Dum vir abest nostris perfruere huberibus.
Ille lupam captus sequitur: lanium velut agnus
Ignorans anime structa pericla sue.

FIli ⁊c. Totum hoc carmē sumpsi ex illo ꝓuerbio ꝑ. vij. Prudentiam voca amicā tuam: vt custodiat te muliere extranea. ⁊ ab alienigena que verba sua dulcia facit. De fenestra eñ domus mee per cancellos ꝓspexi iuuenem: ⁊ video puulos. Considero vecordem iuuenē qui transijt per plateas iuxta angulum: ⁊ ꝓpe viam domus illius graditur in obscuro aduesperascente die in noctis tenebris ⁊ caligine. Et ecce occurrit illi mulier in ornatu meretricio: preparata ad decipiendas animas. Garrula ⁊ vaga: quietis impatiens nec valens in domo consistere pedibus suis. Nunc in plateis: nunc iuxta angulos insidians. Apprehensumq; deosculatur iuuenem: ⁊ procaci vultu blanditur dicens. Victimas pro salute tua deuoui: hodie reddidi vota mea. Idcirco egressa sum in occursum tuum desiderans te videre ⁊ repperi. Intexui funib9 lectulum meum: straui tapetibus pictis ex egipto. aspersi cubile meum myrrha ⁊ aloe ⁊ cynnamomo. Veni inebriemur vberibus: ⁊ fruamur capitis amplexibus: donec illucescat dies. Non est eñ vir in domo sua. abijt via longissima. Sacculuz pecunie secum tulit: in die plene lune reuersus est in domum suam. Irretiuit cum multis sermonibus: ⁊ blanditijs labiorum protraxit illum. Statim eam sequit̃ quasi bos ductus ad victimam: ⁊ quasi agnus lasciuiens ⁊ ignorans: ⁊ nescit q̄ ad vincula stultus trahatur donec transfigat sagitta iecur eius velut si auis festinet ad laqueum: ⁊ nescit q̄ de periculo anime illius agitur ⁊c. hec illic Vñ nostra patent paucis saltem expositis. Veneris. i. meretricis cuius questum venus instituit in cypro. E specula. i. e fenestra alta ad speculandum apta. Obeuntem: id est pertranseuntem. Turba insontum. i. innocentum: hoc est puerorum. Et conspexi simul. thaida. i. meretricē lasciuam: ferre gradum. i. gressum: sub ora. i. ante faciē iuuenis vagātis nocte iam incerta. i. in ipso crepusculo noctis. fracto. i. petulanti ⁊ lasciuo que. s. vota mea vita. sic grece blandiūtur authore Iuuenale. Suaue. i. suauiter. fragrat. i. spirat. Lupam. i. meretricem vnde lupanar dictum Structa sup. esse pericla: pro pericula Cetera manifestaria puto.

¶Vt ſamſon vafræ credens arcana puellæ
Vertice detonſo robora nulla tulit:
Sic ſua qui credunt cuiq̃ ſecreta tacenda:
Mox agitant curis tempora plena malis.

¶Scribitur in eos qui ſecreta ſua tacere nequeunt: ſed ea vel in abditiſſimo loco proferunt: ⁊ venenū animi ſui expuūt. putantes nullū adeſſe. In quos dꝛ Eccle. x. In ſecreto cubiculi tui nō maledixeris diuiti. quia ⁊ aues celi portabunt vocem tuam: ⁊ qui habent pennas annūciabunt ſententiam. Et eiuſdē. xix. Amico ⁊ inimico noli narrare ſenſum tuum: ⁊ ſi eſt tibi delictum noli denudare. Ordo eſt. Ut ſamſon credens archana. i. ſecreta ſua: puelle vafre id eſt callide videlicet dalile tulit. i. abſtulit nulla robora: vertice detonſo id eſt amiſis capillis. Sic qui credūt cuiq̃ ſua ſecreta tacenda. id eſt que deberent taceri. agitant mox tempora plena curis malis. quia timent ea reuelari.

SEcretum mentis tu nunq̄ pande maritę
Quodq̧ velis tacitum caue cuiq̄ dixeris ipse
Nam tua si nequeas reticēda tacere: quid optes
Qui sine iactura manifestent: posse silere:
Non potuit tonsor mide secreta tacere
Sed tulit ad cannas: cannęq̧ tulere sub auras.
Si samson sedem virtutis conticuisset
Non excecatus sublato crine molares
Versasset: nec achab spoliasset vitę nabothum
Cum vita si non vxorem consuluisset.
Nec terra oicliden viuum armatumq̧ vorasset
Si sua celasset tristissima fata eriphylen.

SEcretū ꝛc. Ut ex titulo patet scribitur i eos qui secreta sua tacere nequeunt: in quos dicitur. Eccle. x. In secreto cubiculi tui non maledixeris diuiti. quia et aues celi portabunt vocem: ꝛ qui hn̄t pēnas annunciabunt sententiam. Et eiusdem. xix. Amico ꝛ inimico noli narrare sensum tuum: ꝛ si est tibi dilictum noli denudare. Multi autē perierunt qui secreta sua vxoribus patefecerunt: vt sanson: vt amphiareus qui cum eriphyle vxori dixisset se periturum si in bellum thebanum proficisceretur atq̧ ita latere vellet: illa ob monile ipsum prodidit qui statim vt in terram hostilem venit viuus ꝛ armatꝰ a terra absorptꝰ ē. Preterea nisi achab vxori sue iezabel indicasset consilium suum de vinea naboth habenda: non illū vxoris consilio occidi curasset. Quod vero qui secreta aliorum noscunt tacere nequeunt docent fabule per tonsorem mide: qui cū cum deprehendisset illi esse auriculas asininas ꝛ tacere amplius nequisset fertur in locum palustrem abiisse atq̧ inter cannas pallustris inclamitasse auriculas asini midas habet: quam vocem canne vento agitate retulerunt: atq̧ ita res nota erat. Quod in ecclesiastico de auibꝰ dicitur approbat Colpardus tali apologo. Erat inquit iudeus pertransiturus nemus obsessum latrone: quocirca cum solus pertransire non auderet castellum ingressus a domino quem iustum nouit: comitem accepit. Is autem cum in medio nemoris essent sciens grandem esse iudeo pecuniam: vim inferre cepit quo rumore excitate perdices auolarunt: ꝛ iudeus si inquit contra fidem datam me occideris he volucres facinus iudicabunt ille subridens: experiar inquit: ꝛ homine occiso cum preda rediit iusto peracto tēpore: dominoq̧ significauit illū saluū transiisse Paulopost capte perdices domino afferuntur ab illo infido comite: qui cū se a risu continere nequiret: sciscitante domino causam risus etiam tormentis facinus aperuit ꝛ penam dedit. Secretum catonis est. quodq̧ velis tacitum: ex seneca est sūptum. Sine iactura. i. sine damno. Sedem virtutis. i. locum virium. Oicliden amphiareum oiclei filium. Cetera nota sunt.

De ob diuitias vetulam ducentibus

Quisquis ob æra domum vetulam sibi ducit ineptam:
Hinc requiem ſperans:& parti gaudia victus:
Errat vt aruinam qui in podice querit aſelli.
Nam litem & curas.vt ſtercora colligit ille.

¶ Carmē eſt hexametrū ſatyricū ſcriptū in eos qui vxores vetulas ducūt ob ingē tē theſaurū: ſperātes requiē iā pto victu:ſed lōge aliter euenit. Nā vt iuuenalis dicit. Intolerabilius nihil eſt q̄ femina diues.vñ ſicut ſtatim dicā mulier diues:in aurē vtrāq; qñquidē dotata eſt cubat.i.vt lubet nūc anteriora nūc poſteriora ad maritū cōuertit. Sūt ergo q̄ tales ducūt ſimiles illis q̄ vt ē i ꝓuerbio teutonico:aruinā ſub cauda ſeu in podice:aut vt dicūt culo aſini eē putāt: ⁊ ſupponētes trullā ꝑ aruina.ſtercora colligunt. Ultimi verſiculi ordo eſt: Nam ſup.talis colligit litem ⁊ curas ob vxoris ſuperbiā:ſicut ille qui q̄rit aruinā in podice aſelli colligit ſtercora

Quisquis rugosam vetulā sibi ducit ob era
Ducitur a nūmis conditione graui
Nam libertatis mox totum perdit is assem
Atqꝫ voluptatis vix tenet vnciolam:
Intolerabilius nihil est ꝙ femina diues
Inqꝫ aurem ob dotem dormit vtrāqꝫ suam.
Nulla fere causa est in qua non femina litem
Mouerit: vt tecto pellat et vrbe virum
Malo venusinā ꝙ te cornelia mater
Gracchorum. fastum non queo ferre tuum.
Ergo parem ducam que me colat et vereatur:
Aut celebs castū semper habebo thorum.

Quisquis ꝛc. Scribit in eos qui ducturi vxorē: diuitias prius ꝙ mores īquirūt iuxta illud iuuenalis. Protinus ad censum de moribus vltima fiet questio ꝛc. Verū vt dꝭ puer. xix. Domus ꝛ diuitie dant a parentibus: a dño aūt ꝓprie vxor prudens: sed vt ordinē et expositionē nostrorꝫ versiculorꝫ ex varijs sumptorū ꝑcurrā. Ordo est. Quisquis. i. quicūqꝫ ducit sibi vetulā rugosā: ob. i. ꝓpter era. i. pecuniā ꝛ diuitias is sup. ducit a nūmis. i. fit in potestate nūmorum: graui conditione. i. statu vite. Nā is perdit mox totū assem. i. plenā sūmam libertatis. hoc est nihil tenet libertatis ꝛ vix tenet vnciolā. i. minimā partez voluptatis. Quia vt dicit iuuenal. sat. vi. Nihil est ītolerabilius ꝙ femina diues: qꝛ dotata est impat ergo viro. ꝛ vt apud aulū geliū ex menādro habetur In aurē vtrāqꝫ q̄nquidē dotata est: cubet: re confecta magnifica ꝛ negocio inclyto. Et paulo post. Me miserū: q̄ creobulā duxi ꝛ talenta decē nanā mulierculam cui⁹ superbia adeo intolerabilis est ꝛc. Dicit aūt dotata ī aurē vtrāqꝫ cubare: qꝛ si ad dexterā partē iacet in aurā dextrā cubat aduersa viro. i. hñs faciē ad ipm versā. In sinistrā vero auersa. i. hñs dorsum ad virū: qḋ superbe ꝛ minus reuerentis virū est. Nulla causa est fere in qua femina nō mouerit litē: vt pellat. i. pellere possit virū tecto. i. domo et vrbe. i. oppido: qꝛ tecta iugit ꝑstillantia litigiosa est mulier. Tecta aūt ꝑstillātia fugare solēt hospites. Malo inq̄t Iuuenalis venusinā. i. mulierē semirusticā et ex modico oppido: ꝙ te cornelia mater gracchorū. s. duorꝫ seditiosorū: qꝛ nō q̄o ferre fastū. i. supbiā tuā. qḋ iuuenalis dicit. Si cū magnis virtutib⁹ affers. Grande supciliū ꝛ numeras ī dote triūphos. Ergo qꝛ libertatē amittere nolo: nec rixosā pati vetulā: ego ducā parē. i. pari cōditione ꝛ etate: que colat et vereatur me. Aut ego celebs. i. in celibatu: hoc est extra cōiugiū viuens: habebo torum semper castum. i. impollutum.

L Iuor tabificum malis venenum
Intactis vorat ossibus medullas
Et totum bibit artubus cruorem
Quisquis furit inuidetqȝ sorti
(Ut debet) sibi pena semper ipse est
Testatur gemitu graues dolores
Suspirat gemit/incutitqȝ dentes
Sudat frigidus intuens quod odit.

Effundit mala lingua virus atrū.
Pallor terribilis genas colorat
Infelix macies renudat ossa.
Non lux non cibus est suauis illi.
Non potus iuuat aut sapor lyei.
Nec si pocula iuppiter propinet
Atqꝫ hec porrigat et ministret hebe.
Aut tradat ganymedes ipse nectar.
Non sōnum capit aut quiescit vnq̄
Torquet viscera carnifex cruentus.
Uesanos tacitus mouet furores
Intētans aīo faces erynnis.

Liuor ꝛc. Carmē est totū vergilianū: est aūt monecolō: nā ꝓsus est vbiqꝫ dactylicus phaleucius pētamet ē hēdecasyllab⁹. Constās spōdeo dactylo ꝛ trib⁹ trocheis. Scribit ꝯtra iuidiā seu liuorē liuor tñ ꝓp̄e est macula plūbei coloris ex ꝯp̄ssione facta. Tibull⁹ Tū succos herbasqꝫ dedi q̄s liuor abiret quē facit ip̄ressio mutua dētevenⁱ. Sꝫ q: iuid⁹ talē fere ꝯtrahit colorē idcirco liuor ꝓ iuidia: ꝛ liuid⁹ ꝓ inuido passim accipit. De iuido aūt dr eccli. xiiij. Qui sibi iuidet nihil ē illo nequi⁹: ꝛ hec redditio ē malicie illi⁹. Et si bñfecerit ignorāt ꝛ nōvolēs facit et i nouissimo manifestat maliciā suā Nequā est ocul⁹ liuidi ꝛ auertēs faciē suā: ꝛ despiciēs aīam suā ꝛc. Si q̄ras qūo sibi iuideat: dicā oēm iuidū ꝛ corporis ꝛ aīe sue saluti iuidere: q: liuor corp⁹ exedit. vñ in epi. hora. Inuid⁹ alteri⁹ reb⁹ macrescit opimis Inuidia siculi nō iuenere tyrāni Mai⁹ tormentū Uñ alan⁹ ꝯparat inuidiā ethne q̄ seipsā ꝯsumit dicēs Nec q̄cq̄ nisi se valet ardēs ethna cremare ꝛc. Et iō hic dr tabificū venenū malis: q: nō nocet iuiso q̄ bon⁹ fere ē. vñ martial' oib⁹ iuideas liuide nemo tibi: sꝫ iuido. Ordo est Liuor exñs venenū tabificū. i. i morē tabi lēte ꝯsumēs malis. s. iuidis: vorat medullas. s. iuidoꝝ: ossib⁹ itactꝫ. Et bibit artub⁹ totū cruorē. s. bonū q. i. q: q̄si quis furit ꝛ iuidet sorti. s. alteri⁹ est sēp sibi pena vt debet. Nā testat̄ gemitu graues dolores mētis. s. Suspirat. gemit ꝛ incutit dētes. Sudat frigid⁹ ex angore: ituēs q̄d odit. Lingua mala. s. ei⁹ effundit virus. i. venenū atrū. i. nociuū Pallor terribil' colorat genas sup. ei⁹. ꝛ macies ifelix: q: ex opimis rebus alteri⁹ nata: renudat. i. retegit ossa. lux nō est suauis (Est aūt trissyllaba vox) illi: ꝛ cib⁹ nō est suauis illi. Potus non iuuat. i. non delectat eū. nec sapor lyei. i. vini. nec. i. nō etiā si iuppit ꝓpinet pocula: atqꝫ hebe filia iunonis ꝛ picerna deoꝝ porrigat ꝛ ministret: aut si ip̄e. i. pulcherrim⁹ puer ganymedes: tradat nectar. i. potū deoꝝ. q: liuor exñs carnifex cruētus torquet ꝛc.

Qui defendere delictũ q̃ vertere maullt
Quis sit monitus: venia caret vt citharedus
Ridetur chorda qui semper oberrat eadẽ:
Et meliora/suis intentus plectra repellit.

¶ Scribit in eos q̃ se icorrigibiles exhibẽt vt sunt oẽs stulti sibi placentes In quos dr̃ puer. xxiij. In auribꝰ insipientiũ ne loq̃ris q: despiciẽt doctrinã eloquij tui. Et eccli. xxij. Cũ dormiẽte loquit q̃ enarrat stulto sapientiam. Et iõ dr̃ puer. ix. Noli arguẽ derisorẽ ne oderit te. Argue sapientẽ: ꝛ diliget te. Q̃ plebeis dr̃ vsiculis. Argue ꝯsultũ: te diliget: argue stultum: Auertet vultũ nec se dimittet inultũ. Tres p̃mi vsus sunt horatij in arte poetica: sed non quo ordine hic ponunt. Quartus est noster ad picturã aspectãs. Ordo est. qui maullt. id est magis vult: defendere: delictũ. s. suum: q̃ vertere. id est corrigere et emendare: quis sit monitus. s. a sapiente: is sup. caret venia. vt citharedus ꝛc. nota sunt.

STultoꝝ (numerus quoꝝ infinitus habet)
Pessimus est: sapiens q̄ sibi visus: iers.
Non eteni cuiq̄ credit bona rite monenti:
Sed sibi consuetā perstrepit vsq̧ notam.
Nec cytharam tangit: nec barbiton: atq̧ sonora
Plectra: sed inflato concitat vtre sonum.
Dulcius hoc nihil est: nihil est concinnius illi.
A quo si reuocas: iurgia seua mouet.
Tales heretici sunt et qui praua suorum
Authorum verbis sensa tuenda putant.
Est etenim tepidus nulla reuocabilis arte.
At feruens bonus est: frigidus esse potest.

STultoꝝ ꝛc. Inuehitur in eos q̄ corrigi nolunt nec admoniti se errasse fateri volunt: quoꝝ error perniciosissimus est ꝛ illis et alijs nā in eo gn̄e sunt oēs heretici: ptinaciter errores suos defendentes: oēs preterea improbādorū irreuocabiles assertores vt qui in verba alicuius phi seu doctoris sic iurauerūt vt authoritate poti⁹ q̄ ratione inducti: nulla vi ad reuocandū ab illo negligenter dictum adduci possint. Contra quos dicit seneca. Nō te moueat dicētis authoritas: sȝ q̄d dicat attende. Tales preterea sunt sibi placētes vt q̄ neq̧ plane sunt frigidi.i.a charitate remoti: q: non enormiter peccāt: nec tn̄ feruentes charitate sed tepidi de cuiusmodi salute desperare videt. Diu⁹ ioh. apo. iij. Scio opa tua: q: neq̧ frigidus es: neq̧ calidus. Utinā frigidus esses aut calidus: sed q: tepidus es: ꝛ nec frigidus nec calidus incipiā te euomere ex ore meo: q: dicis q̄ diues sū ꝛ locupletatus: ꝛ nullius egeo ꝛ nescis: q: tu es miser ꝛ miserabilis: ꝛ paup: ꝛ cecus: ꝛ nudus. Ordo aūt est. Pessimus stultoꝝ quoꝝ numerus habetur infinitus: est iners qui visus est sibi sapiēs. Eteni nō credit cuiq̄ monēti bona rite.i. decenter: sed pstrepit vsq̧.i. semp: notā.i. mensurā cātus cōsuetā sibi. Nec tangit cytharā aut barbiton aut plectra sonora sed cōcitat sonū vtre.s. sacco ex corio: inflato.i. quē inflat. vulgo cornutā vocant musā: nihil est illi.i. q̄tū illi videt: dulcius: hoc.s. vtre inflato: et nihil ē cōcinni⁹.i. maiorē symphoniā faciēs. A quo si reuoces eū: ipse mouet seua iurgia. Tales sunt heretici: et q̄ putant tuēda verbis.s. rixosis sensa praua .i. puersas opiniones suoꝝ authorū. Etenim tepidus: est reuocabilis nulla arte. At feruēs.s. charitate est bonus: ꝛ frigidus potest eē bon⁹: q: agnoscit malū suum. Et ideo plures manifestos pctōres ad penitentiā cōuersos videm⁹ q̄ hypocritas aut scitatis simulatores: ꝛ vt dixi tepidos.

Omnia si certo voluuntur cardine fata:
  Nec nouit falli qui videt illa deus:
Si me damnandum prescuiuit: dãner oportet:
  Sin scit, saluandum me sine saluus ero.
Sic reputans cesso: veluti volet auca sub ora:
  Assa: sed vt cancer spes mihi vana meat.

¶ Scribit in stultos q̃ ꝓpterea ꝙ deũ oĩa pcnosse sciũt nihil agere volũt dicẽtes si predestinati sum⁹ ad gľiam salui erim⁹: sin pͥsciti ad dãnationeʒ frustra reluctemur: oportet dãnemur: in quos nihil efficaci⁹ dici põt ꝙ̃ illud pauli. Roma. ix. O hõ tu q̃s es q̃ respõdeas deo? Nũquid dicit figmẽtũ ei qui se finxit: quid me fecisti sic? ꝛc. Et illud aug. Si nõ es predestinat⁹ ora vt pͥdestineris. Nec verũ ẽ qđ stult⁹ dicit si pͥdestinat⁹ sũ saluabor etiã sine me: qꝛ vt dicit idẽ aug. Qui fecit te sine te nõ saluabit te sine te: sʒ qꝛ scriptũ est; mitte arcana dei. de his sobrie mihi disputãdũ cẽseo. vt cãcer. i. retrorsũ.

HEi mihi quid dānant mortales numina celi
Esse aiūt eteni per nos mala: cū tamē ipsis
Uecordi pꝛeter fatū sint mente doloꝛes.
Libera sunt cuiuis arbitria: nec deus illa
Cogit: at optatū qui vult attingere poꝛtū
Utitur aut ventis (si dat deus ipse) secūdis
Aut contra aduersos: obluctans arte/lacertis
Incūbit validis: et remis flamina vincit.
Ni tibi defueris non deerit gratia diuū.
Qui condit fatū mediū quoqꝫ condit ad ipsum.
Non est cessandū: nec frustra vota pꝛecesqꝫ
Fuderis: vt medicā non frustra oꝛaueris artē.

HEi mihi. Tria pma carmina sūt Auli gellij lib. vi. cap. ij. q̄ a py-
thagoreis hanc sententiā affert. Nosces hoies spontaneas hau
rire calamitates quasi detrimēta singulis a seipsis fiant: Suo i-
petu deliquāt: ꝛ in icōmoda ruāt sua volūtate atqꝫ pposito. Pro
pterea negat opoꝛtere ferri audiriqꝫ hoies aut nequā aut ignauos. ꝛ nocen
tes ꝛ audaces: q̄ cū in culpa et maleficio reuicti sunt pfugiūt ad fati necessi-
tatē tāq̄ i aliqd phani asylū: ꝛ q̄ pessime fecerīt: ea nō sue temeritati sꝫ fato
eē attribuēda dicūt Prim⁹ aūt hō sapiētissim⁹ ꝛ ātiq̄ssim⁹ poetaꝝ dixit id his
te vsib⁹ Hei mihi ꝛc. Itaqꝫ M. Cicero i lib. quē de fato scripsit cū q̄stionē
istā diceret obscurissimā eē ꝛ iplicatissimā: Chrysippū q̄qꝫ pbm nō expedis-
se se i ea re refert his vbis Chrysipp⁹ estuās laboꝛāsqꝫ quonā pacto expli-
cet ꝛ fato oia fieri ꝛ eē aliq̄d libeꝝ i nob̄ itricat hoc mō Hec ille. d q̄ re mlta
hn̄t apd boetiū li. v. de ɔsolatiōe. Ubi cū puidētia dina sit stare libertatē ai
docet familiari exēplo: vidēt aurigā agitare currū. Nā tātisp dū ille videt b
nō pōt nō agitare: ꝛ tn̄ illi⁹ visus nullā huic vim affert. Sꝫ disputēt hec theo
logi Ordo ē hei mihi q̄d. i. ad q̄d dānāt. i. icusāt mortales numina celi. Et eī
ipsi mortales aiūt mala sup. sua: eē p nos. s. numia celestia: i quoꝝ psōa hec
dicūt. cū tn̄ dolores. s. aioꝝ: hoc ē vitia vn̄ nascūt dolores: sint ipis. s. mortali-
b⁹: mēte vecordi. i. ppt mētē vecordē: pter fatū. i. necessitatē fatalē. Arbitria
sūt cuiuis. s. hōi libera. nec de⁹ cogit illa. at q̄ vult attingere portū optatū vtit
aut vētis secūdis si de⁹ det sup. eos: aut obluctās ɔtra aduersos. s. vētos arte
i. idustria: icūbit validis lacertis: ꝛ vicit flamina. i. vētos ɔtrarios rem. hoc est
ocyos⁹ nō est: neqꝫ tu cessare debes. Nā gr̄a diuū nō deerit tibi nisi tu defue
ris tibi. Nec putes q̄ sine opa tua saluaberis. q2 q̄ de⁹ ɔdit fatū ɔdit q̄qꝫ me-
diū ad ipsū. i. q̄ finē puidet et media ad ipsū puidet. nō ē ḡ cessandū. nec fu
deris frustra vota ꝛ p̄ces: vt nō oꝛaueris frustra artē medicā: quā tn̄ q̄ fato oia
attribuunt inutilē censerent.

Chironomon ledam molli ſaltante batillo
Tuſcia veſicę non imperat: appula gãnit
Sicut in amplexu: ſubitũ et miſerabile. longũ
Attendit thymele: thymele tunc ruſtica diſcit.

¶ Carmẽ eſt Juuenalis ſatyra. vi. quo oñdit laſciuos mores choreas ductitãtũ ⁊ certe vt in ſequẽti dicaꝫ nihil diſſoluti⁹ aut ad libidinẽ ꝓcliui⁹ fieri a pleriſqꝫ ſolet ꝙ ſaltatio illa ab idololatris vt patet Exodi xxxij. iuẽta. verũ vt vocabula lectorẽ non fugiãt leda ꝓpriũ nomẽ eſt ſaltatiõis laſciue: q̃ fiebat geſtu manuũ: ſicut ſaltatio q̃ nũc alemãnica dr̃ ꝙ ab alemãnis iuẽta: ſed a gallis nimis obſeruata eſt. Chironomos aũt adiectiuũ eſt cõis gñis apd̃ grecos: ſignificãs ad motũ aut normã man⁹ factile Nã chir chiros dr̃ man⁹ nomo moueo et nomos lex et norma. vñ chironomia .i. manuũ lex in motu ſeruãdo. Thymele ꝓprie dr̃ pulpitũ ⁊ ſcena: thymelicos hiſtrio. Vñ tali ↄpetit choreas diſcere. Tuſcia mulier tuſca. appula ex appulia. Subitũ. miſerabile. longũ. genera ſunt paſſuũ in ſaltatiõe.

Quis mala q̄ peperit demens saltatio cūcta
Supputet: aut elegis explicet exiguis?
Nullo maiorē faciunt discrimine mores
Jacturā ingenui turpibus atq̄ choris.
Nā quid cōtactus: quid lubrica suauia dicā.
Quid digitos nequā? quid sine fronte iocos?
Composito extinctis paphia suadente lucernis
Quā tenuit comitē turpis amator init.
Conflatū ex auro vitulū iudeus adorans
Et circū saltans hec mala progenuit
Hūc male sana cohors sequit̄: cum tēpore festo
Sanctius in glebas presset aratra graues.

Quis mala etc. Inuehit̄ in īsipiētes chorearum et saltationū amatores et amatrices: q̄ sepe capitalia illa septē. pctā ꝯmittūt aut re aut volūtate: nā de supbia nihil est ābigendū cū videam⁹ maiori ābitiōe choreas q̄ funera duci: multosq̄ ianissime nature bona ostētare ac iactare. Auaricia vero in tibicinib⁹ est: et in ācillis aut ēt filiabusfamilias q̄ furant̄ hero aut prīqb⁹ postridie ꝯducāt q̄ mūera domestica curēt cū ipse defatigate sint. aut qb⁹ histriones et tibicines ꝯducāt. Luxuria oīb⁹ numeris explet̄. Inuidia feruet: dū ipitiores aut miores pitiorib⁹ et potētiorib⁹ inuidēt. Gula sepe pit: et nōnūq̄ subseqt̄. pſertim in potu. Ira ex preuēta aut surrepta pda iuuenib⁹ inascit̄. Acidia seu pigricia postridie regnat. Vn̄ non ob re dr̄ psal. xi. In circuitu ipīj ābulāt. Ordo ē: qs supputet. i. enumeret aut explicet: elegis. i. elegiacis vsib⁹: exiguis. i. modicis cūcta mala q̄ saltatio demēs. i. demētiū: aut demētes faciēs: peperit? q. d. null⁹. Nā mores īgenui. i. decētes īgenuos: in nullo discrimie. i. piculo faciūt maiorē iacturā. i. pditionē aut dānū: atq̄. i. q̄ in choris. i. choreis turpib⁹. Nā qd. i. ad quid: dicā ꝯtactus sup. lubricos? et quid dicā suauia. i. basia lubrica. i. pinguia et lasciua. Quid dicā digitos nequā. i. lasciuos ad aliud nihil valentes. qd sup. dicam iocos. id est, sermones iocosos: sine fronte. id est sine verecūdia? Amator turpis. i. ad turpitudinē: init. i. opprimit eam comitē i. consaltatricē quā tenuit prius: et hoc lucernis. i. luminibus nocturnis extinctis ꝯposito. id est. ex industria: et hoc paphia. id est venere q̄ i papho pcipue colebat̄: suadēte. i. cohortāte. Iudeus. id est populus israel: adorans vitulū conflatū ex auro vt habet̄ exodi xxxij. et circūsaltans. id est choreā ductitans: progenuit hec mala Et cohors male sana. id est stulta sequitur. id est imitatur hunc. s. iudeū cū ꝑ sset. id est frequēter premat tempore festo: aratra in glebas. id est in globos terre pingues. Author est diuus Augustinus.

Stulta nec fatũ metuit iuuentus
Nec minas celi: modo cantet amens:
Me tuo longas pereunte noctes
Lydia dormis?

¶ Carmẽ est saphicũ. scribit in eos: quorũ (vt dr̃ Esa. xxix.) sunt in tenebris opa: et dicũt. Quis videt nos et quis nouit nos? Itẽ sapientie. xiiij. Insanie plenas vigilias habentes. neq̃ vitam neq̃ nuptias mũdas iam custodiunt. Unde Seb. brãt. Stultus per plateas nocturno tempore currit: Carmẽ et exclusus flebile cantat amans. Ordo hic est. Iuuenalis. id est multitudo iuuenũ stulta nec metuit fatũ. id est mortẽ iminentẽ vt in sequentibus dicã: nec minas celi. i. aeris vtpote frigus et imbres: aut dei celestis ꝯtra cuius ordinẽ faciũt de tenebris lucẽ et de luce tenebras: modo. id est dũmodo cantet amens. id est furens. O lydia vt est apud horatiũ: dormis tu longas noctes: me tuo, id est qui sum tuus pereunte?

R Espice stulte/nigre diuersa pericula noctis
Quod spaciũ tectis sublimibus: vnde cerebrũ
Testa ferit: quotiens rimosa ⁊ curta fenestris
Vasa cadant in te: possis ignauus haberi
Et subiti casus improuidus: ad cenam si
Intestatus eas: adeo tot fata: quot illa
Nocte patent vigiles: te pretereunte fenestre:
Ergo optes votũq; feras miserabile tecum:
Ut sint contente patulas effundere pelues
Nec tamen hoc tantum metuas nam qui spoliet te
Non deerit clausis domibus: postq̄ omnis vbiq;
Fixa catenate siluit compago taberne.
Interdum et ferro subitus grassator agit rem
Dum tu intempesta cantas sub nocte puellas.

R Espice ⁊c. Carmẽ est paucis mutatis: iuuenalis saty. iij. quo pericula nocturna cõmemorat: quod ideo adduximus vt nocturnos stultos auertamus a stultis excursibus. Ordo est. O stulte respice diuersa pericula (cõmemorat eni lõge plura ibidẽ satyricus) noctis nigre. i. caliginose sub qua cũ nemo internoscat nemo tutus est: respice inquã quod. i. quale spaciũ sup. sit: tectis sublimibus: vñ. i. de quibus testa. s. precipitata ferit. i. cõcutit cerebrũ. s. preterire volẽtis: ⁊ respice quotiens vasa rimosa. i. hñtia rimas multas ⁊ fissuras: et curta. i. ablata parte: cadãt in te fenestris. i. de fenestris aut per fenestras. possis haberi. i. reputari ignauus ⁊ improuidus casus subiti: si eas intestatus. i. priusq̄ feceris testamẽtũ tuũ: ad cenam quãto igitur magis vbi totã noctẽ discursurus abis. Adeo. i. in tm̃ sup. sunt tot fata. i. genera mortis: quot fenestre vigiles. i. apte vt sunt vigilãtiũ oculi: aut in quibus sunt vigiles: patẽt te pretereunte. Ergo optes. s. merito: ⁊ feras tecum votũ. i. desideriũ: miserabile: vt scz ancille aut fenestre: sint cõtente effũdere in te pelues patulas. i. semp patentes: ⁊ sup. nõ proĳcere ipsas pelues aut testas. Nec tñ metuas. s. merito tm̃ hoc. nã is qui spoliet te non deerit. i. presto erit domibus clausis. i. postq̄ domus erũt clause: ⁊ postq̄ oĩs cõpago. i. cõsolidatio ⁊ clausura: taberne. i. apothece: aut repositorij rerũ venaliũ aut etiã vt nũc accipiũt caupone: dr̃ aũt a tabulis: estq; ad res vẽdẽdas ex tabulis cõpacta statio: catenate. i. claudi catena oẽs tabulas cõstringente soli te: siluit fixa. i. firmiter clausa vbiq;. Grassator subitus. i. violentus siccarius subito adoriens: agit interdum rem. s. intentã. id est necẽ ferro: dũ tu cantas puellas aut puellis nocte intempesta. i. sub q̄ nihil tempestiue fit.

De iis qui ꝓpria negligunt aliena curant

Stultus ad alterius preceps incendia fertur,
Neglectisq; suis sedat flammas alienas
Vir prudens fratri sic consulit atq; propinquis
Vt sibi prospiciat. sibi proximus est quia quisq;

Stultus ꝛc. vt ex tytulo patet. Satyra hec scribitur in eos q̄ ꝓpria negligunt ꝛ aliena curāt: q̄ certe plurimi sunt: cū tñ charitas a seipsa incipiat. nā qd̄ scriptū est ordinauit in me charitatē: sic quidā intelligunt: vt verus ordo sit vt supra oīa diligam⁹ deū: p quē sum⁹ ꝛ cōsistim⁹ deīn nos ꝛ tū ꝓximū. vñ ꝛ Terenti⁹ in andria. ꝓximus sum egomet mihi. Ordo est. Stult⁹ fertur preceps. i. precipitanter ad incēdia alteri⁹: ꝛ sedat. i. extiguit flāmas alienas: neglectis ꝓpriis. Vir prudens consulit. i. ꝓspicit sic fratri atq; ꝓpinquis: vt ꝓspiciat. i. prius cōsulat sibi qr quisq; ē ꝓximus sibi. Et vt dr̄ charitas a se incipit. vñ est illud. Miserere aīe tue placens deo.

C Ur ville alterius restinguis fōtib⁹ ignem?
Ecce tuas edes deuorat ignis edax:
Cūqꝫ tui sitiāt rapidis sub solibus agri:
Cur stolide alterius prata rigare paras?
Si sapis atqꝫ tuis rebus male consulis ipse:
Te nolim rebus consuluisse meis.
Si tua res agitur paries dū proximus ardet:
Cuius res agitur dum tua tecta crepāt?
Ipse tuis rebus bene cōsule: deinde alienis:
Utilis est nulli qui sibi adesse nequit.
Dulce quidē est curis alienū auertere casum:
Sed stultū est proprtū non fugitare malū.

C Ur ville alterius. Inuehimur in eos qui aliena curant et sua negligūt. In quos multa habent In l. culpa est. ff. de re. iu. Et in ca. non est sine culpa de reg. iu. lib. vi. Inter q̄ sunt Agris tuis sitientib⁹ alieni irrigandi nō sunt. vñ illō ꝓuer. ix. Si sapiēs fueris tibimet ipsi eris. si aūt illusor: sol⁹ portabis malū. Differt aūt hic titulus ab illo vbi dictū est medice cura teipsum. qꝛ hic reprehenduntur qui sua cōmoda negligunt et aliena procurant. illic qui sua vitia non vident et aliena perspiciunt. Ordo est: cur o stolide restringuis fontibus ignem ville. id est quo comburitur villa: hoc est domus rustica alterius? Ecce. q. d. si nescis ignis edax: deuorat tuas edes. scilicet vrbanas que tibi magis cordi esse debent. Et cum agri tui sitiant. id est siccitatē patiantur. sub solibus rapidis: cur paras rigare prata alterius. si tu sapis. id est sapiēs es: atqꝫ ipse. id est tute cōsulis. id est prospicis male rebus tuis: ego nolim te consuluisse rebus meis quia Qui sapiens sibi ipsi prodesse nequit: nequicq̄ sapit. Si: vt inquit Horatius in epistolis: res tua agitur: dum paries proximus ardet: dic sup. cui⁹ res agitur dum tecta tua crepāt. id est crepitum dant dum regule dissoluunt igni? Ipe. id est tu consule bene rebus tuis: et deinde alienis. Is qui nequit adesse. id est auxilio esse sibi est nulli vtilis. Est quidem dulce. id est vtile ⁊ iucundum: sicut apud maronem in buco. Dulce satis humor ⁊c. auertere casum alienum. id est proximi tui: sed est stultum. id est pertinet ad stultū: non fugitare. id est non frequenter effugere: aut fugare (nam ab vtroqꝫ potest deduci. Et vtriusqꝫ significatio loco congruit. fugimus enim mala que vincere nequimus: sed fugamus dum potentiores sumus) malum. id est incōmodum proprium vt est malum pene: nam de malo culpe prius diximus.

Quē ſępe ingratū cognouit: multa precantē
Rusticus hunc colapho: vir grauis ore fugat.
Ingrato nulla eſt: partho cenſore: putanda
Turpior: atq̧ probo res minus apta viro.

¶ Inuehitur hoc carmen in ingratos: tam diis q̄ hoibus inuiſos. Siqđē ingratitudo exiccat oēȝ fontē bonitatis. vñ apud perſos authore herodoto nullum vitiū exiſtimabant capitalius. Ea autē pena vulgo mulctant ingrati: q̄ dū ſecundū ſupplex orāt vel ſepe beneficiū: ex orēt nunq̄. Sed quia in ſequentibus plura dicā. Ordo et explanatio hic eſt Rusticus. id eſt vir durus et agreſtis qui ſecundū virgiliū non miſeratur egentē fugat colapho. i. fuſte aut baculo hunc quē precantē multa. i. multū: cognouit ſup. fuiſſe ſepe ingratum: Et vir grauis fugat. id eſt pellit a ſe hunc. id eſt talem: ore. i. verbis ab ore prolatis.

Fertilium similes grati viuamus agroꝝ
Et ꝙ cõtulerint in nos referamus amicis
Longe plura bonis: nã gratitudine mentis
Dignius ingenuo nihil est neqꝫ pluris habẽdum.
Hec siquidẽ fidos parit et cõseruat amicos.
Hec facit officiis multos certare priores.
Hec fontes aperit bonitatis: et oĩa pandit
Scrinia: nec dignos permittit rebus egere.
Omnia que videas ingratitudine verti.
Nec tantum gratis in te collata repones
Uerum etiam miseris mercedẽ ac iusta laboris
Premia persolues vbi transiit hora diei.
Nec maneat tecum sub crastina tempora, merces.
Nam nescis an sit tibi crastina lux oritura.

Fertiliũ ꝛc. Sicut attestatur cicero in lib. officioꝝ hesiodus iussit in beneficiis reddendis imitari agros feraces: q̃ longe plꝰ ꝙ acceperint referunt. Ingratitudo enĩ est ille ventus exurẽs ꝛ desiccãs fontẽ oĩs bonitatis. Sꝫ vt rẽ notã paucis absoluã Ordo est. Uiuamꝰ: vt inquit hesiodus grati existentes siẽs agroꝝ fertiliũ Et referamꝰ lõge plura amicis bonis. i. bñficiis: ꝙ sup. ipsi ꝯtulerĩt ĩ nos. i. ꝙ liberalr̃ aut ĩtuitu pietatis nobis dederĩt. Nã nihil est dignꝰ ĩgenuo. i. libero hoĩe: neqꝫ habendũ. i. estimãdũ pluris: gratitudĩe mẽtis: si videlꝫ desit facultas referendi. Siquidẽ. i. quoniã hec. s. gratitudo mentis: parit. i. acquirit: ꝛ cõseruat amicos fidos. hec scꝫ eadẽ facit multos certare officio priores. s. ꝙ qui referant qꝛ qui se in vnũ ostendit gratũ: multos inuitat ad bene faciendũ. hec etiã aperit fontes bonitatis: et pandit. i. reserat omnia scrinia: nec permittit dignos egere rebꝰ: q̃ oĩa tu videas. i. quilibet videat verti. i. ĩmutari aut peruerti: ingratitudine. i. ꝑ ĩgratitudinẽ: nec repones. i. persolues tm̃ collata in te gratis. i. sine spe retributionis: verũ etiã persolues miseris. s. mercennariis mercedẽ ac iusta premia laboris vbi. i. post ꝙ hora diei pertransijt. i. finito labore diurno. Uñ scriptũ est. Quicũqꝫ tibi aliquid operatus fuerit statim ei mercedẽ restitue. Et merces mercẽnarij tui apud te oĩno nõ remaneat. vñ addo. Nec merces maneat tecũ sub. i. vsqꝫ ad tẽpora crastina Causaꝫ affero: nam nescis an lux crastina sit oritura tibi Unde horatius vt prius citaui. Quis scit an adijciant hodierne crastina summe tempora dij superi.

De pprie sapientie cõfidentibus

Dulce modo stulto est quod coxerit ipse polenta.
Nec videt in speculo quod se sit pulchrius ipso.
Qui sibi displiceat vix est repibilis vsq̃.
Cum tamen in pprio videat facto bene nemo.

¶ Scribit in eos qui sibi placent ꝛ pprie prudentie innituntur cõtra illud puer. iij. Ne innitaris prudentie tue. Quod opportune precipitur: qꝛ facile cũ valemus recta cõsilia egrotis damus: in pprijs aũt factis oẽs cecutim⁹ et rarissimus est qui errorẽ suũ agnoscat. Nã stulti nõ pñt agnoscere: ꝛ prudentes nõ possunt agnitũ dissimulare. Ordo hic est. Polenta. i. illud gen⁹ decoctionis qđ fiebat olim ex farre (Dicit aũt hec vel hoc polẽta. vñ ouidius. Dulce dedit testa qđ coxerat ante polenta) est mõ. i. solũmodo dulce stulto qđ ipẽ coxerit. Nec videt in speculo quicq̃ pulchri⁹ se. vñ Vix est repibilis vsq̃: qui displiceat sibi: cũ tñ nemo videat bñ in pprio facto.

S Tulte putas nihil eē bonū nisi coxeris ipe
Ah quantis curis mens tibi turget iners.
Cur tibi stulte places sine riuali speculans te
Ut formosa putat pignora bubo sua:
Scilicet ad nutū quod ceperis omne geretur:
Nec proprijs sensis incubuisse gemes.
Fonte sui vitreo perijt narcissus amore:
Ut nimis alta petens icarus arte sua:
Et salomoniades iuuenum consulta secutus
Cum proprijs populum perdidit innumerum:
Ergo tue inniti caueas prudentie oportet:
Si rerum letos queris habere modos.

STulte ꝛc. Scribitur vt dixi in eos qui cōtra pſcriptū sapientis et ctiā.c.ne innitaris de cōst. prudētie sue innitunt: sui videlicet ꝛ suorū amatores: quos sepe infelix manet exitus: vt fabule per narcissum iuuenē, aliene forme contemptorē ꝛ sue amatorem depingunt. Nam se videns in fonte: et sui amore ignorans captus cū, potiūdi facultas nulla esset amore languēs in margine perijt et in florē sui nōis cōuersus fingitur. Ordo est. O stulte putas nihil esse bonū. i. nullū cibuz esse suauē ꝛ vtilē: nisi ipse. i. tu coxeris sup. ipm. hoc est putas nullū opus laudabile nisi qđ tute feceris. Ah quātis curis turget. i. inflat tibi mens iners . i. sine arte imprudēs qꝛ multi dicētes se sapientes eē stulti facti sunt: roma . i. o stulte places tibi sine riuali. i. sine coamatore: hoc est tibi soli: speculās. i. cōtemplans te in speculo: vt bubo putat sua pignora. i. pullos suos adhuc implumes q̄bus nihil est difformius esse formosa. Scilicet. i. scire licet cur tibi placeas et est ironia: oē qđ ceperis. i. inceperis geret tibi ad nutū: nec gemes. i. nō dolebis: icubuisse. i. innixus fuisse: sensis. i. sententijs ꝛ cōsilijs ꝓprijs. Narcissus puer formosus qꝛ sibi ꝯplacuit: perijt amore sui. s. ipsius in fōte vitreo. i. vitrei coloris more vitri pellucido. vt sup. perijt icarus filius dedali petens arte sua. i. consilio suo cōtra edictū patris. s. nimis alta qꝛ vt fabule habent cū volaret ceratis alis resoluta cera ꝑ calorem solis aut nimiū motū in mare cecidit: atq̧ ita Icarus icarias noīe fecit aquas. Et salomoniades. i. filius salomonis roboam. secutus cōsulta iuuenū ꝛ nō senioꝝ vt habet. ij Parali. x. cū ꝓprijs. s. cōsultis ꝑdidit inumerū populū q̄ ab eo defecit ad hieroboam Sane metri gratia dr̄ salomoniades: sicut a vergilio amphitroniades ꝛ laomedontiades ꝛc. Ergo ne des penam temeritatis oportet caueas inniti prudentie ꝓprie: si queris habere letos modos. i. exitus rerū. Nam modus etiam finē significat.

Ecce iterum ad partes mihi sunt fera monstra vocanda
    Que seua exercent cedibus imperia.
Nec superos metuunt: nec ꝓxima fata verentur:
    Dum teneant dubie scamna suprema rote.

¶ Carmen hoc elegiacū scribitur in potentes hui⁹ mūdi: et potissimū in tyrānos q̄ tantopere affectant īperia tam breui et tam incerta possessione tenenda. Quia vt dr̄ iob. xv. Cūctis diebus suis impius superbit: ⁊ numer⁹ annoꝝ incertus est tyrānidis eius. Sonit⁹ terroris semꝑ in aurib⁹ illi⁹: et cū pax sit ille semꝑ insidias suspicat̄. Et paulopost nō ditabit̄ nec ꝑseuerabit substātia eius: nec mittet in terrā radicē suā. Anteq̄ᷓ dies ei⁹ ipleant̄ peribit: ⁊ man⁹ ei⁹ arescent. Et cap. sequēte: in ꝑsona sua dicit iob. Ego ille quōdam opulēt⁹ repēte ꝯtrit⁹ sum ⁊c. De quib⁹ in sequētib⁹ plura. Ordo aūt hic est. Ecce. q. d. p̄ter spem: ⁊ est imitatio iuuenalis: mōstra fera. i. feroces ⁊ mōstrosi hoies: qꝛ facie humana et aīo ferino: sunt mihi iterū vocanda ad partes: scꝫ satyꝛc. Cetera patent.

Multos p̄cipitat subiecta potētia magne
Inuidie: mergit lōga atq̄ insignis honoꝝ
Pagina: descendūt statue: restēq̄ sequuntur.
Ipsas deinde rotas bigarū / ipacta securis
Cedit: et imeritis franguntur crura caballis.
Iam stridūt ignes: iam follibus atq̄ caminis
Ardet adoꝛatū populo et caput arte superbū.
Quid crassos quid pompeios euertit: et illum
Ad sua qui domitos deduxit flagra quirites?
Sūmus nempe locus nulla nō arte petitus:
Magnaq̄ numinibus vota exaudita malignis.
Ad generū cereris sine cede et sanguine pauci
Descendunt reges: et sicca moꝛte tyꝛāni.

Multos p̄cipitat ⁊c. Carmē hoc fere est Iuuenał satyꝛa x. imo totū p̄ter p̄mū v̄bū p̄mi v̄sus loco cuiꝰ habꝫ ille quosdā: ⁊ duo vltima septimi v̄sus q̄ nr̄a sunt. Scribiŧ aūt in eos q̄ huiꝰ mundi dominatū tāto p̄e querūt: cū tn̄ fluxa sit ⁊ p̄iculosa eiꝰ possessio vt cū oꝛdie patebit q̄ talis est. Potētia subiecta magne inuidie: qꝛ sūma p̄ p̄e tit liuoꝛ: p̄cipitat. i. deoꝛsū p̄oijcit multos: ⁊ lōga ⁊ isignis pagina. i. cōpago et cōtinuatio honoꝛū: mergit. i. obruit ⁊ destruit multos: statue. s. triūphales erecte in honoꝛē ipsoꝝ: descendūt. s. detracte per aduersarios aut inuidos: et sequunŧ restē. i. funē qua deoꝛsū trahunŧ. Deinde postq̄ statua triūphalis sedēs in curru iaurato deiecta est: securis ipacta. i. fir miter icussa cedit. i. iter secat: ipsas rotas bigarū. s. triūphaliū. crura franguntŧ caballis. i. eq̄s super bis bigas trahētibꝰ vt ē in sculpturis ⁊ celaturis: imeritis. i. q̄ nihil tale meruerŧt cū erei aut lapidei sint. Ignes stridunt iā. s. vbi oīa demolita sunt: ⁊ caput. s. ipsius triūphatoꝛis vt seiani: adoꝛatū. s. p̄p̄ło romano. i. veneratū: ⁊ sup̄bum arte. i. artificiose effictū: ardet iā follibꝰ atq̄ caminis. i. adhibitis foꝛnacibꝰ. Quid euertit crassos. s. ditissimos ⁊ potētissimos apud romanos: aut domū crassi q̄ a p̄this occisus est: sicut ene. ij. Iā p̄ximꝰ ardet Vcalogon. i. domus eius. q̄d euertit pōpeios. s. Cneū pōpeiū magnū a cesare deuictū: ⁊ filios eiꝰ deuictos p̄tim a cesare p̄tim ab augusto. et q̄d euertit illū. s. notissimū iuliū cesarē: q̄ deduxit. i. cōpulit: q̄rites. i. romanos: domitos. i. subactos a se: ad sua flagra. i. loꝛa et flagella moꝛe seruoꝛū sustinēda. Respōdet. Nēpe. i. nōne certe: sūmꝰ. i. altissimꝰ locꝰ petitꝰ nulla nō. i. oī arte. i. astu: ⁊ magna vota exaudita numinibꝰ malignis. i. ipsis non fauentibꝰ: qꝛ exaudiuerūt ad votū nō ad salutē. Pauci reges. s. legitimi ⁊ pauci tyꝛāni. i. occupatoꝛes libertatis aliene descēdūt ad generū cereris. i. ad plutona maritū p̄serpine filie cereris: sine cede et sanguine ⁊ moꝛte sicca. id est incruenta.

Potibus atꝗ cibis et cantibus atꝗ ſopori
Interdũ et veneri iuuat indulgere procaci.
Cũ nihil eſſe putent hoĩes alimenta miniſtrant
Parta ſuis manibus: partũꝗ laboribus aſſem
Ignauo impendunt: hiſꝗ artibus ĩbuo natos.

¶ Scribit in ĩpꝛobos medicos in quos ſic brant. Tot medicoꝝ cerno fraudeſꝗ doloſꝗ Ut merito hos fatuis grãdibꝰ accumulẽ. Eſtem̃ eoꝝ fatuitas pnicioſa: vt in ſequẽtibꝰ dicã: qꝛ pleriꝗ fures ſunt. Ordo autẽ eſt iuuat inqt medicꝰ ſup. me indulgere potibꝰ atꝗ cibis ⁊ cãtibꝰ atꝗ ſopoꝛi. i. pfundo ſõno: et interdũ veneri procaci. id eſt aut vxoꝛi laſciue: aut luxurie. Et hoĩes cũ putent nihil eſſe miniſtrant alimenta parta. id eſt acqſita ſuis manibus. ⁊ ipendunt mihi ignauo. id eſt inutili ad laboꝛẽ: aſſem. id eſt nũmũ partũ laboꝛibus. et imbuo. id eſt inſtituo natos his artibus.

FRaudib⁹ atq3 dolr̄ mēdica ꝓpago malignis
Dedita: stultiferis poterit cōsidere trāstris
Scilicet iualidos mētitur vir piger artus
Et vinosa pigrū cōiunx comitatur asellū
Cui cophini pueris delassant terga cibisq3
Nec natos alio cupiūt incedere calle.
Sicq3 stipē miseris dignā furantur egenis
Atq3 dies peragunt crassos: nec numina curant
Nec curare deū credūt mortalia queq̄
Sed sero noscent reddenda talenta peracti
Temporis: atq3 cibi: cū robore dissimulato.
Cui des ergo vide: ne reddas deteriorē.

FRaudibus atq3 dolis.rc. Scribit ī mēdicos (vt dixi) īprobos
in q̄s plura hn̄t C. de mēdi. vali. li. xi. r v. q. v. nō oīs. r lxxxvi.
di. c. pasce. Inter q̄ hētur. Utili⁹ esurienti panis tollit: sī de cibo
securus iustitiā negligat: q̄ esurienti panis frangat: vt iniusti-
tie seduct⁹ acq̄escat. Sed q2 illa nota sunt: vt r nr̄a inotescāt Ordo cū expla
natiōe est. Propago. i. ꝓgenies: mendica. i. mendicās: dedita. i. penitus ad-
dicta fraudibus atq3 dolis malignis. i. aīo malo factis: q2 sunt doli non ma
ligni et non ꝑniciosi: vt qui ꝓsunt ei cui fiunt: vt medicorū. poterit cōsidere. i.
accipe sedē: transtris. id est marginibus nauiū per quas transit. stultiferis
id est ferentibus stultos. Scilicet. id est scire licet cur id dicā: vir piger nolēs
operari: mentitur. id est mēdacit asserit sibi: artus inualidos. id est mēbra i-
potentia. Et cōiunx. s. illius: vinosa. i. multū indulgens vino: comitatur asel
lum pigrū ꝓpter onus et ex natura. Cui. s. asello cophini. id est corbes delas
sant. id est defatigant terga pueris et cibis. Nec. s. mendici cupiunt natos.
scilicet ex se incedere alio calle. id est viuere alio modo. Et sic. id est hoc mo-
do furantur: stipē: s. elemosynā dignam. id est debitam miseris egenis Atq3
peragunt dies crassos. id est voluptuosos. nec curant numina. id est deū qui
nutu oīa peragit. Nec credunt queq̄ deū. id est deorū curare mortalia: eo q̄
impune tantos dolos instruunt. Sed ipsi noscent. s. cognoscent sero. id est
nimis tarde: vtpote postq̄ ablatū erit tempus penitentie salutaris. talenta.
id est grauia pondera seu exactam rationē temporis: atq3 cibi peracti: quia
qui de alieno viuūt rationem reddere cogentur. Cum robore dissimulato. id
est et simul roboris dissimulati: quia cum robur mēbrorū habeāt dissimulāt
id est simulant se non habere. Igitur quia multi sunt dolosi: Vide. id est at-
tende cui des: non propter amissionem dati: sed ne reddas. id est efficias. sci
licet accipientem. deteriorem.

Pręcipites vigilate sophi tentoria fixit
    Maxima stultitię conciliata manus.
En tenet imperio reges populosq; superbo.
    Actū est de vobis si semel ingruerit.
Stultitię proceres hydrino sanguine gliscūt
    At verus sophię nullus amator adest.

¶ Cohortant sophi.i.sapientes ad resistendum stultitie cuius proceres hydrino sanguine crescunt.id est multiplicantur more capitū hydrie:quia vno āputato succrescebant bina. Manus.id est multitudo bellatorū manibus promptis predita Actum est devobis.id est peristis:si semel ingruerit.id est violentū impetum fecerit:quia nullus verus amator sophie.id est sapientie adest.id est ipsi auxilio est.

PLurima terrifico tonat insipientia bombo
Quo trepidant celi: p̄ceps cadit aere sūmo
Ales: et in nulla perstant animantia terra:
Juppiter ille patrē qui vi meritisq́ȝ subegit:
Quiq́ȝ giganteos fregit virtutibus ausus
Attonitus tanto (q̄ꝫ q̄ꝫ tonat ipse) tumultu:
Concilium diuum vocat in penetralia celi:
Et procul/o superi/que nunc (ait) ethera virtus
Proteget: haud vno bellū renouatur ab hoste:
Infinita manus bellum exitiale minerue
Quam cerebro effudi parat. huic succurrite diui
Stultitieq́ȝ minas paribus contundite telis.

PLurima ꝛc. Queadmodū res est fictitia: vtpote de dn̄io stultitie: ita placuit carmē fingere nouū: ꝛ vt i fictitijs solem⁹ satꝫ turgidū ꝛ inflatū: q2 fictitia maiore vultu ꝛ pleniore voce q̄ꝫ vera ꝓsequimur. Sed ne multis imorer. Ordo est. Insipientia q̄ nūc dn̄atur in mundo: tonat. i. in morē tonitrui sonat: bombo. i. sonitu terrifico: quo celi trepidant. i. subito metu cōcutiūtur (qđ hyꝑbolicos dictum est) ꝛ ales vt aquila nequiēs cōsistere cadit p̄ceps sup. ab ethere sūmo. Quia ex hystorica fide cōptū habemus nō nonnūq̄ꝫ tm̄ fuisse ꝯclamantiū impetū vt eorū sonitu fissus aer aues sustinere nequiuerit. Juppiter ille. s. notissimus ex fabulis: qui subegit patrē. s. saturnū quē expulit regno vi. i. violentia: et meritis: q2 melior est iuppiter nobis q̄ꝫ saturn⁹: et q̄ fregit. i. cōtudit: virtutibus. s. suis: aut celestibus ausus gigāteos. i. ipoꝝ gigantū in bello gigāteo existens attonitus. i. stupefactus quasi tonitru ꝑculsus (qđ q2 in ipm̄ nō vidit cadere posse: addo q̄ꝫ q̄ꝫ ipse tonat. i. sit tonitrui author) tāto tumultu q̄ꝫtū facit stultitia vocat cōciliū. i. cōgregationē diuū ꝑ diuoꝝ: in penetralia. i. secretissima ꝛ intima loca celi. Et ait ꝓcul. i. cū adhuc esset ꝓcul. qđ signū est ꝑturbati aīmi ex inopinato casu: ait o supi. i. dij celestes: q̄ virtus ꝓteget. i. defendet nūc celū. i. celestes. Bellū renouat̄. i. instaurat̄ et denuo fit. pri⁹ enī a gigātib⁹ factū fuerat: ab hoste nō vno. i. nō vni⁹ generis vt olim a solis gigantibus. Infinita manus. s. stultoꝝ: quia stultoꝝ infinitus est numerus parat. i. p̄parat ꝛ intendit: minerue. i. dee sapientie: bellū exitiale. i. mortale Stultitia enī vellet funditus delere sapiētiā. Quā. s. mineruā ego effudi. i. edidi: cerebro. s. meo. Dicit̄ enī minerua ex cerebro iouis nata: q2 sūma pars etheris ingenio conferre putat̄. O diui succurrite huic. s. filie mee minerue. et cōtundite telis paribus. i. eque potentibus: minas stultitie.

Frontem de rebus clames merito periisse
Si minus expertus medicus dare pharmaca mandat
Aegrotis: tamen hec multos vesania tangit
Qui vix callentes medicę primordia curę
Quando impune datur: sine fronte necant patientes.

¶ Carmen hoc inuehitur in medicos indoctos ꝛ inexꝑtos: q̄ vt in eoꝝ est adagio: putãtes ꝑ bene vestiri: pulchre mẽtiri. audacter interficere: medicũ ꝓficere: quoꝝ neq̃ scientiã neq̃ exꝑiẽtiã hñt: adhibẽt egrotis medicamina que res nõ tã egrotis vitio dãda est q̃ medicis: potiꝰ enĩ medicꝰ a se q̃ ab egroto debeat cognosci. Ordo est. Tu clames merito: frontẽ. i. verecundiã periisse de rebus si medicus: minus. i. nõ satis exꝑtus. i. ꝑitꝰ mandat dare egrotis pharmaca. i. medicamenta: tñ hec vesania tangit multos. qui vix callentes. i. callide scientes primordia cure medice: qñ. i. qñquidẽ dat sup. eis ĩpune. i. sine punitione: ipsi necant sine fronte. i. verecũdia: patientes.

Q Uamuis ſupꝛemi deſcendat cardine celi
Nataqꝫ ſupꝛemo ſit medicina patre:
Et q̃uis multo ſit dignus honoꝛe peritus
Antiſtes phebi: dummodo fraude vacet:
Attamen innumeros nutrit medicina nephandos
Et repꝛobos ſtultos qui nihil artis habent.
Nilqꝫ tenent frontis: tantundemet coꝛdis: at oꝛis
Et lingue: quantum ſat tibi ſtentoꝛ erat.
Ergo interficiunt populariter hunc ſimul illum:
Idqꝫ impune putant ſe quoqꝫ ferre deo:
Stulte quot occidis culpa / vel neſcius artis
Tot cogere deo pendere ſupplicia.

Q Uãuis ſupꝛemi. Carpitur medic⁹ indoctus qui artis expers audacter interficit: eo ꝙ ipune id facere videt̃ de q̃ re vidẽdũ eſt inſti. de le. acqui. ĩpitia. ꝛ. ff. de re. iur. ĩpi. ꝛ. xxix. diſ. c. fi. int̃ q̃ ſic habet̃. Licet medico euentus moꝛtalitatis imputari non debeat: eius tñ imperitia ãnumerat̃ culpe ſi ſeruũ male ſecuerit aut ꝑperam et medicamentũ dederit. Solis igit̃ medicis ĩpune hoiem occidiſſe fas eſt Teutones aũt q̃ latine ſciũt fere in oꝛe hñt illud vulgatũ. A medico ĩdocto cibo bis cocto: ꝛ praua muliere libera nos dñe. Sane ſi ĩ foro ciuili medici admiſſi ſeu vt dicũt licẽtiati ĩpune occidũt: tñ ĩ foro cõſciẽtie ſi temerario auſu q̃ ſe nõ didiciſſe ſciunt ꝓfitent̃ ꝛ ita egrotos q̃ ſine medico cõualuiſſẽt occidũt: nõ abſoluẽt̃. Pꝛincipiũ carmis nr̃i ſũptũ eſt ex illo. Ecli. xxxviij. Honoꝛa medicũ ꝓpt̃ neceſſitatẽ. Eteni illũ creauit altiſſim⁹. A deo eſt ois medela: et a rege accipiet donationẽ. Diſciplina medici exaltabit caput illius: ꝛ ĩ cõſpectu magnatoꝝ collaudabit̃. Altiſſim⁹ creauit de terra medicinã: ꝛ vir prudẽs nõ abhoꝛrebit illã ꝛc. Oꝛdo eſt. Quãuis medicina deſcendat cardine. i. a volutione q̃ fit in cardine: ſupꝛemi celi: qꝛ a deo eſt ois medela: ꝛ q̃uis ſit nata patre ſupꝛemo: qꝛ altiſſim⁹ creauit eã. Et q̃uis ãtiſtes. i. ſacerdos aut p̃ſes: phebi. i. inuẽti a phebo: hoc eſt medicine. Nã apollo dicit meta. i. inuẽtũ medicina meũ eſt: hoc ẽ doctoꝛ medicine ꝑitus. i. expt⁹ ĩ arte ſua ſit dign⁹ multo honoꝛe: qꝛ accipiet a rege donationẽ: ꝛ in cõſpectu magnatoꝝ collaudabitur: dũmõ vacet. i. ſit mũdus fraude. Attñ medicina nutrit ĩnumeros ſtultos nephãdos. i. deteſtabiles: ꝛ repꝛobos. i. repꝛobandos vtpote q̃ nihil hñt artis: ſꝫ ſolũ nomẽ: ꝛ tenẽt nil frõtis verecũdie: ꝛ tãtũdẽ. i. etiã nihil coꝛdis. i. pietatis: at ſup. tenẽt oꝛis ꝛ lingue. i. loquacitatis ꝛ arrogãtie ſup. tm̃: quãtũ erat ſatis tibi o ſtentoꝛ de q̃ pri⁹ dixi. Ergo qꝛ lex patit̃: ipſi occidunt popularit̃. i. vulgo hũc et illũ: ꝛ puatnt ſe ferre id ĩpune quoqꝫ. i. etiam deo: ſicut ferunt legibus: ſed errãt. vñ addo Sulte ꝛc.

Scande repens asinum mulier furiosa pigellum
 Aut testudineo pergere disce gradu.
Tu siquidem multo grauiori parcita bili
 Exuperas subiti bella minasq3 viri.
Quis tecum incolumi poterit residere cerebro?
 Hircanam laceres bile tumente feram.

¶ Scribitur in irã muliebrẽ: nã de virili pu⁹ habitũ est. De hac aũt dicitur puer. xxi. Melius est habitare in terra deserta q̃ cũ muliere rixosa ⁊ iracũda. Et eccli. xxv. Cõmorari leoni ⁊ draconi plus placebit q̃ habitare cum muliere neq̃. Breuis oĩs malitia sup malictã mulieris. Et ideo moneo scãdat asinũ aut sequat limacẽ et morderet ire. Incolumi cerebro: aut nõ furioso aut non dissipato. hircanam ferã. i. tigrim.

Qui stultū irritat puerū ve lacessit ad irā

Et tolerare nequit verbera: verba: iocos:

Sed ruit ad capulū prȩceps: is stultior illis.

Callettȩ turpi mox comes ire parat.

¶ Scribit in eos q̄ ludū aut iocū itelligē nolūt: ꝛ tn̄ nō cessant pueros ꝛ fa
obiur
tuos irritare ꝛ ꝓuocare ad irā: ꝛ cū ab illis aut verbis aut verberib⁹ obiur
gant, mittūt manū ad capulū. i. manubriū gladij: ꝛ ita tandē euadūt stultio-
res illis. Uir itaq̧ probus et prouidus non iocabit cū non intelligentibus
iocū: nec prouocabit pueros. stultos. ebrios aut mulierculas ad irā. Calletta
notus est fatuus oībus Parrhisianis pueris ludibrio multos ānos hitus
Est aūt imūd⁹ inde turpē voco: q̄ȯ ad aīum relatū nolo: est eīm expꝰs ratiōis.

Te maris & terrę numeroq; carentis arenę
Mensorē cohibent archyta
Pulueris exigui prope littus parua matinū
Munera: nec quicq̄ tibi prodest
Aerias tentasse domos aīoq; rotūdū
Decurrisse polū morituro.

¶ Carmen est horatij p̄mo carminū: ad archytā philosophū tarentinū qui summus astrolog⁹ & geometra: in mari perijt. sepult⁹ in littore iuxta matinū apulie oppid: vñ ei nil profuit astrologia aut geometria Ordo est. o archyta parua munera. i. officia funebria seu sepulcra ex pietate tibi collata: pulueris exigui. i. modice terre cohibēt. i. cōcludūt te mensorē maris et terre: et arene carentis nūero. s. noto: cohibēt dicit ꝓpe litt⁹ matinū in apulia. Nec ꝓdest q̄cq̄ tibi morituro: decurrisse aīo. i. scrutatū fuisse: domos aerias. i. celestes & polū rotundū.

Deſpiciam qui ſcit quanto ſublimioꝛ athlas
Omnibus in libya ſit montibꝰ: hic tñ idem
Ignoꝛat: quantum ferrata diſtet ab arca
Sacculus: e celo deſcendit gnothi ſe auton.
Figendum et memoꝛi tractandum pectoꝛe: ſiue
Coniugiũ queras: ſeu ſacra in parte ſacerdos
Eſſe velis qui ſis: ad quid valeas: ſimul et que
Sit menſura tue virtutis ad illa gerenda.
Stultum eſt conari quod non poſſis adipiſci:
Et quod q̃ minimũ tibi pꝛoſit ſi ſit adeptum.
Non queret iudex an terre noueris oꝛbem:
Sed cum lege ſua nũ te cognoueris ipſe.

Deſpiciã ⁊c. Scribit (vt tetigi) in eos qui vana cura cõmetiẽde terre diſtracti ſeſe negligũt imo etiãq̃ extra mũdũ ſũt tẽtãt. In q̃s dicit pliniꝰ li. ij. circa pꝛicipiũ. Furoꝛ ẽ ꝓfecto furoꝛ egredi mundũ et tanq̃ interna eius cuncta iã ſint nota: ita ſcrutari extera. Quaſi xꝰo mẽſurã illiꝰ rei poſſit agere: q̃ ſui neſciat: aut hoies poſſit videre q̃ mũdus ipe nõ capiat: hec ille. Malui aũt hic ſimplicibꝰ vti xbis q̃ varias mũdi ptes artificioſo carmine deſcribere: aut ſaltẽ ita tangere: vt ſine earũ declaratione ipſe intelligi nõ poſſim: ne quarũ rerũ curioſitatem dãnẽ ipſe curioſus hẽar. Principiũ aũt ſũpſimꝰ ex iuuenalis ſatyꝛa. xi. Cuius oꝛdo ẽ. Ego ĩquit iuuenalis: deſpiciã. i. cõtẽnã eũ ſup. qui ſcit: quãto (ſũt qui legãt quãtum) althas mons ille (de quo maro enei. iiij. Occeani finem iuxta: ſolẽq; cadẽtẽ Vltimꝰ ethiopũ locꝰ eſt: vbi celifer athlas axem humero toꝛquet ſtellis ardẽtibꝰ aptũ) ſit ſublimioꝛ oibꝰ mõtibꝰ in libya. ſ. extũtibꝰ: ⁊ tñ hic idẽ ignoꝛat / quãtũ ſacculus. i. puus ſaccꝰ pecuniariꝰ: hoc eſt loculi: diſtet ab arce ferrata. i. ferro munita. i. q̃ ſic expẽdit ĩ re tenui ac ſi eſſet ditiſſimus: ⁊ ita neſcit mẽſurã opũ ſuaꝝ. Gnothi. i. noſce ſe auton. i. teipm deſcendit celo. i. ex oꝛaculo dei celeſtis. ſ. phebi acceptũ eſt: aut ei equale hitũ. Nã ſunt q̃ velint chiloni lacedemonio cõſulẽti apollinẽ quidnã eẽt optimũ ſcitu: pythiã reſpõdiſſe noſſe ſe quẽq; qꝺ ⁊ plato cõfirmat. Pliniꝰ aũt vult illud dictũ chilonis vim oꝛaculi habuiſſe ⁊ aureis litteris delphis in ſcriptũ (vt eni dion ſcribit in delphico tẽplo apollinis / viroꝛũ ſapiẽtiſſimoꝝ ſentẽtie annotari ſolebant: vt tã pꝛudẽtiũ viroꝝ ꝑceptis q̃ oꝛaculis cõſulẽtes iuuarent. Verba pliniana ſunt. lib. vij. talia. Rurſus moꝛtales oꝛaculoꝝ ſocietatẽ dedere chiloni lacedemonio tria ꝑcepta eiꝰ delphis cõſecrãdo aureis lr̃is q̃ ſũt: noſſe ſe quẽq;. Et nihil nimiũ cupe. Comitẽq; eris alieni atq; litis eſſe ſpõſionẽ. hec ille alij dicũt. miſeriã nõ ſponſionẽ. Figẽdũ eſt q̃. i. q̃lis ſis: ⁊ ad q̃d valeas. i. vtilis ſis: ad illa. ſ. aut matrimoniũ aut ſacerdotiũ gerẽda ⁊c. Quod nõ poſſis adipiſci: q: nemo hactenꝰ oꝛbẽ terrarũ nouit cũ noſtis diebus ignote inuente ſunt terre q̃ plurime. Cetera patent.

Tria aurea chilonis dicta

Si qua voles sortis prenoscere damna future
Et vitare malum: sol tibi signa dabit.
Sed tibi stulte tui cur non dedit ille furoris
Signa: aut si dederit: cur mala tanta subis?
Nondum grammatice calles primordia: et audes
Vim celi radio sup posuisse tuo.

¶ Si qua &c. Scribit in temerarios astrorũ observatores: & potissimũ in idoctos: nã multi sunt q̃ ne prĩa q̃dẽ elemẽta grãmatices docti audẽt oĩm nascentiũ fata ꝯdere horoscopos & geneseis describere: & aut leto aut tristi dierũ exitui addicere: in q̃s lati sũt sacri canones: quos in sequẽti tangã. Vident aũt tales aliorũ infortunia: sed sua nõ vidẽt: cũ nihil sit intolerabilius ꝙ talis scruitus. Sol tibi signa dabit. Id virgilius geor. i. Radio. Sic idẽ in buco. Descripsit radio totũ qui gentibꝰ orbẽ Tempora q̃ messor q̃ curuꝰ arator haberet. Tuo radio. i. tuo calculo aut descriptioni.

Aspice (plus etenim fati valet ora benigni   Astrologus
Q̃ si te veneris cõmendet epistola marti).
Si bellare bono vis omine: distat enim que
Sidera te excipiant modo primos incipientẽ
Edere vagitus: et adhuc a matre rubentẽ)
Aspice nascenti que constellatio fluxit.
Nec nisi celorũ facies tibi iusserit: vllã
Indueris vestẽ sed nec curtaueris vnguẽ.
Sic tibi stulte iugũ nulli tolerabile seruo   Rephensor
Inducis furijs et demone captus iniquo.
Libera non poterũt arbitria cogere celi
Nãq homo si fuerit sapiens dominabit astris.
Astra quidẽ alliciũt parentia corpora: verũ
Non cogũt aios: nec eis assurgere fas est.

Aspice rc. verba sũt ex poetis p astrologis deprõpta: sz maior est authoritas sctõr patrũ: astror obsuatiões quãtũ ad fata aut rer ineuitabilia euẽta vetãtia. Nã vt hẽt xxvi. q. v. non liceat christia. et p totũ. Et xxvi. q. vij. nõ obsuetis r. c. seqnti: Futura pscire solius dei: q in sui ɔtẽplatiõe ẽt ãgelos illa pscire facit. Nõ liceat igit xpianis tenere traditiões gẽtiliũ: r obsuare r colere elemẽtũ: aut lũc: aut stellar cursus: aut ianẽ signor fallaciã: p domo faciẽda: vl ppt segetes vl arbores plãtãdas: vl ɔiugia sociãda. Hec illic. qb9 docẽt astrologi nõ hre certaz notitiã rer futurar pserti ɔtigẽtiũ. Nã pgnoscẽ posse oppositiões r ɔiũctiones: r ex illis pluuiar aut vẽtor igruẽtiã ex lõga expiẽtia nõ iret iterficias ecclia. Uer ex celi facie pgnosticare fata: r hũc ad suspẽdiũ: illũ ad sceptruz destinare saltẽ ieuitabilit oĩno dãnat. Verba pmor carminũ fere sũt ex iuuenale saty. xvi. r saty. vij. qbus respõdẽt vba mãlij lib. iij. Ordo aũt est vt dicat astrolog9 adeũ cui ɔsulit. Aspice. q. d. id non temere moneo. etenim hora benigni fati. i. boni horoscopi: pl9 valet si vis bellare bono omine: q̃ si epistola veneris amice martis ɔmẽdet te marti: distat enĩ q̃ sidera excipiãt te icipiẽtẽ modo edere pmos vagit9: r rubentẽ adhuc a matre. i. stati natũ. Quia horam natiuitatis plurimũ valere putant.) Aspice inqt que ɔstellatio fluxit tibi nascẽti: nec idueris vllã vestẽ. s. nouã nisi facies celor iusserit tibi. nec curtaueris vnguẽ. s. vllũ. Cõtra qd dico O stulte tu iducis sic. i. p talẽ stultitiã tibi iugũ. s. suitutis: nulli suo tolerabile: extis capt9 furijs. s. ppriis. r demone. i. callido spũ: iniq. s. i te. Celi nõ poterit cogẽ rc. Astra qdẽ alliciũt corpora parẽtia. i. obediẽtia: ver nõ cogũt aios: nec fas est assurgere. i. pbere eis reuerentiã deo dignã.

De obstinatis stultis.

Marsia conatus phœbū supare canendo
Persoluit meritas pro tanto crimine pœnas
Excoriatus em̄ subitas est versus in vndas
Se tamē a phœbo victū negat vsq; fateri:
Cōcentūq; lyrę mentitur murmure rauco.

¶ Marsia ꝛc. Scribit in obstinatos stultos q̄ excoriari possūt ab errore p̄concepto reuocari non possunt: in quos dicit. Prouer. xvij. Plus pficit correctio apud prudentē q̄ centū plage apud stultū. Et eiusdē xxvij. Si cōtuderis stultū in pila q̄si ptisanas feriēte desup pilo nō auferet ab eo stultitia ei⁹ Argumentū sumit ex fabula marsie q̄ cū minerue tibiā senorā ꝯpisset: ꝛ p̄mos modulos didicisset temerario ausu corā thmolo phebū puocauit: et victus excoriatus et in fluuiū sui nois cōuersus noluit se victū fateri: sed murmure quodā aquarū obstrepe adhuc videtur.

HEtibus abreptis seue consultius vrse
Q̄ꝫ confidenti possis occurrere stulto.
Nil intentatū linquit temerarius ausu
Sacrilego princeps: qui paruo creuit ab ortu.
Jura negat sibi nata: nihil non arrogat armis.
Nemo pōt plagis errorē demere stulto.
Lucifer errati penas dabit vsqꝫ nephādi
Non tamē errorē supplex velit ipse fateri.
Antiochus cedis pcussus viscera plagis
Dira quidē agnouit: ceu primus semine natus
Crimina: sed frustra celo mox supplicat expes
Magnū est spe venie culpā deplangere vite.

HEtibus ꝛc. Scribit in obstinatos fatuos q̄lis sūt q̄ sibi sapiē-tes videtꝫ: ꝛ q̄ successib⁹ aliti nihil sibi nō licere putāt. Multi em̄ sūt q̄ nulla ꝟtute vera q̄dē ꝑditi ad regna erigunt: q̄b⁹ nihil i-tolerabili⁹ vt alibi docuim⁹. Et iō dr̄ Puer. xvij. Expedit magis vrse occurrere raptis fetib⁹: q̄ꝫ fatuo ꝯfidenti sibi in stultitia. Vn̄ ortū est ꝑn-cipiū carminis: cui⁹ ordo ꝛ explanatio est talis. Tu possis occurrere ꝯsulti⁹ i. magis prudent ꝛ ꝯsulte vrse seue abreptis. i. vi ablatis feribus ei⁹: q̄ꝫ stulto cōfidēti sibi. s. in stultitia sua. Priceps. i. vir ꝑncipatū tenēs: temerari⁹ ausu sacrilego. nil liquit itentatū. i. oīa tētat (vt horati⁹ in arte dicit. Nil intētatū nostri liquere poete.) q̄ scꝫ ꝑnceps: creuit ab ortu paruo. i. paruis initijs Talis ei negat iura nata sibi: ꝛ nihil non arrogat. i. oīa arrogat sibi armis. i. vi Nemo potest demere stulto errorē plagis. i. vulnerib⁹ aut ꝑcussiōib⁹ seu tormētis. Quia pl⁹ ꝓficit correctio apd̄ prudentē: q̄ꝫ centū plage apud stultū. Probat exēplis. Lucifer ille splēdidissim⁹ angeloꝝ: dabit vsqꝫ. i. sine intermissiōe: penas errati. i. erronei facti: nephādi. i. qd̄ ꝯtra phas est tn̄. i. nihilo min⁹: ipē nō velit fateri errorē exn̄s supplex. i. cū vera sūmissione ai supbi in quo dānat⁹ est. Perstant em̄ dānati in mala voluntate in qua dānati sunt. Et iō supbi illi spūs id sūmope curauerūt vt ꝓ dijs hērētur in terris. Antioch⁹ ille tyrānus (de q̄ dr̄ ij. Machab. ix. Qui paulo an̄ sidera celi ꝯtigere se arbitrabat: eū nemo poterat ꝓpt intolerantiā feroris portare. Hinc igit cepit ex graui supbia deduct⁹ ad agnitionē sui venire diuina admonit⁹ plaga per momēta singula doloribus suis augmēta capiētib⁹. Et cū nec ipē iā ferorē suū ferre posset ita ait Justū est subditū esse deo: ꝛ mortalia nō paria deo sentire. Orabat aūt hic scelest⁹ dn̄m: a q̄ nō eēt miam cōsecutur⁹ ꝛc.) ꝑcussus. i. hn̄s ꝑcussa viscera fedis plagis: agnouit q̄dē vt ꝑm⁹ nat⁹ semine. s. chaim: crimina dira. sꝫ expes. i. non hn̄s spē venie supplicat mox frustra celo. i. deo celesti. Magnū est. i. magne grē deplāgere culpā spe. i. cū spe venie.

Qui ferit insontē q̄tūuis pacis amicū
Vindictā expectet: siquidē ne lędere pgat
Expedit et stulto petulanti obsistere voto.
Et lateri iunctus vibrare mucro vetat ensem.

¶ Hoc carmē scribit: in eos q̄ ceteros mortales ɔtēnētes ꝛ fastidiētes vnū-quēqꝫ ledūt arbitrātes se cū potētiores sint īpune laturos: sꝫ vt sequēti dicā lōge errāt: qr seuissimi q̄qꝫ ꝛ potētissimi tyrāni a fedissimis vermiculis absūpti sunt. Ordo aūt ne ꝑlixus aut obscur⁹ fiā est. Is q̄ ferit. i. pcutit: isontē. i. innocentē a q̄ nulla lacessit⁹ est iniuria: q̄tūuis. i. q̄tūcūqꝫ amicū pacis: expectet vindictā. i. vltionē ab eo: siq̄dē. i. quoniā expedit. i. vtile est: stulto obsistere voto. s. ei⁹: petulāti: ne pgat. i. pseueret ledere. s. quēlꝫ. Iuxta illō ꝓuer. xxvi. Rn̄de stulto iuxta stultitiā suā ne sibi sapiēs esse videat. qd̄ vno mō intelligi pōt iuxta formā offense. nā si te pcusserit ne sibi placeat repcute eū. Et mucro. i. gladi⁹ iūctus lateri. s. pacifici: vetat vibrare ensē petulātis.

Stulte q̄d ĩbelles tanq̄ leo despicis agnos?
Nam qua vi pollet lesa resistit ouis.
Mus modicꝰ magno magna ē formido elephāto: et
A cane non magno sepe tenetur aper.
Esto nil valeant in te mortalia bella
Attamen et speres bella mouere deum.
Dictator tabulam qui fixit sylla nephandam:
Non proscribendis vermibus esca fuit.
Herodes similisensit sua funera fato
Visceraq̃ antiochus putruit atra ferus.
Nil impune feres: presens vindicta tonanti est:
Que dilata parū fenora magna petet.

Stulte quid ĩbelles. Scribitur in eos q̄ cum opibus et nobilitate plus valeāt oēs mortales cōtēnunt et passim ledunt: in q̄s dr̄ enei. i. Si genus hūanū et mortalia tēnitis arma. At sperate deos memores fandi atq̃ nephādi. Et certe deus fere punit talione ita grassantes. Nā supbissimos quosq̃ tyrānos absumi patitur a minimis et fetidissimis vermiculis quales sunt quos pediculos vocāt et q̄ cū dolore viscerū e ventre hūano scaturiūt: vt de antiocho iā diximꝰ. Et de sylla imanissimo romanorū tyrāno: ita inq̄t Serenꝰ. Sed quis nō paucat pherecydis fata tragedi. Qui nimio sudore fluēs aīalia tetra Eduxit: turpi miserū q̄ morte tulerūt. Sylla quoq̃ infelix tali lāguore pesus Corruit: et fedo se vidit ab agmine vinci &c. De phereclyde seu pherecyde dicit plinius q̄ angues ex eius corpore enascebant̄ a q̄bꝰ absumptus ē. De morte herodis innocētū interfectoris familiares sūt hystorie. Ordo est. O stulte quid. i. ad q̄d despicis agnos ĩbelles. i. innocētes hoīes tanq̄ leo sup. eēs: nā ouis lesa resistit qua vi pollet. i. etiā minimꝰ si ledat̄ vindictā querit. Et mus modicus est magna formido elephāto magno. Et vt ouidiꝰ dicit aper. i. sus siluester tenet̄ sepe a cane non magno. Esto bella mortalia. i. ab hoīe mota: nil valeāt in te. i. cōtra te. Attñ. i. nihilominꝰ: speres. i. sperare debes. i. timere: et. i. etiā deū mouere bella. Sylla dictator. s. romanꝰ q̄ fixit tabulā. s. pscriptionis nephandā: q2 in bonos ciues: fuit esca vermibus. i. pedūculis seu pediculis e corpore suo scatētibus: nō proscribendis. i. q̄s pscribere nō valebat. Herodes. s. sctōꝝ innocētium trucidator: sēsit sua funera. i. mortē suam: simili fato: q2 a vermibus aut a dolore viscerū interijt: et antiochꝰ ferus. i. crudelis et efferus. de quo habet̄. ij. Machab. ix. putruit. i. habuit putrida viscera atra. i. dira aut atra sanie perfusa. Tu nihil feres. i. auferes impune. i. ĩpunitū: vindicta est presens. i. semp̄ parata q̄ncunq̃ vult tonāti scz deo. Que. s. vīdicta dilata parū: q2 breuis est vita nostra: petet magna fenora. s. penarū: q2 eius tarditatē supplicij grauitate cōpensat.

Desidiose vides angusto calle molesta
Formicas humeris pondera ferre suis:
Sollicitasq; vides sollerter mellificantes:
(Frigore ne pereant) dum fauet estus apes:
Attamen ignauus per messem stertis vt vrsus
Sucturus digitos fauce famente gelu.

¶ Scribitur in desidiosos seu pigros de quibus in sequēti plura dicā. hoc dempto q hic quoq; de apib⁹ fit mentio. de quib⁹ Geor.. iiij. et enei. i. Qualis apes estate noua p' florea rura Exercet sub sole labor etc. Et de vrso qui per hyemē cū predam nòn inuenit et herbe ac frondes aruerunt aut dormit iners aut digitos lambit ac sugit fame confectus. Ordo vltimi v'sus est. Stertis sucturus. i. qui suges vt vrsus digitos. s. tuos fauce. s. tua famente gelu. i. tempore frigoris.

Parvula: q̄ exẽplo ẽ magni formica laboris:
Ore trahit quodcūq; pōt atq; addit aceruo.
Quē struit haud ignara ac non incauta futuri.
Que simul inuersum contristat aquarius ānum
Non vsq; prorepit: et illis vtitur ante
Quesitis/patiens: Segnē crudelis egestas
Opprimit: hunc hoīes odio supiq; sequuntur
Torpenti similē fuco: cui spicula surgūt
Horrida: distentūq; fauis cōsumit edendo
Semen apū: piger ipse sedet vitatq; laborē.
Tu modo curā operi quantū potes adiice frater:
Sic pecus augetur: sic ⁊ granaria crescent.

Parvula ⁊c. Carmē hoc scribit in pigros sumptūq; est ꝑtim ex horatio p̄mo s̄monū libro ⁊ s̄mone p̄mo: ꝑtim ex hesiodo ī oꝑe qd̄ opa ⁊ dies ī scripsit. Silē āt horatiano argumēto hēt ꝓuer. vi. Uade ad formicā o piger: ⁊ ꝯsidera vias ei⁹: ⁊ disce sapientiā que cū nō habeat ducē: nec p̄ceptorē: nec pricipē parat ī estate cibū sibi ⁊ cō gregrat ī messe qd̄ comedat. Et simile hesiodico ibidē ꝯsequent. Usq̄quo piger dormies? Qn̄ ꝯsurges e sōno tuo? Paululū dormies: paululū dormitabis: paululū ꝯseres man⁹ tuas vt dormias: ⁊ veniet tibi q̄si viator egestas: ⁊ pauperies q̄si vir armat⁹. Si vero ī piger fueris: veniet vt fons messis tua et egestas lōge fugiet a te ⁊c. Et eiusdē. xxx. Formice ppl's ī firm⁹ q̄ p̄parat in messe cibū suū ⁊c. Qn̄ sunt plebei v̄siculi Colligit in messe q̄ sint formica necesse. Itē. Dū calor est ⁊ pulchra dies formica laborat Ne ꝑeat dū nix venerit alta: fame. Ordo aūt est. Formica ꝑuula q̄ est scz nobis exēplo. i. ad exemplū magni laboris: horati⁹ dicit nā exēplo: trahit ore qd̄cūq;. i. q̄cq̄d pōt: et addit aceruo suo: quē. s. aceruū: ip̄a struit haud ignara. i. p̄saga: ac nō icauta futuri. s. t̄pis. Que. s. formica: sit. i. in eodē t̄pe q̄: aq̄ri⁹ quē in bruma sol ingredit: ꝯtristat. s. frigore ⁊ aq̄s. ānū ī uersū. i. ī mutatū a calore in frigus: non prorepit vsq;. ⁊ vtit illis ante quesitis. i. partis in estate: ex̄ n̄s patiēs. i. sobria et suis ꝯtenta. q̄ vt dicit Cicero ī paradoxis maximū vectigal est ꝑsimonia Addit ex hesiodo Egestas crudelis opprimit segnē. i. pigrū: q̄ oīs piger sē ꝑ in egestate est. et hoīes ⁊ dij. sequunt. i. ꝓsequunt hūc odio existentē similē fuco. i. vespe nō mellificāti: sz mella apū suffurāti: cui. s. fuco: spicula surgūt horrida: et ꝯsumit edēdo. i. deuorādo: semen apum. s. mellificantiū. i. mel distētū fauis. Ip̄e ex̄ n̄s piger sedet ⁊ vitat laborē. i. ignau⁹ nihil opat. tu o frat ꝑse. sic eñ vocabat frater hesiodi: adijce opi curā quātū potes: q̄ pecus tuū augetur sic et granaria crescent sic.

De litium appetentibus

Hei mihi q̄ furit is qui litem exercet iniquā
　Claudere confidens lumina iustitię.
Et visue dolo: precibus. nūmis vel amicis
　Iudicis examen quo volet attrahere.
Quisquis eñ causam defendit quā scit iniquā:
　Rem sępe: ast aiam perdit vbiqȝ suam.

¶ Scribit in appetentes litiū: et libenter coram iudicibus cōtendentes q̄ si scientes iniustā causam fouent sperantes iudicē corrūpere aut causam suam sic palliare ac instruere vt vincant: sepe quidē rem amittūt et semper aiam excecati ea temeritate vt quicquid adiudicatū fuerit etiam decepto aut corrupto iudice iustissime possidē ac retinere putēt. Cū male fidei possessor nullo prescribat tempore. Examē. i. iudiciū vt in statera examine res decernunt Vbiqȝ. id est in omni foro.

QUisquis in alteri⁹ confidens simplicitate:
Siue suis opibus cõtendere certat inique
Is demens animã cara mercede redemptã
Producit vili: nihil est in lite salutis
Si pax esse queat fiatq̃ iniuria nulli.
Tollite turgentes rabioso murmure saccos
Nec date iudicibus cũ nũmis atq̃ precatu
Infelicem aïam: non est contendere veri
Christicole cuius dux et mitissimus author
Pallia qui tulerit: tunicam permittere suasit
Detraxisse prius q̃ litem foueris vllam.
Quam tamẽ ipse putas iustam: defendere causam
Phas et iura sinunt: sed si non rite putasti
Judiciũ ipse viri noli damnare verendi.

QUisquis ꝛc. Scribit vt dixi in litigiosos qui i aduersarii sim plicitate aut inopia: ꝛ in sua versutia et opibus confidentes: litem mouent iniquam: cũ tñ equis ptibus sine lite viuere possent. Cũq̃ dicatur puer. iij. Non contendas aduersus hoiem frustra cũ ipse tibi nihil mali fecerit. Unde ordo est. Quisq̃s. i. quicũq̃ confidens in simplicitate alterius siue in opibus. id ẽ facultatibus suis: certat contendere: inique. i. hñs iniustam causam fouendã: is exñs demens pducit. i. venũdat: aïam suam redemptã cara mercede: qꝛ precioso sanguie chri sti vili. s. mercede: qꝛ rei fluxe possessione. nihil salutis est in lite. si pax. i. cõcordia queat esse et nulli fiat iniuria. is eni debet esse finis belli assumendi vt in pace tandẽ sine iniuria viuamus. O litigiosi tollite saccos. s. pcessuũ turgentes. i. inflatos murmure rabioso. i. verbis et scriptis cõtentiosis: nec date iudicibus aïam infelicẽ cũ nummis atq̃ precatu. i. precibus. Contendere. s. in foro iudiciali non est veri christicole. i. non pertinet ad verũ christicolam cuius dux et author mitissimus. s. christus (qui p singulari doctrina dixit. Discite a me: qꝛ mitis sum ꝛ humilis corde) suasit: qꝛ ꝯsiliũ est: permittere eum qui tulerit. i. abstulerit palia. i. exteriorẽ vestẽ: detraxisse prius q̃ foueris vllam litem: tunicã. i. iteriorẽ vestẽ. vt patet mathei. v. ꝛ luce. vi. Tñ. i. nihilo minus: phas. i. ius diuinũ: ꝛ iura humana sinunt. i. pmittunt te defendere causam quã putes iustam: sed si non putasti rite. i. si ipse errasti noli dãnare iudiciũ viri verendi. s. iudicis. Juxta illud Eccli. viij. Non iudices contra iudicem: quoniam sm qd iustum est iudicat.

Plus gaudet cœno ſus q̄ de fonte ſereno
Et turpis tetro mens q̄ ſermone modeſto.
Caſte puer turpes ſermones linque viroſq;.
Corrumpit mores etenim mala lingua pudicos.
Quinadeo plus ſermo nocet q̄ vita pudenda.
Illum etenim plures hanc pauci noſcere ſueti.

¶ Scribitur ī turpiloquos: in quos ſequēs erit pticula: in quos etiā ex menādri comedia dixit paulus apoſtolꝰ. i. Cor. xv. Corrūpunt mores bonos colloquia mala. Verſiculi noſtri ſatis vulgares ſunt. Duorū poſtremorum ordo eſt. Quinadeo ſmo nocet plus q̄ vita pudēda. Etenī plures. i. multi ſueti. i. cōſueti ſunt: noſcere illum. ſ. ſermonē: et pauci hanc. ſ. vitam: quia celari vult ſua furta venus.

SUnt quibus eloquii dat aurea vena poete
Sed cadit in sordes inficiturqꝫ luto.
Nam cyprie curas et olentia gaudia ponunt:
Claraqꝫ tam fedo mergitur vnda lacu.
Uita decet sacros et pagina casta poetas:
Castus enim vatum spiritus atqꝫ sacer.
Hoc decus hoc animis carmen celestibus aptum
Rebus in immundis degenerare nephas
Nec phas eloquium quo nos prestamus amusis
Et pecori fedis dedecorare modis.
Sus immunda luto se oblectet: et auca palude:
Uirqꝫ probus casto gaudeat eloquio.
Nec lepidum esse putet scurrilia verba loquentem:
Nec comem obscenis qui dat operta notis.

SUnt qbus ꝛc. Scribit vt pmisi in turpiloquos q̄ in cōuiuiis et cōfabulationibus obscenissima semp in mediū afferūt: nec vllū dictū aut factū lepidū aut facetū putāt nisi habeat aliquid scurrilitatis obscene. Uñ baptista mātuanus cuius octo priores sūt versus: lōge abhorrēs a sentētia Catulli dicētis. Nā castū esse decet poetā ipm versiculos nihil necesse est: taxat poetas īpudice scribētes diserto illo carmine qꝺ nūc in maib⁹ est. Cui⁹ (vt dixi) pncipiū qꝺ assūpsim⁹ hoc ordie declarari pōt. Sūt poete quib⁹ dat. s. a natura: vena eloquij. i. facilitas eloquendi: aurea. i. ditissima ꝛ cultissima: sed ipsa cadit in sordes. i. in sordidas materias: ꝛ inficit. i. polluit luto. i. obsceno argumēto. Nā ipsi ponūt. i. describūt primo loco curas cyprie. i. veneris: hoc est amores ꝛ gaudia olentia. i. fetidas voluptates. Et vnda clara mergit. i. obruit tā fedo lacu: qꝺ indecēs postea docet his ꝟbis. Uita casta ꝛ pagina. i. scriptura aut cantilena casta decet poetas sacros: q̄ primi theologi fuerūt: ꝛ sacerdotes phebi: ac interptes deoꝝ: nephas est hoc decus. s. eloquij: ꝛ hoc carmē aptū aīs celestibus. i. vel spiritib⁹ angelicis: vel aīs hūanis q̄ celestes sunt degenerare: vt degenerēt in reb⁹ imūdis Addo nec est phas dedecorare. i. dehonestare eloquiū quo nos prestamus amusis. i. illepidis hoibus nullā ptē cū musis hn̄tib⁹: ꝛ pecori. i. brutis modis fedis: hoc est versibus obscenis. Sus imūda oblectet. i. pmitte vt se oblectet luto: qꝛ vt dicit Horati⁹ i epl̄is est amica luto sus: et auca oblectet se palude. i. aqua palustri ꝛ limosa: ꝛ vir pbus. i. honestus ꝛ pbādus: gaudeat eloq̄o. i. elegāti ꝛ lepido sermone: casto. i. mūdo ꝛ sine turpiloq̄o. Nec putet loquētē scurrilia ꝟba eē lepidū: nec eū comē. i. suauē ꝛ cōcinnū virū: q̄ dat. i. idicat opta. i. opiēda ꝛ celāda obscēis notis id est signis.

De clericis ineptis. Titulus .lxxi.

Pro superũq̨ hominũq̨ fidem: quęnam dementia vexat
Cleros: stultitia (ne dicam crimine) summum
Quęrit quisq̨ locum: mulos curare periti
Aut scortum ductare domum: donati munere pingui
Mox redeunt animas iussi curare misellas.

¶ Scribitur in stultos clericos qui vix prima elemēta edocti: ad curias p̄sulū ꝓfugiūt: illicq̨ mulos curātes: ꝛ q̄d deteri⁹ est scorta ductitātes: assentatione aut delatione: aut ambitu seu simonia: ecclesiasticū mun⁹: q̄d beneficiū vocant adepti redeūt a curis asinoꝝ ad curas aiarū. ¶ Ordo est ꝓ q̄ interiectio ꝓclamātis ꝑ exprobrationē ē: obtestor sup. fidē superū .i. celestiū ꝛ hoim: quenā demētia vexat cleros .i. eos qui sint de sorte dei: quisq̨ querit sibi summū locū stultitia .i. ꝑ stultoꝝ exercitia: ne dicā crimine .i. graui scelere eos petere sūmū locū .s. sacerdotalē ipsi periti curare mulos aut ductare domū .s. patroni sui: scortū .i. meretriculam: redeūt mox donati pīgui munere: iussi .s. a patrono suo: curare aīas misellas: q̄ in tali sint tutela.

Quis me nobilior? Quis me cõsultior vsq̃?
Quis tot res gessit? Quis tot ciuilia nouit?
Stẽmata quis tot habet? Quis tot scripta atq; clientes?
Nec te laudaris nec te culpaueris ipse.
Hoc faciũt stulti: quos gloria vexat ianis.

¶ Scribit in eos qui se ob generis nobilitatẽ aut maioꝝ facinora extollũt: quiq; ob legalẽ sciẽtiã se inaniter iactãt. Nã qui gen⁹ suũ laudat aliena laudat: vtpote parẽtũ nobilitatẽ. At q̇ vere legũ p̄iti sunt laudãdi quidẽ sũt: sed ab alijs laudari malũt: iuxta q̇d dr̄ Propꝛia laus sordet: s; nobil' est aliena. Triũ p̄orũ v̄siculoꝝ p̄ora hemistichia sũt nobilis posteriora sũt iurecõsulti Dicit ergo nobilis q̇s me nobilior? et al' q̇s me ꝯsultior vsq̃ ⁊c. duo postremi versus sunt ex noto illo opusculo q̇d catoni ascribit'. Quoꝝ principium vulgo sic legit': nec te collaudes; sed laudaris pro laudaueris melius quadrat cum illo culpaueris ⁊c.

Pone merum & talos pereant qui crastina curant
　Alea discernat: quis modo diues erit.
Egregie pransi: melius cœnauimus: ohe
　Quid preter ludum restat? amica nihil.
Sic preciosa nimis traducis tempora quę mox
　Merceris proprio sanguine lapsa lubens.

¶ Scribit in eos qui tēpora sua inutiliter in ludis et voluptatibus trāsigūt: que postea cū serū erit etiā sanguine ꝓprio mercari aut redimere velint. Similes aūt sūt illis de qb⁹ exo. xxxij. Sedit popul⁹ comedere ꝛ bibere ꝛ surrexerūt ludē. Ordo est vt dicat mulier fatua. Pone. i. appone merū ꝛ talos i. aleas et taxillos: peāt q̄ curāt crastina: est autē dictū poete. Alea discernat quis erit mō diues. nos prāsi egregie cenauim⁹ meli⁹: quid restat p̄ter ludū respōdet stultus amator. amica nihil sup. restat. Cetera patent.

Sperne lucrū vexat mentes vesana libido:
Fraude carete graues ignari credite doctis
Lusuri nūmos: aīos quoqꝫ ponere debent:
Irasci memini victos: placet optime frater
Ludant secure quibus est es semper in arca:
Siquis habet nūmos veniens: exibit inanis
Lusori cupido semꝑ grauis exitus instat.
Sancta probis pax est: irasci desine victus:
Nullus vbiqꝫ potest felici ludere dextra.
Initio furiis ego sum tribus addita quarta.
Plecte truces aīos vt vere ludere possis.
Ponas mature bellū precor: iraqꝫ cesset.

Sperne ⁊c. Carmē hoc totum nullo mutato ascribit virgilio in opusculis mīorib⁹ vbi tractās de ludo: ꝓscribit quodāmō leges ludētib⁹. admonēs p̄īo vt vitēt auariciā: ne ludāt ꝓpter lucruꝫ sed lusū ac aī recreationē seu laxationē. Scđo libidinē ludendi: sed siquis generalit̄ accipi velit: libidinē veneriā ⁊ gule voluptatē q̄ sepe ludū p̄cedit: ⁊ ita duo capitalia ꝓscribat vitia luxuriā ⁊ crapulā. Tertio supbiā ⁊ supbos ac elatos aīos. Quarto acidiā dicens ponas mature qđ a pigris nō fit: ⁊ nouissimo irā: addēs iraqꝫ cesset. nō aūt dicit ne irascarꝭ. qꝛ pꝛim⁹ ipet⁹ ire nō est in nr̄a potestate. vñ flacc⁹ li. ser. i. Deniqꝫ q̄tin⁹ excidi penit⁹ vitiū ire: Cetera itē nequeūt stultꝭ herētia ⁊c. nec ira est a toto gn̄e pc̄tī qꝛ scriptū est irascimini ⁊ nolite peccare. Vetat ergo poeta septē capitalia vitia: auaritiā. luxuriā. gulā. supbiā: cui comes est īuidia: q̄ in ludo sepe regnat: et acidiā ac irā. Ordo aūt est. O frat̄ spne lucrū. i. amorē nimiū lucri: libido s. ludēdi: q̄uis (vt dixi) de alia ītelligi posset. vesana. i. malesana. vexat mētes s. ludētiū. O g̃ues. i. q̄ nō ad libidinē luditis: carete. i. vacate fraude: ⁊ ignari credite doctꝭ. i. qđ docti monēt. q̄le est. ꝙ lusuri. i. qui volūt in ludū deponere: nūmos: debēt q̄qꝫ. i. ēt ponē aīos. i. aīositatē ⁊ irascibilitatē. O optīe frater: ego meminivictos irasci. i. ꝙ ira ꝑcellunt̄: scio: placet aūt ne ꝓpt̄ dānū irascant̄: vt illi ludāt secure. i. sine anxietate: q̄b⁹ es. i. pecunia: est semꝑ in arca. i. scriniꝭs. Siq̄s hꝫ nūmos veniēs ad ludū. exibit inanis. Grauis. i. molest⁹ exit⁹: īstat. i. iminet lusori cupido. i. feruēti: qꝛ nō attēdit ad formā ludendi. Pax sancta est ꝓbis. i. iter ꝓbos. tu vict⁹. i. licet vicarꝭ desine irasci: nullus pōt ludere vbiqꝫ dextra felici. Ego iq̄t lud⁹ aut cupido ei⁹: sū addita furiꝭs trib⁹ initio. i. q̄ prius nō nisi tres erāt: quarta. s. furia. Plecte. i. reprime aīos truces. i. feroces: vt possis ludere vere. i. ad recreationē: precor vt supponas. i. deponas: mature. i. tēpestiue priusq̄ aliquid cuius te peniteat postea facias: bellū: et ira cesset.

De voluntariis stultorū pssuris.

Qui suo ductu proprioqꝫ marte
Res gerit cunctas renuens doceri
Atqꝫ iutari: nimis ingrauantē
Sentit asellū.
Qui se sponte sua p apta picula mittūt
Auriti pecoris sub pede sępe iacent.

¶ Carmē hoc ptim saphicū partim elegiacū: scribit in eos qui proprio cōsilio propriisqꝫ viribus oīa gerere conantes: tandē sese ab asino. i. vecordi cōsilio suo oppressos offendunt: quales sunt q̄plurimi: de quibus sequēs erit pagina. Ordo aūt hic est. Is qui gerit cūctas res pprio ductu. i. auspicio: et marte. id est opa et industria: renuens doceri. s. a peritioribus atqꝫ iutari. i. frequenter adiuuari a potentioribus sentit asellū. id est stultū conceptū suū nimis ingrauantē. i. opprimentē. Cetera patent.

Hei mihi q̄ta ſibi cūulat mala ſtult⁹ ꝛ excors
Quot pecora arcadie ſub ſua terga vocat?
Hic gaudet lepido q̄ filia computatore
Quot ſibi delegit mater inepta procos.
Ille videns natum iurātem ſancta deoſq̄ꝫ.
Hic ait erūnas ſupprimet herculeas.
At mox ante diem patrios coniurat in annos:
Et ſoror abiecta matre lupanar init.
Aſt alius lites redimit multo ere moleſtas:
Cui mox cum cauſa rem periiſſe dolet.
Eſt quoq̄ꝫ qui tumidum replens abdomine ventrē
Mox refugit ſtomachi pondera ferre ſui.
Quiſq̄ꝫ ſuos patitur manes: patitur ſua quiſq̄ꝫ
Detrimenta: aſinos fert ſibi quiſq̄ꝫ ſuos.

Hei mihi. Scribit in eos q̄ ſibi mltoꝝ incōmodoꝝ cauſa ſūt nec
p̄us ſentiūt errorē q̄ ab aſino ingrauaſcēte.i.ab iprouide ſuſce
pto onere ſint admoniti atq̄ꝫ oppreſſi. Eſt enī adagiū teutonicū
in eū q̄ volūtariū obiuit incōmodū: hic aſinū ſuū in collo portat
Quocirca vt maro de inferis loquēs ait. Quiſq̄ꝫ ſuos patimur manes: ita
hic ꝯcludo aſinos fert ſibi quiſq̄ꝫ ſuos. Ordo eſt. Hei mihi quāta mala cu-
mulat.i.accumulat ſibi.i.in ſe: ſtultus ꝛ excors.i.ſine corde ꝛ ꝓuidētia: ꝛ q̄t
pecora arcadie.i.q̄t aſinos.i.ſtulte ſuſcepta onera vocat ſub ſua terga? hic
.i.aliquis gaudet q̄ filia cōputat ore lepido.i.facundo: quot ꝓcos.i.ama-
tores mater inepta delegit ſibi.ſ.filie: nec eſt mala reciprocatio q̄ ſit ad p̄n-
cipale ſuppoſitū. Ille.i.alius vidēs natū.i. filiū iurātem ſancta ꝛ deos ait
hic.ſ.filı⁹ meus: ſupprimet.i.min⁹ claras faciet: erūnas herculeas.i. labo-
res herculis. At.i.ſed filius ſup.cōiurat mox ante diē.i.piodū vite: in.i.cō
tra annos patrios.i.patris ſui.i.iurat q̄ eos abrūpet: nec tantū durare ſi-
net: eſt aūt ouidianū meta.i. Filius ante diē ꝛc. Et ſoror ſup.eius init.i.in-
greditr lupanar.i.ꝓſtibulū: matre abiecta.i.contēpta. Aſt alius redimit li-
tes.i.emit ius alterius cōducendo lites moleſtas: q̄ꝛ dubias. ꝛ hoc multo
ere.i.grandi pecunia. Cui dolet mox.i.paulopoſt rem periſſe cum cauſa.
Eſt quoq̄ꝫ ſup.aliquis qui replens ventrē tumidū abdomine.i. farcimine
aut ſumine pingui refugit mox.i.ſtatim vt opplet⁹ eſt: ferre pōdera ſui ſto
machi. Quāobrem quiſq̄ꝫ patitur ſuos manes.i.errores ꝛ furores ſuos: ꝛ
quiſq̄ꝫ patitur ſua detrimenta.i.dāna que ſibi peperit: ꝛ quod vulgo dicitur
ita quiſq̄ꝫ fert ſuos aſinos.i.luit penas temeritatis ſue.

Quo fugiet tandem sine vi sine fraude colonus?
Nam vi grassatur nullo sub vindice miles:
Fraudibus ignarum spoliat nunc: scriba patroni
Mentitus partes? discet vi et fraudibus vti:
Sicq3 astrea iterum cogetur in astra migrare.

¶ Carmen hoc scribit in milites ipsos stipendijs suis minime cōtētos et scribas aduocatosq3 ⁊ pcuratores dolosos q̄ miseros colonos depilant et expoliant hi fraudib⁹ illi virib⁹. Ordo est. Quo. i. in quē locū seu ad quē defensorē fugiet colonus. i. agricola sine vi. i. violentia. i. nulli vim inferens et sine fraudibus. i. dolo malo. Nā miles. i. vir bello addict⁹: grassat. i. spoliat nūc vi. i. violētia: sine vindice. i. vindicāte: et scriba. i. vt dicunt notarius mētit⁹ ptes patroni. i. defensoris: spoliat nūc ignarum. s. litis ⁊ fraudis colonū: fraudibus. s. suis. Responsio colon⁹ discet vti vi et fraudibus: qd iā nimiū callet. Et sic astrea. i. iusticia cogetur iterū migrare. i. redire in astra.

Tu ferrũ ac flãmas miles vesane minaris:
At tibi cum gladio flãma perennis adest.
Quid facias queris? lex est prescripta roganti
Militi ab agnifero vasta per antra duce.
Concutias nullum: fiatq; calumnia nulli:
Et stipe contentus sis simul ere tuo.
At tu scriba nocens qui dextram vendis et ora
Atq; aĩam lucro: que tibi pena satis?
Nunc insane voras viduas simul atq; pupillos
Et primũ in cenis exigis accubitum:
At venit hora repens qua carceris infimus atri
Iniusti questus damna cruenta lues.
Queris quid facias? quod nosti: quoq; docere
Ipse soles alios effice/saluus eris.

Tu ferrũ ac flãmas ꝛc. Sex priores v̾sus scribunt in militẽ in iustũ ac violẽtũ colonorũ ꝛ aliorũ insontũ cõcussorẽ ꝛ oppressorꝝ. Sequẽs i scribã ꝛ aduocatũ iniustũ. Ordo ẽ. Tu o miles vesane: minaris. s. ꝗbellib⁹: ferrũ ac flãmas: at. i. sed flãma perenis. i. eterna cũ gladio. i. simr̃ cũ morte violẽta: aut cũ supplicio si:adest. i. parata est tibi Si sup. q̃ris q̃d facias. i. facere debeas. lex est p̃scipta militi rogãti q̃d faceret: ab duce agnifero. s. iohãne baptista: p antra: vasta. i. deserta q̃ agnifer dr̃ q: p insigni agnũ fert quẽ indice ꝓdiderat dicẽs. Joh. i. Ecce agn⁹ dei: ecce q̃ tollit pctã mũdi: de quo dr̃ luc. iij. Interrogabant aũt eũ ꝛ milites dicẽtes. Quid faciem⁹ et nos. Et ait illis. Neminẽ cõcutiatis: neq; calũniã faciatis: ꝛ cõtẽti estote stipendijs vr̃is. hec ibi p q̃ patẽt duo sequẽtes v̾siculi At tu scriba. i. notarie ꝛ pragmaticc seu aduocate nocẽs: q̃vẽdis dextrã. i. scripturã falsã: ꝛ ora. i. orõnẽ falsã: ꝛ aiam. s. tuã: lucro. i. amore lucri vñ psi⁹ Vende aiam lucro ꝛc. q̃ pena sup. sit satis tibi. Tu isane voras nũc viduas atq; pupillos. vñ dñs Mathei. xxiij. Ve vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite q̃ comeditis domos viduaꝝ ꝛc. Et paulo añ. Amãt aũt p̃mos recubitus ĩ cenis ꝛ p̃mas cathedras ĩ sinagogis ꝛ salutatiões in foro ꝛ vocari ab hoib⁹ rabbi ꝛc. vñ addo Et exigis in cenis p̃mũ accubitũ. i. locũ accũbẽdi. At hora venit repẽs. i. repẽtina (ꝛ sic corripit̃ syllaba prima q̃ in repens pticipio a repo v̾bo ꝓducit̃) qua tu existẽs ĩfim⁹ carceris atri: vtpote tartarei: lues. i. psolues dãna cruẽta. i. imanissima: q̃stus iniusti. i. p q̃stu iniusto. Si sup. q̃ris q̃d facias. Effice qd̃ nosti. s. faciẽdũ ꝛ qd̃ soles docere alios ꝛ eris saluus. vñ dicto ca. math. xxiij. Quecũq; dixerit vobis seruate ꝛ facite Scd̃m opa vero illoꝝ nolite facere. Dicunt enim et non faciunt.

De stultis et infidis ꝓmis ꝗ cocis.

Promi pincernę fartores et catiani
    Discipuli necnon falso epicure tui:
Cauponum famuli: parasiti: aulęq; catelli:
    Iamdudum expectat vos mea cymba capax
Atqui stultiferas fugitis decorare carinas!
    Vah tandem video: vos tenet ipsa gula.

¶ Scribitur in eos qui potus aut cibi custodiam hñtens: plus gule sue ꝙ dominorũ vtilitati cõsulunt. Quales sunt ꝓmi.i. qui cibaria custodiũt ⁊ vñ volunt ꝓmũt hora in ser. foris est ꝓmus. Errant qui ꝓmũ ꝑ promptuario accipiunt: pincerne.i. vini ministri: et discipuli catiani.i. coci docti quos catius erudit scḋo sermonũ apud horatiũ: necnon.i. etiã falso.i. mendaciter o epicure tui: q: licet in voluptate summũ bonum posuerit: parce tamen vixit At qui.i. sed cur. Cetera patent.

NOn soli proceres nunc bacchanalia viuūt
Nec soli grassantur heri: dñiq̄ʒ potentes.
Uerū etiā imūde cōmittūt furta culine
Atq̄ʒ penu famuli famuleq̄ʒ illis sociate:
Hic dum dormit herus furatur vina lagenis.
Illa affert lardū qd̄ sustulit: ille sodales
Conuocat ad predā: nec desit qui ferat aucā
Subtractā dño: panem fert dauus herilē.
Enophorū teuto repletū fonte falerno.
Pithias emūcto lucrata simone talentū
Si vicinus habet caupo meliora falerna:
Quanti sunt profert: sic viuitur absq̄ʒ timore.
Extremū risus tamen occupat illico luctus.

NOn soli. Scribit in culine penariiq̄ʒ ifideles dispēsatores: qui absentibꝰ aut dormiētibꝰ dñis optima q̄q̄ʒ obsonia ꝛ poculenta in mediū afferūt ꝛ āpliter absumūt: cū tñ quicq̄d citra necessitatē aut dñi ꝑmissione absumpserit aut (qd̄ peiꝰ est) abstulerint in eterno supplicio reponē cogēt. Ordo est. Nō soli ꝓceres. i. ꝑmores ꝛ optimates vrbiū: q̄ vrbiū onera vt trabes edificiorū sustentāt pōdera: viuunt nunc bacchanalia. i. more agētiū bacchi sacra: q̄ gulose ꝛ luxuriose viuebant: nec soli heri. i. rerū priuatarū possessores: nec dñi potētes. s. rerū publicarū siue iure siue iniuria: grassant. i. violent agūt spoliādo inocentes. Uerū etiā famuli et famule sociate illis: famuli dico: culine. i. coquine imūde: atq̄ʒ penu. i. penarii seu cellarii: ꝯmittūt furta. Nā hic. i. vnꝰ eorū furat vina lagenis. i. ꝑ lagenas: dū. i. donec vl' q̄n herus. i. dñs dormit. Illa. s. ācilla aut ministra inter cēnaria: affert scʒ in cōuiuiū lardū. i. carnē salsaʒ ꝑsertim suillā: qd̄ scʒ lardū: ipsa sustulit. i. clā abstulit. Ille. i. aliꝰ minister. cōuocat sodales. i. alios ministros socios dapū: ad ꝑdā. s. surreptā dño. nec desit. i. deficit aut deest q̄ ferat. i. afferat aucā subtractā dño. dauꝰ. i. seruus ille ex dacia: fert. i. affert panē herilē. i. ad victū dñi sui deputatū. teuto. i. minister ex teutonia seu alemānia: q̄ fere vinosus est affert enophorū. i. vas vinariū: quo vinū afferri solet: repletū fonte falerno. i. optimo vino quale in falerno monte cāpanie italice nascitur sed fontē. i. aquā mentit esse. Pithias. i. ancilla callida (et est versus horatii in arte poetica ne q̄s vltimā male corripi censeat) lucrata talētū simone. s. dño suo emūcto. i. mūdato argēto: hoc est spoliato: si caupo vicinꝰ habet falerna sup. vina: meliora q̄ꝑ dñs ꝓfert. s. ad symbolū tanti q̄ti sup. illa sunt. ꝛ sic viuit iter eos absq̄ʒ timore: tñ luctꝰ occupat illico extremū risus. i. gaudii.

Rustica simplicitas et nulla fraude colonus
    Dicitur astreā detinuisse diu.
At nunc nobiliū plumis ornatus: et astu
    Sinonē ac itachū vinceret insidiis.
Pro farre atq3 fabis saccū fallacibus armis
    Opplet: et ornatū corripit inde ducū.

¶ Scribit in rusticoꝝ ābitionē et insolentiā. Nihil enī īpudenti9 est arrogātia eoꝝ. Nā pro simplicitate et iustitia: astū et fraudē vidicerūt: ꝛ pro pānoso amictu: ducalē elegantiā et pōpā imitant. Caput plumis. collū torq̄bus. brachia attalicis. i. auro intertexto manicis: pedes rostratis calceamentis ambientes: et qđ maxime detestabile est: pro tritico ꝛ farre: īsidiosa arma in saccū ingerūt. Oīa nota sunt. Sinon et itachus. i. itachensis vlysses ex secūdo eneidos: vt quoꝝ astu et insidijs capta est troia.

O Fortunatos nimiū sua si bona norint
Agricolas: q̄bus ipsa ꝓcul discordib⁹ armis
Fundit humo facilē victum iustissima tellus:
Si non ingentem foribus domus alta superbis
Mane salutantum totis vomit edibus vndam
Nec varios inhiant pulchra testudine postes:
Illusasq; auro vestes: ephyreaq; era:
Alba nec assyrio fucatur lana veneno.
At secura quies: et nescia fallere vita
Et patiens operum paruoq; assueta iuuentus
Adsunt his sanctiq; patres: extrema per illos
Justitia excedens terris vestigia fecit.
Sic tibi docte tuo visum est maro tempore: verum
Fraus: dolus: ambitio nostro placuere colono.

O Fortunatos. Carmen hoc fere est vergilij geor. ij. quo extollit agriculturā quā nemo bonus dānauit vnq̄ verū nostri seculi prauitas p̄sca colonoꝝ deprauauit bona Illi ei iusti ⁊ simplices erāt nostri sunt iiusti ⁊ ābitiosi: vt in superiori dixim⁹. Vñ addidim⁹ duo vltima carmīa quibus deprauatos inuim⁹ colonos. vt vero maronis verba q̄libet intelligat. Ordo ⁊ explanatio breuis est. O fortunatos nimiū agricolas si norūt sua bona. i. sua cōmoda: vt q̄ cunctis malis vrbanoꝝ vacent tot veras possideāt cōmoditates: vtpote q̄bus ipsa tellus. i. dea aut virtus terre iustissima: qr longe plus reddit q̄ acceperat: fundit ꝓcul. i. remota quasi ꝓculsa: armis discordibus: vt sunt intestina: fundit humo. i. p terrā victū facilē. i. parabilē: ⁊ facilē collectu: si. i. tametsi domus alta vt sunt in vrbe: altis foribus. i. hñs altas fores: nō vomit mane totis edibus. i. ex oībus angulis ingentē vndā. i. multitudinē more vndarū se erumpentiū salutantū. i. eoꝝ qui salutādi gratiose ad diuites vrbanos ob sportulā seu distributionē elemosinarū cōferunt. Nec. i. ⁊ q̄q̄ nō: inhiant. i. auide affectāt postes varios pulchra testudine. i. sub testudiata camera: ⁊ vestes illusas. i. itertextas auro: ⁊ era. i. erea signa: ephyrea. i. corynthia. nā corynth⁹ olim ephyre dicebat̄. Ubi aūt cōbusta est ex auro: argēto et reliquis metallis quoꝝ illic magna vis erat īuēta est species eris ad signa fingenda optima. Nec lana alba (nā nigre nō ībibūt colorē) fucat̄. i. ībuit̄ veneno assyrio. i. colore tyrio: hoc est purpureo. At. i. nihilomin⁹: quies secura: ⁊ vita nescia fallere: et iuuentus. i. multitudo iuuenū patiēs opū. i. laborū ⁊ assueta paruo. s. sūptu: adsūt his. s. colonis: ⁊ patres sancti. i. incorrupti iudices vt sequētia docēt.

Percucite in faciem: colaphos impellite tergo:
    Dum teneam loculos omnia perpetiar.
Prȩter pauperiem nihil intolerabile cuiq̄:
    Q̄ nūmos oculos perdere prȩstiterit.
Haud facile emergunt quorum virtutibus obstat
    Res angusta domi: nec magis ampla seges.
Solus ludibrio est qui nil habet: at male sane;
    Oia qui fecit suasit habere nihil.

¶ Scribitur in stultos diuitiarum amatores: in quos dicit psal. Diuitie si affluerūt nolite cor apponere: sed tales gratius ituenk aurū q̄ celū. Carmia hec aperta sunt. haud facile emergunt id Juuenalis est: suasit exēplo suo: et verbo dicens. Si vis pfectus esse vende oia q̄ habes et da pauperibus.

I Nfantem nudũ cum te natura creauit
Paupertatis onus patiẽter ferre memẽto:
Quod si ptuleris censebis munera nondũ
Intellecta deũ: nec frustra protulit arcas.
Aude hospes contẽnere opes: et te quoqꝫ dignũ
Finge deo: rerũ quis non est dignus amator.
Mẽs alia est nostris quos dant mala tẽpora stultis
Hos solos aiũt sapere et bene viuere quorũ
Cõspicitur nitidis fundata pecunia villis.
Et genus et mores regina pecunia donat.
Quãtũ quisqꝫ sua nũmorũ spectat in arca
Tantũ habet et fidei: siquidẽ dat census honores
Census amicicias. paupertas gaudia celi.

I Nfantẽ ꝛc. Carmia hec sũpta sũt ex diuersis authorib⁹ duo pria ex catone. Illð aũt et mũera nõdũ itellecta deũ: lucani ē de paupertate At illð Aude ho. cũ pricipio sequẽtꝫ vergilij in lib. viij. Hos solos est horatij in epistol. similiter illð. Et gen⁹ ꝛc. Illð vero Quãtũ q̃sqꝫ est Iuuenal. Sꝫ qð seqr dat cens⁹ honores est Ouidi⁹. At vltimũ et pauca alia/nr̃a. sũt: vñ ex multis vt pposui pãnosã ꝯflui satyrã. Ordo aũt est. Cũ. i. qm̃: natura creauit te ĩfantẽ nudũ: qð ꝛ iob attestar. Nud⁹ egress⁹ sum de vtero matris: memẽto ferre on⁹ paupertatꝫ qð dũtaxat illis graue est q̃ illð inuite ferũt: vñ bti paupes spũ. Qð. s. on⁹ si ptulerꝫ. i. ad finẽ vite tuleris: qr leue est miserias ferre: ferre aũt graue: qð vbũ senece itelligã donec ad ꝯsũmationẽ euaserꝫ: qr de vtute dr: sꝫ requiẽ pbet fessis: in vtice sũmo: si ḡ ptuleris: censebis sup. eã: eẽ munera. i. bñficia deũ. i. deoꝝ: nõdũ itellecta. s. a stultis q̃ nesciũt quãte requiei. ꝛ ĩterni gaudij pariat nõ sordida paupertas. Et artas. s. euander ptulit. i. dixit. viij. enei. ad eneã. non frustra: o hospes. i. eneas: aude qr pauci id fecerãt: vñ tribile tũc videbar: ꝯtẽnẽ opes. i. diuitias ꝛ finge. i. effice ꝛ oñde: tu q̃qꝫ dignũ do. i. hercule: q̃ eodẽ p⁹ suscept⁹ fuerat hospitio: q̃. s. deo authore seneca hoc vbũ ꝯmẽdãte: nõ est dign⁹ amator rer. Alia mens est nr̃is stultis q̃s mala tpa dãt. i. pducũt. Vñ Iuuenalis. Terra malos hoies nunc educat atqꝫ pusillos. Qr sup. ipi aiũt hos solos sape ꝛ viuẽ bene. i. decenr: q̃rũ pecunia ꝯspicit fundata: villis nitidis. Et sup. q̃bus: pecunia donat. gen⁹. i. generositatẽ ꝛ mores. s. pbatos. Qr quisqꝫ habet tm̃ fidei. i. tm̃ cuiqꝫ ꝯfidit: quãtũ nũmoꝝ spectat in arca sua. Siqdẽ cẽs⁹. i. ãplitudo opũ q̃ p censuꝫ cognoscebar: dat honores ꝛ amicicias: Vñ Iuue. o nũmi vos estis fratres. Paupertas dat gaudia celi: qr paupũ est regnũ celoꝝ.

Quisquis inceptũ pigritans honestũ
Deserit munus: vel aratra ducens
Spectat auersus: nequit esse summo
Munere dignus.

Quelibet expectat virtus sua premia: verũ.
Aufert propositã constantia sola coronã.

¶ Scribit in nõ pseuerãtes in quos dr luce.ix. Nemo mittẽs manũ suã ad aratrũ: et aspiciẽs retro: apt9 est regno dei. De stultis aũt aratoribus habet. Eccli.xxxviij. Qui tenet aratrũ et q̃ gloriat in iaculo stimulo boues agitat et cõuersat in opibus eorũ. et narratio ei9 in filijs taurorũ. Cor suũ dabit ad versandos sulcos: et vigilia ei9 in sagina vaccarũ. Verũ hoc scdo dicto vident poti9 in re vili spẽ et gloriã suã reponẽtes q̃ nõ pseuerãtes argui. q xo sola pseuerãtia coronat late est apd augustinũ de bono pseuerãtie declaratũ.

Incepisse nihil si non perfecerit affert
Artifici laudis: nil profuit ante fuisse
Discipulũ domini iude qui tradidit ipsum.
Nil pietas diro prodest simulata neroni.
Atq; parũ confert incepta astrea pylato.
Nilq; palestine prodest lex prisca colonis
Nãq; electa prius gens est abiecta: pudendo
ꝙ dominũ celi confixit ꝑfida ligno.
Multi antichristi iam multo tempore nati
Recte inceperunt sed ꝑficere haud voluerunt.
Sola igitur palmã confert constantia verã
Proinde bene inceptũ cõstanter perfice munus.

Incepisse nihil. Carmẽ hoc totũ est in ꝯmendationẽ ꝑseuerantie quã null⁹ stultoꝝ obtinet: et q̃ sola coronã affert. Nã nisi qs legitime certauerit vsq; ad finẽ non coronabit. Multi aũt bene inceperũt q̃ in malo vitã finiuerũt. Ut erãt falsi discipuli: tot falsi christiani. Nihil ꝓfuit iude traditori ꝙ ad apostolatũ euect⁹ erat: q2 episcopatũ ei⁹ tulit alt: nihil neroni ꝙ añ iperiũ adptũ humanã benignitatẽ simularit. Parũ ꝓdest pylato ꝙ tant⁹ amator iustitie visus est p̄us q̃ dñm morti traderet: vt rarus sit inuẽtu inter xp̄ianos iudices q̃ si hoiem (cuiusmodi tũc videbat xp̄s) abiectũ et humilẽ: oĩm pontificũ et scribaꝝ: totiusq; ppl̃i vocib⁹ crucifigẽdũ expostulari audierit tam anxie ad eius dijudicationẽ procederent aut tot labores pro eius redẽptione obirẽt: parũ dico prodest: quia vero sic est miti⁹ torqueri q̃ si statim ꝯdẽnasset: vñ & dñs propterea qui me tradidit tibi maius peccatum habet. Ordo autẽ est. Incepisse. s. aliquod opus nihil affert laudis artifici: si non perfecerit. Fuisse añ. id est prius discipulũ dñi: nihil ꝓfuit iude q̃ tradidit ipsũ. Pietas simulata. s. arte iperiũ: nihil ꝓfuit neroni diro. Atq; astrea. i. iustitia incepta. s. ante cõdẽnationẽ christi cõfert parũ pylato. et lex prisca. id est obseruatio veterũ ceremoniarum nil prodest colonis palestine. i. iudeis qui ex egipto in palestinã venerũt. Nã gens electa p̄us est abiecta: ꝙ. i. quia: ipsa ꝑfida ꝯfixit dominũ celi: ligno pudẽdo s. cruc: in qua tũc turpissima erat mors. Multi antichristi nati iã multo tp̄e (q2 ex eo tp̄e quo ioãnes epistolã p̄mã scripsit: in cui⁹ scd̃o cap. dicit. Nunc antichristi multi sunt. Uñ scim⁹: q2 nouissima hora est. Ex nobis ꝓdierũt: sed nõ erãt ex nobis. Nã si fuissent ex nobis: ꝑmãsissent vtiq; nobiscũ &c.) iceperũt recte: sed haud voluerũt: q2 nõ habuerũt gratiã dei q̃ dat velle et ꝑficere: aut q2 restiterũ ei. Igit sola ꝯstantia. i. ꝑseuerãtia cõfert verã palmã. i. coronã victorie. proĩde. i. & ideo: ꝑfice ꝯstãter mun⁹. i. officiũ iceptũ bñ. i. recte.

Qui non ante mori didicit q̃ sit moriendũ
  Huic visa est tristis mors et amara nimis.
Certũ est cuiq; mori: nihil est incertius hora:
  Sed sapiens viuit qua velit arte mori.
Viue memor leti dũ res est lęta: repẽte
  Ut fur nocturnus mors properare solet.
Nec tibi promittas valido iuueniq; senectã:
  Nã cadit ante diẽ plurima turba suã.

¶ Scribit ĩ neglectores mortis: q̃s cũ ĩprouidos inuaserit mors misere pturbat vñ nihil certi⁹ q̃ mori priusq̃ moriẽdũ sit. Szvt dicit seneca In hoc oẽs fallimur q̃ mortẽ non preuidem⁹: cum nihil sit certi⁹ morte: nihil incertius hora mortis. Sapiens autẽ viuit vt velit mori. quia scdm hieronymũ: nihil est horribilius q̃ aliter viuere. Cetera patent.

QUādoq̄dē stultū est m̄lta anxietate timere
Nō vitare neq̄s dixitq; haud futił author
Fortem posce animū mortis terrore carentem
Qui spacium vite extremum inter munera ponat
Nature: doctusq; dedit sic ante poeta.
Felix qui potuit rerum cognoscere causas:
Atq; metas oīs & inexorabile fatum
Subiecit pedibus/ strepitumq; acherontis auari.
Si nihil est in morte mali que rite parata est
Judice me insanit tam qui mortem nimis horret
Q̄ qui contemnit: nihil ergo migrare verebor
At migrare malus: cur nitar viuere iustus.

QUandoq̄dē &c. Quia vt seneca inq̄t stultū est timere q̄d vitare neq̄as cuiusmodi est mors: q2 ꝯstitutū est oībꝰ semel mori: tā diuitibus ꝙ pauperibꝰ. vn̄ Job. xxi. Iste morił robustꝰ et sanus: diues et felix: viscera eiꝰ plena sūt adipe: & medullis ossa illius irrigātur. Alius vo morił in amaritudine aīe sue absq; vllis opibus: & tn̄ sił in puluere dormient: & vermes operient eos. Itē q2 iuuenalis dixit. Fortē posce aīm mortis terrore carentē. Et vergiliꝰ felicē dicit q̄ fatū subiecit pedibus. i. mortē cōtēpsit. Et phi dicūt nihil mali esse in morte: q̄d de malo culpe in cōcesso est: videtur tā is insanire q̄ stulte timet mortē ꝙ q̄ temerarie cōtēnit. vn̄ cōcludo nō eē timendū mori: sed male mori: q2 p̄ciosa in conspectu dn̄i mors sanctorū eius. Mors aūt pctōꝝ pessima. Qui vero male nō vult mori: viuat bene. i. sancte. Ordo est. Qn̄quidē. i. qm̄ stultum est timere sup. cū multa anxietate: id q̄d nequis vitare: cuiusmodi est mors Et author nō futilis. i. nō inanis: sȝ grauis: vtpote Juuenalis dixit saty. x. Posce. s. a deo: animū fortē carētē terrore mortis: & q̄ ponat spaciū vite extremū. i. minimū inter munera nature: et poeta doctꝰ. s. maro. dedit. i. dixit ante. s. ꝙ iuuenalis: sic. i. hoc mō. geor. ij. Felix sup. est: qui potuit cognoscere causas rerū: atq; q̄ subegit pedibus sup. suis: oīs metus et fatū inexorabile. i. necessitatē moriendi que nullis precibus auerti potest: et subegit pedibus: strepitū. i. oēm pōpā acherōtis auari. i. ptinētē ad exeq̄as funebres q̄ ad acherōta fluuiū infernalē dictū ꝙ sine letitia sit/ spectant: si nihil mali saltē culpe: et vt q̄dā phi attestati sunt parū pene: est in morte q̄. s. mors est parata. i. ꝓuisa et predisposita: rite. i. decēter: ergo sup. me iudice. i. iudicāte aut iudicio meo insanit tā is qui horret nimis mortē ꝙ is q̄ contemnit eam Ergo q2 nō decet eā nimis timere: ego non verebor migrare. i. decedere ex hoc mūdo: at. i. sed verebor migrare malꝰ: cur. i. ꝙobrē nitar viuere iustus id est bonus.

Nuncius imprudens vino se ingurgitat acri
    Et quę fert prodit: nec cito pergit iter.
Prudens est verax: tacitus: celer: atqꝫ fidelis:
    Sobrius et cautus nil nisi iussa loquens.
Ergo potest vecors stultorum ascendere nauem:
    Vt cito stultigenū littus adire queat.

¶ Scribitur in nuncios stultos qui se cibo et vino acri ingurgitantes cōmissum munus obire decenter nequeūt: nā aut secreta ꝓdunt: aut titubantibus pedibus nō satis celeriter ⁊ fideliter iter faciunt. Prudens aūt debet esse verax: tacitus: celer ⁊ fidelis. Sobrius et cautus nil nisi iussa loquens quod etiam legati oratoris seu caduceatoris munus est. ¶ Carmina manifestaria sunt Stultigenū littus dictū est sicut a marone caprigenūqꝫ pecus.

Quid facis ah demens? si lenta est ira tonantis
Nec subito dirũ puniuit fulmine crimen
Iccirco stolidã prębet tibi vellere barbã?
Ignouisse putas? et nullo vindice speras
Tantũ ferre scelus? vecors si non resipiscis
Quę dilata diu: geminas parit vltio pœnas.

¶ Scribit in eos qui sacrilego ausu deũ prouocant et irritant putantes eũ non curare mortalia aut nullã vindictã facturũ de enormi crimine: ꝙ eos ad penitentiã expectet: Cũ tñ quãto diutius eos expectauerit diuina misericordia: tanto acrius puniet eos si non resipuerint diuina iustitia. Nã vt Valerius maxim⁹ dicit qđ alibi quoqꝫ recitauim⁹. lẽte ad vindictã sui diuina procedit ira: tarditatẽqꝫ / supplicij grauitate cõpensat. Iccirco stolidã. id est quã stolidã censes. Est aũt ꝑstanũ. At cetera patent.

Quē petis telo triplici ſceleſte?
Nōne ſupremi genitū tonantis?
Quid mali fecit? vitio quid illi
Das male grate?
An qꝛ humanā miſerans ruinā
Induit carnē moriturus: idqꝫ
Exprobras illi p amara paſſi
Vulnera iurans?

¶ Scribit in blaſphemos in quos ſequēs erit pagina neqꝫ quicq̄ obſcuri hec habet niſi dubites cur triplici. id eſt tricuſpide telo xp̄m petant: qd̄ ꝓpt tria capitalia peccata. ſupbiā. auariciā et luxuriā fingit: aut ꝓpter tres in diuinitate pſonas que a blaſphemo leduntur.

PRo scelꝰ horrẽdũ blaphema tricuspide telo
Gẽs hũana petit genitũ patris altitonãtis
Atq; illi exprobrat ꝙ nostros induit artus
Languoresq; tulit nostros miseratus ab alto
Casum infelicem quo primus corruit adam.
Quid blapheme/dei iuras per vulnera: mortem:
Et caput et ventrem seu sacri sanguinis vndam?
Non sint ista deo: nisi sit miserata labores
Vera dei soboles nostros: humanaq; membra
Induerit caste de puro sanguine matris
Hoc est ergo illi quod das male grate pudori?
Desine sacrilegis iterum crucifigere labris
Uirgineũ partũ: penãq; horresce propinquam.

PRo scelus. Scribit (vt dixi) in sacrilegos blasphematores: qui vbi atrabili aut quauis offensiũcula ꝓuocant: statim iurãt per mortẽ dei: aut ꝑ caput/vẽtrẽ/vulnera ⁊ sitim: quasi vero dei sint illa ꝓpria: aut mori potuisset nisi ꝑ conicationẽ ideomatũ eo ꝙ vnus est mediator dei et hoim deus ⁊ homo iesus christꝰ dñs ⁊ saluator noster: quocirca quicũq; iniquo aio per talia que aliter dei non essent iurant blaphemãtes christo beneficiũ incarnationis et passionis exprobrant. In quos est canon. xxij. q. i. si ꝑ capillũ. Et lex in autẽ. vt nõ lux. cõ. na. cir. mediũ. col. vi. Peccãt preterea in legẽ decalogi. Nõ sumes nomẽ dei tui in vanũ. Unde leui. xxiiij. Dñs locutus ad moysem hãc tulit sententiã de blasphemo. Educ blasphemũ extra castra: et ponãt oẽs qui audierũt manus suas super caput eius: et lapidet eũ populus vniuersus. Et ad filios israel loqueris. Homo ꝗ maledixerit deo suo: portabit pctm̃ suũ: ⁊ qui blasphemauerit nomẽ dñi morte moriat ⁊c. Ordo est. Pro scelus horrendũ. i. abominãdũ gens hũana blasphema: petit. i. insidiose aut malitiose inuadit: telo tricuspido. i. lingua venenata more serpẽtis ꝗ linguis micatore trisulcis: aut ledẽs trinitatẽ: aut triplici peccato: genitũ. i. filiũ vnigenitũ: patris altitonãtis videlicet christũ. atq; exprobrat. i. exprobrio dat illi ꝙ induit nostros. i. hũanos artus: et ꝙ (vt ꝓpheta dicit) tulit languores nostros. i. quos nos meruimus: miseratus ab alto. s. celo: casũ infelicẽ quo primꝰ adã corruit. O blaspheme: quid. i. ad quid iuras ꝑ vulnera mortẽ: caput ⁊ ventrẽ seu vndã sacri sanguis dei. Ista ꝑ q̃ iuras nõ sint deo: i. deus nõ hẽret ea i se nisi vera soboles dei. i. christꝰ sit miserata labores nostros. Est ergo hoc. s. ꝙ miseratꝰ est ꝙ das illi pudori. i. vitio: o male grate: desine crucifigere iterũ: qr semel sic secundũ aug. de cõcordantia euangeliorũ crucifixus est hora sexta scdm marcum. Alia autem patent.

Miratur stolidus dum conspicit ęthere missa
Tanta flagella dei: nunc ranas: nuncq; locustas:
Nunc vim fulgetrę: nunc grandinis impetuosę:
Nunc mala dira famis: contagiaq; improba pestis
Detestata piis nunc matribus horrida bella:
Nec causas horum vitat peccata malorum.

¶ Miratur ꝛc. Scribit in eos q̄ stulte mirant̄ flagella dei: ꝛ tn̄ causas tantoꝝ maloꝝ vtpote peccata nō dimittūt: quēadmodū pharao: plagas quidē in egiptum demissas stupidus exhorruit: nec tamen populum dei liberum abire permisit. Fulgetre. i. coruscationis ꝛ fulminis. Grandinis impetuose. i. cum impetu calamitatē inferētis ꝛ sata leta psternētis: vim. i. vehemētē copiam. Dira. i. execrabilia quasi dei ira immissa: detestata matribus. Sic horatius primo car.

STulte flagella videns cœlo demissa supręmo
Miraris tanti quę sit origo mali.
Si nescis: sceleris pro mensura modus esse
Plagarum debet sic moderante deo.
Tantum autem sceleris committitur vt neq̃ moses
Nec samuel possit flectere tę'a dei.
Non quia dilectos negat exaudire pręcantes:
Sed q̄ peccatis gens studet vsq̃ suis.
Cesset peccatum: cessabit & ira tonantis
Quæ datur vt pręsens criminis antidothum
Nam plagę ad dominum nos cogunt sæpe reuerti
Et reserant letis lumina clausa bonis.

STulte ꝛc. Scribitur in eos qui flagella dei stupentes pctā sua ob q̄ illa demissa sunt nō dimittunt: sicut de pharaone in principio exodi late patet. Que ad hunc locū maxime cōducunt cum ordine adducam. Is autem talis est. O stulte tu videns flagella demissa. i. deorsum missa: vtpote de celo supremo. i. de throno dei: miraris q̄ sit origo. i. occasio tanti mali. i. tantorū aduersorum. Si nescis modus. i. mensura plagarū debet esse pro mensura. i. ꝑm mensuram sceleris ꝛ hoc deo moderante. i. temperante iustitiā suam sic: vt dicit̄ deutero. xxv. Pro mēsura peccati erit ꝛ plagarū modus. Et apo. xviij. Quantum glorificauit se ꝛ in delitijs fuit: tantum date illi tormentū ꝛ luctū. Tantū sceleris cōmittit̄ scꝫ nunc ab oībus: neq̃ moses neq̃ samuel possit flectere tela dei. vñ hiere. xv. Si steterint moyses ꝛ samuel coram me: nō est anima mea ad populū istum. Non q2 deus negat .i. recusat exaudire dilectos scꝫ suos precantes: q2 etiā a moyse quodāmodo coactus est precibus ad parcendū populo israel: sed q̄ gens studet. i. diligentem operam dat vsq̃. i. continue peccatis suis. cesset. i. demus vt pctm̄ cesset: ira tonantis scꝫ dei cessabit: ꝛ. i. etiam. Que scꝫ ira dei datur vt antidothū. i. remediū cōtra venenum criminis: pñs. i. cito sanans vel sic vt presens quantū ad presens seculum: q2 in futuro nullū est remedium: nullaq̃ remissio. Nam vt diuus gregorius docet: plage. i. flagella dei: hoc est mala que nos hic patimur: cogūt sepe nos reuerti ad dominū nos ire compellunt: vnde psal. Ad dominū cum tribularer clamaui ꝛc. Et plage dei reserant. i. aperiūt nobis lumina clausa. i. oculos clausos: bonis letis. i. ad voluptatem ꝑtinentibus q̄ illis dūtaxat bona sunt q̄ illis bene vtuntur. vulgo tamen dicunt̄ bona sicut labores ꝛ angustie dicunt̄ mala: vt in geor. Assuetūq̃ mala ligurem. i. labori. Est aūt hec quoq̃ sententia diui gregorij. vñ debemus gratāter ferre flagellū dei: q2 flagellat oēm filium quem recipit: sed vt dicit psal. Uirga tua ꝛ baculus tuus ipsa me consolata sunt.

Da duer plectrum facilesq; musas
Et dabo pulcrum phaleris caballum
Quem scio pluris merito estimandum:
Doq; minoris.
Qui videt vtilius sumens sibi deteriora
Absit ei radius luminis absq; mora

¶ Carmen hoc scribit in stultos pmutatores τ estimatores rerū; de quib⁹ ꝑus locuti sum⁹ τ loquemur latius in sequēti: τ in quos est ṗncipiū sermonū horatij. Pictura representat nobis eū qui equū pro musico cornu seu musa cornuta permutat. i. rem vtilem pro delectabili τ voluptuosa Estimandū. i. appreciandū. Sequētes versiculi habentur corrupti glo. insti. q cum eo qui in ver. sederit. τ in auten. quib. mo. na. eff. sui. col. l. pen. ff. a in. τ fa. igno. ⁊c.

Ro superi quantum mortalis friget egestas

Quantum auet a vero degenerare bono:

Vt iugulēt hoies surgunt de nocte latrones

Vt se se seruet surgere nemo parat.

Multi animam lucro stabilem vendunt fugitiuo:

Plusq́ voluptatem q̄ bona summa colunt.

Nemo maris furias prolato exhorruit auro:

At multi fugiunt sydera danda bonis

Nemo putat venerem partam vel sanguine amaram:

Astra sed ob modicum tristia censet onus.

Sic omnes errant quibus abdunt sydera lucem:

Difficile est homini noscere vera bona.

Ro superi. Scribit vt superiora quedā in fatuos rerū estimatores ꝛ permutatores: q̄ vtilia pro iocundis: celestia pro terrenis libenter permutant quales sunt oēs pctōres qui auersi ab incōmutabili bono: hoc est deo: ad cōmutabile ac transitoriū se conuertunt: ꝛ ꝓcipue voluptatis ac auaritie illecebris illecti: vñ vt carminis nostri ordinē simul cū explanatione contextā explanē hoc ordine. Pro superi. id ē celestes seu celicole: quantū friget. i. aberrat vero iudicio ꝛ hebet: nam quibus ꝓcordia frigida sunt obtuso sunt ingenio. vñ maro geor. ij. Frigid⁹ obstiterit circū ꝓcordia sanguis Cui respōdet illud Juuenalis. Scilicet arguit ꝙ leua in ꝑte mamille. Nil autē arcadico iuueni. aut friget. i. a bono ope abhorret: egestas mortalis: homo multoꝝ indigus. Quātū auet. i. auide cupit: degenerare. i. more degenerantiū deficere a vero bono. Latrones em̄ (vt dicit horatius primo epistolarum) surgunt de nocte. i. requie nocturna: vt iugulent. i. occidant petendo iugulum: hoies. s. quos nocte offenderint. ꝛ nemo parat surgere: seruet sese. i. a dānatione eterna. Multi. s. hoies vendunt aiam stabilem. i. eternā: lucro fugitiuo id est parū duraturo: ꝛ multi colunt plus voluptatē que inter minima: q: pecunia bona deputatur q̄ bona summa. i. ipsum deū aut fruitionē eius. Nemo exhorruit. i. expresse horruit: furias. i. tēpestates furiosas maris: auro prolato. i. ostēso sic luca. Non deest plato ieiunus venditor auro: At. i. sed: econtrario: multi fugiunt sydera danda bonis. i. aptis ꝛ strennuis. Nemo putat venerem. i. amicam ꝑtam. i. acquisitam: vel. i. etiam sanguine. i. effusione sanguinis amaram: imo tanto dulciorem: quāto plus sanguinis effuderit: sed censet. i. iudicat astra. id celestia regna: tristia ob onus modicum: vñ dicit dñs. Matthei. xi. Jugum em̄ meū suaue: ꝛ onus meum leue: Sic. i. in hunc mundum errant oēs: quibus sydera. i. celestia beneficia. abdunt. i. occultant lucem. i. veram cognitionem: q: vanum est ante lucem surgere: ꝛ de malis dicitur. Excecauit eos malitia eoꝝ. Difficile autem est homini noscere vera bona: quod nō ex causa sed ex effectu probatur: quia vt dicit Juuenalis pauci dignoscere possunt vera bona.

¶ Stulte senex natis alenis fers æra crumenis
Qui tibi mendico colaphos & verbera nudo
Probraqꝫ mox referent. noli indulgere malignis.
Magna patrum prauos facit indulgentia natos.
Vt docet annosus fractis ceruicibus heli.

¶ Scribꝰ in parẽtes nimiũ faciles ⁊ indulgẽtes i liberos:⁊ in liberos malignos ⁊ rebelles i parẽtes suos:sꝫ qꝛ seqns ꝑticula respiciet liberos hic de parẽtibꝰ p̄cipue loqr. De quoꝝ idulgẽtia.i.molli educatõe ⁊ neglectu castigatõis hẽmꝰ manifestũ exẽplũ in hel.ꝑmi reg.ij.⁊.iiij.ca. In opusculo de disciplina scholariũ qđ boetio ascribꝰ ẽt aliđ ẽ de lucretio vñ sũt plebei ꝟsiculi. Lucretiũ casũ pr̃ horre:nõ sine natũ. Incastigatũ si nõ vis ꝑdere nasũ. Noli idulgere.i.nimiã licẽtiã ꝑmittere:aut eoꝝ volũtati obseq:vñ ꝓuer.xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinã: si eũ ꝑcusseris cũ ꝟga nõ moriet. Tu ꝟga ꝑcuties eũ:⁊ aiaꝫ eiꝰ de ifemo liberabis.

Ah genus ingratum superisq́ʒ inuisa propago
Siccine munificum pellitis ambo patrem?
Has illis grates: hæc pręmia digna refertis
Qui vos progenuit pauit & excoluit?
Audetisne patrem colaphis propellere vestrum?
Aut canos trucibus cernere luminibus?
Audetisne patri mendico alimenta negare:
Qui vobis sudans cara alimenta dedit?
Audetisne patrem verbis explodere diris?
Qui vobis blando tot dedit ore iocos?
Desinite insani: diuinam arcessere virgam.
Prestiterit multo verbera ferre patris.
Et si longeui clariq́ʒ hic viuere vultis
Afficite: vt dominus iussit: honore patrem.

Vah genus ingratum ꝛc. Scribit in malignā ꝓlem parētes iniuria ꝛ cōtumelia aut etiā verberibus afficientē: contra preceptū decalogi Exo. xx. honora patrem tuū ꝛ matrem tuā: vt sis lōgeuus super terrā quā dn̄s deus tuus dabit tibi. De quo dicit apostolus qd̓ est primū preceptum cum ꝓmissione vcʒ longioris vite. Unde ꝛ Eccle. iij. Qui honorat patrē suum iocundabit in filijs ꝛ in die orōnis sue exaudietur. Qui honorat patrem suū vita viuet longiore. Itē Qui timet dn̄m honorat parentes: ꝛ quasi dn̄s seruiet his qui se genuerūt. In opere ꝛ sermone ꝛ patiētia honora patrem tuū ꝛc. Cōtra dr̄ Exo. xxi. Qui maledixerit prī suo vel matri morte moriatur. Quod etiam leui. xx. habetur. Ordo sūt est vah que exprobratiua est interiectio: genus ingratū: ꝛ ꝓpago. i. ꝓpagatio ꝛ generatio inuisa superis. Pellitis ne sic ambo. s. filius ꝛ filia: patrem munificū. s. vos? Refertis has grates. i. gratias: ꝛ hec p̄mia: digna. s. tanto labore ꝛ impēdio: illi. s. patri qui ꝓgenuit pauit. i. educauit ꝛ excoluit. i. culte vestiuit vos? Audetisne ꝓpellere colaphis. i. nodosis baculis: prēm vestrum? Aut audetis cernere canos. i. caniciem eius: luminibus. i. oculis: trucibus. i. truculentis. Audetisne negare patri mendico alimēta: qui sudans. s. labore dedit vobis alimēta cara: quia sudore vultus sui pta? Audetisne explodere. i. cū irrisione ꝛ manuū concussione eĳcere patrem verbis diris. i. execrabilibus. Qui. s. pater dedit vobis. s. infantibus: tot iocos. i. iocosa dicta: ore blando. i. blandienti? O insani: desinite arcessere. i. ꝓuocare in vos ỽgā diuinā. Prestiterit multo. i. lōge meli⁹ fuerit ferre ỽbera pr̄is q̄ȝ dei. Et si vultis viuere hic. i. super terrā longeui ꝛ clari. i. illustres ꝛ honorati: afficite patrem honore vt iussit dn̄s. s. deus. quia. Qui maledicit patri suo ꝛ matri extinguetur lumen eius in medijs tenebris. Prouer. xx.

¶ Esseda ferrato vix tanta tonitrua cantho
  Acta pauimento vel super æra citant:
Nec concussa crepant valido tam carbasa vento
  Q̃ȝ male compositi murmura rauca chori.
Tollite sacrato mundana negocia templo:
  Tollite diuinis verba prophana locis.

¶ Carpit̃ hoc carmine garrulitas chori q̃ ꝓcedit ab ipsis canonicis saltē nolemꝰ veri canonici.i.regulares canonē seruãtꝫ vt hr̃ c.decet. de imu.eccle.li.vi.⁊.c.cũ decorē.de vi.⁊ ho.cle.dicit sic.Cessent in ecclesijs vana ⁊ multo fortiꝰ feda ⁊ pphana colloquia.Cessent cõfabulatiões quelꝫ ⁊c. Secularia negocia in ecclesia non debēt tractari.Esseda sũt vehicula ꝓcipue gallicana.Cãthi sunt circũferentie rotarũ.alludo ad conatus salmonei de quo eneid.vi.demēs qui nymbos ⁊ nõ imitabile fulraē: Ere ⁊ cornipedũ cursu simularat equorum.

Sunt qui se solos sapere arbitrantur abunde
Et primum ostendant si contradixeris vnguem:
Quos merito poteris censere superstitiosos
Aut ꝙ mensuram non seruant: immoderatos.
Vir sapiens nisi sit speciali preditus arte
Nil preter reliquos studeat fecisse probatos.

¶ Capiunt qui in sua sapientia cōfidentes singulari, quadā vita ⁊ a cōi bonoꝝ cō suetudine abhorrente viuere cōtendunt: nec ab intento suo reuocari possunt. In quos videtur illud dictū. Singularis ferus depastus est causa. Et sine dubio illud dicit qd habet. xl. dis. quisquis vbi sic dr. Quisquis rebus pretereuntib⁹ (aut permissis) restricti⁹ vtit ꝙ se hn̄t mores eoꝝ cum quib⁹ viuit aut intemperās aut superstitiosus est. Quisquis vero sic eis vtitur vt metas cōsuetudinis bonoꝝ inter quos versat excedat: aut aliquid significat aut flagitiosus est: in omnib⁹ enim talibus nō vsus rerum: sed libido in culpa est.

Luciferi fastus detraxit ab ęthere secum
  In stygias tenebras agmina spirituum.
Quo mulier vultu fucoq; instructa superbo
  Humanas animas destinat innumeras.
Nullaq; spiritui tam sunt pręsentia vafro
  Retia: q̃ vultus fœmineiq; doli.
Proinde puer summæ si qua est tibi cura salutis
  Effuge comptarum lumina. verba. manus.

¶ Scribit in supbiã precipue muliebrem q̃ exteriori eminet apparatu quẽ ad miseras animas captandas instruit: vt in sequenti latius dicã. In stygias. i. infernales tenebras: que luci sunt cõtrarie: presentia efficacia. Sũme q: eterne ac aie lumina. i. oculos ⁊ visum: verba. i. eloquia: manus. i. tactũ. Cetera petent.

Quo te sectabor dannosa superbia versu:
Omnia sunt cūctis te duce nata mala:
Lucifer in tenebras per te ruit ethere summo
Et paradisiaco primus ab ore pater.
Per te se vidit pecudem babilonius auctor
Et fenum tanq̄ bos foret edit iners.
Te stimulante suū qm̄ iussit numerare
Dauid rex populum perdidit inocuum.
Singula cur secter? virtutem polluis oēm
Cum sis innumeri fons et origo mali
Sed q̄q̄ sexu nunc regnas in muliebri:
Olim contriuit virgo modesta caput.

Quo te sectabor. Scribit (vt dixi) in supbiā per quā omīa mala nata sunt. Nec obest quod scriptū est: inuidia dyaboli mors introiuit in orbē terrarū: qr si nō fuisset superbia nō fuisset dyabolus: prim⁹ enī angelus ꝛ cōplices eius p supbiā peccauerūt. Nec est inuidia sine superbia q̄ mater est inuidie. Illi enī inuidēt q̄ supiorē aut parē videre non possunt: vñ orta sunt inter pōpeiū ꝛ cesarē grauissima bella. Per supbiā etiā lapsi sunt primi parētes: qr voluerūt esse sikes deoꝝ. Per eandē peccauit nabuchodonosor dicēs Danie. iiij. Nonne hec est babilon ciuitas magna quā ego edificaui in domū regni: i robore fortitudinis mee ꝛ in glīa decoris mei? Cūq̧ sermo adhuc esset i ore regis vox de celo ruit. Tibi dr nabuchodonosor rex Regnū tuū trāsibit a te: ꝛ ab hoībus eijcient te: ꝛ cū bestijs ꝛ feris erit habitatio tua. fenū quasi bos comedes: ꝛ septē tpa mutabūtur sup te: donec scias q dñēs excelsus in regno hoīm ꝛ cuicūq̧ voluerit det illud. Eadēq̧ hora sermo ↄplet⁹ sup nabuchodonosor ꝛc. Per eandē peccauit dauid iubēs numerare populū suū. ij. Regū vltimo. quo facto percussit angelus dñi septuagita milia viroꝝ. Peccauit ꝛ absalō fili⁹ eius ꝛ fere reges oēs peccātes p eandē peccāt cū sit fons ꝛ origo mali. Dñatur aūt potissimū in muliere: ꝛ tñ a virgine videlȝ maria capun eius cōtritū est: qr respexit humilitatē ancille sue ꝛc. Ordo est. O supbia dānosa. i. plena dānoꝝ: quo versu sectabor. i. psequar te? oia mala sunt nata te duce. i. adducēte cūctis. s. ea patiētib⁹ lucifer pulcherrimus angeloꝝ ruit summo ethere p te in tenebras. s. infernales: ꝛ primus pater. s. adā: ruit ab orbe paradisiaco. i. paradisi terrestris. Auctor babilonius. s. nabuchodonosor q̄ edificauit vel auxit babilonē: vidit p te se pecudē ꝛ edit. i. comedit fenū tāq̄ foret. i. eēt bos: dauid rex qm̄ iussit te stimulante numerare pplm: perdidit ipm innocuū cur secter. i. psеq̄r singula: tu polluis oēm virtutē: qr Si tibi nobilitas sapientia formaq̧ detur Sola supbia destruit oia si comitet. Virgo medesta: videlicet maria. vt dixi. Cetera ptent.

Publica pernicies et gens inuisa tonanti
  Mutuat vt sortem lucraqꝫ magna petat.
Absqꝫ labore suo: nummo nummum pariente
  Et re rem: diues protinus efficitur.
Nil ius canonicum nihil obstat sanctio christi
  Quin animam placito vendat et astra lucro.

¶ Scribit in vsurarios ꝛ feneratores de quoꝝ ꝑnicie sequēs erit pagina. dicunt aūt publica ꝑnicies: q꞉ exhauriūt pauperū fortunas dū spe dilationis fenus paruipendūt: ꝛ ita cū pignora statuto die redimere nequeant: tāti tempora quāti pecuniā vsurarij vendunt. Nō enī vltra dimidiū valoris mutuo dant. Ordo est. Pernicies. i. pemptior destructio publica. i. publice nocēs: ꝛ gēs inuisa tonāti. i. deo cōtra cuius liberalitatē ꝛ edictū facit: mutuat. i. mutuo dat vt petat sortē. i. quicq̄d mutuo dederit: ꝛ magna lucra. i. fenora Et re rem sup. pariente. Cetera patent.

Plurimꝰ ex nimio studio fit stultus et astu.
Interq̧ astutos stultissimus insipiētes
Est qui pro lucro dūtaxat mutuat amplo.
Nam sibi dum sapiens rebusq̧ videtur honustus
Infelix praua delirat mente: miserq̧
Accumulat sero que flebit fenora luctu.
Et procedit eo dementie: vt oīa preter
Que frumenta domi conseruat: pdita leto
Conspiceret vultu: quo pluris vendat egenti.
Nil timet ille hymbres nec casum grādinis horret
Nec rigidā glaciē: nec solis cauma nec estū
Dūmodo salua suis conspexerit oīa cellis.

Plurimꝰ ꝛc. Scribitur vt ex titulo patet in vsurarios: quos: quia callidissimi sunt ꝛ a pluribus prudentissimi cēsent: eo ꝙ labore alieno viuunt in re splendidissima quasi paradoxicos voco stul-tos ex astu et insipientes astutos sicut iuuenalis turpit viuētes et caste loquentes vocat. Socraticos cinedos. Sane non est piculosior stul-titia ꝙ̃ qua quis nimiū astutus seipsū capit vt faciūt vsurarij: qui callide q̄-dem nūmos piscant sed aīam prodigūt. Sūt autē pniciosissimi: quia oīm rerū preterꝙ̃ earū quas domi asseruant corruptionē exoptant. Innumere autē sunt vsurarioꝝ et eorū q̄ in fraudē vsure negociantur species: quas ne forte ignaros qđ scire piculosum est doceā p̄teribo. In eos aūt est illud euā-gelicū luce. vi. Mutuū dātes nihil inde sperantes ꝛc. Ordo aūt est. Pluri-mus stultus fit ex nimio studio. i. molimine rei alicuius obtinende: et ex ni-mio astu. i. versutia et calliditate. Et sup. is qui mutuat. i. mutuo dat: dūtaxat. id est solūmodo: p amplo lucro. i. fenore grādi: est stultissimꝰ inter insipiētes astutos. i. qui credūt se astutos: cū tamē non sint. Nam dum talis videtur si-bi sapiens: ꝛ honustus. i. honorifice oneratus rebus. i. diuitijs: ipē infelix de-lirat. i. facit: praua. i. deprauata mente, et ipse miser cum putat se beatū: accu-mulat fenora que flebit luctu sero. i. nimis tardo: quia post mortē. Raro eī qui audent male acquirere bene restituūt. Et procedit eo. i. ad id demētie: vt conspiceret leto vultu oīa frumenta esse perdita. id est corrupta: p̄ter ea q̄ ipē conseruat domi. s. sue. quo. i. ideo vt vendat. s. sua. pluris. i. maioris p̄cio: egē-ti. Nec. i. talis nil timet hymbres: nec horret. i. cū horrore expauescit casum. id est precipitationē grandinis: nec glaciē rigidā. i. asperā et vehementē: nec cauma. i. intensum calorem: nec estū. i. feruorē solis. dūmodo cōspexit oīa. s. sua salua sup. in cellis suis.

De optantibus ob diuitias mortē alterius.

In mortē alterius ſpem tu tibi ponere noli
Nec (mortē auerſam citius quo portet) aſellū
Armabis ferro: deus irrita vota retardat.
Ex ſtudio nimiū ſubito fit nemo beatus
Nā cū lętitia venit expectatio iuſto
Et perit iniuſtis ſpes impia concita votis.

¶ Scribit in ſtultos ꝛ ipſos ꝙ ꝑ mortē alteriꝰ ditiores fieri exoptant: ſꝫ deꝰ irrita vota retardat: vñ Eccli. xxxviij. Hereditas ad quā feſtinat in pīcipio: nouiſſimo bñdictiōe carebit. Et ideo ex ſtudio nimiū ſubito fit nemo btūs. i. vere diues. Nā cū letitia vñ. Puer. x. Bñdictio dñi diuites facit: nec ſociabit ei afflictio: Expectatio iuſtoꝝ letitia: ſpes aūt ipioꝝ peribit.

Ut properare cito possessio possit asello:
Per mortē iualidi: quā vehit ille: senis
Currere ferrato quā properantius illum
Calce puto: ferro munio et ere pedem.
Nec tantum annosi fatum pretendo potentis
Verūetiam pueri: si modo febris adest.
Et precor o superi pereat quē primus heres
Impello febri nam tremit ille mala.
Acri bibe tumet: stomachum tussis quatit egrum
Nec latet in fragili corpore certa salus.
Quid dubitem? nerio si tertia ducitur vxor:
Desperem infantem ducere posse semel?
Talia iactantē spes stultum nutrit inanis
Qui nescit fatum tā properare suum.

Ut properare cito. Scribit in eos qui sibi spem collocāt in morte alteri⁹ cū tñ ipsi sepe priores moriātur ⁊ si superixerint cum inertes ⁊ ignaui sint plus detrimenti q̄ commodi tñ capiūt. Ordo aūt est. Ego munio ferro ⁊ ere.i. oī qua possū via: pedē scȝ aselli vt possessio possit properare.i. citi⁹ aduenire mihi: asello cito.i. festino: p mortē senis iualidi: quā.s. mortē: ille.s. asellus vehit: quā ego puto illū currere properāti⁹.i. festināti⁹: calce ferrato.i. ferro munito. Vergilius dixit ferrata: vt dubiū gñis noscas. Nec ego pretēdo tñ fatū.i. mortē: potētis.i. diuitis: ānosi.i. multoꝝ annoꝝ. Verūetiā pueri si mō febris adest sup. illi aut adest mihi auxilio. Et p̄cor dicēs o supi: pereat.i. moriat is: quē ego heres prim⁹ ipello.i. vrgeo vt succedā: nā ille tremit febri mala.i. nociua sibi ⁊ tumet.i. inflat: bili.i. cholera: atra.i. nociua: ⁊ tussis quatit.i. cōcutit stomachū egrū.i. sauciū: nec certa salus latet in toto corpore. Quid dubitē sup. mortē eius sperare si tertia vxor ducit.s. ad sepulcrū: nerio.i. illi diuiti et auaro romano: quē persius carpit: qui ea lege vxores duxit vt si superuixerit dotem nō restituat: et ita veneno aut aconito vxores sustulit: desperem.i. debeā desperare posse ducere.s. ad sepulchrum: semel infantē scȝ cui succedā: vt filio fratris: et parrhisiīs etiā proprio. Spes inanis nutrit stultum: iactantem.i. vane loquētem talia: qui nescit fatū.i. mortē suā iam properare.i. festinanter accedere seu aduentare. Quia vt dicit enei. vi. sepe filiū sepelit pater. Verba vergilij loquentis de descēdentibus ad iferos sunt hec. huc oīs turba ad ripas effusa ruebat Matres atq̧ viri defunctaq̧ corpora vita Magnanimū heroū: pueri inupteq̧ puelle Impositiq̧ rogis iuuenes añ hora parētū.

Simias rheda vehit is patenti:
Queritans victum miserum pudendo
Ludicro: quisquis violat sacrorum.
Festa dierum.

¶ Carmen hoc scribit in eos q̄ dies dn̄icos ⁊ festiuos aut ludicra arte aut vetito exercitio violant: intenti longe acrius terreno lucro: q̄ celesti bono Cōtra mētē decalogi Exo. xx. Memēto vt diē sabbati sāctifices. Sex diebus opaberis ⁊ facies oīa opa tua. Septio aūt die sabbatū dn̄i dei tui est. Nō facies oē opus in eo: tu ⁊ filiꝰ tuꝰ: ⁊ filia tua: seruus tuꝰ et ancilla tua: iumētū tuū ⁊ aduena: q̄ est intra portas tuas. Sex enī diebꝰ fecit deus celū ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ oīa q̄ i eis sūt: ⁊ requiet i die septimo idcirco bn̄dixit dn̄s diei sabbati: ⁊ scīficauit eū. Dico cōtra mentē facere q̄ dies dn̄icos violāt q: vsq ad xp̄m quodāmō cessandū erat ⁊ ita sabbatum colendū: post xp̄m sūt vica dn̄ica colenda ⁊ ita dies eius sanctificandus opibus bonis.

Luce sacra requiescat hum⁹: req̃scat arator
Et graue suspenso vomere cesset opus.
Oia sint opata deo: nõ audeat vlla
Lanificã pensis imposuisse manũ.
Dicam⁹ bona verba venit natalis ad aras
Quisquis ades: lingua vir mulierq₃ faue.
Urãtur pia tura foris: vrantur odores
Quos tenera terra diuite mittit arabs:
Obscenos procul esse volo: discedat ab aris
Cui tulit hesterna gaudia nocte venus.
Casta placent supis: pura cũ veste venite
Et manibus puris sumite fontis aquã.
Ebrius atq₃ vorax lurco: mercator auarus
Atq₃ petulca venus distet ab ede sacra.
Nec mihi cessator placeat qui dormiat vsq₃
Nã pagenda bono sunt pia facta die.

Luce sacra. Cohortamur etiã e gẽtilib⁹ poet⁊ ad diei festi sancti
ficationẽ cũ castitate vite Nãvt ẽt dicit Juuenal' saty. vi. Jlle pe
tit veniã quotiẽs nõ abstinet vxor Cõcubitu sacris obfuãdisq₃
dieb⁹ Maro aũt geor. i. Cohortat' agricolã ad colẽdã deã fru
gũ dicẽs. Jn p̃mis venerare deos atq₃ ãnnua vota Sacra refer cereri ⁊c. Car
minis hui⁹ pars vt adnotaui est ex tibullo elegiaci carminis tersissimo scri
ptore: nec eget multa expositõis. Pauca tñ pcurrã. Oia sint opata. i. ope fe
stiuo exhibita deo. i. ad honorẽ dei. Nõ audeat vlla. s. mulier: pensis. i. lane
aut lino penso prius q̃ colo iponat'. Natalis. s. dñi. aut diue virginis. aut
diui baptiste. aut dies nataliti⁹. i. quo i celesti patria q̃si iã nati p̃mũ ꝯparue
rũt scti quoꝝ festiuitas indicit'. Faue lingua. s. sic ora: vt diuinũ officiũ non
disturbes. Focis. i. icensoriis aut turibulis in q̃bus ignis fouet'. Odores. i.
aromata aut alie species odorifere: teneri. i. moll'. Maro. Jndia mittit ebur
molles sua tura sabei. Obscenos. de illis ei loq̃tur idẽ tubullus dicẽs. Uos
quoq₃ abesse procul iubeo: venus hesterna. i. concubitus precedẽtis noctis.
Pura cũ veste. id est mũda a pollutione nocturna: q̃d ad vestẽ illã nuptialẽ
cuius meminit dñs in euangelio torqueri posse Aquam fontis. s. sacrati aut
benedicti: vt a nobis interpretari põt. Nã author itellexit de flumie sacro. i.
aqua fluẽte: cui vim purgatiuã credebãt inesse. Cetera que nostra sunt patẽt
Lurco liguritor. Petulca petulans.

De his qui cũ tristitia largiuntur.

Cuncta manus auidas fugiũt hęredis/amico
Q uę dederis aio.
At mihi quę tristi dederis munuſcula vultu
Tu tibi perdideris.
Diligit oĩpotẽs hylarẽ deus ipſe datorẽ:
Luctificũq̧ fugit.

¶ Scribit in eos qui iuiti dant:in quos ſunt vulgati illi verſiculi. Da facie leta:ſine letitia faciet. Quod dederis ꝑdis rẽ meritũq̧ rei. Contra ſcriptum eſt hylarẽ datorẽ diligit deus Et beatius eſt ſemper dare q̃ accipe. qꝛ qui dat deuincit:qui accipit deuincitur Prima duo carmina ſunt horatiana quibus inuitat ad liberalitatẽ: quandoquidẽ que dederis inquit amico. id eſt bene fico et lubenti aio:fugiũt manus heredis auari:quia manent tibi. Vñ id ſolũ iuenimꝰ in altero ſeculo qd̕ hic dederimꝰ. Cetera patent.

S Tulte qd iuita pfers mihi munera dextra
Affectũ plus q̃ munera dantis amo.
Si dare vis dño munuscula grata supremo
Et te non dederis: munera pdideris:
Respexisse ad abel et ad eius munera fertur
Ut dona ob dantẽ complacuisse scias.
Diues eni dñs nostri non indigus auri
Accipit vt dantẽ pluribus accumulet.
Da cito: da lete: da recte. daq facete:
Da tua: da digno: da tribuenda deo.
Da nihil exprobrans. da nil ex munere captans
Sit merces dominus: si dare grata cupis.

S Tulte qd iuita ꝛc. Scribit in iuitũ datorẽ q tristitiã vultu pdit dũ mun⁹ offert: qđ nec deo nec hoib⁹: vt iã dixi acceptũ est. O ꝛ do aũt est. O stulte: qd. i. ad qd: pfers. i. porro offers mihi munera: dextra iuita. i. significãte te iuitũ: ego amo pl⁹ affectũ dãtis q̃ munera dãtꝫ. Si vis dare dño supremo. i. celesti munuscula (qꝛ qcqd ei dederis cui te ꝛ tua oĩa debes: nõ nisi munuscula sint censenda) ꝛ non dederis sup. ei: te. s. ipsũ. i. piũ ꝛ mũdũ cor: qꝛ cor ꝯtritũ ꝛ hũiliatũ de⁹ nõ despiciet. tu p diderꝫ mũera tua. de⁹ fert genesis q̃rto: respexisse ad abel ꝛ ad mũera ei⁹: hoc est ṗus ad dantẽ q̃ ad data: vt scias dona ꝯplacuisse ob dantẽ: sicut de⁹ diligit nõ gentẽ ob locũ: sed locũ ob gentẽ. Eñ pro qꝛ dñs diues scꝫ i seipo: ꝛ nõ indig⁹ nr̃i auri neq alteri⁹ rei: accipit. s. a nobis: vt accumulet. i. augeat dantẽ plurib⁹. s. bonis. Addo decẽ ꝓpetates decent dantꝫ. Quax pria tãgit cũ dico: da cito: qꝛ vt seneca dicit q cito dat bis dat. Nõ debem⁹ ergo expectare donec obnixe nos rogauerit amicus qꝛ nihil cari⁹ emit q̃ qđ p lõgas fronte rubẽte p̃ces: Scđa cũ addo. da lete. qꝛ hylarẽ datorẽ diligit dñs. Tertia. da recte. i. tu sis dign⁹: qꝛ vt dixi respexit ad abel ṗus q̃ ad mũera: Quarta da facete. i. lepide ꝛ vrbane: qđ comic⁹ ille phedria dicit: mun⁹ nostrũ exornato verbis q̃tũ potes: Quita da tua. i. ꝓpa nõ aliena. qꝛ scriptũ est honora dñm de substãtia tua. Sexta. da digno. i. nõ lenoni. nec histrioni. nec meretricule: nec q ex dono deterior fiat. Nã vtili⁹ esuriẽti panis tollit si de cibo secur⁹ iustitiã negligat: q̃ esuriẽti panis frangat: vt iniustitie seduct⁹ acquiescat. v. q. v. nõ oĩs. et lxxxvi. di. c. pasce. Septima. da tribuẽda deo. i. digna deo. nõ corrupta neq imũda: Octaua. da nihil exprobrãs. Qꝛ vt dicit Cicero in lelio. Odiosũ est gen⁹ hoĩm officia exprobrantiũ: q meminisse debet is qui accepit: nõ exprobrare q dedit. Nona. da nil ex munere captãs vt faciũt piscatores. Decima. Sit dñs merces. i. finis si dare grata cupis.

De segni ocyo torpentibus.

Spargo saporiferū pingui tellure papauer
   Quod sibi torpentū plurima turba leget.
Rarus enī vigili tractat peragenda labore
   Sed iacet in toto plurim⁹ orbe piger.
Ante focū stertit traheret dū pēsa neera:
   Nec facit officiū pithias vlla suū.

¶ Spargo ⁊c. Scribit in pigros ⁊ sōnolētos in quoꝝ agrū inimic⁹ hō sup seminat zizania. hoc est soporifera papauera: q̄bus ad oē bonū op⁹ reddūt pigri et ad oēm libidinē ꝓclīues. vt in sequēti ꝑte latius dicā. vn̄ ⁊ Ouidi⁹. Querit egistus quare sit fact⁹ adulter In ꝓ̄ptu causa est desidios⁹ erat. Sunt eñi torpor et sōnolentia parētes egestatis. Vn̄ Sapiens ꝓuer. xxij. Vsquequo piger dormis? qn̄ consurges a somno tuo? Paululū dormies paululū dormitabis: et veniet tibi q̄si viator egestas. Neera turpis hera. Pythias negligens ancilla.

Ocia letifero nimiũ perfusa sopore:
Fregerũt vrbes. ppłos. romanaq̃ regna:
Prestabat castas hũilis fortuna latinas
Quondam: nec vitiis contingi parua sinebant
Tecta labor: somniq̃ breues: et vellere tusco
Vexate: dureq̃ manus: ac primus vrbi
Annibal: ⁊ stantes collina in turre mariti.
Post passi longe pacis mala: senior armis
Luxuria incubuit: victũq̃ vlciscitur orbem.
Prima peregrinos obscena pecunia mores
Intulit: et turpi fregerunt secula luxu
Diuitie molles: et pulsis ocia curis:
Ocia si tollas periere cupidinis arcus.

Ocia letifero. Scribit in desidiosos: torpẽtes: sõnolentos: pigros tardos: acidiosos: ⁊ in mala ocia vñ plurima nascunt mala. Signũt enĩ inopiã ꝑ quã multi furant. Signũt libidinẽ per quã multi polluũtur. Signũt torporẽ ⁊ inertiã: ꝑ quẽ ⁊ quã multi capiunt: multiq̃ perierunt: vt troiani. dũ greci quos abiisse rati inuadũt vrbẽ vino sõnoq̃ sepulturã. Ut etiã romana maiestas de qua ex iuuenale satyra vi. prius locuti sum⁹ atq̃ nunc iterum loq̃mur. Ordo aũt est. Ocia: nõ litteraria: sed cessationes ab ope honesto: ꝑfusa. i. tincta: sopore. i. ꝓfunda dormitione: letifero. i. mortẽ afferente: fregerunt vrbes: vt babilonẽ sub sardanapalo: troiam sub priamo: corinthũ ⁊ alias q̃plurimas: populos earũdẽ incolas: ⁊ regna romana. Quia vt dicit iuuenalis saty. vi. Fortuna humilis. i. modica possessio q̃ est mater industrie ⁊ solertie: q: miseris solertia rebus: ꝑstabat. i. exhibebat quõdã: latinas. s. mulieres ĩ latio hitãtes vt romanas castas: nec labor ⁊ sõni breues ⁊ manus vexate. i. fatigate vellere tusco. sꝫ carpendo ⁊ trahẽdo: ⁊ dure. s. per callos ĩductos: Ac annibal dux carthagineñ. hostis acerrim⁹: ꝓxim⁹ vrbi: ⁊ mariti stantes ad excubias in turre collina: quã annibal obsederat. i. cure ꝓ maritis ⁊ nulle voluptates cũ eis nõ sinebant tecta parua cõtingi. i. cõtaminari vitiis. Romani sup. sunt post. i. deide passi (Juuenalis aũt respiciẽs ad se ⁊ sua tpa dixit Nũc patimur) mala. i. incõmoda: longe. i. diuturne pacis ob que Cato vetuit carthaginẽ delendã. luxuria seuior. s. in romanos: armis. i. q̃ fuerũt arma hostiũ: incubuit. i. vrbẽ inuasit: ⁊ vlciscit orbẽ. s. terrarũ victum: q: vincit eius victores. Pecunia obscena ab effecta itulit pria in vrbẽ mores ꝑegrinos: ⁊ ita barbaros: ⁊ diuitie molles ⁊ ocia curis pulsis fregerũt secula. s. romana: luxu Si tollas ocia arcus seu artes cupidinis dei amorum periere.

Hactenus stultos monui fideles
Vt fide salua/fugiant iniquos
Et leuis mores: gemuitqȝ tanto.
Pondere cymba.
Nunc opus pistri celeri: vel ampla
Quam gyas egit validus: chimera
Si velim infidos simul atqȝ spurcos.
Prendere turchas.

¶ Scribit in stultos īfideles: quorū cum longe maior sit q̄ fidelium cetus (Nam et plures sunt: et nullus apud eos sane mentis) dico christianos vectos cymba. i. modica nauicula q̄ tm̄ pōdere p̄ssa gemuerit turchas vero pistri celeri aut chimera ampla traducendos. de qbꝰ nauibus patet eneî. v.

PRo supi quāta est stultoꝝ copia mundo:
Jure quidē stultos dixeris inumeros
Nāq; paganoꝝ turcharūq; iꝓba turba
Non recipit sanū nec sine labe virū
Impia fallacis gens castra secuta magistri:
Defecit verū non sine fraude deum.
Pinguia terrarū comedūt: spectātq; ꝓcacis
Illecebras carnis summa futura bona.
Quocirca stricto frangunt sibi guttura fune
Ut cito speratū detur habere bonū.
Uitant vina palā: ceu vesci carne suilla:
Contra naturā stupra nephanda ꝓbant.
Quid multa? a vero quia lumine declinarūt
Equū est in tenebris vsq; manere suis.

PRo supi. Scribit in turchas. sarracenos. tartaros. sythas bohemos. morauos. pragenses: deniq; in oīs paganos. i. ignobiles ifideles. nō credētes ac hereticos: oēs eñ tales isaniūt: nec simplici quidē furore: sed ꝓpe isanabili: qꝛ ꝗ non crediderit iā iudicatꝰ est. Sūt aūt pene ifiniti: vñ de illis verificari potest illud qđ sepe citauimꝰ. Stultoꝝ ifinitꝰ est numerꝰ. Atq; vtinā soli illi essent stulti: aut non tot ꝑmanerēt stulti: sed ꝓ scelꝰ: stultoꝝ crescit numerꝰ: sapientū ꝗ minimꝰ est decrescit. Addi pñt his etiā idololatre prisci seculi. de qbꝰ oībꝰ videt, dictū illud deutero. xxxij. Impiguatꝰ ē dilectꝰ ⁊ recalcitrauit. icrassatꝰ. ipinguatꝰ dilatatꝰ. Dereliqt deū factorē suū: ⁊ recessit a deo salutari suo. Prouocauerūt eū in diis alienis ⁊ in abomiationibꝰ ad iracūdiā ꝯcitauerūt. Immolauerūt demoniis ⁊ nō deo: diis quos ignorabāt. Noui recētesq; venerūt qs non coluerūt patres eoꝝ. Deū q te genuit dereliqsti: ⁊ oblitꝰ es dñi creatoris tui Uidit dñs et ad iracūdiā ꝓuocatꝰ est: qꝛ ꝓuocauerūt eū filij ⁊ filie. Et ait. Abscōdā faciē meā ab eis: ⁊ ꝯsiderabo nouissima eoꝝ. Gñatio eñ ꝑuersa est ⁊ ifideles filij. Ipi me ꝓuocauerūt in eo ꝗ nō erat deꝰ: ⁊ irritauerūt in vanitatibus suis: Et ego ꝓuocabo eos in eo ꝗ nō est ppl's ⁊ in gēte stulta irritabo illos. Ignis succensus est in furore meo ⁊ ardebit vsq; ad inferni nouissima. Et reliqua q sequunt. Ordo est facilis. Turcharū potiꝰ q̄ turchoꝝ dixeris. Sūt ꝗ putēt ꝑus teucros dictos. Pagani sūt quos vulgꝰ villanos vocat. i. ignobiles ⁊ rusticos: cū christiani oēs sint vncti pluſq̄ regali chrismate. Nec sine labe. turpissimi pcti. Fallacis magistri. mahumeti. defecit ꝑ defectionē dereliquit. Futura bona: id in alchorano predicat herisiarcha. frāgūt guttura. i. strangulant se. Uitant palā: quia in occulto potant. Declinarūt spōdaicꝰ est versus: qualis in Suetonio Cetera patent.

Num diis ęquales tangit vesania mentes
Aut quidnā fidei patitur respublica tanta
Detrimēta sacrę: ferus hostis ad ostia tendit
Iam tyberina viā: vixq3 est qui marte resistat
Aut studio aut opibus: verū ne carbasa nauis
Stultiferi scandā digitis compesco labellū.

¶ Scribit in reipublice christiane pceres ⁊ sūmos potentatus: quorū cū sit scd̄m iuuenalē diijs equa potestas: dissidijs tñ aut secordia fideliū regna ab infidelibus occupāt: cū etiā bizantinū seu Constantinopolitanū imperium (vt nimus hierosolimitanā iacturā ploremus) hoc seculo proximo amiserimus. Sed hec non sunt mihi visa nostre nauis onera: nō cm̄ ausim xp̄ivicariū nō mō carpē sed ne monere quidē: quocirca ↄsilio Iuuenalis digitis cō pesco labellū. digitis quidē cū ille digito dicat q2 de neutra pt̄ate hiscē ausim.

Discite mortales sophię pręcepta supernę
Magna loquar paruis aduigilate modis
Gens indocta deū placito venerare timore:
Mandata obseruans eius et imperii.
Vos proceres summi subiectos noscite cęlo
Doctrina atq₃ armis protegitote bonos.

¶ Que ipse admonere nō ausim induco sapientiā admonentē: alludo aūt ad illud ꝓuer. viij. Audite qm̄ de reb⁹ magnis locutura sū ꝛc. Placito q̄r non seruili sed filiali. vt vero dicit̄ ꝓuer. i. Timor dn̄i principium sapientie Mādata eius. s. dei et vicarij eius: et ipij. i. brachij secularis vbi diuinis nō repugnant. O ꝓceres sūmi. i. papa et imperator ac reges noscite vos subiectos celo. i. deo celesti: ꝛ ꝓtegitote bonos. s. subditos doctrina: quod pape est: ꝛ armis: quod imperatoris officium.

Rhebus vt ignauo neget a sessore agitari:
Cui male si palpere recalcitrat vndiqꝫ tutus.
Sic vir palpones sapiens fugit atqꝫ gnatones:
Nam falso auscultans famulos prauos habet oẽs.

¶ Scribitur partim ĩ eos q̃ admittũt assentatores in q̃s est hec pars ꝯtiꝫ in assentatores ĩpos in q̃s erit sequẽs. Rhebus est nomẽ equi ipsius mezẽtij: apud maronẽ lib. x. ad quẽ sic inq̃t ip̃e mezẽti⁹ moribũdus. Rhebe diu res si qua diu mortalibus vlla est Vixim⁹: aut hodie victor spolia illa cruẽta. Et caput enee referes lausiqꝫ dolorũ vltor eris mecũ: aut aperit si nulla viã vis occũbes pariter: neqꝫ enĩ fortissime credo iussa aliena pati et dños dignabere teucros ꝛc. Accipit ergo ꝓ equo feroci: qui nõ vult ab ignauis palpari: sicut nec vir prudens a palponibus. i. adulatorib⁹. Gnatones sunt pasiti. Cui male se palpere. i. blandiaris palpãdo. est aũt ꝟsus horatianus ser. ij. Nã falso. i. fallaci. auscultãs. i. credẽs. de quo alibi dixi ꝛ dicam.

Perdita diuitib⁹ gens assentatur ineptis
Et palpat plumis muneribusq̃ ferum
Preditus at virtute recalcitrat vndiq̃ tutus
Nec verbis blandis arrigit auriculas.
Sepe igitur falsus delator crimina fleuit
In sua conuersum tergora ferre gradum.
Quã mardocheo delator struxerat aman
Pertulit assuero rege iubente crucem.
Vixq̃ ferox siculi faber inuentorq̃ iuuẽci
Da precor ingenio munera digna meo
Dixerat: et phalaris: pene mirande repertor
Ipse tuum presens imbue (dixit) opus.
Tristia cesorum qui fata tulere virorum
Dauid rex meritam iussit obire necem.

Perdita diuitib⁹ ꝛc. Scribit i adulatores essentatores ꝛ delatores quibus plurimi corrũpunt ꝑncipes ꝛ diuites fatui: q̃ si saperẽt tales nõ admitterẽt. vñ dicit gnatho parasit⁹ ꝛ assẽtator maximus apud terẽtiũ. i. eunucho. Sũt q̃ se primos oĩm rerũ esse volũt nec sunt. hos cõsector. sit quicq̃ dicũt laudo. id rursus si negãt laudo. Postremo iperaui egomet mihi oĩa assentari. Is questus nũc est multo huberrimus ꝛc. qḋ q̃dẽ verũ est vbi stultus est quẽ laudat: verum predit⁹ v̄tute recalcitrat vt equ⁹ fer⁹ de quo prius dixi. vñ stulti inuẽti sunt adulatores ꝛ delatores vt Aman de quo hester. viij. ix. x. satis nota est historia: ꝛ perillus q̃ phalaridi agrigentinorũ tyrãno volẽs ꝯplacere eneũ taurũ ꝯflauit vt inclusus reus subiecto igni torqueret: ꝛ vox hois grauiter exclamantis mugitũ bouis imitaretur: ne forte hũana voce flectat tyrann⁹. Ceterũ phalaris artificẽ ꝑmũ supplicio illo affecit. vñ Ouidi⁹ vt mun⁹ munere pẽses da p̄cor ingenio ꝛc. vt in textu nostro. De his vero qui dauid tristẽ attulerunt nũciũ redẽtes ei cõplacere ob mortẽ filij saulis habet. ij. regũ. iiij. Quõ a rege iussi sunt trucidari his verbis. Viuit dñs q̃ eruit aĩam meam de omni angustia: qm̃ eum q̃ annũciauerat mihi ꝛ dixerat mortu⁹ est saul. qui putabat se ꝓspera renũciare: tenui et occidi eũ in sicelech/cui oportebat me mercedẽ dare ꝓ nũcio: Quãto magis nũc cũ hoĩes ipij iterfecerũt virũ inoxiũ in domo sua sup lectũ suũ? Nõ querã sanguinẽ eius de manu vestra et auferã vos de terra? Precepit itaq̃ dauid pueris suis ꝛ interfecerũt eos ꝑcidẽtes manus ꝛ pedes eorũ, suspenderunt eos super piscinã in hebron. Palpat. i. blande tractat vt est in ꝓuerbio: ferũ scʒ equũ. Falsus aut fallax aut decept⁹ spe sua: imbue. i. intinge sanguine tuo. Tristia fata: tã saulis q̃ isbosech filij eius. Cetera patent.

Qui cito credit leuibus susurris
Non vacat culpa: qꝫ enim malorum
Vis regnat: licet haud probata
Credere nulla

¶ Scribit in eos q̄ cito credunt q̄cūq; audiūt a delatoribus ꝛ adulatoribꝰ In q̄s dr̄. xi. q. iij. nō solū. ꝛ xxx. q. v. nullū. xvi. q. ij. c. i. ꝛ. lxxxvi. dis. si quid inter cetera sic. Non solū ille reus est q̄ falsum de alio ꝓfert: sed etiā is q̄ aurē cito criminibꝰ prebet. Nullū aū verā iustāq; ꝓbationē iudicare aut dā nare debemꝰ. Mala itaq; audita nullū moueāt: aut passim dicta absq; certa ꝓbatione/quisq̄ vnq̄ credat: sed aū audita diligenter inq̄rat Et similia Ordo est. Qui credit cito susurris. i. insufflationibus leuibꝰ. i. a futilibꝰ auctoribus nō vacat. i. nō vacuus est culpa. qꝫ eni tanta vis. i. copia malorum regnat licet nulla credere haud. i. non ꝓbata. s. legitime.

Vir sapiēs patulas stulto nō arriget aures:
Percūctatorē fugiet: nā garrulus idē est.
Precipue vxori nō credet multa querenti
De seruo aut nato: qua re perijsset ioseph
Castus: vt hippolytus: nisi maxim⁹ etheris author
Prospexisset ei: melius q̄ rector aquarū
Theside misero: ceciditq̄ miserrim⁹ adā
Credulus vxori: sic lapsus achab: perijtq̄
Perfidus herodes: At cōtra credula nesso
Deianyra ruit: sed quid p singula currā
Omnes consilio iusti capiuntur iniquo.
Quod nisi crediderint iustū nunq̄ sequerentur.

Vir sapiēs ꝛc. Scribit in stultos nimiuȝ credulos q̄ adulatorib⁹ ac delatorib⁹ seu delatricib⁹ auriculas p̄bent vt eua s̄pēti dicēti nequaq̄ moriemini sȝ eritis sicut dij: ꝛ adā eue. Et phutifar vxori ioseph iustū ꝛ castū de stupri iterpellatiōe accusanti: vt fabule de hippolyto dicūt: quē these⁹ rex athenaꝝ credul⁹ phedre vxori ob suspectā stuprādi volūtatē eq̄s a phocis ꝯsternatis dilacerandū ꝓcurauit. At achab rex q̄ ꝯsilio vxoris iezabel ꝑmisit occidi naboth vt haberet ei⁹ vincā ꝛ secutus est idola q̄ fecerāt amorrei. iij. Reg. xxij. Peccauit etiā herodes cōsilio ei⁹ quā pro vxore habuit: Nā diuū baptistā decollandū tradidit. Ecōtrario deianyra vxor herculis ꝯfidens nesso centauro marito exitiū venenata camisia tulit Deniq̄ raro iust⁹ peccauit nisi ꝑ malū consiliū. nā nisi bonū putaret nō ipsū seq̄ret. Ordo aūt ē. Vir sapiēs nō arriget stulto aures patulas i. semꝑ patētes: fugiet ꝑcūctatorē. i. sciscitatorē occultorū. nā idē est garrul⁹ i. futilis nequiens secreta celare: p̄cipue nō credet vxori: querēti: multa. i. multū: de seruo aut nato. s. mariti hoc est priuigno suo: vt phedra de hippolyto qua re. i. ob quā rē. i. nimiā credulitatē mariti in vxorē. ioseph cast⁹: nolens cognoscere vxorē phutifaris ꝑijsset: vt sup. perijt hippolyt⁹ filius thesei: accusat⁹ a phedra nouerca: nisi maxim⁹ author etherꝭ. i. verus de⁹ celi ꝛ terre rex ꝛ creator: prospexisset meli⁹ ei. s. ioseph: q̄ rector aquarū videlicet neptunus aut egeus sup. ꝓspexit theside. i. filio thesei: videlicȝ hyppolyto: misero i. miserādo. Adā miserrim⁹ vel ꝓpter iacturā: vel ꝓpter deceptionē: cecidit credulus vxori. s. eue. sic lapsus sup. est achab. de quo iā dixi: et sic ꝑijt herodes qui diuū baptistā decollari vt placeret vxori et filie eius iussit At. i. sed cōtra. i. ecōtrario deianyra vxor herculis: ruit. s. ad necē mariti: credula. i. q̄ crediderat nesso. s. cētauro. q̄ occisus telis herculis hydrino sanguine īfectis vt vltionē necis sue haberet ꝑsuasit mulieri vt herculē sola possideat camisiā suo sanguine ībuere: quā vbi īduit hercules ardore īterijt. Cetera patēt.

De nauigantiũ temeritate.

Turbida cōmotis fore ventis ęquora noui
  Me tñ in pelagus traxit auaricia.
Nunc pœnas pendens diis surdis vota precesq;
  Effundo: et subitā posco misellus opē.
Posco/sed irridet neptunus verba precātis:
  Iustū est discrimen qui petit īueniat.

¶ Scribit in temerarios piculoꝝ ꝯtēptores in quos etiā prius locuti sum⁹ citauimusq; illud Eccli. 3. Qui amat piculū in illo pibit. hic aūt locus specialit ꝯcernit nauigātes de qꝝ temeritate erit sequēs ex horatio loc⁹. Nūc penas pēdens. i. psoluēs Irridet neptun⁹. q. vt est in mimis publij. Frustra neptunū īuocat qui secundū patitur naufragiū. Discrimē. i. piculū: iterdū significat differentiā a discernēdo. qui petit. i. q̄ aggredit. Cetera patent.

ILli robur et es triplex
Circū pectus erat: qui fragilē truci
Cōmisit pelago ratē
Primus: nec timuit p̄recipitē aphricū
Decertantē aquilonibus.
Nequicq̄ deus abscidit
Prudens oceano dissociabili
Terras: si tamē impie
Non tangenda rates transiliūt vada.
Audax oīa ꝑpeti
Gens humana ruit ꝑ vetitū nefas.
Nil mortalibus arduū est:
Celū ipsum petimus stultitia: neq̄
Per nostrū patimur scelus
Iracūda iouē ponere fulmina.

ILli robur ⁊c. Carmē est horatianū p̄io carminū: quo carpit temeritas hoīm aliena elemēta tentātū ⁊ p̄cipue maria Ordo aūt est. Robor. i. robustitas ⁊ es. i. armatura triplex: aut amor vehemēs eris: erat circū pectꝰ. i. in p̄cordijs illi q̄ p̄mꝰ ꝯmisit pelago. i. mari: truci. i. truculēto ⁊ imiti: ratē. i. ꝯnexionē trabiū: aut nauē fragilē. q̄ vix triū digitoꝝ densitatē hn̄tē. Vn̄ Sapiē. xiiij. Iterū aliꝰ nauigare cogitās et ꝑ feros fluctꝰ iter facē icipiēs ligno portāte se fragiliꝰ lignū iuocat. Illud em̄ cupiditas acq̄rēdi excogitauit. Et paulo post. Exiguo ligno credūt homīes aīas suas ⁊c. Nec timuit aphricū. s. vētū ꝓcellosū: decertantē. i. colluctantē: aq̄lonibꝰ. i. vētis ꝯtrarijs. Deꝰ prudēs. i. ꝓuidēs temeritatē humanā abscidit. i. sepauit: q̄ ⁊ aridā fundauerūt manꝰ eiꝰ: nequicq̄. i. frustra oceano i. magno mari orbē terraꝝ cingēte. dissociabili. i. q̄d dissociabile fecit cū ꝓp̄e terre adhereat, imo terrā coopiat. tras. i. regiōes hitabiles si tn̄. i. nihilominus: rates ipie: ordinē diuinā ꝯtēnētes: trāsiliūt vada. s. marina: nō tāgēda. i. q̄ tāgi nō deberēt. Gēs hūana audax ꝑpeti oīa: ruit ꝑ nephas vetitū. s. a deo Nil ē arduū. i. nimis altū aut difficile mortalibꝰ: q̄ nos petimꝰ stultitia. i. ꝑ temeritatē ipsū celū. sicut dedalꝰ q̄ volauit: aut edificatores turris babilonie aut ꝓmetheus qui ferula ignē de curru iouis surripuit. aut q̄ ꝑ stultitiā sperāt se ingressuros celū. neq̄ patimur per nostrū scelꝰ iouē. i. iuuantē patrē q̄ deꝰ est: ponē. i. deponē fulmīa iracūda. i. iracūdie testimōia.

Cū mihi diuini sit declamatio verbi
    Iniūcta officio: plurima dissimulo.
Hic eteni colaphis vel stricto territet ense
    Ille neget mensis piguibus accipere
Sic taceo verū quod non est rite tacendū:
    Nauē stultiferā meq₃ meisq₃ replens.

¶ Scribit in eos qui cū ex officio teneant veritatē p̄dicare dissimulant aut timore aut adulatiōe aut auaricia īducti. Verū quidē est / qđ alibi dixim⁹ ꝙ q̄ñq₃ nocet oīa vera loqui. Neq₃ debēt declamatores vt in sequēti dicā occulta vitia reuelare / expressis p̄sertim ĳs qui ea ꝯmittūt;: neq₃ sūmas maiestates sic taxare cū vnice sint vt eorū vitia oībus īnotescant: verū possunt vitia detestari etiā si dñi loci illis polluti sint: neq₃ vnq̄ veritatē tacere si ꝯduxerit ad salutē audientiū eā expressisse. Carmina patent.

Vir bon⁹ et ſapiēs audebit dicere pentheu
Rector thebarum quid me perferre patiq́ꝫ
Indignū coges? Adimā bona. Nēpe pecus: rem:
Lectos argentum? Tollas licet. Et manicis et
Compedibus ſeuo te ſub cuſtode tenebo.
Ipſe deus ſimul atq́ꝫ volam me ſoluet. Opinor
Hoc ſentit: moriar. mors vltima rerum eſt.

Quidam notus homo cum ꝓpter libera verba
Submergendum vndis cenſeret rex metuendus
Dic ait hoc regi ꝑ aquas maturius altos
Aduehar in celos: per equos ac ipſe volantes:
Summum eteni ſcelus eſt vitam preponere vero.

Vir bonus ⁊ ſapiēs ⁊c. Carmen hoc ſcribit ab horatio ſaltē ꝓ plurima parte libro prio epłarū epl'a xvij. in fine: quo oſtendit virū bonū et ſapientē etiā fortitudine ⁊ magnanimitate ꝑditū eſſe: vt etiā tyrānos nō metuat. quid ei metuat qui mori nō reformidat. Nō debēt itaq́ꝫ predicatores verbi dei ob timorē veritatem tacere dūmodo expediat eam manifeſtari. Nā qui per timorem occultat veritatē ꝓuocat in ſe iram dei. Melius eſt enī ꝓ veritate ſuppliciū pati q̄ beneficiū habere ꝓ falſitate. de quo plura habentur. xi. q. iij. quis metu. xl. diſ. ſi papa. xliij. diſ. ſi rector. Vñ ⁊ actuū. v. Obedire oportet deo magis q̄ hoībus. Ordo aūt eſt. Vir bonus et ſapiens audebit dicere: q2 nullū timet. O pentheu rector thebarū: qui rex erat multū rigidus et abſtemi⁹. i. abſtinēs a vino: q̄d coges me perferre et pati indignū. i. quod ſit viro bono īdignū q. d. nihil: q2 nihil eſt eo indignū preter peccatum ad quod nemo cogitur. Nam malū pene nulli affert indignitatē. Reſpondet pentheus. Ego adimā. i. auferam tibi bona. i. fortunas tuas: ſed q2 bona ſunt ⁊ aī querit vir bonus. Nēpe. i. nonne ipſe dicis ꝙ adimes pecus ⁊ rem. i. ſupellectilē: et lectos ⁊ argentū: licet. i. permittitur tibi per me: tollas. i. vt auferas. Addit tyrānus: et tenebo te manicis. i. vinculis manuū ⁊ cōpedibus. i. vinculis pedum: ſub cuſtode ſeuo. i. immiti. Reſpondet vir ſapiens. Ipſe deus ſoluet me. ſ. vinculis ſił atq́ꝫ. i. ſtatim qñ volam: quod ideo poteſt vere dictū intelligi: q2 non volet prius ſolui q̄ deo placuerit: ſed horatius aliter ſentit: quaſi minet ſibi mortem aut vi aut inedia: quā nemini permittit religio noſtra Opinor inquit ꝙ vir bonus ſentit hoc: videlicet ego moriar: mors autē eſt vltima linea rerum. i. finis oīm etiam malorꝫ. Quidam notus hō: vt quidā dicunt frater oliuerius maillardus inſignis predicator verbi dei: qui id ludouico. xi. reſpondit. Ac. i. q̄. Cetera patent.

Anti/
christus
Nauis sancti petri.

SCylla antichristi ventis agitata sup̄bis:
Naufragiū vt fecit perdidit innumeros
Is tamen inuerso residens super ardua fundo
Concitat in petri bella superba scaphā.
Auxilioq̄ʒ ruunt monstro plures perituro
Hic dona expectans: ille flagella timens.
Hi sunt qui christi mentiti relligionem:
In segetem veram semina falsa serunt
Quiq̄ʒ aliter sacras leges et scripta probata
Q̄ sacer edocuit spiritus: accipiunt.
Heresibus variis qui scindunt dogmata sana:
Seq̄ʒ aiunt solos oīa perspicere.
Unus erat vero precursor precoq̄ʒ christo
Pseudo sunt multi: ceu mala plura bonis.

SCylla antichristi. Scribit̄ i hereticos: scismaticos falsosq̄ʒ sacre scripture interp̄tes: q̄ oēs diui petri nauiculā cōcutere moliunt̄ ꝛ antichristi quoꝝ p̄cursores ac p̄cones videt̄ ingētē nauē defēdere. Eā aūt scyllā voco alludēs ad nauē cloanthi de q̄ enei. v. Sergestusq̄ʒ (domus tenet a q̄ sergia nomē) Cētauro iuehit̄ magna: scylla q̄ʒ cloanthus Cerulea ꝛc. Illud aūt nomē illi ipositū videt̄ a scylla mōstro ꝛ p̄iculo marino: in q̄d scylla phorci pubeten⁹ dracena ꝯuersa fingit̄. q̄d nomē naui antichristi cōuenit: vel q̄ꝛ i ea oēs nauigātes p̄ibūt. extra eni catholicā ecclīam nō ē sal⁹: vl̄ q̄ʒ mōstri sit̄e ē a xp̄a desciscere fide ꝛ ad falsā iduci Respicio aūt ad picturā sup̄iorē: in q̄ dracho cōplectit̄ caput ei⁹ cauda sua ꝛ follibus isufflat in aurē ei⁹ venenū p̄fidie: habetq̄ʒ i dextra sacculū q̄ attrahit auaros: ꝛ i sinistra flagellū q̄ territat pusillanimes sedet sup̄ fūdū nauis euerse: cū ipse nōdū nisi in p̄cursorib⁹ suis apparuerit. Ordo est. Scylla. i. nauis mōstruosa antichristi agitata vētis sup̄bis: q̄ꝛ vt in xp̄o sūma splenduit modestia: ita in illo summa ardebit ābitio: vt. i. postq̄ fecit. i. passa est naufragiū: p̄didit submergēdo inumeros. s. stultos i ea salutē q̄rētes. Tn̄ .i. q̄uis nauis fracta ꝛ iuersa sit: is. s. antichrist⁹ residēs sup̄ ardua. i. fastigia: fūdo. s. nauis iuerso. i. sursū verso q̄ ifim⁹ erat ꝯcitat i scaphā. i. nauiculā petri: bella sup̄ba: ꝛ plures. i. cōplures ruūt. i. p̄cipites currūt auxilio mōstro. s. antichristo: p̄ituro. s. tandē: hic sup. ruit: expectās dona: ille ruit timēs flagella. Hi. s. ita ad ip̄m currētes sūt falsi christiani q̄ mētiti relligionē xp̄i serūt semia falsa. i. heresim i segetē verā. s. christiane ecclīe. ꝛ oēs q̄ accipiūt .i. intelligūt ꝛ interp̄tant̄ aliter leges sacras ꝛ scripta ꝓbata. s. ab ecclīa catholica q̄ sp̄ūs sacer edocuit: ꝛ q̄ scindūt. i. distrahūt variis heresib⁹. i. electionib⁹ ꝛ sectis p̄uersis dogmata sana: ꝛ aiūt se solos p̄spicere. i. p̄fecte cognoscere oia. vn⁹ p̄cursor ꝛ p̄co. s. Jo. bap. erat vero xp̄o: ꝛ multi. s. p̄cursores sūt pseudo. i. falso xp̄o: ceu. i. velut mala sunt plura bonis. i. q̄ bona.

Fraus nimis nota est tua chalchimista
Obiectio Nilq; sufflando poteris lucrari.
Responsio Calce corrumpam laticem lyei
Et pice ceram
Quos arabs mollis legit hinc odores
Arte miscebo: croceumq; florem
Carne defecti vitians caballi.
Plura lucrabor.

¶ Scribit vt ex titulo patet i rerum quarumlibet falsarios: quales sunt q̄s p chalchimistis alchimistas vocant corrupto vocabulo vt in sequenti dicam. hic autē nihil reor obscuri. Calce corrumpam. Responsio est falsarij vsq; in finem: odores .i. species aromaticas odoriferas: defecti senio confecti: caballi, id est equi.

Dicite degeneres hoim generatio praua:
Cur tãtū propatis opes cumulare caducas
Artibus vt falsis sincera dei vitietis
Munera: nū rerū species mutare potestis?
Quid sibi fornaces: quid vult sibi fistula longa.
Quid fucatorū, distentus saccus odorū.
Ipse deus veras sine fuco donat abūde
Tot rerū species: nec miscet musta vetustis.
Uos falsis veros rebus vitiatis odores
Uos res fucatas atq; incrustamine tectas
Uenditis vt veras et firmo robore fultas.
Collite tot phucos non vult tectoria verū.

Dicite ⁊c. Scribit in rerū deprauatores ⁊ falsarios īter quos cū oēs iniq̄ sint: stultissimi merito hñtur quos vulg⁹ alchimistas vocat: phi lelph⁹ aūt epistolarū lib. xxxiiij. ⁊ cpl'a xix. apti⁹ calchimistas appellat dicēs. Sūt veteratores quidā ⁊ dolosi ꝑditiq; hoies q̄ alijs atq; alijs et iuentis ⁊ fraudib⁹ pecunias ob hoibus ipitẽ extorquere moliunt. Ex quorū numero sunt ij. q̄ chalchimiste vulgo appellant: quorū facultas qualis sit nomē ipsuz declarat. Chalchimia dicta est a chalchos / quo noie es significat et mieno. i. corrūpo et vitio: quinetiā miasma pollutionē scelusq; significat. Qui autē putant ex ere vitiato et corrupto aut argentū fieri posse aut aurū: ij mihi et stulti vident et fatui: cū ignorēt oīne: q̄ vis que natura sit vel speciei vel generis. At eiusmodi nebulones nomina quedā herbarū et aliarū huiusmodi rerū excogitant solis sibi nota: q̄ nihil pre se ferunt p̄ter deliramenta et fraudes ⁊c. hec ille. Contra chalchimistas quos alchimistas vocant vide tex. in. c. epi circa finē. xxvi. q. v. vñ ⁊ illud aristotelicū. Valeāt chalchimiste: quoniā species rex transmutare non possunt. Quisquis ergo credit posse fieri aliquā creaturā aut in melius aut in deterius mutari aut trāsformari in aliā speciē vel in aliā similitudinē / nisi ab ipso creatore q̄ oia fecit: et per quē oia facta sunt: procul dubio in fidelis est: ⁊ pagano deterior. Neq; tamē soli ꝑniciosi sunt qui species metallorum transmutare conant. sed etiā multo ꝑniciosiores q̄ poculēta ⁊ esculenta aut medicamenta vitiantes / mortales sine nuēro occidūt. Quos tāgo in carmine supiore: cui⁹ siqua habet difficilia hec sit explanatio. Degeneres. i. a generositate humana q̄ ad imaginē dei formata est degenerantes. Nū. i. nūquid q. d. minime. Fornaces in q̄b⁹ sufflāt. Odorū aromatū. sine phuco. i. adulterino colore. Musta. i. noua. vetustis. i. effetis vt faciunt aromatarij siue apothecarij. Incrustamine. id est exteriori integumento. Verū. id est veritas aut res vera: nō vult tētoria. i. icrustatiōes ⁊ velamēta.

De malignis bonos a bono ope retrahētibus.

Perfidis stultis simul et malignis
Non sat est recti nihil auspicari
Sed bonos pulchro retrahūt ab orsu
Voce nephāda.
Cur colas aiunt supos supbos?
Cur domos sensu repes carētes?
Cur cibū frangas stolidis egenis
Indigus ipse?

¶ Scribit in puersos stultos a bono ope retrahētes: cū ipe nihil boni agāt et ne auspicent. i. ne icipiāt quidē. Orsu. i. incepto. Maro: tenuē formauim⁹ orsū. Supos supbos: nihil mortalia curātes. domos. s. deoꝝ edes quas per contēptū domos vocant. Stolidis vtpote min⁹ idustrijs Indig⁹. s. futurus

Quid tibi vis demens? cur templa caduca
frequentas:
Cur tua ieiuna marcescunt viscera fauce?
Quid de tibi gratas res imptiris egenis
Turpibus: ignauis et nullo munere dignis?
Quid superos fatua pulsas prece: si quid agenduz
Constituere: tuo sine munere pficietur.
Indulge genio: tantisper dulcia carpe
Dum viuis: cinis et manes et fabula fies
Uiue memor leti: fugit hora: hoc qd loquor inde est
Ieiunent quibus est solido de marmore vertex
Sanctorum statue: sic nequã cõsulit: at tu
Uir bone spiritui ne credas protinus omni.

Quid tibi vis demẽs. Argumẽtũ patet ex titulo: carmina autẽ partim sumpta sũt ex qnta saty. persij: ptim a nobis excogitata. Ordo aũt ẽ vt dicat retractor a bono ope ad hoiem libẽter tẽpla dei visentẽ: aut ieiunantẽ: aut elemosynas facientẽ: aut supos precantẽ. O demẽs qd vis tibi: cur frequẽtas. i. frequẽter visis: tẽpla caduca. i. pitura et vt stulti dicũt structilia: et ita cũ piculo vite tue forsan casura: Cur viscera tua marcescũt aut macrescunt: fauce ieiuna. i. sicca et arida vñ dicũt faceti epulones dũ esuriunt psuasum eẽ vẽtri: gulã esse laqueo fractam aut strãgulatã: ve p vel: quid. i. ad qd: imptiris. i. impẽdis: egenis turpibus: qr turpis videt egestas: ignauis. i. nihil operantibus: et dignis nullo munere: qd de quibusdã verissimũ est: sed nõ ea intentione dicit id malignus: cur inquit imptiris talibus: res gratas. i. adhuc vtiles tibi. Quid. i. ad quid pulsas. i. obtũdis superos: prece fatua. i. inaniter ĩcepta. q. d. dij non mouentur pcibus: qr si cõstituere qd agendũ. i. qd aget. illud pficiet ab eis sine munere. i. auxilio tuo. Igitur indulge. i. ĩdulgẽter incũbe: genio. i. appetitui naturali: carpe. i. auide absume: dulcia. i. res dulcis et voluptarias: tãtisper. i. tãdiu: dũ. i. donec viuis: tu fies. s. mox: cinis quãtũ ad corpus et manes qntum ad aiam: et fabula quãtũ ad vitã: viue igitur nihil pdens de tpe extñs memor leti. i. mortis: qr nõ poteris bonis tuis diu frui Nã hora fugit. i. pnix abit. hoc qd loquor. i. tẽpus hoc quo te admoneo: est inde. i. de hora vite tue. Ieiunẽt statue. i. simulacra sanctorum: quibus est vertex. i. caput: de marmore solido. i. integro: hoc est vt dicunt: que habent durum caput. Addo. nequam. i. homo peruersus nihil quẽs boni: cõsulit sic. i. vt dictum est At tu vir bone ne credas ptinus. i. omnino aut continuo oi spiritui. quod ex sacra lectione sumptum est.

De bonorum operum negligētia.

Ne mares solos fatuos putares
Virgines censet fatuas redemptor
Lampades secum vacuas tulisse
Nec sibi notas.
Non tamen sexus minus hic virilis
Carpitur: stultę siquidem puellę
Quinqȝ sunt sensus: oleumqȝ mentis
Lumen opusqȝ.

¶ De hoc loco latissime in naui stultarū diximus: taxantur q̄ bona opera negligunt per virgines illas quinqȝ fatuas ex euangelio insignes notati: per quas quidā sensus q̄nqȝ intelligunt: et per oleum lumen mentis. i. scie̅tiam ⁊ opus. s. bonum. Augustinus aūt argutius disputat.

QUeritis ah fatue tantū ſine lumīe ſponſū:
Janua claudetur nec vos agnouerit ille.
Sumite lampadibus: dū tempus habetis: oliue
Pacifere fructus oleū: ne forte vocatis
Nocte intempeſta ſine lumine ſit migrandū:
Ah miſere fatue que vos dementia cepit
Si vos īueniat vel tunc ſine lumine ſponſus
(Quādo īpertiri nemo volet) illius aula
Excluſe in tenebras mox detrudemini opacas
Nūq̄ viſure ſponſi faciē peramenā.
Sed nigra tetrorū conſortia demoniorū
Neglectiqꝫ olei penā exiget ignis et vmbra
Morſus et horribilis vermis qui non morietur.

QUeritis ⁊c. Argumētū ſumptū eſt ex illo euāgelico Matthei. xxv. Sic erit regnū celoꝝ decē virginib⁹ q̄ accipiētes lāpades ſuas exierūt obuiā ſpōſo ⁊ ſpōſe. Quiqꝫ aūt ex eis erant fatue ⁊ quiqꝫ prudētes. Sed quiqꝫ fatue acceptiſ lāpadib⁹ non ſūpſerūt oleū ſecū. Media aūt nocte clamor fact⁹ eſt ecce ſpōſus venit: exite obuiā ei ⁊c. q̄ parate erāt itrauerūt cū eo ad nuptias ⁊ clauſa eſt ianua. ⁊ cū reliq̄ venirēt dicētes dn̄e dn̄e/api nobis. ille rn̄dēs ait. Amē dico vobis: neſcio vos. Un̄ addit. Uigilate itaqꝫ q: neſcitis diē neqꝫ horā. O rdo eſt/ah q̄ exprobrādi iteriectio eſt vt illic ah coridō coridon q̄ te demētia cepit. ⁊ Ah virgo īfelix ⁊c. Et Quē fugis ah demēs ⁊c. fatue. ſ. v̄gines: q: in viridiore etate oleū ſapientie ⁊ bonoꝝ operū acq̄rendū eſt: q̄ritis tm̄ ſponſū. ſ. eterni pr̄is filiū: ſine lumīe. ſ. gr̄e ⁊ charitatiſ q̄ ignis eſt. q. d. id fruſtra faciti. q: vanū eſt vobis an̄ lucē ſurgere. Janua claudet nec ille. ſ. ſpōſus agnouerit vos. i. nō ītromittet vos vt notos admittim⁹ et amicos. Sumite dum. i. donec hētis tempus (q: neſcitis diē neqꝫ horā) lampadibus. id eſt per lāpades veſtras oleū appoſitorie fuctus oliue pacifere. i. preſe ferentis pacē vt patet per colūbā noe q̄ð et poete atteſtantur. Dicit autē inuentū minerue vn̄ et ſapientiam notat: ne forte ſit migrandū ſiue lumine vobis vocatis nocte intempeſta: quia media nocte. Eſt aūt ſpondaic⁹ verſus non īgruens. q̄ð aliꝗ iudicēt Ah miſere id eſt miſerande fatue que dementia cepit vos. ſi ſponſus inueniat vos vel. id eſt tunc. id eſt in nouiſſima hora: ſine lumine gratie vt dixi et bonorū operuum. quādo. ide ſt quoniā nemo volet impertiri. ſcꝫ oleū ſuū. vos excluſe ab aula illius detrudemini mox in tenebras opacas: quia vt dicunt palpabiles Ignis et vmbra. q: ignis ſine luce. Cetera patent.

De via felicitatis neglecta stultis.

Quando votorū non est mensura malorū
Cogor ea ad ꝑtes sępe vocare meas.
Hic insan⁹ opes sūmū putat esse bonorū
Ille voluptates carnis et illecebras.
Hic magnū imperiū vel honores ordine gestos
Ille venustatē. robur et eloquiū.
Sic via stultorū feruet pede trita frequenti
Et friget veri semita recta boni.

¶ Scribit in stulta hoīm vota de qb⁹ supra q̄q̄ locuti sum⁹: ⁊ in ꝑuersā ac improbā stultoꝝ viā: quippe q̄ ridētes ducit ad ꝑditionē: vt sunt oīs qui in alio sūmū constituūt bonū q̄ȝ in ipso deo: sine quo nullū est verum bonū: nec humanū explere posset animū. ¶ Ad ꝑtes. i. satyre. Cetera euidentia sunt.

Est via felicis que ducit ad atria vite
Ardua et angusta ⁊ p̄rimo conamine dura.
Non ostentato pes largas: non sanguine p̄ta
Impia insontū: non fasces atq̄ secures.
Non formā fragilē fugitiuaq̄ robora carnis.
Nos os facūdū. non fauces suaue canētes.
Non veneris curas nec (vt aiūt) dulcia furta.
Non longā etatē: non cōiugis ora salacis
Non sobolē multā: non deniq̄ quicquid iniquis
Et stolidis eque ac iustis contingere posset.
Sed requiē letā fessis in vertice sūmo:
Eternūq̄ bonū (qđ mens humana nequiret
Obsita mortali cognoscere copore) p̄rebet.

Est via ⁊c. De via virtutis ⁊ voluptatis p̄us tractauimꝰ ⁊ post- modū tractabimꝰ: q2 tñ huiꝰ rei excogitator iterū de via felicita- tis hic meminit: et eā nō potest ingredi vitiorꝫ laqueis irretitus: paucis de ea loquor oñdēs in q̄bꝰ nō est felicitas reponēda. Sꝫ ne mētis quēuis teneā ābagibus ordo est. Via q̄ ducit ad atria vite felicis. i. beate: est ardua. i. sublimis ⁊ difficilis. ⁊ angusta. i. acta. Q2 spaciosa est via q̄ ducit ad p̄ditionē: angusta vero ⁊ arcta q̄ ducit ad vitā ⁊ pauci īueniunt eā et dura p̄rio conamie. vñ Maro. Difficilesq̄ aditꝰ p̄mū spectātibꝰ offert. Nō oñtat opes largas. i. abūdātes: nō ostētat īperia p̄ta. i. laboriose acq̄sita san guine insontū. i. subditorꝫ: nō ostentat fasces atq̄ secures. i. īsignia eorꝫ q̄ in corpꝰ ⁊ sanguinē aiaduertē possūt. Nō oñtat: formā. i. venustatē fragilē. i. ci- to corrūpēdā: ⁊ robora carnis. i. corp̄is fugitiua. i. parū duratura. Nō oñtat curas venerꝭ. i. amores: ⁊ furta dulcia: vt aiūt. s. illis irretiti. Nō oñtat etatē longā. Nō ora. i. faciē ꝯiugis salacis. i. lasciue. Nō oñtat sobolē. i. p̄lē multā deniq̄ nō oñtat q̄cq̄d posset ꝯtingē. i. etiā cū difficultate dari ⁊ accidere: iīq̄s i. malis: ⁊ stolidis. i. oīno stultis ⁊ ad pecuinū sensū p̄xime accedentibꝰ eque i. eq̄liter. ac. i. vt iustis. Qualia sunt oīa p̄ter aī ⁊ celestia bona. Sed p̄rebet fessis: non tñ defessis: q2 fidelis deus qui non sinit vos tentari supra id qđ potestis ⁊c. requiē letā: q2 non mō finē laborū: sed assecutionē totiꝰ boni: p̄re bet dico in vertice sūmo: q2 nisi quis legitime ad finē vsq̄ certauerit nō co- ronabit Bonū eternū. s. deū et gaudia ab eo prouenientia. qđ. s. bonū mens humana: obsita. i. iuoluta corpore mortali: nequiret cognoscere: q2 in cor ho minis non ascēdit que p̄reparauit deus diligentibus se.

Alligans feli crothalū sonorū
Illa ne mures capiat procurat.
Os duos inter iaciens molossos
Arcet vtrūqꜫ.
Obloquens factis merito probandis
Qui prius sulci fuerāt feraces
Efficit surdos: nihil inde fructus
Ipse habitaturus.

¶ Scribit in eos q̄ obloquēdo bonū impediūt op⁹: similes illoꝝ q̄ feli seu cattovl murilego ne mures āt sorices capiat nolā appigūt aut q̄ molosis. i. canibus bonis ne fures arceant os obijciūt a cui⁹ esu dū inter se impediūt: furibus accessus patet: cū qui illa faciunt nihil inde lucrentur. Crothalū est genus instrumenti sonori vt est nola. feles est car⁹. surdos: steriles.

INuidus alterius rebus marcescit opimis
Et crebro illi⁹ bñfacto obmurmurat amēs.
Sic fusum nardum iudas damnauit auarus:
Iacturam censens opus immortalis honoris.
Et nos virtutes ipsas inuertimus atq3
Syncerum cupimus vas incrustare: probus quis
Nobiscum viuit: multum demissus homo: illi
Tardo cognomen pingui damus: hic fugit omēs
Insidias: nulliq3 malo latus obdit apertum
Cum genus hoc inter vite versetur: vbi acris
Inuidia: atq3 vigent vbi crimina: pro bene sano
Ac non incauto fictum astutumq3 vocamus.

INuidus ꝛc. Scribit quidē in eos qui obmurmurāt bene operantibus ꝛ detrahūt eis atq3 ita quatenus possunt bona opera īpediūt: verū q2 id sine inuidia nō fit: auspicor ab inuido qd̄ carmen in epistolis horatiū est: sicut illa. Et nos vsq3 in finem in sermonibus eius. In superbos autē ꝛ inuidos qui ob bonū opus irascuntur dictum videtur ꝛ illud Tange mōtes et fumigabunt. Ordo est. Inuid⁹ macrescit. i. fit macer: rebus opimis. i. pinguibus alterius: ꝛ hō amens obmurmurat crebro benefacto illius. Sic iudas. s. scariothes auarus: q2 ex auaricia dixit cū magdalene effunderet vnguentū preciosum in caput dn̄i. Ad qd̄ perditio hec? Poterat enim venundari multo et dari paupibus: damnauit id est culpauit et reprehendit nardū fusum. s. i caput dn̄icum: censens. i. iudicans: opus immortalis honoris. i. vnde magdalene eternus honor debebatur: esse sup. iacturā: id est perditionem. Et nos inuertimus. i. peruerse etiā3 iudicamus virtutes ipsas: quia dicimus eas esse vitia. Atq3 cupim⁹ incrustare. i. tectorio palliare vas syncerum: id est purum et solidum: hoc est opi bono addimus signum praui: si sup. quis probus vir viuit nobiscū est sup. homo multū demissus. i. abiectus: et damus illi pīgui. i. qui pinguis est tardo cognomen. i. vocam⁹ tardū qui pinguis est dantes aīo vitio quod corporis est. ꝛ si hic fugit oēs insidias et nulli. i. nō vlli: nō obdit. i. non opponit vlli malo latus apertum. i. neminē pulsat: īmo quēlibet nociuū deuitat cum versetur inter hoc genus. s. hoīm: vbi. i. in quibus acris inuidia sup. ē: ꝛ vbi crimina vigent: nos vocamus eū fictum. i. simulatorē ꝛ astutū: ꝓ bene. i. multū sano ac nō ī cauto. i. vbi deberemus eum vocare sanū ꝛ prouidū Sicut frisones. dace et vicini nolentē secū inebriari ꝓ proditore et suoꝝ secretorum rimatore expellunt symbolo.

De comessantium obscenitate.

Potorum nimios nuper damnauimus haustus
Et manduconū risimus ingluuiem.
Nunc lubet obscœnos ipsorum carpere mores
Infames risus: verbaqꝫ turpisona
Hic spuit et mingit/vomit/ingerit/egerit vna:
Ille canit nugas: ille pudenda refert.

¶ Potorū ꝛc. Scribit in obscenitatē comessantiū ꝛ cōpotātiū qui neqꝫ in verbis neqꝫ in factis mensurā aut pudorē seruant vt in sequēti latius dicā Diximꝰ aūt prius in eos qui īmoderate sumūt cibos aut potus: nūc in turpia facinora et scurrilia verba que sequūtur inuehimur: sobrie quidā ꝓ quorūdā obscenitate: quos non pudet ea palā facere et dicere que aliū puderet recensere. Nā porci interdū moderatiores sumunt cibū ac pecuni: illi homines de quibꝰ scriptū est. Fiat mensa eoꝝ corā ipsis in laqueū: ꝛ in retributionem ꝛ in scandalum ꝛc.

E Heu q̄ fedo celebrat cōuiuia luxu
Dedita turba gule? q̄d ei ven⁹ ebria curat?
Inguinis et capitis que sint discrimina nescit:
Grandia que mediis iā noctibus ostrea mordet
Cū perfusa mero spumāt vnguēta falerno.
Cū bibitur concha: cū iam vertigine tectū
Ambulat: et geminis exurgit mensa lucernis.
Hic nullus verbis pudor: aut reuerentia mense.
Hic eructat onus stomachi: vel pocula frangit
Vel spuit in mensas. vitrio bibit ille priapo.
Ille volens lepidus nimiūq̄ facetus haberi
Fabellas recitat graue olēti fornice dignas.
Nullus agit grates superis: quos quisq̄ lacessit.

E Heu ꝛc. Scribit in obscenos conuiuētiū mores ꝛ v̄ba turpissima Plurima aūt ps sūpta est ex Juuenale saty.vi.ꝛ.ij. Un̄ ꝛ psal. lxviij. Fiat mēsa eoꝝ corā ipsis in laqueū: ꝛ in retributionē ꝛ in scādalū. Ordo est. Eheu vel heuheu q̄vox multū dolentis est: q̄ id est q̄tū. q.d. o q̄tū fedo luxu.i. supfluitate celebrat turba (qꝛ plurimi sunt) dedita gule: cōuiuia sup. sua: q̄ poti⁹ comessatiōes dicerent. Eni p qꝛ: vt inq̄t Juuenalis saty.vi. quid curat venus.i. mulier luxuriosa: ebria.i. vino capta q.d. nihil. qꝛ nescit q̄ sint discrimina.i. differentie īguinis.i. pudibūdi mēbri et capitis. qꝛ nō maiorē exhibet honorē ori quo īgurgitat: q̄ īguini quo egerit. Causā dicāt alij. Que.s. ven⁹.i. mulier ebria: mordet.i. languide ob satietatē comedit qꝛ famelici deglutiūt: ostrea grādia: iā noctis mediijs / q̄d vitiosissimū est sed in catone quoq̄ dep̄hēsū. Cū vnguēta pfusa.i. p corp⁹ sparsa aut poti⁹ in pocula: qꝛ authore plinio: quidā etiā bibere ceperūt: spumant falerno.s. vino optimo: ꝛ tū mero.i. nō diluto sed puro. Cū bibit.s. ab eis: concha.s. ostreoꝝ grādiū aut vase āplo: sicut cornu potāt ad equales haust⁹ frisones atq̄ vtinā soli. cū tectū ābulat.i. videt ebrijs ābulare: et mēsa exurgit.i. videt exurgere lucernis geminis.s. apparētib⁹: qꝛ furiosi ꝛ ebrij res singulas vidēt binas. Hic.i. hoc tp̄e ꝛ loco: vt dicit idē saty.ij. null⁹ pudor ē verbis aut reuerentia mēsē. Hic.i. vn⁹ ex illis eructat on⁹ stomachi.i. q̄d plus iusto potauit aut mādūcauit: vel frangit pocula: aut spuit ꝛ emūgit in mēsas. Ille.i. ali⁹ libidini dedit⁹: bibit priapo.i. figmēto mētule: vitrio.i. vitreo vase hn̄te figurā mēbri virilis. Ille.i. ali⁹ volēs hēri lepid⁹ ꝛ nimiū facet⁹: recitat fabellas dignas fornice.i. lupanari: olēti: g̃ue.i. grauit. Null⁹ agit grates.i. gr̃as supis.i. deo ꝛ sanctis suis: quos quisq̄ lacessit.i. puocat ad irā.

Iam ne igitur laudas ꝙ de sapientibus alter
Ridebat: quotiens a limine mouerat vnū
Protuleratq̄ȝ pedē: flebat cōtrarius alter.
Sed facilis cuiuis rigidi censura cachinni
Mirandū est vnde ille oculis suffecerit humor.

¶ Uerba sunt Iuuenalis satyra. ix. Quibꝰ carpit isanias mūdanas quas vidēs democritꝰ assidue ridebat: vtpote stultos hoim conatꝰ asserēs neminē esse i ꝓpria ꝑsona: sed laruatū. i. falsā iduisse ꝑsonā ⁊ nullū officio satisfacere qđ ridiculū duxit. neq̄ȝ vt ex epistola hipocratis patet bona et mala hoim risit: sed hominē ipsum ignorantie et stultitie plenū. Alter scilicet heraclides vt plurimi volunt et quē seneca multū fleuisse attestatur videns nihil decenter fieri continue cōdolēs fleuit.

Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
Democrit⁹ cernēs fieri nihil ordine certo
Nilq; ex officio. personisq; vndiq; falsis
Laruisq; occurrens: ob quēuis risit & inquit
Nic tibi concessit ratio: digitum exere: peccas.
Ecquid tam paruum est: sed nullo thure litabis
Hereat in stultis breuis vt semūcia recti.
Hec miscere nefas. fleuit contrarius alter
Conspectans hominem labi sic: inq; maligno
Esse fere positum sub multo crimine mundum.
Pone igitur laruas ne semper rideat ille:
Pone et peccatum ne semper lachrymet alter.

Perpetuo risu. Declaratur superior textus affertur'q; causa risus democriti qui perpetuo risit ꝙ vt dixit videret mundū plenum laruis et fictis personis cū nemo fūgeretur decēter suo officio qꝛ stultis vt docet persius satyra. v. nihil cōceditur recte facere Affertur etiam cā fletus heraclidis siue alterius qui fleuit ꝙ videret totū mundum in maligno positū: atq; oēs homines peccare. quocirca consulo ne moueamus democritū ad risum vt exuamus laruā seu personā stultitie: et ne heraclidem ad fletum deponamus furorem malitie. Ordo autem est. Democritus (vt inquit Iuuenalis dicta saty. ix.) solebat agitare pulmonē et splenem suum perpetuo risu cernens nihil fieri ordine. s. decenti & a deo ac natura instituto: et nil fieri sup. ex officio. i. debito: et ipse occurrens vndiq; personis falsis. i. simulatis et fictis: et laruis que eedem sunt: risit ob quēuis. s. occurrentiū et inquit (quod ex persio sumpsi) o stulte sup. ratio nihil concessit tibi. s. recte facere: exere. i. extrahe ex ore digitum: quē fatui et stulti fere in ore habent: & cum hoc fecisset stultus ait: peccas. i. id facis inepte Et stultus Ecquid inquit tam paruum sup. est vt digitum exerere. et democritus. q. d. fateor quidem: id eē minimū: sed nullo thure litabis. i. nullo sacrificio obtinebis: vt breuis. id est modica semūcia. i. dimidiū vncie q̄ duodecima pars est assis: recti: scʒ operis: hereat: id est firmiter sit in stultis: ne fas est miscere hec: scʒ recte agere & stultum esse. Alter: scʒ heraclides contrarius: id est a contrario fleuit: conspectans. i. frequenter aspiciens hominem labi sic. i. taliter: et mundum esse fere positum in maligno sub multo crimine. Igitur ne ille: scilicet democritus rideat semper: pone: id est depone laruas: id est personas stultitie: et ne alter: scʒ heraclides lachrymet: id est fleat semper. (Dicitur etiam lachrymor verbū deponentale) pone. i. depone et. i. etiam peccatum. s. tuum.

Trudit in obscurum saccum grassator iniquus
Innocuum iustumq; virum: sed liberat illum:
Tandem conscindens saccum moderator olympi.
Ne paueas igitur subito terrore malorꝝ
Nam dn̄s lateri iusti coniunctus eundem
Seruat: perpetua ne ploret compede vinctus.

¶ Scribit in oppressores iustorū q̇ nimirū insanissimi sūt: nā iustoꝝ lachryme conuertunt in gaudiū: spes aūt impioꝝ peribit. vn̄ psal. xxix. Conuertisti planctum meū in gaudiū mihi: conscidisti saccū meū et circundedisti me leticia. Et puer. iij. Ne paueas repentino terrore ⁊ irruētes tibi potentias impioꝝ. Dn̄s eni̅ erit in latere tuo et custodiet pedē tuū ne capiaris. Et psal. ix. Qm̄ nō in finem obliuio erit pauperis: patiētia pauperum non peribit Que oīa pertinent ad cōsolationē iusti: sequētia erunt in terrorem impiū.

Audite electi christi et spes discite vestras
Verbera si fertis seuo feriente tyranno
Opprobrio lingue si vos ferit impius author
Si spoliat raptor: si fallit callidus emptor
Venditor aut fallax: si legũ interpres iniquus
Si iudex falsus: si mendax testis: ⁊ hostis
Improbus expilat: ꝙ vos sciat esse fideles
Christi discipulos: imbelles: pacis amicos:
Atqꝫ ea pro christi suffertis nomine leti:
Gaudentes simul exultantes viuite: namqꝫ
Magna est in celis mercedis copia vobis.
Et manet acre malum sine fine laborqꝫ tyrannos.

Audite electi. Argumentũ sumptũ est ex variis locis sacre scripture: ⁊ p̃cipue ex illo mathei. v. Beati estis cũ maledixerint vobis hoies: ⁊ psecuti vos fuerint: ⁊ dixerit oẽ malũ aduersũ vos: mẽtientes ꝓpter me. Gaudete ⁊ exultate qm̃ merces vestra copiosa est in celis. Sic eni psecuti sunt ꝓphetas qui fuerũt ante vos ⁊c. Nullũ aũt est euidẽtius signũ future beatitudinis ꝙ vis psecutionis: qꝛ deꝰ flagellat oẽm filiũ quẽ recipit. Et vt hieronymus ait Nemo de deliciis transit ad delitias: vt hic ventrẽ et illic mentẽ impleat. Necesse aũt est oẽs qui pie in christo volunt viuere persecutionẽ pati. Et id genus aliis. Ordo aũt est. O electi christi (maro sic Audite o ꝓceres ait ⁊ spes discite vestras) audite et discite vestras spes. Si fertis. i. suffertis ⁊ patimini: verbera. i. flagella: ⁊ hoc tyranno seuo. i. violento: ⁊ non iusto iudice: feriente. i. percutiente: saltem per alium. Si author. i. assertor ⁊ calũniator impius: ferit vos opprobrio lingue. i. contumeliis: si raptor. s. violentus spoliat vos: si emptor callidus aut venditor fallax: fallit vos: plures aũt fallunt vendendo ꝙ emẽdo: illi tamen emendo fallũt: qui ab ignorantibus p̃cium rerum: aut a coactis vendere longe minoris emunt ꝙ valeant. Si interpres legũ iniquus: si iudex falsus: si testis mendax: si hostis improbus. i. cõtra ius oppugnãs explicat. i. spoliat vos ꝙ sciat vos esse fideles discipulos. i. imitatores christi. i. consiliorum et vite eius / imbelles et amicos pacis: atqꝫ suffertis ea. s. mala: pro noĩe christi: leti. i. voluntarii viuite gaudentes ⁊ simul exultãtes ĩ tribulationibus vestris. Namqꝫ magna copia mercedis est vobis in celis et acre malum: quia mors eterna et labor sine fine: manet. i. ineuitabiliter expectat tyrannos. i. violentos persecutores et iniustos rerum occupatores: etiam si adorantur insidiis: nec vi grassentur. Compositio tota facilis et plebeia est.

De voluptatis cum virtute cõtentione

Voluptas

landa curarum domitrix libido:
isus applausus:iocus:immodestus
usus:aspectus petulans.vagãtis
Suauia lingue.
ineę quintę venus et cupido
um rosis vernis species odorum
lectra cum mimis:mea sunt sed illa
Atropos occat.

Virtus

Cura.paupertas.labor.abstinẽsqꝫ
Vita iocundis:licitisqꝫ sępe.
Corporis rectrix:aĩmiqꝫ cultrix
Aspera vestis.
Carduus spinis iter hoc molestis
Obsidens inter scopulos acutos:
Sunt mei regni simul et beatę
Ianua vitę.

¶Blanda curarũ ⁊c. Verba sunt voluptatis q̃ quõ herculi apparuisse dicit in sequẽti dicam. uauia sunt basia lascivia:vernis verni tpis:mimis.i.artẽ ludicrã exercẽtibus Atropos par vitam abrumpens. ¶Cura ⁊c. Verba sunt virtutis aptissima. Carduus est tribulus.

TAlia cum virt⁹ reticēte libidine fata est:
Versanti alcide tacito sub corde / viarum
Utram sectetur nū / quam peritura voluptas
Monstret in exitium per inania gaudia vite.
An quam ardens virtus ad summa palatia celi:
Dicitur his verbis dāna sse libidinis ausum.
Tu ne scelesta iubes placidis imbuta venenis
Dulcia sectari multū adducentia luctus?
Ergo ne ꝑ fragili: perdam celestia (que non
Sunt peritura) bono? persuade talia stultis
Nam volo virtutem sectari: eiusq3 coronam:
Prestat enim modico celum sudore mereri:
Q̄ vel ꝑplyxo dulcore in tartara trudi.

TAlia ꝛc. Argumentū sumptū est ex xenophōte: ꝑdico et Basil'o magno. tres eni recitant ipm. Prodici meminit primo officiorū cicero Basilius aūt scribit q̄ hercules cum adolescēturiret diu secū multūq3 dubitauit vtrā viā ingrederet: duas ei videbat: vnā voluptatis alterā virtutis: inter ambigendū aūt duas ad illū accessisse matronas: vtpote virtutē ꝛ nequitiā: quarū q̄ posterior dicta est: q̄ ornatissima erat ꝛ oīm voluptatū examen post se trahebat oia q3 ostentabat: ac multo etiā plura pollicebatur: vt ad se herculē alliceret. Altera vero que virtus est: aspera ꝛ dura seuereq3 intuens talia e cōtrario dixit pollicēri se nec voluptatē aliquā nec quietē: sed labores: ꝑicula sudoresq3 infinitos terra mariq3 tolerandos. Premiū aūt illoꝝ fore deū. i. imortalē fieri. Hāc itaq3 hercules secutus fuisse dr: magna verboꝝ grauitate: libidinē: voluptatē seu nequitiā detestatus. Vñ est illud iuuenalis saty. ij. Sed peiores q̄ talia verbis Herculis inuadūt: et de ꝟtute locuti Clunē agitant. Verba herculis q̄ ex tp̄e effinxim⁹ hic sūt. Tu ne scelesta ꝛc. Ordo aūt est. Cū. i. postq̄ virtus est fata talia q̄lia p̄misim⁹: ꝛ hoc libidine reticēte: q2 alterne loq̄bant. fata inquā est alcide. i. herculi alcei nepoti saltē putatiuo aut virtutis amatori versanti sub tacito corde. i. tacite cogitāti vtrā viarū sectet: nū. i. nūq̄d sectet viā quā voluptas ꝑitura mōstret in exitiū. i. in mortē: ꝑ iania gaudia vite. sc3 hui⁹ mūdi: an quā ardēs ꝟt⁹ sup. mōstret ad sūma palatia celi Ip̄e dr dānasse ausū libidinis his verbis. Tu ne o scelesta: ibuta placidis venenis. i. reb⁹ dulcib⁹ q̄ vt venena cito necant: iubes sectari dulcia adducētia multū luct⁹? Ergo ne sup. iubes vt perdā celestia sup. bona q̄ nō sunt ꝑitura pro bono fragili: persuade talia stultis. Nam volo sectari virtutē et eius coronā. i. mercedē immarcessibilis glorie. Enī pro quia: prestat. i. melius est mereri celū sudore modico: quia non sunt condigne passiones hui⁹ seculi ad futurā gloriā q̄ trudi in tartara: dulcore: vel. i. etiā ꝑplyxo: q̄lis hic nullus est.

Dum me cura tenet ſublimia forte petendi:
    Et vigil expecto det mihi digna labor:
Deſtituit fortuna pedem/nixumq́ꝫ fefellit:
    Nec potuit lapſus pes retinere gradum.
Et qui pręnſus erat non paruo robore ramus:
    Precipitem effractus rettulit ecce ſolo.
Cura/fides/probitas(fueris niſi pręditus aſtu
    Et vafro ingenio)paruiputata iacent.

¶ Scribit in fatuū mūdanū.i. nimis mūdo ꝯfidentē: Et eſt carmē domini Roberti Gaguini fr. re. ordinis ſancte trinitatis generalis. Jn cuius fine quod dicit Cura fides ꝛc. intelligendū eſt, quantū ad huius mundi qui fallax eſt premia. Cetera patent.

IMpia multiiugi deducūt gaudia stulti
Gaudentes sociis et multitudine cœtus.
Non minus arsuri q̄ si tm̄ ardeat vnus.
Sed iā vela legā: si cuius mentio nusq̄ est
Se dolet excludi: ꝓperet: sat erit locus illi.

IMpia ꝛc. Scribit in stultos se sua multitudine defensantes. Nā interdū mltitudini ꝑcēdū est. Verū qđ Augustin⁹ ait ꝛ in decretꝭ habet: nō min⁹ ardebūt q̄ cū multis ardebūt: qꝛ quāto ꝯbustibile copiosius: tāto est caloꝛ vehemētioꝛ. Nec mltitudo errātiū veniā meret: qꝛ sicut bonū quāto cōmuni⁹ tāto est meli⁹: ita malū tāto peius. Nec zodoma et gomoꝛra ꝑiissent si plusculos inoxios habuissēt. Qꝛ ꝰo stultoꝝ infinit⁹ est nūer⁹ ꝛ īfinite species ne q̄s se ꝑtermissū q̄rat: tandē instruximus hoc cōmune receptaculū. Sed receptui canendū est: nauita vrget.

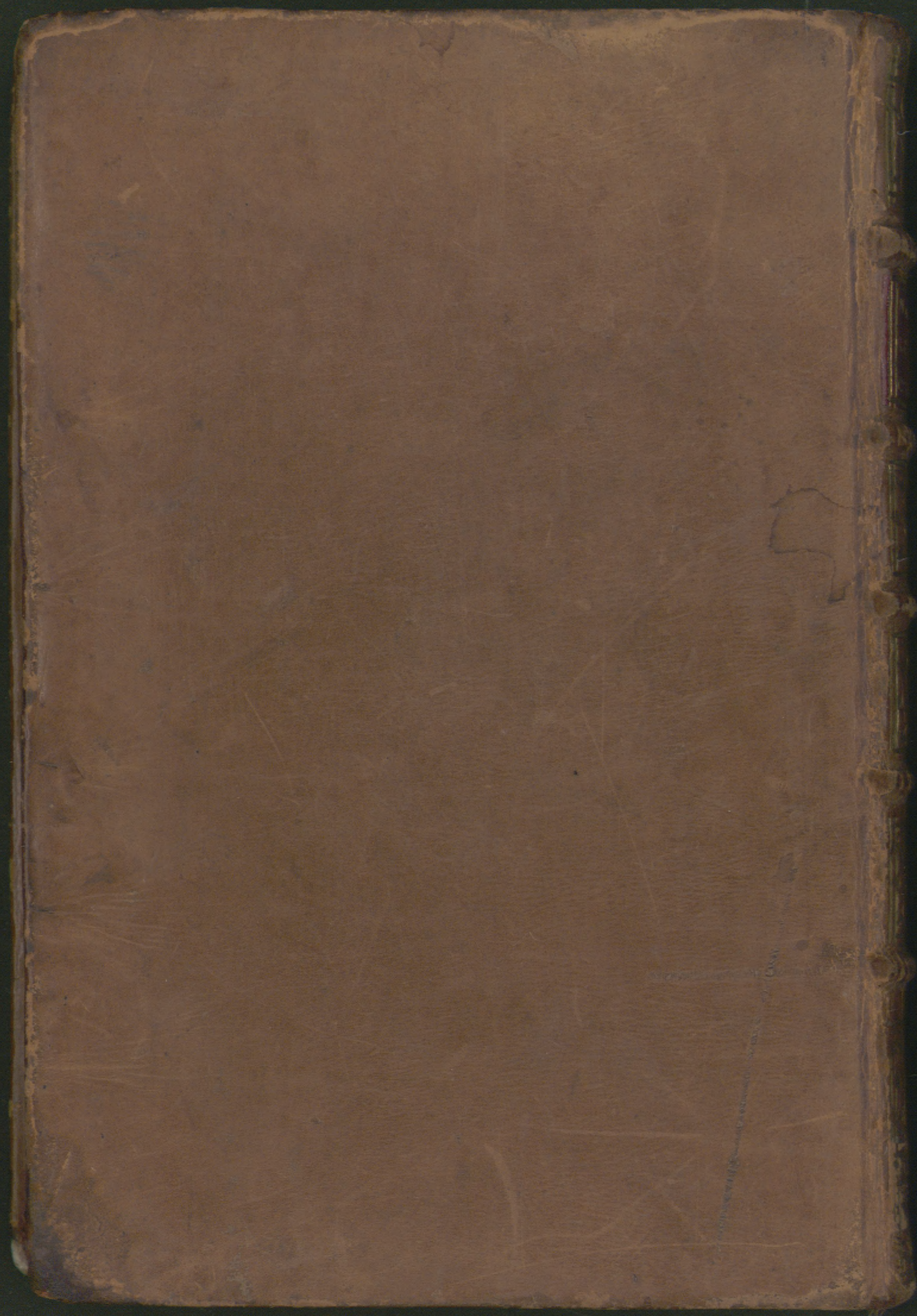
¶ Finis huius oꝑis. Sequit index.

¶ Finis tabule.

Colle

NAVIS
STUTIF.
COLLEC